

وتى: لەبەرئەو دەمى ئەمىرۆ ھەموو شوپنە بازىرگانییەکان و کرىکارانى بابل دەستیان لەکار ھەلگرتووە، چونکە ئەستىرەناسەکان دەلێن ئەمىرۆ کارکردن و لە مال دەرجوون شوومە، چونکە ھەوتەمىن رۆژى ھەفتەيە.

من بەسەر سورمانەو وە وتم: ھەفتە چيیە؟!؟

بەندەكەم وتى: ئەو كاتەى تۆ رۆيشتى بۆ بورجى (مەردوك)، كە لەگەڵ پزىشكەكان گەشتوگۆ بكەى، لە كاتى قەسەكردنم لەگەڵ خەزمەتكارى ميانخانەكەدا، تىگەيشتم كە لىرە مانگیان کردوو بە چوار بەشەو و بەھەر بەشێك دەلێن ھەفتە و ئەو ھەفتەيە ھەوت رۆژە و شەش رۆژيان بەكارەو ھەرىك دەبن و رۆژى ھەوتەم دەست لەكار ھەلگرتن. چونکە ئەستىرەناسەكان كە لەگەڵ خاويەكان و ئەستىرەكان پەيوەندييان ھەيە و تەى خاويەكان دەگيرنەو، كە كارکردن لە رۆژى ھەوتەمدا شووم و نەھاتيیە و نابێ لەم رۆژەدا لەمال بچیتە دەرەو و بۆ بازار بڕۆى و خەز و دۆست لە مالەكانياندا بەسەر بكەیتەو.

من لە دواى كەمىك بىركردنەو و تەم: راست دەكەيت، چونکە مادام لىرە كارکردن و لەمال دەرجوونى رۆژى ھەوتەم مەترسێى ھەيە، ئىمەش لەبەرئەو دەى بيانين، دەبێ پەيڕەوى لەو رى و رەسمەى ئىرە بكەين. چونکە بى گومان خاويەكانى بابل رەچاوى ھۆكار و بەرژەوەنديیەكان دەكەن، كە دەلێن كارکردن لە رۆژى ھەوتەم زيان بەخەشە و ئىمە ئەگەر ئەمىرۆ بچينە لای پاشا گرفتارى نەھامەتى دەبينەو.

لەبەرئەو بە نىردراوەكەى پاشام گوت: پىم سەيرە كە تۆ چۆن لەم رۆژى ھەوتەمەدا بانگەيشتى ئىمە دەكەى بۆ كۆشك و تەلارى پاشا؟ لەگەڵ ئەو ھەشدا كە دەزانى ئەمىرۆ رۆژى كارکردن نىيە. بۆ و لەلایەن مەو بە پاشا بلێ كە سەينى دىمە لای، بەمەرجى كە ژاوەيەكم بۆ بنىريت كە سواری بىم، چونکە من پياوێكى كەم نىم و شايانى ئەو ھەم كە بە رىزەو پىشوازىم لى بكريت.

چاوپىكەوتن لەگەڵ پاشاى بابل

كاتى كە لە ولاتى (مىتانى) بووم ناوبانگى من گەيشتبوو بە بابل و لەویدا بە پاشاشيان راگەياندبوو و دواى جىگىربوونم لە ميانخانەكەى بابل و گەشتوگۆ كردن لەگەڵ پزىشكەكانى بورجى (مەردوك) رۆژىك لە لایەن پاشاى بابەو پياوێك بە شوپنەمدا ھات و وتى: پاشا بانگەيشتى جەنابتى کردوو.

(كاپتا) كە بىستى لەلایەن پاشاوە بانگ كراوم، ترسا و وتى: مەپۆ چونکە رۆيشتن بۆلای پاشا مەترسێى ھەيە.

وتم: بۆچى؟

(كاپتا) وتى: ئەم پاشايە خۆفەرەونى ئىمە نىيە و ئىمە نايناسين و نازانين خواى ئەو چۆن بىردەكاتەو و چيى پى تەلقين کردوو، لەو ھەيە دواى بىنينى تۆ ئەمەركات بۆكوژن.

وتم: (كاپتا) من پزىشكم و كاريكى وام نەکردوو كە شايانى كوشتن بىم و، پاشاى بابل بۆكوژى.

(كاپتا) وتى: ئەگەر دەتەوئ بچیتە لای، منيش بى بۆئەو ئەگەر تۆى كوشتن منيش لەگەڵ تۆدا بۆكوژىم، چونکە دواى مردنى تۆ، ژيان بۆ پياوێكى ھەك من، كە بەندەيەكى پىرم بى بايەخە درىزەى نابىت و مردنم باشترە. ھەر ھە ئەگەر دەتەوئ بۆلای پاشا ھەمان بەدە كە ژاوەيەكت بۆ بھيتن كە بە رىزەو بەرەو (دەربارى)^(١) پاشا بۆى، چونکە پزىشكىكى مىسرى كە خويندنى لە خانەى ژيان تەواو كرى پياوێكى گەورەيە و شايانى ئەو ھەيە كە بەرەو پىشوازى لى بكري و سىيەميش ئەو ھەيە كە ئەمىرۆ مەچۆرە لای پاشا.

پیاوه که روښت و روژنی دوايي بينيم به که ژاوهيه کی بچووک له و که ژاوانه ی مامه له چييه کان بڅو خستنه رووی کهل و په له کانيان ده بيهن بڅو کڅشک هاته وه و ويستی من سواری ته وه بکات. (کاپتا) کاتي که ته وه ی بينی تووړه بو و وتی: من له خواي (مهردوک) داواکارم به قامچييه که ی خوی که له دوو پشکی گه وړه دروست کړاوه، ئیوه دارکاری بکات... ئیوه چوڼ هه ستان به وه نه کړدووه که گه وړه که ی من پیاوړیک نيه که سواری ته م که ژاوه بچووکه بپیت... زوو لیږه دووری بخه نه وه، بڅو ته وه ی چرو چاوتان نه بينم.

ته و به ندانه ی که ژاوه که یان هینابو له م قسه يه سهريان سوړما و، ته و خه لکانه ی که له به رده م میوانخانه که دا کوښوونه وه، به پیکه نينه وه به (کاپتا) یان وت: ئیمه ده مانه ویت ته م گه وړه ی تو بینین و بزاین بڅو ته م که ژاوه يه بڅو ته و بچووکه ؟

(کاپتا) له خاوه ن میوانخانه که که ژاوه يه کی گه وړه ی بڅو روښتن بڅو کڅشک به کړی گرت، که چل به نده هه لیان ده گرت و من له میوانخانه که هاته خواره وه. کاتي خه لکی میان به جل و بهرگی میسری و ملوانکه ی زیږه وه بينی، پیده نگ بوون و ده ستیان له گالته پی کړن هه لگرت، چونکه زانیان پیاوړیکي بیانی به ره و کڅشکی پاشا ده وړات که له ولاته که ی خویدا بی بايه خ نيه.

به کیک له به نده کانی میوانخانه که له دواوه ی که ژاوه که دهات و شتومه کی پزیشکی منی هه لگرتبوو که له سندووقیکی بچووکدا بوو و، (کاپتا) ش له پیښه وه ی که ژاوه که دا به سواری گویدرېژ ده روښت. ئیمه به م شکومه ندیيه وه گه یشینه کڅشکی پاشایه تی و هه ندی له دانیشتونانی شاریش نزیک و دوور دواي ئیمه که و تبوون. له ویدا له که ژاوه که هاته خواره وه و بینیم هه ندی پاسه وان له به رده م کڅشکدا وه ستاون و قه لغانه سپی و زه رده کانیان به يه که وه نووساندبوو، به جوړیک که له قه لغانه کان دیواریک دروست ببوو و کاتي میان بیني قه لغانه کانیان لیک جیا کړده وه و ریگیان دا من به ناوه راستیاندا تی په ږم و

بڅو ناو کڅشک بچم.

له وې پیاوړیکي پیر لیم نزیک بووه وه، که ده مو چاوه تاشراوه که ی نیشانی ده دا له زاناکانه و گواړه ی زه ردی له گوړی کړدبوو و لوچ که و تبووه ده مو چاوی و وتی: من له م هه را و هوریا يه ی له م شاره دا به ریات کړدووه ئاگا دارم و خاوه نی چوار ولات (پاشای بابل - وه رگیږ) ده پرسیت ته م پیاوه کیيه که هه ر کاتي خوی مه یلی لی بیت دیته لام و کاتیک که بانگه یشتی ده کم نایه ته لام؟ من وه لام دایه وه: ته ی پیاوی به سالآچوو تو کییت که له گه ل مندا به م شپوه يه ده دوتی؟

وتی: من پزیشکی تایبه تی خاوه ن چوار ولاتم و له بابلدا ریز و ناو بانگیکی زوړم هه يه، به لام تو کییت که به ته ماحی ده ستکه و تنی زیر به م قه ره باله غیيه وه هاتوویته ئیره و کاتي خاوه ن چوار هه ږم بانگه یشتت ده کات نایه ی؟ من هیشتا به ته وای تو ناناسم، به لام ته وه بزانه که ته گه ر پاشای بابل زیر و پاره ت بداتی ده بی نیوه ی بده یته من. ته گه ر نا ناهیلتم تو لیږه دا پزیشکی بکه ی.

وتم: پیره میرد من هه رگیز له باره ی زیر و زیو له گه ل ته و که سانه ی ده روژه ده کن و حه زیان به پاره يه نادویم و ته م کاره م به به نده کم سپاردووه. به لام له به ره وه ی ده لپی پزیشکم و به سالآچوویت، دوستانه تیيه که تم پی باشته ره له دوژمنایه تیت و حه زده کم له گه لته دا بیمه هاوړی و بوته وه ی بزانی من بڅو به ده ست هینانی زیر نه هاتووم و ته نها مه به ستم کوکړدنه وه ی زانسته، هه ردوو بازو به نده زیره که ی خومت ده ده می.

دوايي بازو به نده کانم له ده ستم ده ره یناو دام پیی و ته و ته وه نده خو شحال و حه په سا بوو که ئیتر قسه ی نه کړد و رازی بوو که به نده که شم (کاپتا) له گه لته دا بیته لای پاشا.

پاشای بابل ناوی (بورا بورباش) بوو و کاتي چوومه لای وام ده زانی

مندالّه، چونکه پیتیان وتبووم کاتی که کرا به پاشا مووی لی نه هاتبوو و ریشی دهستکردی به چه ناگه یه وه نابوو، به لّام روانیم گه نجه و ده رکه وت نه وانه ی له باره ی نه و زانیارییان به من دابوو له رابردوودا نه ویان بینیه و به جوړیک که له ناو خه لکی ئاساییدا روو ددهات، به سه رجوونی ته مه ن له بیرده کریت و نه وان بیرله وه ناکه نه وه که هه موو مندالیک گه وره ده بیت و ده گاته قوناغی گه نجی.

له ته نیشته (بورا بوریاش) شیریکی بچووی لیبوو و که ئیمه ی بینی خروشا. پیره میترده که ی که دهیوت پزیشکی فیرعه ونم کاتیک که چوینه ژووره وه سوچه ی برد و کاپتای به نده ی منیش چاوی له و کرد، به لّام له و کاته دا جاریکی تریش شیرکه نه راندی و کاپتا به شیوه یه ک ترسا، که له جیگای خوی هه لّبه زییه وه و هاواری کرد.

پاشا له به رزبونه وه و هاواره که ی (کاپتا) که وته پیکه نین و کاپتا وتی: ئه م ئاژه لّه تووره یه لیتره ببه نه دهره وه، چونکه من به درتژیایی ته مه نم گیانه وه ری و ترسناکم نه بینیه و دهنگی ئه م ئاژه لّه له گالیسکه جه نگییه کانی (ته به س) ده چیت که له دوا ی خوړئاو ابوون ده گه رینه وه بو سه ربارخانه که یان.

(کاپتا) ئه م قسانه ی به زمانی بابلییه وه ده وت و پاشا نه وه نده پیکه نی که فرمیسک به چاویدا هاته خواره وه. دوا یی بیرى هاته وه که منی بو چاره سه ری نه خو شیه که ی بانگ کردو وه و دهستی خسته سه ر دهمو چاوی و نالاندی، سه یرم کرد ئاوساوییه کی گه وره به دهم و چاوییه وه یه و له به ر گه وره بوونی نه و هه لّئاوسانه چاوکی به باشی نه ده بینرا.

پیره میترده که ی بازو به نده کم دابوو پتی، وتی: ئه مه نه و پزیشکه خو په سه نده میسر ییه به که دوینی ناردت به شوینیدا و نه هات و وتبووی سبه ینی دیم و، و باشته به سه ربارزه کانت بلتی هه ر ئیستا به نه یزه کانی خو بان سکی کون بکه ن.

پاشا وتی: من ئیستا نایکوژم، چونکه بو نه وه بانگم کردو وه که ئازاره که م ببینی و چه ند شه وه که نه نووستووم و له م ماوه یه دا جگه له شله مه نی هیچ شتیکم

نه خواردو وه.

پیاوه پیره که وه ک یه کیک که که وت بیته گریان وتی: نه ی خاوه نی چوار ولّات، چه ند روژ له په رستگه ی (مه ردوک) قوربانیمان بو کردی و کراسی سوورمان له به ر کرد و ته پلمان لیدا و سه مامان کرد که نه و ئازاره ی خراوه ته ناو ده مت بیته دهره وه. به لّام تو نه ته یشت ده ست له ده مت بده ین و نه گه ر روخسه تت بدایناه ده مانتوانی چاره سه رت بکه ین و من له و باوه رده دانیم که نه م پیاوه بیانییه بتوانی چاکت بکاته وه.

پاشا رووی کرده من و وتی: تو کیتی و ئایا ده توانی پیم بلتی نه م ئازاره ی من له چیه وه دروست بووه؟

وتم: من (سینوهه) پزیشکی میسری و کوری که رم و، نه گه ر چی هیشتا ده متم نه بینیه، به لّام ده توانم بلیم که هو ی ئازاره که ت نه وه یه که یه کیک له ددانه کانی هارینت جه راحه تی کردو وه و نه م جه راحه ته له بنی ددانه که تدایه و بو ته هو ی ئاوسانی و هو ی ئاوساوییه که ی روومه تت ئیلتیه اب کردنی ددانه که ته. له به ر نه وه ی که له کاتی خویدا ددانه کانت خاوین نه کردو ته وه و کاتیک که ره گی ددانه که ت تیچکوو ده رت نه هیئا. چونکه نه گه ر ره گی ددان ره ش بووه وه و بوگه نی کرد ده بی دهر بکریت.

پاشا وتی: من ده مزانی کاتی که ره گی ددان تیچکوو ده بیت ده ری به ینی، به لّام ئازاری دهر کردنی ددان نه وه نده زوره که ناتوانم خو می بو بگرم.

وتم: له میسر دا ددان دهر کردن زور ئازاری نییه و نه گه ر بته وئ ده توانم ددانه که ت به بی ئازار دهر به ینم، به لّام نه مرؤ ناتوانم ده ست له م کاره وهر بده م، چونکه ددانه که ت ئاوساوه و ده بیت له پیتشا ئاوساوییه که چاک بکه ینه وه و کیم و جه راحه ته که له بن ددانه که تدا دهر به ینین و دوا ی چه ند روژی ئینجا ددانه که دهر به ینین.

وتی: ئایا ده توانی نه و جه راحه ته له بن ددانه که مدا دهر به ینی؟

وتم: به لئی.. من بۆ ده رکردنی ناچارم ئاوساوییه که هه لبدیم و هه رچه نه ده له سه ر شپوهی کاری (ته به س) نه شته ری ده که م که زۆر ئازاری نه بیته، به لّام ده بی پیت بلّیم که کردنه وهی ئاوساوی بۆ هینانه ده ره وهی جه راحه ت که می ژان ده کات. چونکه خوایه کان که ده ر دیان دروست کردوه، ده سه لاتدارانیان لّی ریزیه ر نه کردوه و ئه وانیش وه ک خه لکی ئاسایی دوو چاری ئازار ده بن.

من به کاپتام وت: خیرا ئاگرئ بکاته وه، بۆته وهی کێرده که م له ئاگر دا خاوین بکه مه وه کاتی که خه ریکی ئاگر کردنه وه بوو هه ندئ شه را به م له گه ل تریاکدا تیکه ل کرد و ده رخواردی پاشای بابل دا. کاتی که شه را به که ی نوشییه وه وه که میکی پی چوو، وتی: وا هه ست ده که م ئیتر پیوستیم به تۆ نییه، چونکه ئازارم نه ما.

وتم: ئه م هپوربونه وهیه کاتییه و پاش که میکی تر ژانه که زیاد ده کات. وتی: ده کړئ دیسانه وه ئه م ده رمانه م ده رخوارد به ی بۆته وهی ئازاره که ی نه میته؟

وتم: ئه م ده رمانه ی ده رخواردتم دا، ته نه ا یه ک جار زبانی نییه و ئه گه ر جاری دووه م و سییه م به کاری بیته ده بیته عاده ت و ئه و کاته بۆزیندوو مانه وه ت پیوستت به م ده رمانه ده بیته، به بی ئه وهی ئازاره که ت که م بکاته وه. ده به یله ئیستا، که ئازاره که ت که م بووه ته وه ئاوساوییه که ی بن ددانت هه لبدیم و چلک و جه راحه ته که ی ده رکه م.

پاشا به نه شته رگه رییه کی بچووکی ددانی رازی بوو و دوا ی ئه وهی کێرده که م له ئاگر دا خاوین کردو دوا یی ساردم کرده وه، لّی نزیک بوومه وه و سه ریم خسته ژیر باخه لمه وه و ده میم کرده وه. هه رچه نه ده خواردنی تریاکه که ئازاری که م کردبووه وه، به لّام دوا ی ئه وهی ئاوساوییه که ی ددانیم هه لدری له به ر ئازار هاواری کرد و شیره که ی هه لساو کلکی راته کاند، به لّام په لاماری نه داین.

دوا ی ئه وه پاشا چیی تر نه ینالاند، چونکه ئازاره که ی نه ما و ده ره ینانی

جه راحه ته که ی ناوده می له وکاته دا بووه هوی به به رستییک بۆ قسه کردنی. پاش ته واو بوون پاشا وتی: ئه ی پزیشکی میسری، تۆ پیاویکی گرانبه های، چونکه ئیستا هه ست به ئازار ناکه م.

پزیشکه پیره که که له وئ وه ستابوو وتی: ئه گه ر تۆ روخسه تت بدایه ئاوساوییه که ی ده متم هه لبدیریایه وه ک ئه م پیاوه میسرییه ده متوانی جه راحه تی ددانت ده ره یینم بۆته وهی ئازاره که ی نه میته.

وتم: ئه م پیاوه راست ده کات و ئه گه ر جه نابت ده رفه تت بدایه تی ئاوساوییه که ی نه شته رگه ری بکر دایه هه مان ده رته نجامی ده بوو، به لّام ئه م پیاوه به سالا چوو نه یده وێرا پی له سه ر داواکارییه که ی داگرئ و ددانتی چاره سه ر بکر دایه، چونکه ده ترسا جه نابت توو ره بی. ئه گه ر چی پزیشک ده بیته بویر بیت و له توو ره یی نه خۆش، ئه گه ر چی پاشاش بیت نه ترسی و من له ته به س هه رگیز له نه خۆشه کان نه ده ترسام.

پاشای بابل که به ته واوه تی له ئازاره که ی ئاسووده ببوو وتی: (سینوهه) ئه گه ر چی تۆ پیاویکی بی باکی و به له خۆرادیته وه قسه ده که ی، به لّام من چاوپۆشی له م ره فتاره ت ده که م چونکه پیاویکی شایسته ی. لیره که س نابیت پاشایه ک له کاتی ئاله نالیدا بیینی و به نه ده که ی تۆ منی له کاتی ئالاندنا بیینی، به لّام من چاوپۆشی له مه ش ده که م. چونکه به نه ده که ت منی هینایه پیکه نین و بووه هوی رابواردنم. دوا یی رووی له کاپتا کردو وتی: جار یکی تریش هه لبه زه وه و به یینه وه پیکه نین.

(کاپتا) وتی: من ئه م کاره ناکه م، له به رته وهی به پیچه وانه ی ئابروومه ندی و که سایه تی پیاویکی به سالا چوو وه ک منه.

پاشا وتی: من ئیستا کاریک ده که م که تۆ ئابروومه ندی و که سایه تی خۆت له بیر بچیت.

دوا یی ئیشاره تیکی بۆ شیره که ی کرد و شیره که هه لساو پاشا (کاپتا) ی به

چی رووی دا که پاشا ههستی به ئازاری زۆر نه کرد؟

وتم: ئەو دەرمانە ی من کردمە دەمارە کە یەو، سیفە تی لەناو بردنی ئازاری هەیه و لە دەرمانە هەرە باشە کانی میسرە و ئەم دەرمانە لە توپکلی روووە کێک دروست دەکرێت و تەنھا کاهینە کانی میسر ئەم روووە کە دەچێن و کاری دروستکردنی ئەم دەرمانە لە توپکلی ئەو گیایە لەسەر ئەوانە و هەرگیز نەیتیی دروست کردنی ئەم دەرمانە بە خەلکی ئاسایی نالین. لەبەرئەوێ ئەم دەرمانە هەموو جوړە دەردێک لەناو دەبات و ئەگەر بکەوێتە دەستی خەلکی ئێتر لە دەرد ناترسین و رێسای کۆمەڵ دەشیوین، چونکە کەس لە سزا بە دەنییە کان ترسی نابێت.

پاشا وتی: حەز دەکەم هەندێ لەم دەرمانەم هەبێ.

وتم: من هەندێکت دەدەم بە مەرجی جگە لەو شێوازی پیتی دەلێم بۆهیچ شتیکی تر بە کاری نەهێنی، چونکە ئەم دەرمانە ئەگەر بە پیچەوانە ی رێنومایی تایبەتی خۆی بە کاربێت وەک زەھر دەبێتە هۆی لەناو چوون. پاشا وتی: ئیستا کە ددانی منت بەبێ ئازار دەرکرد چ پاداشتیکت لە من دەوێت؟

وتم: من پێویستیم بە زێڕ و پارە نییە، چونکە دەتوانم لە زانستە کە ی خۆم زێڕ و پارە پەیدا بکەم، بەلام حەز دەکەم دەسلاتی تۆ ببینم و بزائەم سوپاکەت چەندە. بۆئەوێ کاتی کە گەرامەووە بۆ میسر مەدحی هێژ و دەسلاتە کەت بکەم و هەمووان بە بیستنی ئەو وەسفانە سەریان بسورم. بۆیە داوا دەکەم فەرمان بەدیت هێژە کانت بە چەشنی رۆیشتنی سەربازی خۆپیشاندان بکەن هەتا بتوانم سەربازەکان و گالیسکە جەنگیە کانت ببینم.

پاشا داواکارییە کەمی جێبەجێ کرد و من لەم بابەتە خوشحالی بووم، چونکە دەمتوانی توانای سەربازی پاشای بابل بخەمڵێم.

بەر لە رۆژی خۆپیشاندانە سەربازییە کە، بە (کاپتا) م وت: سەربازەکان و

پیشبینی رووداوەکانی ئایندە

ئەو کاتە ی ویستم لە کوۆشکی پاشایە تی بێمە دەرەو پاشا وتی: (سینۆه) .. ئیمە جەژنی کمان لە پیشەوێیە کە جەژنی پاشای درۆیینە و لەو رۆژەدا تۆ دەبی بییت و ئەم جەژنە ببینی، چونکە دلنایام کە لە ولاتی میسردا ئەم جەژنە نییە.

وتم: زۆر باشە، دیم...

پاشا بە پێکە نییەو وتی: لەو رۆژەدا بەندە کەت بازاری گەرم دەبێت.

وتم: بۆچی؟

وتی: لەبەرئەوێ خەلکی زۆر دەهینیتە پێکە نین.

لە کاتی گەڕانەوێ، بەندەکانی کەژاوە کە لە خواردن و خواردنەوێ تێر بوون، گۆرانییان دەوت و بەشان و بالی میان هەلەدا و خەلکیش کە لە دوا ی ئەوانەوێ دەروێشتن حەزبان دەکرد وەک ئەوان گۆرانی بلێن و مەدحی من بکەن. ئەم بابەتە بوو هۆی ناو دەرکردنیکی زۆرم لە بابل و خەلکی دەیانگوت: (سینۆه) پزیشکی میسری پیاویکە، کە بەندە کەژاوە هەلگرە کە ی خۆی تێر خواردن دەکات.

بەرلەوێ جەژنی رۆژی پاشای درۆیین (کە باوەر ناکەم لە بابل یان لە هیچ ولاتیکی تر هەبێت) دەست پێ بکات (کە دوا یی باسی ئەم جەژنە دەکەم) لەبەرئەوێ بریاربوو ددانی پاشای بابل دەربکەم، (بورابورباش) بانگی کردم و من پیش هەلکیشانی ددانی هەندێ تریاکم کردە دەمارێو و لەوانە یە بلێم بەبێ ئازار ددانیم دەرکرد. پزیشکە کانی بابل لەوێ وەستابوون و وایان دەزانی پاشا لەبەر ئازاری ددانی دەمکوژیت، بەلام دوا یی بەسەر سامییەو لە میان پرسی:

گالیسکه کانی پاشا بژمیږیت و بزانیټ که چهند سهرباز و گالیسکه له سوپاکه یدا هه به.

(کاپتا) وتی: من هم هه موو ژماره به له کوږ بهیتم که به هوښانه وه سهربازه کانی بابل بژمیږم، چونکه ده لټین ژماره ی سهربازه کانی بابل له ژماره ی لمی بیابان زوړتره.

وتم: گه وچه.. پیویست ناکات سهربازه کان یه ک به یه ک بژمیږی، چونکه هه دهسته یه ک له سهربازه کان له دوا ی هیما یه که وه به پږیدا ده پو و نه گه ر تو هیما کان بژمیږی ژماره ی سهربازه کانت دهست ده که ویت.

له روژی خوږیشاندانه که دا پاشا ریشه دهستکرده که ی به چه ناگه یه وه ناو من بینیم ته نیا نه و سهربازانه ی که له بابلدا بوون چه کیان پی بو و نه وانه ی له هه ریمه کانی تره وه ناگادار کرابوون زوړ به یان نه یزه کانیان پی نه بو و چاوه کانیان عه یب دار بو.

من شهست جار تیږه پ بوونی شهست دهسته سهربازی نیشانه دارم ژمارد و تیږه یستم که هه دهسته یه ک له و سهربازانه شهست جار شهست سهرباز بوون. چونکه له بابل ژماره ی شهست له لایان پیروژ بو و گالیسکه جهنگییه کانیان شهست جار شهست گالیسکه بو. گالیسکه کانیان به کانه یه کی زوړ سهیر و نوږ دروست کړدبو که ناسنیان پی دهوت و له ژیر هه ر گالیسکه یه کدا دوو په یکانی ناسینی گه وره هاتبووه ده ری که له جهنگدا زوړ مه ترسیدار بو. به لام من بینیم په یکانه کان ژهنگیان کړدبو و تایه ی هندی له گالیسکه کانی له کانی روښتندا لی ده بونه وه.

سهربازه کان به پریزی شهست که سییه وه ده پوښتن که خوږیشاندانه که زووتر ته و او بیت و گالیسکه کان به پریزی پانزه گالیسکه ییه وه ده پوښتن. له نیوان سهربازه کانی پاشا ته نها سهربازه کانی پاسه وانی تایه تی پاشا سهرنجراکیش بوون، به لام هه ندیکیان نه و ونده قه له و بوون که نه یانده توانی به ناسانی ری

بکه ن و به ری روښتنه که یان ده بووه هو ی رابواردنی بینه ران.

کاتی شه و داهات، پاشا بانگی کړدم و وتی: (سینوهه) تایا نه مړو سوپای سهربازی منت بیني؟

وتم: بینینی سهربازه کانت نه مړو چاوی منی رهش کړده وه، چونکه سهربازه کانی تو له لمه کانی که ناری ده ریا و نه ستیره کانی ناسمان زیاترن و من دوا ی بینینی سوپاکه ت تیږه یستم که تو به هیترین پاشای سهرزه ویت.

پاشا وتی: (سینوهه) جی به جی کړدی داواکارییه که ت له سهر من گران که وت، چونکه له بهر ساز کړدی نه و خوږیشاندانه ده بی ماوه ی چه ند روژی هه تا نه و کاته ی سهربازه کان ده گه پښه وه هه ریمه کانی خوږیان، خواردنیان بده می و مه سره فی خواردنیان به نه اندازه ی سهرانه ی سالیکی یه کی که له هه ریمه کانم ده بیت. له م چه ند روژه ی سهربازه کان لیره دان ریسواییه کی گه وره دروست ده بیت، چونکه ده سترژی ده که نه سهر ژنان و ناتوانین پیشیان لی بگرین و دوا ی روښتنیشیان تا ماوه ی یه ک مانگ ریگا و بانه کان نا ارام ده بیت. له بهر نه وه ی نه م سهربازانه تا ده گه پښه وه ولاتی خوږیان له ریگا هه ر که سیک بینن رووتی ده که نه وه. به لام له گه ل نه و هندا خو شحالم که توانیم چه کداره کان و ده سه لاته که ی خو مت نیشان بده م. نیستا پیتم بلایا فیرعه ون کچی هه یه؟

وتم: کچی فیرعه ونی میسرت بو چییه؟

وتی: حه زده که م کچی نه و بیته ژنی من، نه گه رچی نیستا چوارسه د ژنم هه یه، به لام هیچ کامیان کچی پاشای میسر نبیه و من زوړ حه زده که م هاوسه ریکم هه بیت که کچی فیرعه ونی میسر بیت.

وتم: (بورابوریا ش) ناگاداریه که له و روژه ی جیهان دروست بووه تاوه کو نیستا به رده وام کچی فیرعه ون ده بیت هه و سهری براکه ی خو ی نه گه ر براشی نه بیت شوو ناکات به لکو ده چپته په رستگه یه ک و ده بیت هه کاهینه. نه م قسه یه ی تو ده یکه ی له لای خوا یه کانی میسر کوفره، به لام له م قسه یه ی تو ناړه نجیم،

چونکه تۆ خوايه كاني ميسر ناناسى.

پاشا وتى: سىنۆهه ئاگاداريه كه من بپارم داوه كچى فيرعه ون بكه مه هاوسه رى خۆم و ئه گهر فيرعه ون كچه كهى خۆيم نه داتى من سوپا كهى خۆم دهه يئمه خاكى ئه و و ميسر ويران ده كه م و به زۆر ده ست به سه ر كچه كه يدا ده گرم. وتم: (بورابورباش) فيرعه ونى ميسر هيشتا زۆر گه نجه و تازه ژنى هيناوه و كچى نه بووه و گريمان خوايه كاني ميسر ريگايان دا كه كچى فيرعه ون شوو به بيانبيه ك بكات، به لّام ئه و كه كچى نه بيت ناتوانى كچت بداتى. كه واته دان به خۆتا بگره تا ده بيته خاوه ن كچ، ئه وسا بير له كچه كهى بكه وه.

پاشا وتى: سىنۆهه من ئه مپۆ كاتىكى زۆر له مه يدان دانىشتم و سه يرى تىپه رپىنى سه ربازه كانم كرد و ئىستا ماندوو بوومه و حه ز ده كه م به ره و حه رمه كهى خۆم بپۆم و كه مى پشوو بده م و، تۆش كه پزىشكى و ده توانى بۆ هه موو شۆينى بپۆى، له گه لّ مندا وه ره كه ژنه كانم بىنى و له نزىكه وه گفتوگويان له گه لّدا بكه يت و بۆت ده ركه وىت كه زۆر له پاشاكان باشتريه كچه كاني خويان ناردۆته بابل بۆئوهى به ناوى هاوسه رى منه وه بيتنه ناو حه رمه كه مه وه و من ئه گهر وتم حه ز ده كه م كچى فيرعه ونى ميسر بيتنه هاوسه رم ته نها مه به ستم ئه وه بوو كه ده مه ويست له گه لّ فيرعه ونى ميسر دا ده رگايه كى تازهى دۆستايه تى بكه مه وه.

وتم: (بورابورباش) منيش به تۆم وت فيرعه ونى ميسر كچى نيه كه بىكات ه هاوسه رى تۆ.

(بورابورباش) وتى: ئىستا تۆ ده توانى له نيوان ئه و ژنانهى كه له حه رمه مسه راكهى منداخزمه ت ده كه ن يه كىيان به شيويه كى كاتى هه لّبژيرى و له گه لّيدا رابويرى، به لّام ئاگادار به سكى پر نه كه يت چونكه ئه گهر دوو گيان بيت گرفت دروست ده كات و خه لّكى واده زانن به هوى منه وه سكى پر(دوو گيان) بووه. وتم(بورابورباش) ئه م قسه يه مه كه، چونكه جوان نيه

پياو، ژنى خۆى به شيويه كى كاتى بداته يه كىكى تر كه له گه لّيدا كۆبيته وه. (بورابورباش) وتى بۆ چى جوان نيه، ژنه كاني من ئه گهر بزائن كه من ئاماده م ئه وان به شيويه كى كاتى بده مه خه لّكى تر كه له گه لّياندا رابويرن، زۆر خوشحال ده بن، چونكه من به ته نهايى ناتوانم له گه لّ چوارسه د ژندا كۆبيمه وه.

دوايى له منى پرسى تۆ چهند ژنت هه يه. وتم من ژنم نيه. ئه و به سه ر سورمانه وه وتى بۆ مه گهر تۆ خواجه (نيره مووك)ى؟ وتم نا. پاشا وتى ئه گهر خواجه نيت ئه ي چون ده توانى به بى ژن ژيان به يته سه ر و خه ريكى پزىشكى بيت. چونكه تا پياو له گه لّ ژندا كۆنه بيته وه، فكه رو هۆشى له سه ر خۆى نابيت و ناتوانيت خۆى به كارىكه وه خه ريك بكات. ئه گهر ده ته وىت چيژ له ژيان وه رىگريت وه كو من، له گه لّانى جوړاوجۆر ژن به يئنه، چونكه هه ر يه كىك له م ژنانه به پيى داب و نه ريتى ولا ته كهى خۆى عه شقبا زى ده كات و تۆ هه ر جاره و چيژىكى تايبه تى وه رده گرى.

ئه گهر چى نه مده ويست بچمه ناو حه رمه مسه راكهى پاشا وه، به لّام ئه و منى له گه لّ خويدا برد و بىنيم ژنه كاني ئه و، له گه لّانى جوړاوجۆر بوون و هه موويان گه نج و جوان بوون و هه ر يه كه يان جلكى خۆمالىي خويانيان له به ر كردبوو. هه نديك له و ژنانه له به ر ئه وهى تازه له ولاتانى تره وه به هوى فروشياره كاني كۆيله وه هاتبوونه ئه وى، نه يانده توانى به زمانى بابلى بدوين، به لّام هه موويان پيئده كه نين و هه ر ژنىك هه ولى ددها سه رنجى پاشا بۆ لاي خۆى رابكىشيت.

كاتىك كه بىستان پاشا ده لّيت حه زده كه م يه كىك له و ژنانه به شيويه كى كاتى بده م به تۆ كه له گه لّيدا به يته سه ر، هه وليان دا سه رنجى من رابكىشن. پاشا به منى وت هه ر كامىكيان حه ز لّيه هه لّبژيره، به لّام سه ره راى ئه وهى حه زم له هه موويان بوو نه مده توانى يه كىكيان لى هه لّبژيرم و جگه له وه ش له تووړه يى و راگوړينى پاشاش ده ترسام چونكه كاتىك كه مړۆف له گه لّ پاشايه كى هه وه سبا زدا هه لّسو كه وت ده كات ده بى وريا بيت چونكه له ناكاودا

هه لویستی پاشا ده گوریت.

بویه وتم: من له بهرته وهی له سه فهدام و بو فیبروونی زانست هاتووم ژن ناهینم، چونکه خواجه کانی نیمه ده لاین کاتیک خه ربکی کوکړدنه وه و فیبروونی زانستن خوتان له ژن هینان بپارژن. ئه ی خواجه کانی میسر من داوای لی بورنتان لی ده که م که هم درویه م به دهم ئیوه وه کرد، به لام بوته وهی پاشای بابل پروام پی بکات، هیچ ریگایه کی ترم نه بوو.

ژنه کانی ههره م کاتیک وه لامی میان بیست له سه رتادا سه ریان سوپما و دواپی که وتنه گالته کړدن و سوو کایه تی پی کړدن و وتیان: دیاره توش وکو نیږه مووه کانی ههره م وایت و ناتوانی له گه ل ژنه کاندرا بویری.

پاشاش که وایده زانی به پیشکesh کړدن یه کی که له ژنه کانی خوی من زور خوشحال ده کات، دلگران بوو و وتی: نه گهر تو منت له و ددان ئیشه یه رزگار نه کړد بایه ئیستا فهرانم ددا بتکوژن.

دواپی روخسه تم لی وهرگرت و بو ته وهی پرؤم. نه و دیسان له باره ی جه ژنی پاشای دروین دواو وتی: به هار نزی که بووه ته وه و کاتی جه ژنی پاشای دروین نه وندده ی نه ماوه و خوت بو تام و چیژ وهرگرتن له جه ژنه ناماده بکه.

له پیش ته وهی له باره ی جه ژنی پاشای دروین بدویم ده بی بابه تیک بخه مه بهرچاو، که په یوه ندی به منه ویه: روژتیکیان بو ته ماشای شووشه ی گه وره که ره وه چوومه بورجی (مهردوک)، هم شووشه یه که باوه ر ناکه م له هیچ جیگایه کی جیهاندا هه بیت له بابلدا دروست ده کړیت و شووشه یه کی نه ستور و زور روونه و وه که رته سه هولیکي دره وشاوه و زولا له. به لام کاتیک که مروث له پشت هم شووشه یه وه دپروانیت نه وندده شته کان گه وره ده بنه وه که ده بیته هو ی ترسانی بینره که و نه و روژه ی من بو بینینی شووشه که رویشتم میرووله یه کیان هینا و من شووشه که م به ددهسته وه گرت و له پشتیه وه سهیری میرووله که م کرد و خه ریک بوو له ترسا رابکه م. چونکه میرووله که نه وندده گه وره ببووه وه که له قه باره دا له

نه سپیکي ئاوی ده چوو.

دوا ی بینینی شووشه گه وره که ره وه که به ره و نهومی سه ره وه ی بورجه که، که جیگای نه ستیره ناسه کان بوو رویشتم و داوام لی کړدن سهیری به ختم بکه ن. له بهر ته وهی من نه مده زانی له چ روژتیک و له کو ی له دایک بوومه، نه و ان نه یان توانی داهاتووی من پیشبینی بکه ن، به لام پیان وتم تو میسری نیت.

وتم: گومانی تیدانییه که من له ناو سه به ته یه کدا بوومه که به سه ر رووباری نیله وه بووه و، نه و ژنه ی منی به ختو کرد سه به ته که ی له ناوه که گرتبووه وه.

نه ستیره ناسه کان وتیان: نه گهرچی تو یان له سه ر رووباری نیلدا دوزیوه ته وه، به لام تو نه میسریت و نه خه لکی ولاتیکي تربشی. هه روه ها بچیته هه ر جیگایه کی تری هم جیهانه به بیانییه که له قه له م ددریت.

وتم: هم قه سه یه رتی تی ناچیت، چونکه هه ر چونیک بیت له م جیهانه دا جیگایه که هیه که من تیایدا له دایک بوو بیتم و نه و جیگایه نیشتمانی من بیت و تیایدا بیانی نه بم.

وتیان: له م جیهانه دا جیگایه که که تو ی تیدا له دایک بوو بیت نییه ..

وتم: نه ی من له کو ی له دایک بوومه ؟

یه کیکیان وتی: له ویه تو کوری خواجه کان بیت و له ئاسمانه وه هاتبیته سه ر زه ی.

وتم: له ولاتی نیمه دا ته نها یه که نه فهر کوری خواجه کانه و نه ویش فیرعه ونه. وتیان: به هه ر حال به ختی تو و ا نشان ددات که تو له م دنیا یه دا بچیته هه ر جیگایه که تیایدا بیانیت و جیگایه که نییه که ولاتی تو بیت و به م جوړه هیچ گومانیکي تر نییه، جگه له وهی که تو له ئاسمانه وه هاتوویت و کوری خواجه کانی.

دواپی به سه رسورمانه وه سه یرم کرد نه ستیره ناسه کان سه ریان بو دانه واندم و پرسیم: بو و ده که ن؟

ئەوان وتیان: ئیمە دنیانین کە تۆ کۆری خواپەکان بیت، بەلام دەزانین کە لەم
دنیایەدا لە دایک نەبوویتە و لەبەر ئەوە مەرجی دووربینی ئەوەیە کە رێز لە تۆ
بگیرین بۆ ئەوەی ئەگەر بەراستی کۆری خواپەکان بیت، لە لایەن ئیمەوە کەم
تەرخەمی و بێ رێزیت لەگەڵدا نەکرایت، هەتا کۆ لە لای خواپەکان تاوانبار
نەبین.

من کە دەمزانی کۆری خواپەکان نیم، لەم قسەپەیان زۆر سەرسام بووم و
ئەویشم بە بێ عەقڵی و پڕ و پوچ پەرستی ئەستێرناسەکان لەقەڵەم دا.

بەندەكەى من لە ترسا خۆى لە ژێر قەرەوێلەكەیدا شارەبۆووە و بە منى وت:
وا بزانم لە بابل شۆرش بەرپابوو و پاشا ھەلھاتوو و لایەنگرانى بە گومانى
ئەوھى لێرە بێت ھاتوونەتە ئێرە.

دەرگام کردووە و بەسەربازەكانم وت: ئایا من دەناسن یان نا؟ من
(سینۆھە)، كۆرى كەر پزیشكى مىسریم و ددانى پاشای ئیوھم چاك کردووە و
لەبەر خۆشحالى من فەرمانى دا لەم شارەدا سوپاكەى خۆپیشانندانى سەربازى
بكەن و ئەگەر بتانەوێت من ئازار بدەن دەچمە لای پاشاكەتان و شكاتتان لى
دەكەم.

سەربازەكان وتیان: ئەگەر تۆ (سینۆھە) یت ئیمە بە شوێن تۆدا دەگەرێن و
مەبەستمان دۆزینەوھى تۆیە.

وتم: چ ئیشیكتان بە منە؟

وتیان: بەندەكەى تۆمان دەوێت.

دووبارە پرسیمووە: بەندەكەى منتان بۆ چییە؟

سەربازەكان وتیان: ئەمڕۆ جەژنى پاشای درۆیینە و پاشا ئەمرى پى
کردوین بەندەكەت ببەینە لای ئەو.

وتم: پاشا چ ئیشیكى بە بەندەكەى منە؟

وتیان: ئیمە لەم بابەتە ئاگادار نین و ئەگەر بەندەكەتمان نیشان نەدەى
رووت دەكەینەووە و بە بى جل و بەرگ دەتبەینە كۆشكى پاشا و بۆئەوھى
نیشانى بدەن كە ھەرشەكەیان بە راستە بە یەك جوولاندنەووە كراسەكەمیان
لەبەردا دادپى و رووتیان كردمەووە و دوایى بە واق و پیمانەووە سەیریان كردم.

چونكە تا ئەو كاتە پیاویكى خەتەنە كراویان نەبینیبوو.

یەكێك لە سەربازەكان وتى: پەنا بە (مەردوك) ئەم پیاو بۆ وایە؟

یەكێكى تر وتى: ئایا ھەموو پیاوكانى مىسر ئەوھان؟

وتم: بەلێ لە مىسر پیاوكان لەكاتى منداڵیدا خەتەنە دەكرێن.

جەژنى رۆژى درۆکردن

كاتێك كە وەرزی بەھار دادیت دانیشتووانى بابل ماوھى دوانزە رۆژ
دەیکەنە جەژن. لە مەراسیمى رۆژى سیانزەییەمى ئەم جەژنە بە درۆیەكى
گەورە، واتە پاشای درۆیین كۆتایی دیت. لەم دوانزە رۆژەدا خەلكى بابل
جوانترین جل و بەرگی خۆیان لەبەر دەكەن و كچە گەنجەكان دەرۆنە پەرستگەى
(عەشتار) و لەویدا بە پیتی رى و رەسمى خۆیان پیشوازی لەو ریبوار و
میوانانە دەكەن كە لە شوێنەكانى دەورووبەرەو دەین و ژمارەشیان كەم نەبوو و لە
برى ئەو لە ھەر یەكێك لەو میوانانە دیارییەکیان وەرەگرت و دوایى ئەم
دیارییانەیان كۆدەكردووە، بۆئەوھى كاتێك كە شوو دەكەن خاوەنى
(جەھیزە) ی بووكینى خۆیان بن.

ھیچ كەسێ ئەم رى و رەسمەى لەلا سەیر نەبوو و پیاوكان كاتێك كە
ژنێکیان دەھینا، چاوەروانى ئەو نەبوون كە ئەو ژنەى كە ھیناویانە كچ بێت.
لەم دوانزە رۆژەدا ھەموو خەریكى رابواردن و خۆشگوزەرانى دەبوون و خۆیان
بۆ جەژنى رۆژى سیانزەییەمى بەھار ئامادە دەكرد. بەیانى رۆژى سیانزەییەم لە
میوانخانەكەدا دانیشتبووم و لە ئاكاودا گوتم لە دەنگى ھەندى سەرباز بوو كە
رژانە ناو میوانخانەكەووە و ھاواریان دەكرد: پاشاكەمان لە كۆیە؟ پاشاكەمان
بدەنى... ئەگەر نا ھەمووتان دەكوژین.

ئەم كۆمەلە سەربازە بە تورەییەو ھاواریان دەكرد و لە نھۆمەكانى
میوانخانەكە بەسەر دەكەوتن. تا گەیشتنە ئەو نھۆمەى كە منى تیدا
نیشته جى بووم و ھاواریان كرد: پاشامان بدەنى... پاشاكەمان مەشارنەووە.
سەربازەكان لە بەردەم ھۆدەكەماندا دەنگە دەنگیان كرد و (كاپتا)

یه کییک له وان وتی: ئەم بابەتە بو ئیمه گریگ نییه.

یه کیکی تر هاواری کرد: ئیمه ئەو کەسه مان لیت دەوێت کە دەبی
ماندهیتى ئەگەر نا...

وتم: بە کورتی پیم بلین چی دەکەن؟

وتیان: یان بەنده کەمان بدیه، یان بە رووتی بە ناو شەقامەکانی بابلدا
دەتسوورپێنیهوه دەتبهینه کۆشکی پاشایه تی.

وتم: من له لای پاشا شکاتان لى دەکەم و پیتی دەلیم بە سهختی
دارکاریتان بکات.

سەربازەکان وتیان: پاشا خۆی بە ئیمه و توه ئەگەر بەنده کەى نه داپیتان
بە رووتی بەرهو کۆشک بیهین.

(کاپتا) کە له ژێر قەرەوێڵه کەوه له ترساندا ده لرزی له وى هاته دەرەوه و
وتی: گەرە کەى من بە رووتی بەرهو کۆشک مەبەن، چونکە ریزی ئەم پزیشکە
ناو دارە نامینیت و من ئامادەم له گەڵ ئیوه دا بو هەر جیگایه ک کە بتانه وئ
بیم.

سەربازەکان کاتییک کە کاپتایان بینى له خوشیا هاواریان کرد و وتیان:
بژی (مەردوک)... پاشاکە مان دۆزییهوه... ئیمه پاشاکە مان دییهوه و ئیستا
بەرەو کۆشکی دهبهین.

(کاپتا) بەسەر سوپمانهوه ده پروانییه سەربازەکان و ئەوان کاتییک سەر
سوپمانه کەى ئەوان بینى بە شادییهوه هاواریان ده کرد: تو پاشای چوار
ولاتی؟ تو شه هربار (خاوهن شکۆ-پاشا) ی هه مووانی و ئیمه هەر بە دەم و
چاوت دەتناسینهوه. هه ندی له سەربازەکان له به ردهم (کاپتا) دا سەریان
داده نه واند و هه ندیکی تریان له دواوه تیان هه لده دا بوئه وه ی وای لى بکه ن
زووتر بکه ویتە رى.

(کاپتا) وتی: گەرەم من لهو باوردهام له ولاتییکدا ده ژیم کە هه موو

خه لکه کەى شیتن و من ئیستا نازانم له سەر پیتی خۆم ده وژم یان له سەر سەر و
له وهیه له خه ودايم و ئەوه ی ده بیبیم دیه نیکی خه و بیت. ئەگەر له م ولاته دا
سەرەو ژێر هه لیان واسیم تو مه هیله ئازده له کان لاشه کهم بخۆن و ته رمه کهم
مۆمیایی بکه و له میسردا بمیژه.

یه کى له سەربازەکان بە پیکه نینه وه وتی: لێره دا گیانه وه ر لاشه ناخوات،
چونکە ئیمه ته رمه کان فری ده دینه رووباره وه و ئاو به رهو دهریای ده بات.

(کاپتا) وتی: گەرەم مه هیله لاشه کهم فری ده نه ناو ئاوی رووباره وه،
چونکە ئەگەر وام لى بکه ن ناتوانم له دنیاى تر دا زیندوو بمی نه وه.

سەربازەکان کە پێده کەنین وتیان: ئیمه ئەمرۆ توانیومانە پاشایه کی باش
بدۆزینەوه، چونکە له کاتی قسه کردندا زمانى ناگریت.

(کاپتا) کە نه یده ویست له میوانخانه که بچیتە دەرەوه، ئەوان بە شەق و
قۆناغی نه یزه کانیان به رپیان خست. دواى ئەوه ی (کاپتا) یان به زۆر برد، من
به په له جلکم له بهر کرد و له دواى ئەوه وه گه شتمه کۆشکی پاشا و
له بهر ئەوه ی ده یانزانی له لای پاشا ریزم هه یه که س پیشى لى نه گرتم.

کاتی کە چوومه کۆشکه وه کۆمه لکی زۆرم بینى له کۆشکی پاشایه تی کو
ببونه وه و هه موو هاواریان ده کرد و سەربازەکان به خوشییه وه نه یزه کانیان
به زرده کرده وه. من دلنیا بووم کە له بابلدا شوێرش به رپابوو و ئەگەر له
هه ریمه کانی تره وه سەرباز نه هیتن له وانه یه (بورابورباش) ی پاشای بابل
له سەر ته خت لاده ن، چونکە له هات و هاواریه کانی ئەو کۆمه له وا دەرده که وت
کە له دژی (بورابورباش) دروشمه کانیان دەرده برن. به بی ئەوه ی که س پیشم
لى بگرى چوومه ئەو ته لاره ی کە ده مزانی پاشا له وپییه و بینیم کاهینی گه وره ی
په رستگه ی (مەردوک) و هه ندی له کاهینه کانی تر له ویدان.

کاتی (کاپتا) هاته ته لاره که وه له ناکاودا کاهینی گه وره ی په رستگه
له کاتییکدا کە به په نجه ئیشاره تی بو پاشای بابل ده کرد، وتی: ئەم کورە ی کە

هیشتا مووی لی نه هاتوو لیره بیبهنه دهرهوه... ئیمه ئاماده نین ئەو به پاشای خۆمان بزانی.

ئەوانە تریش بو پالپشتی قسە کە ی وتیان: ئەم کورە بکەنە دهرهوه، ئیمه ئاماده نین لەمە زیاتر مندالێک فەرمانرەواییمان بکات... بیبهنه دهرهوه...

کاهینی گه‌وره ئیشارەتی بو (کاپتا) کرد و وتی: ئیستا ئیمه توانیومانە پاشایەکی پێگە یشتوو و ژیر بدۆزینەوه و به پاشای خۆمان هەڵی دەبژێرین. بو ئەو ی به ژیری و دووربینییەوه فەرمانرەواییمان به سەردا بکات.

هەر که ئەم قسە یه له دەمی کاهینی گه‌وره هاته دهری، ئەوانە ی له‌وی بوون، هێرشیان برده سەر پاشای لاو و به پێکەنین و گالته‌و گه‌فه‌وه نیشانه‌کانی پاشایه‌تیان له‌سەر و سینه‌ی کردوه و کراسه‌که‌یان له‌به‌ری دا‌که‌ندو بازوو و قاچه‌کانیان ده‌ست لی د‌ه‌دا و ده‌یانگوت: سه‌یر که‌ن ئەم کورە گه‌نجە چەند لاواز و له‌ره‌و هیشتا بونی شیر له‌ دەمی د‌یت. قاچه‌کانیشی ئەوه‌نده ناسک‌ن که‌ ئەگەر چەند هه‌نگاوێک بن‌یت له‌ ناوه‌راسته‌وه ده‌بیته‌ دوو که‌رت، له‌به‌ر ئەوه ئەم کورە ناتوان‌یت بب‌یتە پاشا و ئیمه ئەم پیاوه (ئیشاره‌یان بو‌به‌نده‌که‌م ده‌کرد) له‌ جیاتی ئەو ده‌خه‌ینه سه‌ر ته‌خت.

(بورابوریاش) کاتی که‌ نیشانه‌کانی پاشایه‌تیان لی ده‌کرده‌وه هیچ به‌رگری نه‌کرد و بینیم له‌گه‌ڵ شیره‌که‌ی خوی، که‌ کلکی خستبووه نیوان قاچه‌کانی، چووه سووچێکی ژووره‌که‌وه.

له‌و کاته‌دا که‌ کراسی پاشایه‌تیان له‌ به‌ر به‌نده‌که‌م ده‌کرد و نیشانه‌کانی پاشایه‌تیان به‌ سه‌ر و سینگیدا ده‌کرد، نه‌مه‌زانی له‌سه‌ر قاچه‌کانم ده‌روم‌ یان له‌سه‌ر سه‌ر. (کاپتا) یان له‌سه‌ر ئەو ته‌خته‌ی که‌ پ‌یشت‌ر پاشای بابلی لی بوو، دان‌ی‌شاند و له‌به‌ر ده‌میدا سو‌جده‌یان برد و زه‌وییان ماچ کرد. ته‌نانه‌ت خودی (بورابوریاش) که‌ رووت بوو، له‌به‌ر ده‌م (کاپتا) دا سو‌جده‌ی برد و وتی: ئەو ده‌بی بب‌یتە پاشای ئیمه، چونکه‌ له‌و عاقل‌تر و دادپه‌روه‌رتر له‌م ولاته‌دا نییه‌.

(کاپتا) ئەوه‌نده حه‌په‌سابوو که‌ نه‌یده‌توانی قسه‌ بکات و سه‌یرم کرد قژی سه‌ری له‌ ژیر تاجی پاشایه‌تی، که‌ له‌سه‌ر سه‌ری دایان نابوو ره‌ق ببوو...

کاتی‌ک که‌ ئەو که‌سانه‌ی له‌ هۆده‌که‌دا بوون مل که‌چی خویان ده‌رده‌بری، (کاپتا) هاواری کردو وتی: وسکت بن...

هه‌موو ب‌یده‌نگ بوون و ئەو وتی: من وا ت‌یده‌گه‌م که‌ جادوو‌گه‌ری‌ک جادووی لی کردووم و هه‌ندی شت ده‌بینم که‌ له‌ راستیدا وانیه‌، چونکه‌ به‌ بروای من هه‌رگیز ناگ‌ونج‌یت پیاویکی وه‌ک من که‌ له‌م ولاته‌دا بیانیم ب‌بم به‌ پاشا.

ئاماده‌ بووان ناره‌زاییان ده‌ر‌بری و به‌ گالته‌و پ‌یکه‌نینه‌وه وتیان: وانیه‌، تۆ پاشای ئیمه‌یت و که‌س جادووی له‌ تۆ نه‌کرده‌وه و ئیمه به‌وپه‌ری خۆش‌حالی و ره‌زامه‌ندییه‌وه تۆمان کردۆته پاشای خۆمان.

(کاپتا) وتی: من ئەگه‌رچی هه‌ز نا‌که‌م ب‌مه‌ پاشاتان، به‌لام ناتوانم به‌ پ‌یچه‌وانه‌ی ویستی ئیوه ره‌فتار ب‌که‌م، چونکه‌ ئیوه ژماره‌تان زۆره، به‌لام پرس‌یار‌یک‌تان لی ده‌که‌م و داوا‌کارم وه‌لام‌یک‌ی راستم ده‌نه‌وه... ئایا من پاشای ئیوه‌م یان نا؟

هه‌موو به‌ یه‌ک ده‌نگ هاواریان کرد: به‌لی... تۆ پاشای ئیمه‌یت و... دیسانه‌وه له‌به‌رده‌می سو‌جده‌یان برد. یه‌کی‌ک له‌ ئاماده‌بووان که‌ و‌لی ش‌یر‌یک‌ی له‌به‌ر کرد و له‌به‌رده‌م ته‌ختی (کاپتا) دان‌یشت و نه‌راندی.

(کاپتا) جار‌یک‌ی تر هاواری کرد وسکت بن و، هه‌موو ب‌یده‌نگ بوون. به‌نده‌که‌م وتی: ئەگەر من پاشای ئیوه‌م ده‌بی گو‌یرایه‌لی فەرمانه‌کانم بن. هه‌موو هاواریان کرد هه‌رچی تۆ بل‌یی ده‌یکه‌ین.

(کاپتا) وتی: له‌به‌ر ئەوه‌ی بوومه‌ته پاشای ئیوه، ئەم‌رۆ ده‌که‌ینه جه‌ژن و بل‌ین با به‌نده‌کان ب‌ین.

هه‌ندی له‌ به‌نده‌کان که‌ له‌وی بوون له‌ (کاپتا) نزیک بوونه‌وه و پ‌ییانی

وت: زوو شەراب و خواردن بهێنن که بیهۆم و به شەرابە که خۆم شادمان بکهەم و خەلکیش وەک من سکيان تېر و سەريان گەرم بکهەن.

بەندەکان وتیان: خواردن و شەراب لە هۆدەکهی تردا ئامادە کراوە و هەلیان گرت و بەهەراو هۆریا و شادی و پێکه‌نینه‌وه بردیانە تەلاریکی تره‌وه‌و، منیش لەگەڵیان رۆیشتم و بینیم لەو تەلارەدا هەموو جوۆرە خواردن و خواردنەوه‌یه‌کیان داناوه و هەرکەسێ بە کەیفی خۆی لەو خواردن و شەرابانە‌ی هەڵدەبژارد و خەریکی خواردن و خواردنەوه‌ی دەبوو.

(بورابوریاش) پاشای پێشجوی بابل وەک بەندەکان پشتی‌نێکی لە پشتی‌ه‌وه‌ ئالاندبوو و لە ناوه‌راستی خەلکە‌که‌دا بە ئەم لاو ئەولادا رای دەکرد و شەرابی بە خەلکیدا دەکردو شله‌مه‌نییه‌ خەسته‌کانی خواردنە‌که‌ی بەکراسی ئامادەبوواندا دەکرد و وای لێ دەکردن جێبو دەن.

لە حەوشە‌ی کۆشکدا حەوزە‌کانیان پر کردبوو لە ئاوی جوۆ(بیره) و شەراب و هەموو کەسێ دەیتوانی بە پەیمانە‌کانی کەنار حەوزە‌که‌ بیره، یان شەراب بنۆشیتە‌وه‌ و بە خورما و ماست و جوۆرە چەورییه‌ک که لە شیر دروستیان دەکرد و زۆر بە‌تام بوو (مه‌به‌ستی نووسەر کە‌ره‌یه‌- وەرگێڕ) سکی خۆیان تېر بکهەن. کاتی‌ک که خەلکی تێربوون و سەرە‌کان لە بیره و شەراب گەرم داها‌تن، هەراو هوریاه‌یه‌کی ئەوه‌نده شادی بە‌خش لە حەوشە‌که‌دا دروست بوو که من تا‌کو ئەو رۆژه‌ هاوتای ئەو ئاهە‌نگە‌م نە‌دیتبوو.

جیاوازی لە نیوان چین و تویت و پله‌دارە‌کاندا نە‌ما‌بوو و هەموو کەسێ لەگەڵ ئەوانە‌ی تردا گالته‌و گەفی دەکرد و ئەوانە‌ی هەتا دوینێ بە‌رامبەر (بورابوریاش) سو‌جده‌یان دە‌برد، لەو کاتە‌دا ئێسکی گۆشته‌کانیان تی دە‌گرت و ئەویش ئێسکه‌کانی بە‌ره‌و ئەو کە‌سانە‌ی بۆیان دە‌هاو‌یشت هەڵدە‌دايه‌وه‌.

لە ناوه‌راستی ئەو قە‌ره‌بالغییه‌دا خۆم گە‌یانده (کاپتا) و وتم: کاپتا ئێستا هە‌موویان سە‌رخۆشن و کە‌س ئا‌گای لە تۆ نە‌ماوه‌ هە‌لسه‌ بە‌بێ ئەوه‌ی کە‌س

بزانێ لێره‌ برۆین، چونکه‌ وا هە‌ست ده‌که‌م که ئاکامی ئەم کاره‌ باش نییه‌. (کاپتا) که خەریکی خواردنی پارچه‌ گۆشتی‌کی سووره‌وه‌ کراوی گویدرێژ بوو وتی: ئەوه‌ی تۆ دە‌یلێی لە گوێچکه‌ی مندا وە‌ک گیزه‌ گیزی می‌ش وایه‌ و بە‌ قسه‌ت ناکه‌م و دە‌ست لە‌م بە‌خته‌وه‌رییه‌ هە‌لناگرم و لێره‌ نا‌رۆم. مه‌گەر نابینی ئەم خەلکە‌ به‌ چ سۆز و خۆشه‌ویستییه‌که‌وه‌ منیان بە‌ پاشای خۆیان هە‌ل‌بژاردوه‌؟ ئایا من دە‌توانم لە‌ بە‌رامبەر ئەم هە‌ست و خۆشه‌ویستییه‌ی ئەوان بە‌رامبەر به‌ من دە‌ری دە‌برن، بێ سغه‌تی‌یان لە‌گە‌ڵدا بکه‌م و به‌ جێیان به‌ی‌ل‌م و برۆم؟ هە‌روه‌ها تۆ له‌مه‌و بە‌دوا نابیت به‌ ناوی (کاپتا) بانگم بکه‌یت، چونکه‌ من پاشای چوار و لا‌تم و تۆ هەر جارێک که دە‌ته‌وی قسه‌ له‌گە‌ڵ مندا بکه‌یت ده‌بێ‌ بلێی (ئە‌ی پاشای چوار و لا‌ت) و وە‌ک خەلکی تر له‌بەر دە‌مدا سو‌جده‌ بیه‌یت.

وتم: (کاپتا)... ئەم پاشایه‌تییه‌ی تۆ جگه‌ له‌ گالته‌ و گە‌ف و درۆیه‌کی گە‌وره‌ هیچی تر نییه‌. چونکه‌ هەرگیز نا‌گونجیت ئەم میلله‌ته‌ تۆ بکه‌نه‌ پاشای خۆیان که بە‌نده‌یه‌کی بیانی‌ت و ده‌ترسم ده‌رئه‌نجامی ئەم گالته‌یه‌ بۆ ئێمه‌ ترسناک بیت و تا کات ماوه‌ هە‌لسه‌ با خۆمان لە‌ جێ‌گایه‌‌که‌دا بشارینه‌وه‌، یان لێره‌ برۆین و ئە‌گەر هە‌لسی و له‌گە‌ڵمدا بیت له‌ بێ‌ ریزی کردنه‌که‌ت خۆش ده‌بم و به‌ گۆچانه‌که‌م دارکاری‌ت ناکه‌م.

(کاپتا) چە‌ورییه‌که‌ی ده‌می خاوین کردوه‌وه‌ و به‌که‌رتە ئێسکی‌کی گویدرێژ که بە‌ده‌ستی‌ه‌وه‌ بوو هە‌ره‌شه‌ی لێ‌ کردم و بانگی کرد: ئەم می‌سریه‌ پۆخه‌ لێره‌ دوور بخه‌نه‌وه‌ ئە‌گەرنا ناچار ده‌بم به‌‌دار، ئێسکه‌کانی تێک بشکێنم.

هەر ئە‌وه‌نده (کاپتا) ئەم قسه‌یه‌ی کرد پیاوه‌که‌ی چوو بووه‌ پێستی شێ‌روه‌، په‌لاماری دام و منی به‌ زه‌ویدا داو به‌ چ‌رنو‌وکی ده‌ستی له‌شمی رووشاند و خەریک بوو هە‌موو جه‌ستم بریندار بکات، به‌لام خۆشه‌خانه‌ نە‌فیره‌کان که‌وتنه‌ لێ‌دان و رایانگه‌یاندا پاشای نوێ‌ ب‌روات بۆ دادپه‌روه‌ری کردن

و شیرکه وازی لئ هیتام.

دادگای بابل نزیک کۆشکی پاشایه تی بوو و ، کاتیک کاپتایان برده ئهوی که دادوهی بکات، ویستی خوی لئ بدزیتسه و و وتی: من باوهرم به دادپهروهی کردنی دادوهانی بابل هیه و وا باشتره که ئهوان وهک رابردوو خۆیان خهریکی دادوهی بن.

بهلام خه لکی بهم قسهیه رازی نه بوون و وتیان: ئیمه داواکاری جی به جی کردنی دادگهریی پاشای نویی خۆمانین بوئه وهی بزاین ئایا عهقلی هیه و ده توانی به پیتی بنچینه کانی ویزدان بریار بدات، یان نا.

(کاپتا) ناچار بوو مل بدات و خه لکی ئهویان له سه ر کورسیی گه وری دادوهی بابل دانیشان و قامچی و که له بچه یان له بهرده می دانا، که نیشانه ی جی به جی کردنی دادپهروهیه. یه کهم که سیک که سکالای هینا، پیاویک بوو که کراسیکی دپاوی له بهردا بوو و سه یرم کرد قژی سپی بوو. دواپی بووم ده رکه وت سپیایه تی قژی هی ئه وه بووه که خۆله میشی به سه ر خۆیدا کردبوو و کراسه که ی به قهستی دراندبوو بوئه وهی بتوانیت به سه ر و وهزعیکی شله ژاوه وه له بهرده م پاشا ئاماده بیت. چونکه له بابلدا ئه و که سانه ی خۆیان به سته م لیکراو ده زانن هه ولده دن به رواله ت خۆیان داماو نیشان بدن بو ئه وهی سه رنجی پاشا رابکیشن و به زه یی پیاپان بیته وه.

پیاوه که له بهرده م بهنده که ی مندا که وته سه ر خاک و زه ویی ماچ کرد و وتی: ئه ی خواوهندی چوار ولات، ئه مرۆ که س وهک تو دادپهروه ر و عاقل نییه، بۆیه من هاتومه ته لای جه نابت که داوا ی جی به جی کردنی دات لئ بکه م.

من ژنیکم هیه که چوار ساله هاوسه رمه و له م ماوه یه دا دوو گیان نه بووه و به م زوانه سکی پرپوه وه له گه ل ئه وه شدا که هه ندی که س پیاپان ده وتم پیاویکی تر هاتوچۆی ژنه که ت ده کات، من باوهرم به قسه که یان نه ده کرد. هه تا

دوینی ژنه که م له گه ل سه ربازیکدا له ماله وه گرت. به لام من نه متوانی سه ربازه که بگرم چونکه ئه و له من به هیزتر بوو و هه ر ئه وهنده چومه ژووره وه، ئه و هه له ات و ئیستا جه رگه ره شه که ی من پر به له خه م و دوودلی و نازانم ئه و مندا له ی له سکی ژنه که دایه هی منه یان هی سه ربازه که یه و داوا له تۆده که م که ئه م موشکیله یه م بو چاره سه ر بکه یت و له دوودلی رزگارم بکه یت بو ئه وه ی بزائم چ ئه رکیکم به رامبه ر به و مندا له هیه.

(کاپتا) به نیگه رانییه که وه سه یری ده ورو به ری خوی کرد، چونکه نه یده زانی چ وه لامی بداته وه که له دادپهروه رییه وه نزیک بیت و له ناکاودا بانگی بهنده کانی کرد و وتی: دار بگرنه ده ست و ئه م کابرایه دارکاری بکه ن. بهنده کان به دار که وتنه سه ر پیاوه که و دوا ی ئه وه ی لیا یان دا، پیاوه که رووی کرده جه ماوه ره که و وتی: ئایا بریاری پاشا له م باره یه وه راسته و من که بو سکالا هاتومه ته دادگا، ده بی دارکاری بکریم؟

خه لکی دوا ی بیستنی ئه م قسه یه داوا ی روون کردنه وه یان له کاپتا کرد و پرسییان: خواوهندی چوار ولات بۆچی فه رمانت دا ئه م پیاوه بکوتن؟

(کاپتا) وتی: پیاویک که ئه وهنده گه وچ بیت شایانی دارکارییه، ئایا عه قل ده یگرئ پیاویک زه وییه کی له باری هه بیت، به لام کشتوکالی تیدا نه کات و نه یچینی و به ره لای بکات و دواپی کاتی خه لکی له رووی چاکه کاری و به زه ییه وه کیلگه که ی ده کیلن و تۆوی لئ ده چینن، ئه و شکات بکات که بۆچی خه لکانی تر له کیلگه که یدا کشتوکال ده که ن و کیلگه که تاوانبار بکات،

که بۆچی داوا ی له خه لک کردوه تۆی تیا بچینن؟ به دلنیا ییه وه که نا. که واته ژنه که مافی خۆبه تی په یوهندی له گه ل پیاویکی تر دا هه بووه چونکه ئه م پیاوه نه یتوانیوه داواکاری ژنه که جیبه جی بکات و زه وییه که ی به (به یار) جی هیشته وه.

خه لکی دواى بیستنی ئەم قسه یه به دهنگی بهرز که وتنه دهستخوشی لى کردن و ستایشی عه قل و عه داله ته که یان کرد. دواى پیره مېردىک له کاپتا نزیک بووه و وتی: ئەى خواوه ندی چوار ولات، من له بهردهم تو و ئەم ئەستوونه، که یاساکانى بابلی له سەر نووسراوه داواکارم دادپهروهى جى به جى بکرىت و سکا لاکه م ئەوهیه که من له که ناری کۆلانىکدا خانویه کهم دروست کرد، به لām ئەو ئەندازیاره ی خانویه کهمى به قۆنته رات دروست کرد، فیللى لى کردم و کهل و په لى خراپى له بیناسازییه کهدا به کارهینا و گوپی نه دایه پته و بى خانویه کهو له ناکاودا بیناکه رماو رېبوارىکى کوشت و ئیستا کهس و کارى ئەو رېبواره داواى خوینه کهیم لى ده که نه وه و من تاوانم نییه.

که واته چارم چیه و چى به کهس و کارى قوربانیه که بلیم؟

(کاپتا) بیرىکى کرده وه و دواى و تى: ئەم بابته ی تو ده لى پرسیارىکى ئالۆزه و دواى له دادوه رهکانى بابلی پرسى یاسا له م باره یه وه چى ده لیت؟

دادوه رهکان ئەو ئەستوونه ی که قانونى ولاتى له سەر نووسرابوو نیشانى کاپتایان داو وتیان: ئەگەر خانویه که به هوى که مته رخنه مى یان فیللى قۆنته راتچیه وه پرووخی و خاوه ن خانویه که بکوژى ده بى ئەندازیاره قۆنته راتچیه که بکوژیت وه.. ئەگەر خانویه که دواى رووخانى کوپى خاوه ن خانویه که کوشت، کوپى ئەندازیاره که به تاوانى کوشتنى کوپى خاوه ن خانویه که ده کوژیت. یاسا له باره ی کوشتنى خه لکی تروه شتىکى تر باس ناکات، به لām ئیمه وای لیک ده دینه وه که هەر جوړه زبانیک به هوى رووخانى خانو به سەر خه لکی تر دا روویدات ده بى قۆنته راتچیه که ببیژیت و ئەگەر قۆنته راتچیه که نه یه ویت ئەو زیانه ببیژیت، ده بیت به ئەندازى هه مان زهره ر زبانی لى بدریت.

(کاپتا) وتی: من نه مده زانى له م ولاته دا ئەندازیاره قۆنته راتچیه کان

ئوهنده فیلبازن و دزى له کهل و په لى بیناسازییه که ده کهن یان له دروستکردنى خانویه که به شپوهیه که که مته رخنه مى ده کهن که خانویه که خوى ناگریت و دپرووخی. من له مه وه دوا به وریاییه وه ئاگادار ده م که گرفتارى ئەم جوړه قۆنته راتچیه فیلبازانه نه م. به لām سه باره ت به شکاته که ی ئەم پیاوه و داواکردنى خوین له لایه ن کهس و کارى قوربانیه که، رای من ئەوهیه که: کهس و کارى رېبواره کوژاره که ده بیت برۆنه بهردهم مالى ئەندازیاره قۆنته راتچیه که و یه که م کهسى که به ویدا تیده په ریت بیگرن و بیکوژن، بوئه وه ی به پیتی یاسا کار کرابیت. به لām ئەگەر کهس و کارى ئەو رېبواره وه کهس و کارى رېبوارى یه که م داواى بژاردنى خوینیان کرد، ئەوانه ی رېبوارى دووه میان له بهردهم خانوى ئەندازیاره که کوشتووه ده بى حه قى خوینه که ی ببیژن. ببیژکى من له مه ر تاوانباره راسته قینه که ئەوهیه که له م رووداوه دا هیچ کهسى به ئەندازى ئەو رېبواره ی به ته که خانووه سست بنیاده کهدا تیده په ریت تاوانبار نییه، چونکه هیچ پیاویکى ژیر به بهردهم خانویه کهدا تینا په ریت که مه ترسیى رووخانى لى بکرىت. له دواى ئەو تاوانبارى دووه م ئەم پیاوهیه که هاتۆته ئیره وه ده لیت خانویه کهم ویران بووه، ئەم پیاوه له و رووه وه تاوانباره که له گه ل ئەوه شدا که خه لکی بابله و هه موو ژيانى لیږه دا به سه بردووه و ئیستا له ته مه نى پیریدایه، نازانیت که نابیت له بابله دروستکردنى خانو به ئەندازیارىکى قۆنته راتچى بسپیږى، چونکه ده بوايه له مانگی یه که م دا چاوه پروانى رووخانى خانویه که ی بوايه. یان هەر نه بیت دواى ئەوه ی دروستکردنى خانویه که ی به قۆنته راتچیه که سپارد، خوى چاودىږى کاره که ی بکر دایه، بوئه وه ی نه توانى هه وللى هه ل خه له تاندنى بدات.

له بهر ئەوه ی هه ولشى نه داوه ئەندازیاره که بخاته ژیر چاودىږى خویه وه به دیاریه وه بیت ئەو حه قى خوى بووه هه لى بخه له تینى و خانویه که ی وا دروست بکات که پرووخی. چونکه هه تا ئەوان ئەم نه فامانه هه ل خه له تین و زبانیان

لئى نەدەن عاقل نابن.

خەللىكى جارىكى تر دادپەرورەرى (كاپتا) يان ستايش كرد و ئەو پىاوەى سكالالى ھىنابو بە داماوېيەو دووركەوتەو. دوايى مامەلەچىيەكى قەلەو كە كراسى گرانبەھاي لەبەردابو لە كاپتا نزىك بوو وەو و وتى: سى رۆژ لەمەوبەر لە شارەكەى خۆمەو بۆ كارىك ھاتمە بابل و رۆژىكيان وەكو خەللىكى تر بۆ پەرستگەى (عەشتار) چووم و پىشوازىيان لى كردم. من لەوى دلم چوو سەر يەكلىك لەو كچانەى بۆ دەستكەوتنى جەھازى بووكىنى لە رۆژەكانى سەرەتاي بەھاردا ھاتبوو پەرستگەى (عەشتار) و لەگەلیدا رىككەوتم كە ھەندى پارەم لى وەرگرىت و بىتە ھاوسەرم. لەپاش ئەو پەرەكەم داپىتى بۆ دەست بەئاو گەياندىك چەند ساتى بەجىم ھىشت و لەپاش گەرانەو بەسەر سورمانەو ھەروانىم كە ئەو لەگەل پىاويكى تر دا رادەبوئىت، لەكاتىكدا كە زىوى لەمن سەندبوو و برباربوو چاوەرپىتى من بكات. كاتىك كە پىم وت زىو كەم بەدەرەو و تى تۆ بربار بوو لەگەل مندا رابوئىتى و ئىستا كە ئەو پىاوە رۆيشتوو تۆ دەتوانى لەگەل مندا كۆبىتەو. و تەم من كاتىك دەمەويست لەگەلندا رابوئىم كە تۆ كچ بووت و ئىستا كچىنيەكەت نەماو. بەلام ئەو قسەكەى منى نەسەلماند و تى زىو كەت نادەمەو چونكە ئەو تۆ دەتەويست لىمى بكريتەو ماو دەتوانى بكريتەو. پىم وت من گۆزەيەكى ساغم لەتۆ كرى و نرخەكەشيم داپىت و بۆ كارىكى پىويست كەمى لىت دووركەوتەو و ھەرچۆنى بىت ئەو گۆزەيە مالى من بوو و تۆ كە بەمنت فرۆشتبوو مافى ئەو تەبەو بىفرۆشيتە خەللىكى تر كە ئەو پىش گۆزەكە بە عەززا بدات و بىشكىنى و ئىستا كە من ھاتوومەتەو، كەرتە گۆزە شكاوەكانم دەدەيتى و دەللىتى ئەمەيە ئەو شتەى لەمنت كرىبوو.

كاتى (كاپتا) ئەم قسانەى بىست قامچىيەكەى گرتە دەست و بەتوورەيەو تەكانى داو وتى: من لە ھىچ شوئىنىكدا خەللىك نەبىنيو كە

و كە دانىشتووانى ئەم شارە نەزان بن و بۆ شتى مندا لانە شكات بكەن. ئەو كابرەى بازركان، ئەگەر تۆ بۆ كرىنى مېوھەكى تازە بچىتە بازار ئايا دواى كرىنى، يەكسەر دەيخۆى، يان وازى لى دىنى چەند رۆژىكى پى بچىت و دواى بەسەرچوونى ئەو ماوھە دەچىتەو بۆلاى فرۆشبارەكە و پىتى دەللىتى بۆچى مېوھەكى لىتم كرىو چرچ و بۆگەن بوو؟ كچىكى گەنجىش و كە مېوھەكى تازە وايە و كرىارەكە لەپاش كرىنى مېوھەكە دەبى يەكسەر بىخوات و ئەگەر كچەكەنجەكە بەجى بھىلى و دواى گەرانەو ھەروانى كە مېوھەكە رزىو يان وەكو خۆت دەللىتى گۆزەكە شكاو، نايىت گەلەيى بكەى و تۆ لەجىياتى ئەو شكاتى لى بكەى دەبى مەمنوونىشى بىت كە يارمەتەى داو، چونكە بەر لەگەرانەو تۆ، بەرەستىكى لەناو بردوو و ئەگەر بىايە دەبوو ھۆى زەحمەت دانى تۆ و ئەو ئەم ئەرەكەى بەيەكلىكى تر سپارد كە تۆ بەبى گرفت لەگەلیدا رابوئىتى و لەبەر ئەو تۆ پىاويكى نەزانىت و قەدرە قىمەتى مېوھە تازە نازانى من سزات دەدەم كە لەمەوبەدا ھەمىشە لەگەل گۆزەى شكاو دا رابوئىتى.

دىسانەو خەللىكى بەدەنگى بەرزەو كاپتا يان ستايش كرد و ژىرى و تىگەيشتوويان بە بەرزى نرخاند و بەندەكەم بە دادوەرەكانى وت: ئەم پىاوى پىويست دادوەرەم كرد و ئىستا ماندوو بوومە و دەبى پشوو بەدەم. ئەگەر داواكارىكى تر سكالالى ھىنا، دەبى دادوەرەكان پىوھەى خەرىك بن و شكاتەكەى ئەم پىاوە بازركانە ھىنايەو بىرم كە من ئىستا پاشايەكەم كە لە ھەرەمسەراكەى خۆمدا چوارسەد ژنم ھەيە و دەبى بە سۆراغيانەو بچم و دلنەوايىيان بكەم و ئەم كارانە نەتەنھا منى ماندوو و بى ھىز نەكردوو، بگرە لەو كاتەو كە بوومە بە پاشاى چوار ھەرىم، ھىزىكى زىاد لە رادە لە خۆمدا ھەست پى دەكەم كە تەنانت لە سەردەمى گەنجىتیشمدا خاوەنى ئەو ھىز و توانايە نەبوومە.

خەلکی بە ھاواری خۆشییەوه (کاپتا) یان بەرەو حەرەمسەرەبارد، بەلام لە ناو ئەو کۆمەڵە خەلکەدا تەنھا یەکیەک شاد نەبوو و پێ نەدەکەنی، ئەویش (بورابوریاش) بوو کە خۆی گەیانە من و وتی: (سینۆهه) تۆ پزیشکی و دەتوانی بچیتە حەرەمەوه و برۆ و مەهیلە بەندەکەت دەست لە ژنەکانم بدات، چونکە ئەگەر ئەم کارە بکات ئیوارە ئەرۆ پێستی لەشی لێ دەکەمەوه و کەولەکە بە دیوارەوه هەڵدەواسم تا وشک دەبێتەوه، بەلام ئەگەر دەست درێژی نەکاتە سەر ژنەکانم مردنی ئاسان دەبێت و فەرمان دەدەم بە شێوەیەک بیکۆژن کە تووشی ئەشکەنجە نەبێت.

وتم: (بورابوریاش) هەر چییەک تۆ بڵێی دەیکەم، بەلام من بە بینینی تۆ لەم کراسی بەندەییەدا خەمبارم و جەرگە رەشەکەم پر بوو لە خەم چونکە ناتوانم ئارام بگرم و ببینم خەلکی تانەت لێ دەدەن و سووکایەتیت پێ دەکەن.

(بورابوریاش) وتی: ئەمڕۆ رۆژی درۆی گەورە، واتە پاشای درۆیینە و لەم رۆژەدا یەکیەک بەناو و نیشانی پاشای بابل هەڵدەبژێردرێ و پاشایەتی کردنەکە لە رۆژتیک زیاتر ناخایەنیت و هەموو دانیشتووانی بابل ئەم بابەتە دەزانن، بەلام لەم کاتە من و تۆ قسە دەکەین بەندەکەت بەرەو حەرەمسەرە دەروات و من دەترسێم دەست بۆ ژنەکانم ببات و تۆ برۆ و مەهیلە ئەم شتە روو بدات.

من و (بورابوریاش) بەرەو حەرەم کەوتینە رێ و لە رێگا لە بارە نەریتی رۆژی درۆی گەورە پرسیارم لێی کرد و وتی: هەموو سالت لێم رۆژەدا گەلی بابل یەکیەک لە نێوان قۆشمەترین و سێبەندیتترینی ئەو خەلکە هەڵدەبژێرن و فەرمانروایی ئەو کەسە لە بەیانییەوه دەست پێ دەکات و پاشای بابل وەک بەندەیک لە خزمەتیدا دەبێت. لەم رۆژەدا ئەم پاشا کاتییە هەرچییەکی بوێ دەیکات و من لەبەرئەوهی بینیم بەندەکە ئێرۆر پێکەنیناوییە خۆم وتم کە

ئەو بۆ پاشایەتی یەک رۆژە هەلبژێرن.

پرسیم: دوا ئەرۆی ئەم یەک رۆژە پاشایەتییەکە بەسەر چوو چیی لێ دەکەن؟

(بورابوریاش) وتی: کاتێ ئەرۆی بردەسەر وەک چۆن بەرەبەیان لە ناکاودا کردیانە پاشای بابل، لەکاتی ئیوارەدا لە چەند ساتیکدا دەیکۆژن و بریاری کۆشتنەکە لە لایەن پاشاوه، واتە من، دەردەچێت. ئەگەر ئەو کەسە لە ماوهی پاشایەتییەکەیدا دەست لە کۆشتن و برین و دەست بەسەرگرتنی ژنی خەلکی وەرندەت زەرە دەکەنە ناوشەرەبەوه و دەرخواردی دەدەن و بە بێ ئازار گیان لەدەست دەدات. بەلام ئەگەر لەم رۆژەدا دەسلەتەکە لە خراپەکاری و بەدرەفتاریدا بەکاربھێنێ، ئەوا من ئازار و ئەشکەنجە ترسانکی پێ دەچێژم کە بە ھۆبەوه گیانی دەرچێ. لە رابردوودا جاریکیان لەم رۆژەدا پاشای راستەقینە بابل کە وەک خەلکی تر خەریکی خۆشگوزەران بوو، بەھۆی خواردنی گۆشتاویکی داخەوه کە ھەندێ کەس دەلێن زەھری تێ کرابوو مائاواپی کرد و پیاوه قۆشمەو پێکەنیناوییەکە تەنھا بۆیەک رۆژ ببوو پاشا، دوا مردنی پاشای راستەقینە ماوهی سی و شەش سال لە بابدا پاشایەتی کردو ھەر لەبەر ئەوەش ئەرۆ من لەکاتی خواردن و خواردنەوهدا زۆر وریابووم کە گرفتاری چارەنووسی ئەو پاشایە نەبم.

کاتی کە من و (بورابوریاش) گەیشتیینە دەرگای حەرەمسەرەراکە، چاوم بە (کاپتا) کەوت، کە خۆین لە لووتییەوه دەھاتە خوارەوه و تاکە چاوەکە ئاوسابوو و لە حەرەمسەرەراکە دەھاتە دەرەوه. وتم: (کاپتا) چی بوو مەگەر بریندار بوویتە؟

(کاپتا) وتی: سەیرکە لە حەرەمسەرەرا چیان لێ کردم، کاتییک کە چوومە حەرەمەکەوه سەیرم کرد دەیانەوێت ژنە پیرەکان و کەنیزە رەشە قەلەو و بەسالاچووکانم بدەن و من وتم لەمانە بێزارم و بەرەو ژنیکی گەنج و جوان

رۆیشتەم، بەلام ئەو ژنە وەکو شێرە دایکانه پەلاماری منی دا و کەوشەکانی خۆی وەها کیشا بەدەمو چاومدا کە چاومی ئاوساندو خۆینی لەلووتم هینا.

(بورابوریاش) کاتی قسەکە کاپتای بیست ئەوەندە پێکەنی کە لەبەر ئەوەی نەگەوێت بازووی منی گرت و (کاپتا) وتی: سینۆهه من ناوێرم بچمه حەرەمەوه چونکە ئەم ژنە تێکچوووە و ئەگەر هەنگاو بنێمە ژوورەوه دەمکوژیت و لەبەر ئەوە تۆ بچۆ و کاسە سەری کون بکە تا ئەو گیانه شەپانییەیی چوووتە مێشکیهوه لە ناو سەری دەر بچێ، بەلکو بەم شێوەیه ئارام بگریت. ئەگەر ئەم ژنە شیت نەبوايه پەلاماری منی نەدەدا و نەیدەکیشا بەدەم و لووقدا و خۆینەکەمی وەک مانگای سەربراو نەدەپژاند، چونکە من پاشای ئەوم و ژبانی ئەو بە ئیشارەتییکی منەوه بەندە.

(بورابوریاش) پیتی و تم: (سینۆهه) برۆ و بزانه کە وەزعی حەرەم چۆنە و ئەم ژنە پەلاماری ئەم نەفامە داوه کێیه؟ ئەمڕۆ لەبەر رۆژی پاشای درۆبین من ناتوانم بچمه حەرەمەوه، بەلام تۆ لەبەر ئەوەی پزیشکی دەتوانی بۆ هەر جیگایەک، لەوانە حەرەمسەراکە من برۆی و من وا هەست دەکەم کە ئەو ژنە شالۆی بردۆتە سەر بەندەکەت یەکیک لەو کەنیزانەیه کە دەمەویست بیکەمە هاوسەری خۆم، بەلام هێشتا وەک کتوبییه کانه و چاوەڕێم مالی بییت. من نەمدەویست بچمه ناو حەرەمسەراوه، بەلام (بورابوریاش) ئەوەندە زۆری لێ کردم کە داواکارییه کەیم قبوڵ کرد و چوومه ژوورەوه، (خواجەکان)^(١) کە دەیانزانی من پزیشکم پیشیان لێ نەگرتم و چوومه حەرەمەکەوه سەیرم کرد بارودۆخی ناو حەرەم ئالۆز بوو و هەندێ لە ژنە پیرەکان لە سووچیک کۆبوونەوه بۆئەوهی ئەو رۆژه بکەنە جەژن و کە چاویان بە من کەوت هەوالی (کاپتا) یان لێ پرسیم و وتیان: گەرەکە ی ئیمە بۆ کوێ چوو و بۆچی نەهات کە لە میواندارییه کەماندا بەشدار بییت.

ژنیکی رەش پێست کە وەک کاپتا قەلەو بوو و سکی ئەوەندە گەرە بوو

کە وەکو تەپڵ دەهاته بەرچاو، بەرەو من هات و وتی: بزە قەلەوه کەم بۆ بنێرەوه بۆئەوهی چاوهکانی بە سەما کردن رۆشن بکەمەوه... گەرە کەم بۆ بگەرێنەوه کە گۆرانیی بۆ بلێم.

خواجەکان دەورەیان لێ دام و وتیان خەمی ئەم پیرەژنانەت نەبی، چونکە هیچ کامیکیان شیت نەبوونە و ئەم هەلسوکه و تەهی دەیکەن هی ئەوەیه کە ئەمڕۆ خۆیان بۆ جەژن ئامادە کردووه، بەلام لە نیوان ژنەکانی حەرەم کچیکی گەنجی تێدايه کە لە سەرەتای هاتنی بۆ ئێرە لەگەڵ هەموواندا توورەیه و ئەمڕۆ شیت بووه و نە تەنها پاشا درۆبینەکە ی بریندار کرد و راوی نا، بەلکو کێردیکیشی بە دەستەوه گرتووه و کە دەمانەوێت لێی نزیک ببینەوه پەلامارمان دەدات و تۆ دەبی برۆی و شیت بوونەکە ی چاک بکەیتەوه.

دوایی رێنوماییان کردم و منیان برده حەوشە ی گەرە ی حەرەم، کە خشتەکانی ساف و بریقەدار بوون و لە ناوەرستی حەوشە کەدا حەوزیکی لێ بوو کە پەیکەری بەردینی ئازەلانی دەریایی تێدابوو و ئاو لە دەمی ئەو پەیکەرانه دەرژایە ناو حەوزەکەوه. لەکەناری حەوزەکە ژنیکی گەنج بە کراسیکی دپاوهوه راوهستابوو و پالی دابوو بە پەیکەری یەکی لە ئازەلە دەریاییەکان و لە پرچ و کراسەکە ی بەری ئاو دەتکایە خوار و دیاربوو لە حەوزەکە هاتبووه دەرئ و کێردیکی بەدەستەوه بوو کە لە ژێر تیشکی خۆردا دەرەوشایەوه. کاتی لێی نزیک بوومەوه ئەو کچە جەحیلە کە لە کاتی بەشەر هاتنی لەگەڵ نێرەموو کەکاندا کراسەکە ی دپابوو، شتیکی وت، بەلام لەبەر دەنگە دەنگی نێرەموو کەکان و دەنگی رژانی ئاوی نافورەکە نەمتوانی لێی تێبگەم.

دوایی بەوانم وت: لەوێ دوور بکەونەوه بۆ ئەوهی ئەو ناوە چۆل بییت و ئاو کە بگرنەوه بۆئەوهی بتوانم گویم لە دەنگی ئەو ژنە بییت.

ئەوان (نێرەموو کەکان) لەوێ رۆیشتن و ئاوی نافورەکە یان گرتەوه و ئەو

کاته توانیم دهنگی بیستم و تیگه یستم که خه ریکی گورانی وتنه و گوناکانی له تاو هه لچوون و تووړه بیه که ی سوور هه لگه رابوون.

وتم: بیدهنگ به و ئەم کێرده فرێده و هره لام بوئه وهی چاره سهرت بکه م، چونکه بی گومان تو شیت بوو یته.

ژنه که له جیاتی نه وهی به قسه م بکات وتی: نه ی مه یوون، نه گهر بیته پی شه وه ئەم کێرده ده که م به سکتا، چونکه من زور تووړه م.

وتم: نه ی ژن، نه و کێرده فرێده، چونکه من دوژمنایه تیم له گه لندا نییه و نامه ویت زیانت پی بگه یه نم.

ژنه که وتی: چه ند پیاوکی تریش ئەم قسه یه یان کرد و وتیان نیازی خراپمان له گه لندا نییه، به لام من تیگه یستم که ده یانه ویت فریوم بدن و ده ستر یژی بکه نه سهرم. له بهر نه وه ئەم کێرده م به ده سته وه گرتووه بو نه وهی ههر پیاو لیتم نزیك بووه و بیکوژم، به تایبه ت نه و پیره میرده یه ک چاوه ههر ده کوژم که ده لئی کونده ی ئاوساوه.

وتم: ئایا تو پاشای بابلت بریندار کرد؟

ژنه که وتی: به لئی من بووم و خو ش حال یشم که توانیم خو ین له لووتیه وه به ینمه خواری، چونکه ته نانه ت پاشای بابلش بو ی نییه که لک له من وه رگری، چونکه من وه قفی خوا یه که ی خو م کراوم و ده بی له به رده م خوا یه که ماندا سه ما بکه م.

وتم: ههر چه ندی چه ز ده که ی له به رده م خوا یه که تدا سه ما بکه، ئەم بابه ته په یوه ندی به منه وه نییه و من پزیشکم و ئیشم نه ویه که نه هی لّم تو، که ئیستا شیت بوو یته، خو ت بریندار بکه ی ت و نه گهر تو بریندار بیت، پاشای بابل زیان ده کات چونکه نی ره موو که کانی به منیان وت پاشا تو ی به به هایه کی زور له بازاری کو یله فرو شه کان کرپوه ته وه.

ژنه که وتی: من کو یله نیم که که سی ک مافی نه وهی هه بی ت له بازاری

کو یله فرو شه کاندایه فرو شی، من کچی کم که منیان به زور رفاندو وه نه گهر تو که می شعور ت هه بوا یه له م بابه ته تی ده گه یشتی.

پاشان ژنه که سه ی ریکی دوا وهی خو ی کردو وتی: نی ره موو که کان چوونه ته سه ر داره که که گو ی له قسه کاغمان بگرن، تو ناتوانی به زمان یکی تر قسه بکه ی که تی نه گن ئیمه چی ده ل ین.

من به زمان ی میسری ده ستم به قسه کردن کرد و وتم: خه لکی میسرم و ناوم (سینوهه) کو ری که ره و له بهر نه وهی پزیشکم تو ناب ی له من بترسی.

ژنه که ههر نه وه ندی که بیستی به زمان ی میسری قسه ده که م لیتم نزیك بووه وه و وتی: من نه مزانی تو میسریت، نه گهر نا زووتر ده ها تمه لات چونکه ده زانم که پیاوه کانی میسر به زور ده ستر یژی ناکه نه سه ر ژنه کان و نه گهر چی پروات پی ده که م، به لام ناتوانم ئەم کێرده ت به می چونکه پیو یستیم پییه تی و ده مه ویت نه مشه و کاتی پاشای بابل، یان یه کیکی تر ها ته لام و ویستی سوودم لی وه رگری ت ره گی گهر دنم به م کێرده بېرم، بوئه وهی له به رده م خوا یه که مدا ئا پرووم نه چی ت و نه گهر تو چه ز ده که ی میتم و له خوا یه کان ده تر سی، من له م ولاته ده ر بکه. به لام نه وه بزانه که نه گهر منت لی ره قوتار کرد ناتوانم به پاداشتی ئەم کاره ت بیه ها وسه رت، له بهر نه وهی من وه قفی خوا کراوم و هه رگیز ناتوانم له گه ل پیاو ی کدا په یمانی ژن و میردایه تی بیه ستم، مه گهر نه و کاته ی خوا یه که م بل یت نه وت بو ی و بیه به شه ریکی ژیان ی.

وتم: من هیچ به ته مای نه وه نیم تو بکه مه ها وسه ری خو م و تو ده بی له م رووه وه له من دل ینا بیت. به لام رو یشتنی تو له حه ره می پاشا کار یکه که له عه قل به دو و ره، چونکه لی ره هه موو پی دا ویستی یه کانی ژبان ت له به رده ستر دایه و خو اردن و جل و بهرگ و ههر چی یه کت که بو ی ده ته دن ی.

ژنه که وتی: من له ولاتی خو شم خو اردن و جل و بهرگم هه بو و خو اردن و جلکی نی ره نایه ته پی ش چاوم. به لام نه و قسه یه ت که ده ل یتی نیازی که لک لی

وهرگرتنت له من نيبه، ئەمه بابەتيكه كه هەر كاتى منت له بابل دهرباز كرد دهتوانين له بارهيهوه بدوين چونكه ئەگەرچی من وهقفى خوا كراوم، بهلام ئەگەر خوايه كه م بلى پياويك ههلبژيره دهتوانم بريار بدهم كه بيمه هاوسهري تو.

وتم: ژنه كه من به ته ما نيم تو له بابل قوتار بكهه و ليته رزگارت بكهه، چونكه پاشاي بابل دوستى منهو ئەگەر له حهرمه كهى بتفريتم كار كهه پيچه وانهى نه ريتى دوستايه تى دهبيت. ههروهها تو دهبنى بزاني ئەو پياوه يهك چاوهى كه له كوندهيه كى ئاوساو دهچوو پاشاي راسته قينهى بابل نيبه، بهلكو پاشاي دروينى ئەم ولاتهيه و تهنها يهك روژ (ئهمرۆ) پاشايه تى دهكات و له سبه ينيوه پاشاي هه ميهيه يى بابل كه توى كپوه تهوه پاشايه تى دهكات و ئەو جه وانى كى قوزه و هيواداره له هاوده ميتهى كردن له گه ل تو دا ههست به بهخته وهري بكات و لهو باوه رهدام كه توش له به سه ربردى ژيان له حهرمه كهى ئەو دا رازى دهبيت. له بهر ئەوه ئاموژگارىت ده كهه كه واز لهه بيركردنه وه منالانهيه بهينه و كيترده كه تم بدهيه.

ژنه كه وتى: ئەگەر كيترده كهت بدهمى پشتگيريم لى ده كهيت؟

وتم: به لى.. من بهرگريت لى ده كهه و ناهيتم زيات پى بگهيه نن. ئينجا وتى: من ناوم (مينا) يه و له بهر ئەوهى به لينت دايم كه پشتگيريم لى بكهيت و نه هيتلى كهس دهستدرىژى بكاته سهرم، ئەم كيتردهت ده دهمى و له بهر ئەوهى ميسريت ده زانم كه درۆم له گه لدا ناكهيت و فريوم نادهى.

دوايى به بزهيه كه وه كيترده كهى دايم و من ليم وهرگرت و بهرئى كه وتم، بهلام كاتى كه دهريشتم تى گه يشتم كه (مينا) بهو كيتردهى دابووى به من، منى خستبووه مه ترسييه كى گه وروه و لهوه بهدوا دهبايه پشتگيريم لى بكردايه. نازانم چون دهكرت پالپشتى له ژنيكى گهنج و جوان بكهه كه له حهرمه سهرايه كى گه وروه وهك ئەم حهرمه هى (بورابورباش) دايه. ويسستم

بگهريمه وه و كيترده كهى بدهمه وه بو ئەوهى له گه ليدا هيج به لينتكم نه بنى، بهلام نيتره موو كه كان ده وريان لى دام و لهوهى كه توانييوم كيترده كهى له دهست به سهنم كه وتنه مه دح كردن و وتيان: ئەم ژنه ئەگەر ئەو كيتردهى له لا بمايه، يان خه لكى پى دهكوش يان خووى و، ئيستا لهوه دلنيان كه ناتوانى نه زهره ر له خه لكى بدات و نه له خووشى.

كاتى له حهرمه كه چوومه دهري (بورابورباش) به رهو من هات و به پيكره نينه وه ليمى پرسى: چى بوو؟ ئايا گومانه كهه راست بوو؟ ئايا ئەوهى بهنده كه تى بريندار كردبوو هه مان ئەو كه نيزه نه بوو كه من وتم تازه بويان كپيوم؟

وتم: به لى، ئەم كه نيزه بههوى رهفتارى خراپى خواجه كان به رادهيهك توو ره ببوو كه بريارى داوه خووى به دهست هيج پياويكه وه نه دات و وا باشتره تا ماوهيهك وازى لى بهيتنى بوئه وهى ورده ورده توو ره بيه كهى بنيشيته وه و مالى بيت و پاشان رازى بيت كه تو له گه ليدا بهيته سه ر.

(بورابورباش) وتى: تو پهروشى گوپرايه لى كردنى ئەو ژنهت نه بنى، چونكه من ژنه گه نجه كان باش دهنام و ده زانم چون گوپرايه لىيان بكهه و ئەمه يه كهه جار نيبه كه ژنيكى گهنج و توو ره دهينه حهرمه كهى من و له سه ره تاي هاتنى بو حهرم رهفتارى شيتانه و وه حشيانه ده نوينى. كاتى كه كچه گه نجه كان بو يه كه مين جار دينه ناو حهرمه وه ده ترسين و وا ده زانم كه مه ترسييه كى گه وره هه ره شه يان لى دهكات، بهلام ماوهيهك كه لهوى مانه وه و تيكه يشتن كه له حهرمه پاشايه كدان، ئارام ده بنه وه و دوايى به رده وام گله يى ده كهن كه بزچى سه رنجيان نادهمى و ئەگەر ديار بيهك بدهمه ژنه كانى ترى حهرم، هه سوودى ده بنه وه و ئەگه ريش ئەم ريگايه كاريان لى نه كات، هوپه كى كاريگه رى ترم بو ملكه چ كردنيان هيه و ئەو يش داره. من فه رمان ده دهه ئەو كچه جوانه ي گوپرايه لى نيبه له سه ردهم رايكشيتن و نيتره موو كه كان به

شوارکی باریک نه‌ونده بدن به له‌شیاندا که خوین له پشتیان بیته خواره‌وه و له‌کاتی شه‌ودا توانای نووستنیان نه‌بیټ و هم ژنه دواى نه‌وهی جاریک یان دوو جار دارکاری کرا به‌شیویه‌ک ملکه‌چ ده‌بیټ که هرگیز سه‌ریچی ناکات. (بورابوریاش) دواى هم قسه‌یه‌ی به پیکه‌نینیکی تره‌وه لیم دوورکه‌وته‌وه و من به‌ره‌و ته‌لاری میوانداریه‌که رویشتم. (کاپتا) له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا که به‌ده‌ستی (مینا) زامدار ببوو، به‌لام دواى گه‌پانه‌وهی بو ته‌لاری میوانداریه‌که به‌هوی خواردنه‌وه نازاره‌که‌ی له‌بیر چوو‌بووه‌وه. کومه‌لیکی زور ده‌وره‌یان دابوو و هانیان ده‌دا گالته و گه‌ف بکات و نوکته‌یان بو بلتی و به‌نده‌که‌م، که من وابیره‌که‌مه‌وه بو هم کاره‌ی توانایه‌کی ده‌روونی له‌ راده به‌ده‌ری هه‌بوو، هه‌ندی قسه‌و هه‌لسوکه‌وتی ده‌کرد که خه‌لکی ده‌هینایه پیکه‌نین.

له‌و ته‌لاره‌دا خه‌لکی وه‌ها سه‌رگه‌رمی رابواردن بوون، که‌که‌س سه‌رنجی نه‌ده‌دایه‌ من. ویستم خوم له (کاپتا) نزیک بکه‌مه‌وه و پتی بلیم که هه‌لسی و خوی ده‌رباز بکات، به‌لام هه‌ستم کرد که دانیشتووانی نه‌وی به‌شیویه‌ک ده‌وریان گرتبوو که نه‌ده‌کرا به‌ نه‌ینی له‌گه‌لیدا بدویم و جگه له‌وه‌ش (کاپتا) نه‌ونده له‌وه دلنیا‌بوو که بووه‌ته (پاشا) هیچ دوورنه‌بوو ته‌مر بکات نه‌وانه‌ی ده‌وری بده‌نه به‌ر شق و زله. من نه‌مده‌ویست به‌نده‌که‌م له‌ بابل-دا بکوژری و رزگار کردنی نه‌وم له‌ مردن، به‌ ته‌رکی سه‌رشانی خوم ده‌زانی. ته‌گرچی نه‌و به‌هوی سه‌رخوشیه‌وه خوی لی ون ببوو، به‌لام هه‌ر به‌نده‌یه‌کی تر له‌ جیاتی نه‌و بوايه و له‌ ناکاودا ببوايه به‌ پاشا هه‌مان هه‌لسوکه‌وتی ده‌بوو.

جگه له (کاپتا) من به‌لینم به (مینا)ش دابوو که ده‌بوايه نه‌و وه‌عه‌ده‌شم ببردایه‌ته سه‌ر. پاشای بابل وتبوو ته‌گر نه‌و کچه جوانیه‌که‌ی من ببینی توو‌پیه‌که‌ی نامینیت و خوی ده‌هاوینه به‌ر پیم. به‌لام من نه‌و شته‌م به‌ راست نه‌ده‌زانی، چونکه ته‌گر مینا بیوستایه خوی به‌ده‌ست (بورابوریاش) نه‌وه

بدات تا نه‌و کاته دلی نه‌رم ده‌بوو و خوی ته‌سلیمی ده‌کرد.

من گومانم له‌وه‌دا نه‌بوو که (بورابوریاش) فه‌رمان ده‌داته نیره‌مووکه‌کانی که مینا دارکاری بکه‌ن و حه‌زم نه‌ده‌کرد مینا به‌ده‌ستی نه‌و نیره‌مووکه‌کانه داری لی بدری و له‌شی بریندار بی، چونکه جگه له‌وه‌ی مینا به‌ دلنیا‌بوون له به‌لینه‌که‌ی من، که میسریم، کیتره‌که‌ی دابوو پیم، ئیمه‌ی میسری ناتوانین به‌وه رازی بین که ژنیکی جوان دارکاری بکری.

من دوو ته‌رکم له‌سه‌ر شان بوو، یه‌کیکیان گرنگتر له‌وه‌ی تر، که رزگار کردنی به‌نده‌که‌ی خوم (کاپتا) بوو و نه‌وه‌ی تریان ته‌رکیکی دۆستانه بو قوتار کردنی (مینا). بو جی به‌ جی کردنی ته‌رکی یه‌که‌م دوو دلیم نه‌بوو، ته‌گرچی ببوايه ته‌هوی توو‌پیه‌ی (بورابوریاش) چونکه به‌نده‌که‌ی من تاوانیکی نه‌کردبوو که دانیشتووانی بابل بیکوژن. به‌لام بو ته‌رکی دووهم که می دوودل بووم، چونکه (بورابوریاش) به‌هوی لی رادیتنی منه‌وه، منی ناردبووه ناو حه‌ره‌مه‌سره‌که‌ی خوی و ته‌گر (مینا)م له‌ حه‌ره‌مه‌که‌ی نه‌و برفاندایه و ده‌ربازم بکردایه، خیانه‌تم له‌ دۆستایه‌تی و متمانه پی کردنه‌که‌ی ده‌کرد. هه‌روه‌ها (مینا)ش پشتی پی به‌ستبووم و چاره‌روانی نه‌وه‌بوو له‌ بابل رزگاری بکه‌م یان نه‌وه‌ی که نه‌هیلیم دارکاری بکه‌ن. من ته‌گر بمتوانیایه له‌ بابلدا بمینمه‌وه داوام له‌ پاشا ده‌کرد که مینا دارکاری نه‌که‌ن و ته‌ویش داواکه‌می ره‌ده‌ده‌کرده‌وه. به‌لام من له‌به‌ر نه‌وه‌ی ناچار بووم، به‌نده‌که‌ی خوم (کاپتا) له‌مه‌رگ رزگار بکه‌م، نه‌مده‌توانی له‌ویدا بمینمه‌وه و ده‌بوايه له‌گه‌ل (کاپتا) ده‌ربازبووینایه و له‌به‌ر نه‌وه‌ی له‌گه‌ل (کاپتا)دا هه‌لده‌هاتین، (مینا) به‌ تنه‌ها ده‌مایه‌وه و نازاریان ده‌دا و بوته‌وه‌ی نه‌که‌وینه ژیر سته‌می نه‌وان، ناچار ده‌بوايه ته‌ویشم رزگار بکردایه، ته‌گرچی پاشای بابل رفاندنی (مینا)ی به کاریکی پیچه‌وانه‌ی هاو‌پیه‌تی و به‌ خیانه‌ت کردنی بزانیایه.

له‌ جیهاندا مروث، هه‌موو کاتی له‌کاره‌کانی خویدا نازاد نییه، له‌به‌ر

ئەوئى ئىستىرەكان چارەنوسى مرۆف دىارى دەكەن و ھەندى جار مرۆف ناچار
 دەبىت كارىك بكات كە خوئى ھەزى بەكردنى نىيە . لەبەر ئەو ھەزى وازم لە
 دوودلى ھىنا و بىارم دا كە ھەم (كاپتا) لە مردن رزگار بكەم و ھەم
 (مىنا) ش لەو ستەمانە رزگار بكەم كە چاوەروانىتى .

***

١- خواجه: نىرەمووك - خەساو- لە فارسىدا (خواجه) دوو ماناى ھەيە كە يەككىيان بە ماناى
 گەورە و خاوەن دەسلەتە و ئەوئى ترىان بە ماناى نىرەمووك دىت كە لىرەدا مەبەست ئەوئى
 دووئەمە . بۆ نمونە پەندىكى فارسى ھەيە كە دەلتىت: (من دەلتىم (خواجه) يە ، تۆ دەلتىي چەند
 مندالتى ھەيە) - وەرگىرى كوردى .

ترسناکه کان له ئەم بهرو ئەو بهری رووبار، یان له سەر ئاوه کهن و هاوار ده کهن و ئیمه له دهنگی هاوار کردنیان ده ترسین و له وانه یه که شتییه که مان دهمه ونخوون بکه نه وه.

وتم: من ئیستا ده چم و له په رستگه مه ریک ده که مه قوربانی بو ئه وهی گیانه نازارده ره کان زیانمان پێ نه گه یه نن و کاتییک که گه یشتییه شوینی مه به ست دهنگی ئەو حهلقه زیوانه ی ده تانده می، ئەوهنده له گویتاندا خو ش ده بیته که گویتان له دهنگی گیانه نازارده ره کان نابیت.

ئه وان پرسییان: تو که ی دیتیت؟

وتم: ناتوانم بلیم له چ کاتییکدا دیم، به لام هه رچو نی بیت له سه ره تای شه ودا خو م ده گه یه نه لاتان، به لام هه ر چو نییک بیت ئیوه به که شتییه که ی خو تان له م جیگایه دا چاوه پروانی من بکه ن و لیره مه جوو لینه وه، ئەگه ر به ریکه وت زانیان من دواکه وتوومه، ئەوا هه ر لیره دا له ناو که شتییه که بنوون و که شتییه که مه به نه جیگایه کی تر. چونکه له وانه یه من له سی یه کی دووهمی شه و یان نزیک ی به یانی له گه ل ته رمه که ی مام و که نیره که مدا بگه مه لاتان و ئەگه ر که شتییه که به نه شوینیکی تر من ناتاندۆزمه وه.

دوایی هه ربه که و حهلقه یه کی زیوم دا به سه و ل لیده ره کان و وتم: ئەم زیوه پیشه کییه، بو ئه وه ی بزائن من ئەمشه و هه رچو نی بیت دیم و که شتییه که تان به کرئ مه ده نه که سیکی تر و کاتی گه یشتییه جیگا، یه کی چوار حهلقه ی تر ده ده مه هه ر یه ک له ئیوه و بو ئه وه ی له ریگادا به ته ماحی زیو و پاره نه مکوژن. وتم: خو شتان ده زانن ک ریبواران له بابلدا هه رگیز زیو و پاره ی زور له گه ل خو یاندا هه لئاگرن، به لکو حه واله وهرده گرن و کاتی گه یشتنه جیگا حه واله که ده که نه کانزا (زیر، زیو، مس، تهل) و منیش دوای گه یشتنه جی حه واله که م ده که م به کانزا و باقیی کریکه تان ده ده مه وه.

سه و ل لیده ره کان دوای وهرگرتنی زیوه که گه یشتنه ئەو باوه رهی که ئەگه ر من

بو زرگار کردنی دوو کهس

پاش نیوه رۆ چوومه که ناری رووباره وه و له که شتییه کی بچووک نزیک بوومه وه که چه ند سه و ل لیده ره کی هه بو و پیم وتن: من ده زانم که ئەمرو رۆژی جه رنی پاشای درو یینه و ئیوه ئای جو تان خو اردۆته وه و هه ز ده که ن ئەمرو هه تا شه و له خو شگوزه رانی دا بن، به لام رۆژه کانی جه رن زوو ته واو ده بن و دوای ئەوانه رۆژگاری برسیته ی و ماندوو بوون روو له مرو ف ده که ن و مرو فی ژیر ئەو که سه یه که فربوی رابواردن و رۆژه جه رنه کان نه خوات و رۆژه کانی داها تووی له یاد بیت. ئیوه ئەمرو ده توانن کار بکه ن و کرته یه کی باش له من وهریگرن و به و پاره یه له سه ی نیوه تا دوو هه فته بخو ن و بخو نه وه و له خو شیدا بن.

سه و ل لیده ره کان وتیان: ئیمه ده بی چی بکه ین؟

وتم: ئەمرو هه ر چه ند ه رۆژی جه رنه، به لام مام مالتا وایی لی کردوومه، چونکه خوا یه کان کاتییک که بیانه ویت یه کی بمرین با یه خ به وه ناده ن که له رۆژی جه رندا بمرئ، یان له رۆژی پرسه دا. من ناچارم به پیتی وه سیه تی مام ئەمشه و ته رمه که ی لیره بگوازمه وه و بیبه مه ئەو جیگایه ی باو با پیرانی ئەو تیایدا به خاک سپێردراون، که نزیک سنووری (میتانی) یه و جگه له ته رمه که ش، که نیزیکی خو شم له گه لدا یه، چونکه پیاویکی وه ک من ناتوانی به ته نیایی کاره کانی خو ی جی به جی بکات و ده بی ژنییک هه بی خو اردنی بو ئاماده بکات و.. ئیمه ئەمشه و لیره به رۆ ده که وین و من دوو ئەوهنده ی کرته ی ئاسایی پاداشتان ده ده می.

سه و ل لیده ره کان وتیان: ئیمه ئاماده یین بته گه یه نینه شوینی مه به ست، به لام له کاتی شه ودا له سه ر رووبار سه و ل لینا ده یین، چونکه گیانه نازار گه یه نه ر و

بگهیه ننه جیگای دیاری کراو قازانجیکی زوریان دهست دهکەوێت و هه‌ریه‌که‌یان ده‌بیته‌ خاوه‌ن پێنج هه‌لقه‌ی زیو و دلنیا‌بوون که‌ شه‌و تا سه‌یه‌نی چاوه‌روانی من بن.

دوایی له‌وێ گه‌رامه‌وه و کونده‌یه‌کی بچووکم کړی و پاشان چوومه په‌رستگه و مه‌رێکم سه‌ره‌ری و خوێنه‌که‌یم خسته ناو کونده‌که‌وه و کێرده‌که‌ی میناشم هه‌لگرت و به‌ره‌و هه‌ره‌م سه‌رای (بورابوریاش) که‌وه‌ه‌ی. کاتێ ویستم بچمه ناو هه‌ره‌مه‌وه کونده بچووکمه‌م خسته ناو سندووقی پزیشکییه‌که‌م بو‌ئوه‌ی که‌س نه‌یه‌ینی.

نیره‌مووکه‌کان هه‌ر ئه‌وه‌نده چاویان به‌ من که‌وت، هاتنه لام و من پێیانم وت: هه‌ندێ دهرمانم بو‌چاک کردنه‌وه‌ی ژنه شیته‌که هێناوه‌و ئێوه ده‌بی به‌ره‌و خانووه‌که‌ی ئه‌و رێنوما‌ییم بکه‌ن.

نیره‌مووکه‌کان منیان گه‌یاند هه‌ی (مینا) و پێم وتن: ئیره‌ چۆل بکه‌ن بو‌ئوه‌ی به‌ دهرمان گیانه ئازارگه‌یه‌نه‌ره‌کان له‌ له‌شی ئه‌م ژنه دهریکه‌م، که‌ بوونه‌ته هۆی شیت بوونی.

ئه‌وان رو‌یشتن و من به‌ (مینا) م وت: ده‌مه‌وێت ئه‌مشه‌و لیره‌ بترفینم و له‌گه‌ل خۆمدا بته‌به‌م و له‌م ولاته دهر‌باز بین. به‌لام به‌ مه‌رجێک که‌ به‌ پێی رێنوما‌یه‌یه‌کانی من کاربکه‌ی.

(مینا) وتی: پێویسته چی بکه‌م؟

کونده بچووکمه‌ و کێرده‌که‌م نیشانی داو وتم: ئه‌مانه لای تو‌ داده‌نیم و ده‌رۆم و پێیان ده‌لێم دوای رو‌یشتنی من هه‌ی که‌سه‌یک نه‌چیتته ئه‌م هۆده‌یه‌وه و له‌گه‌ل تاریک بوونی هه‌وا ده‌بی ئه‌م کونده‌یه‌ بکه‌یتته‌وه و هه‌ندێ خو‌ینی لێ دهریکه‌ی و به‌ ده‌م و چاو و ده‌ست و سینگێ خۆتدا بکه‌ی و کێرده‌که‌ش له‌ ته‌نیشته‌ خۆته‌وه دا‌نی، من له‌ سه‌ره‌تای شه‌ودا دیم و کاتێک هاتمه هۆده‌که‌ته‌وه، به‌وان ده‌لێم که‌ به‌م کێرده‌ خۆی کوشته‌وه و تۆش خۆت به‌ مردوو نیشان بده بو‌ئوه‌ی هه‌موویان

دلنیا‌بن که‌ گیانت ده‌رچووه‌.

دوایی نیره‌مووکه‌کان رازی ده‌که‌م که‌ تو‌ لیره‌ به‌مه‌ ده‌ره‌وه و له‌ شتی‌کا ده‌تپێچمه‌وه‌و لیره‌ ده‌چینه ده‌ره‌وه. دواییش له‌ جیگایه‌ک ده‌ست و ده‌م و چاو و سینه‌ت ده‌شۆم و له‌گه‌ل خۆمدا ده‌ته‌به‌م.

(مینا) رازی بوو که‌ به‌ پێی فه‌رمانی من ره‌فتار بکات و له‌ ژووره‌که‌ی هاتمه ده‌ره‌وه و به‌ نیره‌مووکه‌کانم وت: هه‌ی که‌سه‌یک له‌ نیره‌مووکه‌کان و ژنه‌کانی هه‌رم نابیت بچنه ناو هۆده‌که‌ی (مینا) وه، چونکه ئه‌گه‌ر به‌کیک دهرگای هۆده‌که‌ی بکاته‌وه و بچیتته ژووره‌وه، گیانه ئازارگه‌یه‌نه‌ره‌کان که‌ به‌هۆی دهرمانه‌که‌وه له‌ (مینا) دینه ده‌ره‌وه، ده‌چنه ناو له‌شییه‌وه‌و شیتی ده‌که‌ن. من خۆم شه‌و دیمه‌وه و ده‌چمه ژووره‌که‌یه‌وه.

خواجه‌کان، که‌ ترس دایگرتبوون وتیان: دلنیا‌به که‌ نا‌هیلێن که‌س بچیتته ژووره‌که‌یه‌وه و ئیمه‌ش ناچین.

دوایی چوومه کۆشکی پاشایه‌تی و سه‌یرم کرد به‌نده‌که‌م هیشتا له‌ هۆلی میوانداریه‌که‌یه. هه‌ندێ له‌و که‌سانه‌ی خه‌ریکی باده‌نۆشی بوون به‌هۆی سه‌رخۆشییه‌وه له‌ ته‌لاره‌که‌دا خه‌ویان لێ که‌وتبوو و خه‌لکیش که‌م و زۆر مه‌ست بوون، به‌لام (بورابوریاش) له‌ هه‌ست و هۆشی ئاسایی خۆیدا بوو. هه‌تاو به‌را‌ده‌یه‌ک نزم ببووه‌وه که‌ تیشکه ئه‌رخه‌وانییه‌که‌ی له‌ ناو ژووره‌که‌ی ده‌دا.

له‌ (بورابوریاش) م پرسی: جه‌ژنی پاشای درۆیین که‌ی کۆتایی پێ دیت؟ وتی: کاتێ که‌ خۆر له‌ پشت رووباره‌وه ون بوو، ئه‌م جه‌ژنه‌ کۆتایی پێ دیت و به‌نده‌که‌ی تو‌ به‌ ژه‌هرێک که‌ ده‌یکه‌نه شه‌را‌به‌که‌یه‌وه دهرخواردی ده‌دنه‌ ده‌کوژرێ و دوای ئه‌وه لاشه‌که‌ی ده‌خه‌نه ده‌فرێکی کوپه‌یه‌ی گلی سوور^(١) و له‌ ناو سارد خانه‌که‌ی مندا له‌ ته‌نیشته‌ لاشه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی له‌م رو‌ژه‌دا بوونه‌ته پاشای درۆیین، داده‌نریت.

وتم: (بورابوریاش) به‌نده‌که‌ی من وه‌ک خۆم خه‌لکی میسره و خه‌ته‌نه کراوه

و خوايه كانى ئيمه ده لېن كاتى كه مرؤف مرد ده بى تهرمه كهى مؤميايى بكرىت
بوئه وهى له دنباى تردا زىندوو بمىنىت.

(بورابورباش) وتى: كاتى كه تهرمه كهى مؤميايى كرا چى لهو لاشهيه ده كه ن؟
وتم: دواى مؤميايى كردن لاشه كه له ژىر خاكدا ده شارينه وه.

(بورابورباش) وتى: من ده هيلم لاشه به نده كهت به پى نه ريتى خو تان
مؤميايى بكهيت، به لام دوايى ده بى تهرمه كهى بده نه ئيمه بوئه وهى بتوانين
بيكهينه كوپه هه رگينه (سوفال) كه وه و له ناو ساردخانه داى بنين.

وتم: مؤميايى كردنى جه نازهى پياوه به رزه كان شهست تا حه فتا روژ
ده خايه نيت، به لام جه نازهى به نده كان ده توانريت به سى روژ مؤميايى بكرىت.

(بورابورباش) وتى: باشه كه واته تهرمه كهى لهو له سى روژدا مؤميايى بكه.

- وتم ناكريت لهم كاره ليره دا دهستى پى بكه، چونكه له گهر من تهرمى
به نده كه لهم كو شكه دا مؤميايى بكه، هه موو لهو كه سانهى كه ليره دان،
به تو شه وه، به هوى بوئى تر سناكى لاشه كه وه ده مرن و ده بى بللم كه لهم تهرمه
ده بى به زووى مؤميايى بكرىت. له گهر نا هه واى گهرمى بابل له مشه و تهرمه كه
تيك ده دات و دوايى ناتوانين مؤميايى بكه ين. بوئه تو ده بى ريگا بدهيت، كه
له مشه و له پاش مردنى به نده كه، لاشه كهى له كو شك ببه مه ده وه بوئه وهى له
قه راغى رووبار له جى گايه كى دوور مؤميايى بكه و له له مشه وه وه كه ليره
ده چمه ده رى، تاسى (۳۰) روژى تر من نابى نييه وه ناشى بمىنى چونكه له گهر
لهم سى روژدا من ليت نزيك ببه مه وه بوئى لاشه كه ده بپته هوى له ناو چوونت.

(بورابورباش) وتى منيش له سى روژى داها توودا كارم به تونى به بپت بو
لام.

پاشان سه يريكى خو رى كردو وتى له بهر له وهى خو ر كه وته پشت رووباره وه،
ئيتير جه رن كو تايى پى ها تووه و چهند ساتيكى تر، زهر ده ده نه به نده كهت و برؤ و
ئاگادار به كه به چاو دي رى خو ته وه كه پزى شكى، زهر بدرتته لهم پياوه.

له كاتى كدا كه ئيمه خه ريكى گفتوگو كردن بووين، له وه زعى خزمه تكاره كانى
كو شكه وه بو م ده ركه وت كه جه رنى پاشاى دروئين كو تايى پى ها تووه. چونكه
له ناكاو هه مووان له ده ورى (كاپتا) دوور كه وتنه وه، به لام كاپتا كه به هوى
نو شىنى شه رابه وه مهست بوو نه يده توانى ههست به گو رانى هه لسو كه وتى
كرى تكاره كان بكات. خو م گه يانده پزى شكه كهى (بورابورباش) و پىم وت كه پاشا
فه رمانى داوه پىم كه خو م زهره كه ده رخوا ردى لهم كابرايه بدهم كه له مرؤ بوئه ته
پاشاى دروئين. پزى شكه كه باوه رى به قسه كهى من كرد، چونكه جگه له وهى كه
ههستى كرد درؤ نا كه م، لهو روژدا له وه نده شه رابى خوار دبزه كه نه يده توانى
له سه ر پى بوهستى و هه ر له ونده كه زانى كارى زهره پى خوراندنه كه، به (كاپتا)
له لهستوى مندايه، خو ش حال بوو و وتى تايا ده زانى كه ده بى به چ زهرى ك
بيكو زى؟ وتم به لى من له ناسينه وهى زهره كان له هه موو پزى شكه كانى بابل
شاره زاترم. پزى شكى پاشا له بهر سه رخوشى به لا دا ده هات و وتى: به لام له پاش
له وهى به نده كهت مرد، من ده بى چاوى لى بكه م و فه حسى بكه م، بوئه وهى
دل نيا بم مردووه.

وتم هه ر كه مرد، به كسه ر دىم پى تى راده گه يه نم كه بى سى سى بكه. وتى
كه واته من ده چم ده نووم و پاش له وهى به نده كهت گيانى ده رچوو ئاگادارم
بكه ره وه له گهر نوو سى بووم، به خه به رم بكه ره وه. وتم واده كه م بوئه وهى بزانى كه
مردووه.

كاتى ك كه له پزى شكه كه جيا بوومه وه، هه ندى ترياكم كرده ناو شه رابه وه و لهو
ترياكه م به قه ده ر له وه نده تى كه ل كرد، كه له دواى خوار دنى به جو رى ك له هو ش
بچى ت كه خه لكى و اى زانن مردووه.

دواى به شه رابى له گه ل ترياك تى كه ل كرا وه وه چوومه لاي (كاپتا) و پىم وت
تو له مرؤ پاشاى چوار هه رى مى و هه مووان تو به م پله يه وه ده ناسن و منيش دانى
پى دا ده نى م كه تو پاشاى بابلى، به لام وه كو ده زانى من نه ها تى بووم كه هه مى شه له

بابلدا بېنمه وده ئېستا دهمه ویت بگه پیمه وه، به لām بهر له روښتن ټاره زوویه کم هه یه که ده بی به دیی به یم. (کاپتا) پرسى ټاره زووه که ت چیه ؟

وتم ټاره زووم ټه ویه که به ده ستى خوم پیا له یه که شه رابت پی ټوشم بو ټه ودى له دواى گه رانه وه بو میسر بتوانم به هه مووان بلیم که من (سینوهه) ی کورى که ر که سی کم که به ده ستى خوم شه رابم به پاشای بابل نوشیوه و خه لکی به چاوى ریزه وه لیم پروان و گه وره یی من بسه لیتن.

(کاپتا) وتی من ټه مړو با یی پتوبست شه رابم نوشیوه و هیچکه حه زم به خواردنه وه نییه. به لām له بهر ټه ودى تو ده لیتی به ټا واته ودى به ده ستى خوت شه رابم بده یتى و منیش تا وه کو ټه مړو که سی کم نه بو وه که شه راب رت بکه موه، ټه و ده یخومه وه ټه گه رچی ده زانم که له وانه یه به شتیه یه که مه ست بېم که نه توانم له جیگه ی خوم راست بېمه وه.

پاشان پیا له که ی له من ودرگرت و به یه که جار هه لبقوراند و پیا له به تاله که ی فری دا. له م کاته دا چراکان هه لکران و بیده نگى کوشکی پاشایه تیى گرت وه. چونکه هه موو زانیتیان که کاتى خوشی و راباردن تی په ربوه و ټه گه ر یه کی کم به ته مای گالته وگه ف و راباردن بیت، ده کوژرت.

دواى چنه د ساتى کاپتا کلاو (تاج) ی پاشایه تییه که ی له سه رى خوى داگرت و وتی ټه م کلاوه بو سه رم بچو وکه و پا له په ستو ده خاته سه ر سه رم و ئیسکی سه رم ژان ده کات و له قاچه کانیشمدا هه ست به سپروون ده کم و پیتلو وه کانم قورس بوونه و ویزانم بنووم باشه. (کاپتا) هه ر له و شوینه ی دانیشتبوو، راکشاو ساتى دواى ټه و خه وى لی که وت و من زانیم که هو ی نوو ستنه که ی ټه و تریا که که بو و چنه د خوله کی کم دواى ټه و به ره به ره قورس ده بیت و وای لی دیت که هه رکه سى بیبىنى و ده زانیت که گیان له له شیدا نه ماوه. خزمه تکاره کانى کوشک، ټه و تاجه ی کاپتا له سه رى خوى کردبو وه، هه لیانگرت و خستیان سه ر (بورابورباش) و به رگى پاشایه تییان له به رکرد و پاشای راسته قینه ی بابل له سه ر

تهخت دانیش و وتی: ټه مړو له گه ل ټه و ه شدا که روژى جه زن و خوشی بو، به لām من زور ماندوو بوومه، چونکه له روژه کانى جه زن مرو ف زیاتر له کاته کانى تر هه ست به شه که تی ده کات و له به ر ټه و من ده بی بنووم و خیرا ټه و که سانه ی که مه ستن و لیتره نوو ستونه، به کوته که له کوشک بیه نه ده روه و ټه م نه فامه ش (ئیشاره تی به کاپتا کرد) کاتیک که به ته واهه تی گیانى سپارد، بیخه نه ناو کوپه یه کی سواله تی (سوفال). خزمه تکاره کانى کوشکی پاشا، به جوړیک به دار که وتنه گیان سه رخوشه کان و ټه وانه ی له وى نوو ستبوون، که له چنه د ساتیکدا هه موویان هاتنه وه هوش و هه لسان و رایانکرد. من له کاپتا نزیک بوومه وه و روانیم هه موو نیشانه کانى روا له تی مه رگى تیادا به دیار که وتوه و به به نده کانم وت برؤن به پزیشکی پاشا بلین بیت بو ئیر و ټه م پیا وه فه حس بکات بو ټه ودى که بزانی مردو وه ټه وان روښتن و پزیشکه که یان هینا و ټه ویش که له کاتى مه ستى خه وى لی که وتبو و نیوسه عاتیش نه ده بوو نوو ستبوو و هیشتا هه ر مه ستیش بو، به چاوه نیوه کراوه کانیه وه هات. من هه ستم کرد که به و وه زعه، ټه و تاقه ت و توانای ټه ودى نییه که به وردى چاوى لی بکات و ټه گه ریش فه حسى بکرايه دیسانه وه هه ر وایده زانى مردو وه.

به لām پزیشکی پاشای بابل که ده یه ویست هه رچی زووتره بگه رپته وه و بنویت، سه ری بیى سه یریکى به نده که ی کردو وتی بی گومان مردو وه بیکه نه ناو ده فریکى سواله ت (هه رگینه) بییه وه و ده رگای ده فره که (کوپه که) به هه ویری خاکی رو س (گلی سوور) دا بخن. به نده کانى (بورابورباش) کاپتایان خسته ناو کوپه که یه وه و کاتیک که خه ریکى گرتنه ودى هه ویری گله سووره که بوون، من به لپنه که ی پاشام هینایه وه بیرى و وتم ده بی لاشه که ی کاپتام بده نه وه که بیبم و مؤمیایى بکم. (بورابورباش) به به نده کانى وت، (سینوهه) پزیشکی میسرى له لایه ن منه وه ریگا پیدراوه که لاشه ی ټه م پیا وه له کوشک بیاته ده روه و خه ریکى مؤمیایى کردنى بیت و که س نابیت ریگای لی بگرى و ناگدارین که

ئەو لەدوای دەرچوونی لە کۆشک تاماوەی سی شەو و سی رۆژی تر هەنگاو نەنێتە کۆشکەووە ئەگەر ویستی بێتە ژوورەو بەدار دەری بکەن. چونکە لەبەر ئەوەی خەربکی مۆمیایی کردنی لاشەی ئەم پیاو دەبێت بۆنە ترسناکەکی لەگەڵ خۆیدا دەهێنێتە ئێرەو هەموومان لەناو دەبات. من کە پێشتر کەژاوێکم ئامادە کردبوو کووپە گەورەکی (کاپتا) ی تیاوو هەلمگرت و خستە ناو کەژاوێکەو و لە رینگا بەر لەوێ بگەینە کەژاوێکە، چەند کونیکم کردە سەرپۆشی کووپە کە لە هەویر دروست کرابوو، بۆ ئەوەی بەندەکم نەخنکێ.

کاتێ کە دڵنیابوو (کاپتا) لە کۆشکی پاشا دەرچوو و لە دەرەکا لەسەر کەژاوێکە داندرا بەرەو حەرەم سەرای پاشا کەوتە پێ و بە نێرەمووکه کانم وت: دەرۆم بۆ ئەوەی کاریگەریتیی دەرمانە کە لە (مینا) دا ببینم.

کاتێ کە چوومە ژووری (مینا) وە، تیگەیشتم کە بە پیتی پیلانەکی من کاری کردوو و دەم و چاو و دەستی خۆیناوی کردوو و کێردیکی خۆیناویشی لە تەنیش خۆیەو دانابوو. بە ترسیکی دروست کراوێکە لە ژوورەکا هاتە دەرەو و بانگی نێرەمووکه کانم کرد و پێم وتن: مەگەر ئێوە شیت بوونە کێردیکی تران خستوو تە بەردەستی ئەم ژنە، کە خۆی پێ بکوژیت.

کاتێ نێرەمووکه کان چاویان بە خۆینەکا کەوت، لەرزین و کەسیان نەیان وێرا بچنە پێشەو و بزائن ئایا (مینا) بەراستی مردوو یان هێشتا گیانی تیا. چونکە نێرەمووکه کان زۆر لە خۆین دەترسین و بە هیچ نرخیک ئامادەنین لە تەرمیکی خۆیناوی نزیک ببەو. هەموویان بە ترس و لەرزەو سەیری منیان دەکرد و بە چاو ترس لێنیشتوو کانیان لە منیان دەپرسی ئەرکی ئێمە چییە و دەبێ چی بکەین؟

وتم: لەم رووداوەدا ئێوە بە ئەندازەی من یان لە منیش زیاتر بەپرسن، چونکە من پیاویکی پزیشکم و هاتبووم ئەم ژنە شیتە چاک بکەمەو و

جاریکیان بە ئاگاداری خۆتان کێردەکم لێ سەند، بەلام نازانم ئەو چۆن توانیویەتی کێردیکی تر پەیدا بکات و خۆی پێ بکوژیت.

ئێستا تاکە رینگە چارە ئەوەیە کە من ئەم ژنە لە لبادیک بپێچمەووەو لێرە بیهەمە دەرەو و ئێوە هەر ئەمشەو یان سەینێ کەنیزیک بکرن و لە جیاتی ئەو دای بنین و ئەگەر (بورابورباش) پرسیی بۆچی شێوەی کەنیزەکی گۆراو، بڵین لەبەر ئەوەی ئەو شیت ببوو و گیانە ئازارگەینەرهکان کە لە لەشیدا توانەتەو شێوەیان گۆربو.

نێرەمووکه کان سەیریکی یەکتریان کرد و پرسییان: ئێمە کانا لە کوێ بهینین کە کەنیزی پێ بکړین؟

وتم: من بەهای کەنیزیکتان دەدەم و کاتیک کە کەنیزە نوێیەکان کړی و هیناتانە حەرەم، بپرازیننەو و شێوەی پیشوازی کردن لە (بورابورباش) ی فێر بکەن و من دڵنیام کە کاتیک پاشای بابل ببینێ کەنیزەکی دەستەمۆ بوو، ئەوئەندە خۆشحالی دەبێت کە بێر لە دەمو چاو گۆرانەکی ناکاتەو.

دوایی دوو کەرەتە زێرم پێدان کە زیاتر بوو لە بەهای کەنیزیکی جوان و ئەوان لبادیکیان هینا و من (مینا) م تێدا پێچایەو بەبێ ئەوەی خۆم بۆ هەندی روونکردنەو دواخەم (مینا) م خستە سەرشانم و لە حەرەم چوومە دەرەو. چونکە دەمزانی ئەو کاتە کە دەبێت کاریک بە خێرای ئێنجام بدرێ هەر چەندە کەمتر لە بارەیهو بدویی باشتر. لەبەر ئەوەی بەهۆی گفتوگۆی درێژ هەندی گرفت لە کارەکا پەیدا دەبێت کە دەبێتە هۆی ترس و دوو دلیی خەلکانی لاوازو خواجهکان هەموویان کەسانیکی ترسنۆک و لاواز بوون.

(مینا) شەم برده ناو کەژاوێکەو و خۆم سواربووم و بەرێ کەوتین تا گەیشتنە نزیک رووبار. بەر لەوێ بگەینە رووبارەکا بە باربەرەکانم وت: کەژاوێکە دابنن و سەرەتا کووپەکی (کاپتا) ی تێدابوو بە ئەوانم گواستەو بۆ ناو کەشتییەکا. دوایی بە باربەرەکانم وت: لە کەژاوێکە دوور بکەنەو بۆ ئەوەی روحی

به نده که ی خۆم له وێ بهیتمه دهره وه و، وتم: کاتی ئیوه ده گه پینه وه من نابینم چونکه له وێ رویشتوومه، به لام که ژاوه که ی ئیوه له شوینی خۆی ده می نیتته وه و ده توان هه لیبگرن و بیبه نه وه.

دوای رویشتنی بار به ره کان (مینا) م له که ژاوه که هینایه دهره وه و بر دمه که ناری رووبار و رامکشاند که ده ست و ده مو چاوی خۆی بشوات. دوایی به به که وه سواری که شتی به که بووین و له تاریکی شه ودا که شتی به که مان که وته پێ و له که ناره که دوور که وته وه.

سه وێ لیده ره کان له بینینی (مینا) نه چه په سان، چونکه به ئه وانم و تبوو که له گه ل که نیه که ی خۆم سه فەر ده که م و ئه وان هه ر وایان ده زانی که نیزی منه. به م شیهیه، من به به که شهو، بابل م خسته پشت سه ری خۆمه وه و له و سه رزه مینه که له وانه بوو به هۆی پزیشکی به وه سامانیکی زۆرم ده ست بکه ویت دوور که وتمه وه.

***

۱- کوو په ی گلی سوور: کوو په ی هه رگینه یی- کوو په ی سوالت یان گۆزه ی گه وری سوفا ل- وه رگیتی کوردی.

مینا و، به هوش هاتنه‌وهی کاپتا

کاتی که هینده له شار دوور که وتینه‌وه، که ئیتر روشنایی شاری بابلمان لیوه دیار نه‌ما، (مینا) به زمانی میسری که سه‌ول لیده‌ره‌کان لینی تی نه‌ده‌گه‌یشتن دهستی به قسه کردن کرد و وتی: من ئەمشه‌و به هۆی جی به‌جی کردنی فرمانی تو بۆن گرتوو بوومه.

وتم: بۆچی بۆن گرتوو بووینه؟

(مینا) وتی: له‌به‌ر ئەوهی تو به منت وت دهست و دهم و چاو و قاچم خویناوی بکه‌م و من هه‌رچه‌نده خۆم بشۆم بۆنی خوین له له‌شم دوور ناکه‌وینه‌وه.

وتم: مه‌به‌ستت له‌م قسه‌یه چییه؟

(مینا) وتی: مه‌به‌ستم ئەوه‌یه که تو منت فریو داو وات لی کردم که به‌هۆی خویناوی بوون، پیس و بۆگه‌ن بيم.

وتم: ئەی ژنی نه‌فره‌تی، من ئەوه‌نده ماندووم که تاقه‌تی قسه‌کردنم له‌گه‌ل تو‌دا نییه‌و به‌یله‌ بنووم، چونکه ئەو زه‌حمه‌ته‌ی ئەمشه‌و بۆ رزگار کردنی تو تووشی بووم، یه‌کی‌ک بوو له‌ گه‌وره‌ترین ناخۆشییه‌کانی ته‌مه‌نم و له‌ دوا‌ی ده‌رچوونم له‌ خانه‌ی مه‌رگی میسر، هه‌رگیز گرفتاری ماندویتی و‌ها نه‌بوومه‌ته‌وه، چونکه ئەو گرفتانه‌ی ئیمه‌ رووبه‌رووی ده‌بینه‌وه ئەگه‌ر ته‌نها په‌یوه‌ندی به‌ جه‌سته‌وه‌ بیت، زۆر سه‌خت نییه‌، به‌لام کاتی که مرۆف جگه‌ له‌ ئازاره‌ جه‌سته‌یه‌کان تووشی ماندویتی روحیش بیت، زۆر شه‌که‌ت ده‌بیت. من ئەمرۆ هه‌م گرفتاری ماندویتی جه‌سته‌یی بوومه‌ و هه‌م ئەرکی روحیش. جگه‌ له‌مانه‌ش ئەمرۆ بۆ رزگار کردنی تو زه‌ره‌ریکی ماددی گه‌وره‌م له‌ خۆم دا، چونکه ئەگه‌ر تو نه‌بوویتایه‌ و داوات له‌ من نه‌کردایه‌ رزگارت بکه‌م له‌ هه‌ره‌م قوتارت ببی من چه‌ند روژێکی تر به‌ ناوی پزیشکی گه‌وره‌ و پله‌ یه‌کی بابل له‌ لای

راستی پاشای ئەم ولاته‌ ده‌ه‌ستام و ئەوه‌نده زیر و پارهم ده‌ست ده‌که‌وت که که‌شتیه‌کی وه‌ک ئەمه‌ که ئیمه‌ ئیستا تیایدا دانیش‌تووبین نه‌یده‌توانی هه‌لیبگری. به‌لام تو منت ناچار کرد که واز له‌ و قازانجه‌ به‌ینم و تو له‌ بابل ده‌ریکه‌م. له‌ داها‌تو‌دا هه‌موو سالی له‌م روژه‌دا کیسه‌یه‌ک خۆله‌میش به‌سه‌ر خۆم‌دا ده‌که‌م بۆ ئەوه‌ی له‌ یادم بیت که ئەم روژه یه‌کی‌ک بووه‌ له‌ روژه نه‌گه‌تیه‌یه‌کانی من.

(مینا) وتی: ئەگه‌ر تو به‌م راده‌یه‌ من به‌ هۆکاری تووش بوونی چاره‌ره‌شی خۆت ده‌زانی وا باشه‌ من خۆم فریده‌مه‌ رووباره‌وه بۆ ئەوه‌ی تو له‌ ده‌ست من رزگارت بیت.

دوا‌ی ئەم قسه‌یه‌ (مینا) جوولایه‌وه که خۆی بخاته‌ ئاوه‌که‌وه، به‌لام من ئەوم گرت و وتم: (مینا) له‌گه‌ل ئەوه‌شدا که من ئەمرۆ ماندویه‌تیه‌کی زۆرم چیش‌تووه‌ و زبانیکی گه‌وره‌م کردووه، به‌لام وه‌سیله‌یه‌کی دل‌دانه‌وه‌م بۆ خۆم هه‌یه‌ که ئەویش رزگار کردنی تو‌یه. ئەگه‌ر تو خۆت بخه‌یته‌ ئاوه‌که‌وه و له‌ ناوبچی به‌دبه‌ختیه‌که‌ی من گه‌وره‌تر ده‌بیت، چونکه تیده‌گه‌م که دوا‌ی ئەو هه‌موو ئەرک و ئازاره‌ نه‌متوانیوه‌ پیش له‌ مردنت بگرم. تو، به‌ هه‌موو خوایه‌کانی بابل و میسر و سووریا سویند ده‌ده‌م که وازم لی به‌ینه‌ و بنووه‌ ئەگه‌ریش هه‌ز ناکه‌ی بخه‌وی له‌ گوشه‌یه‌کدا دابنیشه‌ و بیده‌نگ به‌ بۆ ئەوه‌ی بتوانم بنووم.

ژنه‌که بیده‌نگ بوو و له‌ سووچیکی که‌شتیه‌که‌ دانیش‌ت و منیش لبا‌ده‌که‌ی که (مینا)م تیدا پیچا‌بووه‌وه دام به‌ خۆم‌داو خۆم پی داپۆشی که بنووم. چونکه له‌گه‌ل ئەوه‌شدا که شه‌وی چوارده‌یه‌می وه‌رزی به‌هار بوو و بولبوله‌کان له‌م به‌رو ئەو به‌ری رووباردا ده‌یانخویندو حاجی له‌ قله‌قه‌کان له‌ که‌نار قامیشه‌لانه‌کانی که‌ناری رووبار ده‌نگیان ده‌هات، به‌لام هه‌وا‌ی ئەو شه‌وه‌ی سه‌ر ئاوه‌که‌ فینک بوو.

دوا‌ی چه‌ند ساتیک داوام له‌ (مینا)ش کرد که ئەویش پشوو بدات، به‌لام

ئەو بەبى ئەوئى گوىى بىداتە قىسەكەى من دەستى بە چىرىنى ئاوازىكى خەماوى
كرد. من بە ھۆى دەنگى (مىنا) ۋە خەوم لى كەوت و بەرە بەيان لە خەو ھەلسام
و ھەستم كرد كەشتىيەكە نارۋات و سەيرم كرد سەول لىدەرەكان دەستيان لە
سەولەكانيان ھەلگرتوۋە.

پىم وتن: بۆچى سەول لىنادەن؟

وتيان: ئىمە لە شەوۋە تا بەيانى سەولمان لىداۋە و ئىستا دەستەكانمان
ۋەك دارى سەولەكە وشك بوۋە و پشتمان دەيەشيت و ناتوانىن چى تر بەردەوام
بين و دەبى خواردن بخۆين و لەبەر ئەوئى گوندىك لە كەنارى رووباردا
دەبىنرەت، برۆ و لەو گوندە گوشت و ماستمان بۆ بەينە تا بىخۆين و خۆمان تىر
بەين.

وتم: ئىستا كاتى نان خواردن نىيە، ئەگەر لە كاتى نىوەرۆدا گەيشتىنە ھەر
ئاۋەدانىيەك، ئەوا خواردنتان بۆ دەكړم و تىرتان دەكەم. ئىنجا پىم وتن كە دەبى
بە خىرايى خۆم بەگەيەنمە شوئىنى باو و باپىرانمان و ئەگەر ئىوہ لىرە خواردن بخۆن
بەرەو پىش چووفغان دۋادەكەوئىت و ئەوئى بزانن كە ئەگەر بتانەوئىت لە
فەرمانەكانم سەرىپىچى بەكن، من جادووگەرىكى بە توانام و بە ھەموو گيانە
ئازارگەيەنەرەكان رادەگەيەنم كە پەلامارتان بدەن و گوشتى لەشتان پارچە پارچە
بەكن و بىخۆن.

ئەگەرچى بابلىيەكان لە جادوو دەرسان، بەلام ئەوان لە ھەرەشەكەى من
نەترسان، چونكە دەباندى رۆژە و ھەتاو ئەدرەوشىتەوۋە و لە رووناكىي رۆژ گيانە
ئازار گەيەنەرەكان ترسناك نابن.

دوايى گوتم لى بوو كە يەكئى لەوان دەبگوت: ئەو يەك نەفەرە و ئىمە دە
نەفەرىن و دەتوانىن ھەر چىيەكمان بوئ لەگەلیدا بىكەين. يەكئىك لە سەول
لىدەرەكان كاتى كە قىسەكەى ئەوئى بىست سەولەكەى ھەلبرى كە بىكىشيت
بەسەرى مندا، بەلام لەم كاتەدا ھاۋارى (كاپتا) لەناو كووپەكەوۋە بەرزبوۋەوۋە،

سەول لىدەرەكان كە لەو باۋەرەدابوون تەرمى مامى من لە ناو ئەو كووپەيەدايە
كاتىك كە زانىيان مردوۋەكە زىندوۋ بوۋەتەوۋە بە شىۋەيەك ترس داىگرتن كە
يەك لە دواى يەك خۆيان خستە ناو ئاۋەكەوۋە و كەشتىيەكە بەبى سەول لىدەر
مايەوۋە، بەلام من توانىم كەشتىيەكە بەگەيەنمە كەنارەوۋە و لەوئىدا لەنگەرى
كەشتىيەكەم خستە خوارەوۋە تاكو جوۋلانى ئاۋ كەشتىيەكە نەبات.

(مىنا) لە خەو ھەلسابوۋ و پرچى سەرى رىك دەخست و من بەبىنىنى ئەو
دەلخۆش بووم، چونكە بىنىم مىنا لەوۋە جوانترە كە لە ھەرەمى (بورابورباش)
بىنىبووم.

(كاپتا) لە ناو كووپەكە پەلە قازەى دەكرد و من لىنى نىزىك بوۋمەوۋە سەرى
كووپەكەم شكەند، چونكە ھەویرەكە وشك بوۋە بو.

(كاپتا) سەرى لە كووپەكەوۋە ھىنايە دەرەوۋە و بەسەرسورمانەوۋە سەيرى
دەرووبەرى كرد و پرسىي: ئىرە كۆيە و من لە كۆيم و كلاۋى پاشايەتىم چىي لى
ھاتوۋە؟ بۆچى كراسى پاشايەتىم لەبەردا نىيە؟ چونكە ھەست دەكەم روۋتم و
سەرمامە و قاچەكانم بە شىۋەيەك سىر بوۋنە كە ئەللى ماريكى ژەھراۋى پىۋەى
داوم... سىنۆھە... سىنۆھە. ئاگادارىە ئازارم نەدەيت و ھەلم نەخەلەتتىنى،
چونكە من پاشاى بابلم و پاشا كەسىك نىيە كە بتوانن گالتهى پى بەكن و
فريوى بدەن.

من بۆ ئەوئى تۆلەى بى رىزىيەكانى دوتىنى لى بەكەمەوۋە وتم: تۆ بىرت چوۋ
دوتىنى كاتى كە لە بابل دەرچوۋىن ئەۋەندەت خواردبوۋەوۋە كە مەستى كردبوۋى و
ويست سەول لىدەرەكانى ناو كەشتىيەكە برىندار بەكى و باست لەوۋە دەكرد كە
پاشاى بابلى و دادپەرۋەرى پىادە دەكەى و سەول لىدەرەكان كاتى لىت پەست
بوون ناچار بوون تۆ لەم كووپەيەدا زىندانى بەكن بۆ ئەوئى پەلامارىان نەدەى.

(كاپتا) چاۋەكانى نووقاند و كەوتە بىر كەرنەوۋە دواى ئەوئى چاۋەكانى
ھەلھىنا، وتى: من لەمەو دوا شەراب ناخۆمەوۋە چونكە بادەنوئى، منى توۋشى

خه‌ویکی سه‌رسوڤه‌ینه‌ر کرد و بینیم بوومه‌ته پاشای بابل و له ناو خه‌ل‌کیدا دادپه‌روه‌ری به‌رقه‌رار ده‌کهم و دوا‌یی بینیم چوومه‌ه‌ره‌می (بورابوریاش)ی پاشای بابل و ویستم له گه‌ل ژنیک‌ی نه‌فامدا چهند وشه‌یه‌ک بدویم، به‌لام نه‌و ژنه‌شالاوی بو‌هینام و برینداری کردم و هه‌ندی شتی تریشم به‌سه‌ردا هات که ئیستا نایه‌ته‌وه‌یادم. چونکه سه‌رم ژان ده‌کات و هه‌ز ده‌کهم که تو‌له‌و ده‌رمانه‌ی ده‌یده‌یه‌سه‌رخ‌وشه‌کان که به‌ئاگایان به‌یینیه‌ته‌وه‌ییده‌یه‌ته‌منیش که بیخوم، بو‌ نه‌وه‌ی مه‌ستی به‌رم بدات و سه‌رئیشه‌کهم نه‌مینیت.

له‌و کاته‌دا که به‌نده‌کهم ئەم قسه‌یه‌ی ده‌کرد له‌ پریکا له‌سه‌ر رووی که‌شتیه‌که‌ چاوی به‌ (مینا) که‌وت و نه‌و که‌ سه‌ری له‌ کووپه‌که‌ هینابووه‌ ده‌ری بردیه‌ ژووره‌وه‌ و به‌ ناله‌وه‌ وتی: گه‌وره‌م من هیشتا هه‌ر خه‌ریکی خه‌و بینیم، له‌به‌رئه‌وه‌ی نه‌و ژنه‌ی له‌ سه‌ره‌مه‌که‌ی (بورابوریاش) بو‌ ئیستا وا له‌ به‌ر چاومه‌... ئە‌ی خواجه‌کانی میسر به‌ هانامه‌وه‌ وهرن چونکه‌ خه‌ریکه‌ شیت ده‌بم.

(کاپتا) له‌ ناو کووپه‌که‌دا که‌وته‌ گریان و جار به‌ جار ده‌یگوت: من شیت ده‌بم و له‌مه‌و به‌دوا ئە‌قلم نابیت و وه‌ک شیت‌ه‌کان له‌ شار ده‌مه‌که‌نه‌ ده‌روه‌ه‌.

(مینا) له‌ کووپه‌که‌ نزیك بووه‌وه‌ و قژی سه‌ری (کاپتا)ی گرت و سه‌ری هینایه‌ ده‌روه‌وه‌ وتی: باش سه‌یرم که‌، ئایا ده‌مناسیته‌ یان نا؟

(کاپتا) به‌ گریان‌ه‌وه‌ وتی: تو‌ نه‌وه‌ی که‌ له‌ خه‌وه‌که‌مدا په‌لامارت دام و لووت و لیومت بریندار کرد... ئە‌ی خواجه‌کانی میسر به‌زه‌ییتان پیمدا بیت‌ه‌وه‌... و له‌م ژنه‌رزگارم بکه‌ن. خواجه‌کانی میسر ده‌زانم که‌ ئیوه‌ له‌ من تووره‌ بوونه‌و له‌به‌ر نه‌وه‌ ئە‌م ژنه‌تان هیناوه‌ته‌ خه‌ونی منه‌وه‌. چونکه‌ له‌ دوا‌ی نه‌وه‌ی هاته‌ بابل‌ه‌وه‌ په‌رستنی ئیوه‌م له‌ بیر کرد و خواجه‌کانی بابل‌م ده‌په‌رست. به‌لام له‌مه‌و دوا ته‌نها ئیوه‌ ده‌په‌رستم.

(مینا) پیلاوه‌کانی له‌ پیی کرده‌وه‌ و دووجار، به‌لام به‌ هیواشی، به‌ پیلاو کیشای به‌ ده‌م و چاوی (کاپتا) داو وتی: له‌به‌رئه‌وه‌ی تو‌ له‌ کاتی خه‌ودا جنیوت

به‌ من دا ئە‌مه‌ سزای خه‌ونه‌ ناپه‌سه‌نده‌که‌ته‌ بو‌ نه‌وه‌ی بزانی که‌ ئیستا نه‌نووستووی و به‌ خه‌به‌ری.

به‌لام (کاپتا) زیاتر گریا و وتی: ئیستاش هه‌ر له‌ خه‌ودام، چونکه‌ وا هه‌ست ده‌کهم وه‌ک جاری یه‌که‌م که‌ لیبی دام ئیستاش به‌و پیلاوه‌ هی‌رش ده‌کاته‌ سه‌رم.

من به‌ (کاپتا)م وت: ئیستا به‌ راستی به‌ خه‌به‌ری و نابیی بگرییت و له‌ کووپه‌که‌ وهره‌ ده‌روه‌ه‌ بو‌ نه‌وه‌ی مه‌ستییه‌که‌ت چاره‌سه‌ر بکه‌م.

به‌لام (کاپتا) نه‌یده‌توانی له‌ کووپه‌که‌ بیت‌ه‌ ده‌روه‌ه‌ چونکه‌ گۆزه‌یه‌کی بچووک بو‌و و من، یارمه‌تیم دا تا هاته‌ ده‌روه‌وه‌ بو‌نه‌وه‌ی کاریگه‌ریتی شه‌راهه‌که‌ له‌ ناو ده‌ماریدا ده‌رپچیت، (مسهل)م ده‌رخوارد دا، چونکه‌ ده‌رمانی کاریگه‌ر بو‌ له‌ ناو بردنی مه‌ستی، دوا‌ی له‌ خه‌و هه‌ل‌سانی شه‌راب‌خو‌ر (مسهل)ه‌، له‌ به‌ر نه‌وه‌ی به‌نده‌که‌ی من جگه‌ له‌ سه‌رخ‌وشیی شه‌راب، گرفتاری نه‌ش‌ه‌ی تریاکه‌که‌ش ببوو و بو‌نه‌وه‌ی له‌ ئاسه‌واری تریاکه‌که‌ رزگاری بکه‌م په‌تیکم به‌ پشتیه‌وه‌ به‌ست و خسته‌م ناو ئاوی رووباره‌وه‌.

(کاپتا) له‌ پاش نه‌مانی کاریگه‌ریتی ده‌رمانه‌که‌، له‌مه‌ستی شه‌راهه‌که‌ هه‌ر زوو رزگاری بو‌و و وتی چیت‌ه‌ه‌ست به‌ سه‌ر ئیشه‌ ناکه‌م. به‌لام وه‌ک بلایی به‌ ته‌واوه‌تی له‌ خه‌و هه‌ل‌نه‌ساوم چونکه‌ هه‌ز ده‌کهم بنووم.

تیگه‌یشتیم که‌ مه‌یلی نه‌و بو‌ نووستن به‌ هو‌ی کار تیکردنی تریاکه‌که‌وه‌یه‌که‌وا زوو له‌ناو ناچیت و ماوه‌یه‌ک ده‌خایه‌نیت. پیم وت: تو‌ روژنیک‌ی تر هه‌ست به‌هیچ یه‌کیک له‌م ئازارانه‌ی ئە‌م‌پرو ناکه‌ی و به‌ته‌واوی چاک ده‌بییه‌وه‌، هه‌روه‌ها له‌به‌ر نه‌وه‌ی به‌ هو‌ی هه‌ره‌شه‌ی ئە‌م‌ ژنه‌و ناراحه‌تییه‌کانی پین خواردنی ده‌رمانه‌کانی من بایی پتویست ته‌م‌ بو‌یت‌ه‌، من چاوپۆشی له‌ بی‌ ریزی کردنه‌که‌ت ده‌کهم.

(کاپتا) وتی: بو‌ من به‌رامبه‌ر به‌ تو‌ بی‌ ئە‌ده‌بیم کردووه‌؟ وتم: به‌لێ، تو‌ دوینی به‌هو‌ی خواردنه‌وه‌ی شه‌راب و گالته‌پیکردنی نه‌و خه‌ل‌که‌ی که‌ تو‌یان کردبووه‌ وه‌سیله‌ی گالته‌پیکردنی خو‌یان، به‌ شیه‌یه‌ک مله‌ور

ببوی که دووچار بهرامبهر به من بئ ئەدەبیت نواند، بەلام بۆ ئەوەی بزانی که جیاوازیی نێوان خواوەندیەک و بەندەیهک چەندە، لێت خۆش دەبم، بەلام ئەو بەزانه که ئەگەر من دوتی ئە کاتی خۆراواووندا تۆم لە مەرگ رزگار نەکردایە ئیستا تۆ لەم کووپە بچووکه دا لە تەنیششت کووپەکانی تر، لە ساردخانه کهی کۆشکی پاشادا ببوی، بەلام بەبئ گیان. چونکه (بورابوریاش) تۆی دەکوشت.

ئینجا رووداوه کانی دوتییم به تیر و تهسه لی بۆ گێپرایه وه، بهلام (کاپتا) باوه پری نه ده کرد و وای ده زانی درۆ ده کهم. بهلام ئاماده بوونی (مینا) ناچاری ده کرد هەر چیه کی پێ ده لێم باوه بکات. دواي ئەوەی تیم گه یاند که دوتی چ مه ترسییه که هه ره شه ی لێ ده کرد و وتم: ئەگەرچی ئیمه له بابل هه له اتووین به لام هیشتا نه و نه ده له و شاره دوور نه که وتووینه ته وه که له مه ترسییه کان رزگارمان بووبیت و ئەگەر پاشای بابل ده ستگیرمان بکات سه ر به ره و ژیر له دیواری بابلدا هه لمان ده واسیت.

سه وڵ لێ ده ره کانی ئەم که شتییه ش هه له اتن و ئیمه ناتوانین به هۆی نه وانه وه که شتییه که لێ بخورین و خۆمان بگه یه نینه ولاتی (میتانی) و تۆ که به نده ی منی ئیستا ده بئ رێگا چاره یه کمان بۆ بدۆزیته وه که هه رچی زووتر له نزیک بابل دوور بکه وینه وه و له بهر ئەوەی له دوتی ئیواره وه تا ئەمڕۆ هیچمان نه خواردوه پێوستیمان به خواردنه و برۆ له م گونده که له دووره وه ده بیئرئ خواردنمان بۆ بکړه و له گه ل خۆتدا بیه یته ره وه و له کاتی رویشتن و گه رانه وه ئەقڵت به کار به یته که چۆن ئیمه ده توانین رابکه ی و گیانی خۆمان له توو پرده یی (بورابوریاش) رزگار بکه ی.

(کاپتا) به دوو هه لقه مسه وه رویشت و له کاتی که بارێکی به کۆله وه بوو گه رایه وه بینیم دوو گۆزه خواردنه وه و هه ندی خواردن له ناو کۆله که ی پشتیدا یه .

وتم: (کاپتا) ئایا بیرت له وه کرده وه که چی بکه ی؟

وتی: به لئ گه ره ی من، لێره وه که رویشتم بیرم کرده وه و له هاتنه وه شمدا هه ر لێکم ده دایه وه و تیگه یشتیم که من دوتی خه وم نه بینیبوو و ئەوەی بینیبووم له بیداریدا رووی دابوو و له بهر ئەو شه راب تاوانی نییه، چونکه هۆی بینینی ئەو شتانه مه ستی نه بوو و من له هه له دا بووم که ئەمڕۆ تۆیه م کرد که چیی تر شه راب نه نوشمه وه.

(کاپتا) ئەمە ی وت و به بئ ئەوەی چاوه پوانی ئیزن دانی من بیت، یه کی که له گۆزه کانی هه لگرت و ده ستی به خواردنه وه ی کرد و جار به جار بۆ تازه کردنه وه ی هه ناسه، ده می له گۆزه که هه لده گرت و ستایشی خوایه کانی میسر و ته نانه ت بابلیشی ده کرد. دواي ئەوەی نه و نه ده ی نوشییه وه که چی تری پێ نه خورایه وه گۆزه نیوه به تاله که ی له ژیر میزی که شتییه که دانا، که شویتیکی فینک بوو و هه ر له وئ راکشاو نووست.

من ئەو نه ده له م کرده وه یه ی توو پرده بووم که ویستم به یه کی که له سه و له کان لێی بده م و به سزای بگه یه نم، بهلام (مینا) نه یه یشت و وتی: به نده که ت کاریکی ژیرانه ی کرد و ئیمه ش ده بئ ئەو بکه یه نه نمونه و شه راب بنوشین، بۆ ئەوەی چالاک بین. چونکه ئەمڕۆ روژێکی خۆشه و (بورابوریاش) ئەگەر هه موو روژێ ده سه لاتی هه بئ هه ر نه بئ ئەمڕۆ توانای ده ستگیرکردنی ئیمه ی نابیت و ئیمه ده بیت له م روژه به هاره دا که گه مغه کان له که ناری رووباردا شین بوونه و حاجی له ق له قه کان ده نگیان دیت و مراوییه کان به گه ردنی به رزه وه له ئاسماندا ده فڕن که برۆن و هیلانه دروست بکه ن و هیلکه بکه ن، که لک وه رگیرن. چونکه له وانه یه روژێکی تری وه هامان به نسیب نه بیت که تا ئەم راده یه خۆش و دلر فین بیت و دوا یی خه فه تی بۆ بخۆین.

ئەم قسه یه ی ئەو کاری له من کرد و وتم: (مینا) کاتی که له بابلدا بۆ بینینی ئەستیره ناسه کان چوومه بورجه که یانه وه له وانم بیست که چاره نووسی مرۆف له لایه ن ئەستیره کانه وه دیاری ده کړیت و ئیمه ناتوانین چاره نووسی خۆمان

بگۆرپ، بۆيە پېتشنيارەكەي تۆم بەدلەو ئەمرو لەم جىگايەدا بەخۆشى رادەبویرين و لەبەرئەوئەي ھەوا گەرم بوو، واباشە بچينە ناو ئاوەكەو و لەشمان فېنك بکەينەو.

جلەکانمان داکەندو لە رووبارەكەدا مەلەوانيمان کرد و دواي فېنك بوونەو گەراينەو کەشتيەكەو ناغان خوارد و شەرايمان نۆشيبەو، مينا بۆئەوئەي نيشان بدات کە چۆن بۆخوايەكەي خۆي سەما دەکات لەسەر کەشتيەكە سەماي کرد و من پېم وت: (مينا) لەو زياتر سەما مەکە.

پرسی: بۆچی لەو زياتر سەما نەکەم؟

وتم: لەبەرئەوئەي کاتێ کە بە نىگات کە وەک تريفەي مانگي سەر ئاوي رووبارە، سەيري خۆرەللات دەکەي و بە دەست ئامازەي بۆ دەکەي دەکەومەو يادی میسر و ھەست بە پەژارە دەکەم^(۱) من نامەوێت بە ژنيک بلێم کە دلم پیتەو، چونکە جاريکیان قسەيەکی وام بە ژنيک وت و ئەو ژنە ئەوئەندە چارەپەشی کردم کە ھېچ پزېشکيکی میسري تا ئەمرو ھێندە بەدبەخت نەبوو.

(مينا) وتی: دیارە لە ولاتەكەي تۆدا ژنەکان پياو فریو دەدەن و بەدبەختيان دەکەن. بەلام من بەتەما نيم تۆ بەدبەخت بکەم و فریوت بدەم و خواي منيش دەلێت تۆ نابێ خۆت بە دەست پياووەو بەدەيت مەگەر کاتێ کە پياويکت پەسند کرد و من ھيشتا پياويکم نەدۆزیوئەو بۆئەوئەي بتوانم ھەموو تەمەني ژيانم لە گەل ئەودا ببەمە سەر، بەلام پېم بلێ بزانم ئەو ژنەي بوو ھۆي بەدبەختيت خەلکی کام ولات بوو و چۆن تۆي چارەپەش کرد؟

وتم: ئەو ژنە مني خستە داوي خۆبەو و ھەر چيەكەي ھەمبوو لێي سەندم، تەنانەت وای لێ کردم گۆري دايک و باوکيشم بفرۆشم و نەمتواني دايک و باوکم لە گۆرەكەي خوياندا بشارمەو.

(مينا) وتی: ئايا مەبەستت لەم قسەيە ئەوئەيە کە تۆ دەتەويست ئەو ژنە بکەيتە ھاوسەري ژيانى خۆت؟

وتم: بەلێ.

وتی: ئايا ئەو بۆئەوئەي بېتە ھاوسەرت ھەرچيەکت ھەبوو لێي سەندی و تۆي ناچار کرد گۆري دايک و باوکت بفرۆشي؟

وتم: بەلێ...

(مينا) وتی: ئەم رەفتارە تايبەت بوو بە ئەو، يان لە ولاتەكەي ئێوەدا ھەموو ژنەکان ئەوھان و بۆئەوئەي بېنە ھاوسەري ژيانى پياويک، ھەرچيەكەي ھەيە لێي دەستين؟

وتم: ژنەکانی تریش بۆئەوئەي پياويک کەلکیان لێ وەرگیری شتيکیان لێ دەستين و لە میسردا ھېچ ژنێ بەبێ وەرگرتنی شتيک نابیتە ھاوسەري پياويک.

(مينا) وتی: ئەمە نەريتیکي وەحشیانەو ئەگەر من باش تێگەيشتبم، لە میسر ھەر پياويک کە بێەوئەي ژن بەيئیت دەبێ زێر و پارە بدات و وەک کەنیز ژنەكە بکړیتەو، ئەگەر نا ناتوانیت سوودی لێ وەرگیری.

وتم: وایە، بەلام چەندیتيی زێر و پارەكە جياوازه و ئەو کەسانەي دەولەمەندترن بۆ کړینی ژن پارەي زياتر دەدەن.

مينا وتی: کەواتە جيی سەر سوړمان نيیە کە بۆچی ھەموو ژنە خۆفروشهکان لە میسرەو دین، چونکە لە جیگايەك کە ژن و میردایەتی بە پارە بەسترايیتەو و تا پياو پارە نەدات نەتوانی ژن بەيئیت و تا ژن کازا وەرنگرێ میردی ھەلنەبژیري، ئیتر ژن و میرد حەز لە يەكتری ناکەن و تەنھا حەز لە پارە دەکەن و ھەرکەسێ کازاي زياتر بدات ژنەكە جەرگی خۆي بە ئەو دەسپیري. بەلام من خەلکی ولاتيکم کە لەوئەي ژن و پياو بۆ پارە تیکەلێي يەكتر ناکەن و ئەو شتانەي کە خوايەکان بە خۆرايی داويانە بە ئەوان، بۆ فروشتن دايانين و لە ولاتي ئيمەدا ھەرگيز نەبيستراوئەي ژن بۆئەوئەي پياويک کەلکی لێ وەرگیری ھەرچی ھەيەتی لێي بسەني و تەنانەت گۆري دايک و باوکيشی لێ وەرگريت.

لهوئى هەر ئهوهنده ژن و پياو يه كتريان به دل بيت، ئيتير دهبنه ژن و ميترد و نه ژنه كه داواى شت له پياو كه دهكات و نه پياو كه له ژنه كه.

من ئه گهر خوځم تاييهت نه كردبايه به خوايه كه، ههر پياو يكم به دل بووايه به ميتردى خوځم هه لده بژارد و ئه مپووش كه خوځم تاييهت كردووه به خواوه ديسان هوه ده توانم پياو يكم هه لبر بژيرم كه به دل م بيت، به مهر جى كچينييه كهى خوځم پيشكهش به خواكه م بكه م، پاشان شو بكه م.

وتم: (مينا) دنيا به فرراوانه و له م دنيايه دا خوايه كان زورن و ئه وهنده ژماره يان زوره كه هيشتا كهس پهيدا نه بووه كه بتوانى ناويان له بهر بكات و له ههر سه رده ميكددا خه لكى له ترسا خواى نوئ بو خويان پهيدا دهكهن و دهپه رستن و له بهر ئه وه تو ده توانى واز له خوايه كهى خوځم بهيى و له گه ل مندا بيت بو ولاتى كه له ويدا خوايه كهت دهسه لاتى نه بيت و لهوئ خواى ترى لتيه كه ناچارت ناكهن كچينييه كهى خوځم پيشكهش بكهى و له ويدا تو ده بيته خوشكى من، واته ده بيته هاوسهرم.

(مينا) وتى: من بو ههر ولاتى بروم دهسه لاتى خوايه كه م ده مگريته وه و ههر گيز جيگاهه ك نيه كه بتوانم بو بروم و دهسه لاتى خوايه كه م له ويدا نه بيت. دوايى مينا ليم نزيك بووه وه و دهستى گرتم و وتى: من تو م به دل و ناماده م بيمه خيژانى تو، به لام ناتوانم بهر له وهرگرتنى رهزامه نديى خوايه كه م بيمه هاوده مت، چونكه من مولكى خوايه كهى خوځم.

وتم: (مينا) ئه م قسه يهى تو ده يكهى وهك قسه ي هه موو ژنه گهنج و جوانه كانى تره، كه ههر كاميكيان بو ئه وهى ئازارى ئه و پياو به دن كه خوشيان ده ويت، به هانه يهك ده وژنه وه. يه كيكيان ده لپت خوځم ده ويت به لام زير و پارهت نيه .. يه كيكي تر ده لى خوځم ده ويت به لام له بهر ئه وهى خواكهى من ناپه رستى ناتوانم بيمه هاوسه رت و .. تو ش ده لپى ناماده م بيمه هاوسه رت به لام له پيشا ده بى رهزامه نديى خواكه م وهر بگرم.

(مينا) وتى: من ژنيكى نه زان نيم و جگه له زمانى ولاته كهى خوځم زمانى ميسرى و زمانى بابليش ده زانم و ئه توانم ناوى خوځم به سى شيوه بنووسم. من ده زانم كه خه لكى له ولاته جيا جياكان خواى جوړاو جوړ ده په رستن و ئاگادارم كه له هه موو ولاتاندا ئه وانهى ده و له مهندن باوه ريان به خواكانى خويان نيه، به لام له بهر دوو مه به ست واى ده رده خه ن كه باوه ريان پتيانه، يه كيكيان ئه وه يه كه داب و نه ريتيان وايه و، دوو مه يان ئه وه يه كه له بهر ئه وه واى ده رده خه ن كه باوه ريان به خوايه تاكو بتوان چيني هه ژار و به نده كان به كار بگرن كه ئه وانيش باوه ريان به هه مان خواى ئه وانه و به رهنجى ئه وان خويان زياتر ده و له مه ند بكه ن چونكه ئه گهر چيني هه ژار و به نده كان بزنان كه ده و له مه نده كان باوه ريان به خواكان نيه لتيان هه لده گه رپنه وه. هه روه ها باوه رى چيني هه ژار و به نده كان به خواكان له ميسر وبابل و شونه كانى تر باشتري هه ژار بى گوترايه ل راگرتنى ئه و خه لكه و ئه وه ندهى كه ئه م بير و باوه ر هه ژارو كويله كان ملكه چى ده و له مه نده كان دهكات، ترس و قامچى و مهرگ، ئه وه نده ناچار يان ناكهن ملكه چ بن.

من هه موو ئه مانه ئه زانم، به لام له بهر ئه وهى له مندالييه وه منيان به باوه رى خواكه مه وه په روه رده كردووه و به رده وام خه ريكي سه ما كردن بو خواكه م بوومه هيچ هيتيك ناتوانى ئه و باوه ر م لى سه نيسته وه و ئه گهر تو ش وهك من له مندالييه وه له بهر ده م گايه كاندا سه مات بگردياه و له كاتى سه مادا به نيوان شاخه نووك تيزه كانيدا بازت بدايه و به پاژنه ي پيت له كاتى بوړاندنياندا بدايه به لموزياندا، ده ترانى كه من چى ده ليم و ئه و كه سه ي به م شيويه باوه رى به خواى خوئ هه بيت ئيتير له باوه ر كهى پاشگه ز نابيته وه. به لام دلنيام تو هه رگيز سه ماي كچ و كوور هه گه نجه كانت له به رده م گايه توور ه كاندا نه بينيوه.

وتم: من بيستوومه كه له هه ندئ له ولاتان له گه ل گادا يارى دهكهن و له به رده مييدا سه ما دهكهن و توور ه يان دهكهن و وام ده زانى ئه م كاره بو ئه وه يه ته ماشاچيه كان خو شحال بكه ن. به لام له وته كهى تو دا ده رده كه ويت كه ئه م كاره

هۆبه کی ئایینی ههیه و بۆ ئهوه له بهردهم گایه که دا سه ما ده که ن که ئه رکێکی ئایینی خۆیان جی به جی بکه ن و ئیبه ش له ولاتی میسر دا گا ده په رستین، به لام ئه و گایه ی ئیبه ده په رستین له گه ل گایه که ی ئیوه دا جیا وازه، چونکه ئیبه ته نیا یه ک جوړه گا ده په رستین و ئه م گایه که خاوه نی هه ندی نیشه نه ی تاییه ته و له هه ر نه سلێکی مرۆفدا، واته هه ر بیست سا ل جاریک ده رده که وێ. کاتی که گایه ک په یدا بوو که ئه و نیشه نه دیاری کرا وانه ی تیدا بوو، ده زانین که خاوه ن نیشه نه کانی خوایه تیبه و ده په رستین تا کو ده مریت. به لام ئیبه هه رگیز له به رده م گایه کاندایه سه مانا که ی ن و کچینی کچه کانی میسر پیشکه شی گایه نیره کان ناکه ی ن له کاتی که دا که تۆ ده ته وێ پیشکه شی گایه کی بکه ی و ئه گه ر بریار وایه که ئازهلێک سوود له کچینیبه که ی تۆ وه رگری بۆ چی پیشکه شی سه گ و ئه سپی ناکه ی ت؟

(مینا) له م قسه یه ئه وه نه ده تووړه بوو که دوو شه قه زلله ی به هیزی کیشا به بنا گویمدا و رهنگی له تووړه پیدا رهش هه لگه راو وتی: ئه ی پزیشکی میسر ی نه زان، له باره ی شتی که زانیاریت له باره یه وه نیبه قسه مه که، چونکه زانیاری تۆ له مه ر خوایه که ی من له زانیاری میشتیک له باره ی زی و زیوه وه زیاتر نیبه. له و کاته دا که ده م و چاو م له شه قه زلله کانی مینا ده کزایه وه، تیگه یستم که زۆر لێ کردن سوودی نیبه و (مینا) رازی نابیت بیته هاوسه ری من، مه گه ر ئه وه ی که سه ره تا به سازدانی مه راسیمیک بوونی خۆی پیشکه ش به خواکه ی بکات، بۆیه به ره و دواوه ی که شتیبه که رویشتم و بۆ خۆ خافلان دن دهستم کرد به ریکه خستنی ده رمانکانم.

(مینا) ش له به شی پیشه وه ی که شتیبه که دهستی به سه ما کردن کرد و من تیگه یستم که ئه م سه مایه ته نها بۆ په رستنی خواکه ی نیبه، به لکو مه شق ده کات بۆ ئه وه ی ماسولکه کانی له شی به رده وام له فه رمانیدا بن.

(مینا) به شیوه یه ک سه مای ده کرد که مه حال بوو سه ماکه ریکی ئاسایی

بتوانی به و جوړه سه ما بکات. چونکه هه ندی جار له پی هه ر دوو دهستی به سه ر که شتیبه که وه ده نووساند و قاچه کانی وها به رز ده کرده وه که ده تگوت که رته داره و هه ندی جاریش خۆی به ره و پشت ده چه مانده وه که سه ری ده گه یشته زه وی به بی ئه وه ی قاچه کانی له زه وی جیا بینه وه.

کاتی که من ئه و سه مایه سه رسوړه یته ره ییم بینی که بۆ خواکه ی ده کرد زانی م زۆر لیکردن له گه ل مینا دا سوودی نیبه و که سیک که ئه م زه حمه ته سه ختانه بۆ خواکه ی خۆی بکیشی، ئاماده نابیت بیته خوشکی من، مه گه ر له پیشا کچینیبه که ی خۆی پیشکه ش به خواکه ی بکات. که سی که تا ئه م راده یه باوه ری هه بیت داوای کردنی شتیک که دژی ئایینه که یه تی له پیاوه تیبه وه به دوو ره. له به رئه وه بریارم دا له وه و دوا چیی تر داوای لێ نه که م بیته خوشکم.

(مینا) دوا ی سه ما کردن له شی خۆی شیلو کراسی له به ر کردو دوا یی له پیشه وه ی که شتیبه که دانیش و دهستی به گریان کرد. من وازم له که ره سه ته ی پزیشکی خۆم هینا و به ره و ئه و چووم و زۆر به نه رمی پیم وت: (مینا) ئایا تۆ نه خۆشی؟

(مینا) وه لامی نه دامه وه و دهستمی لای برد و زیاتر گریا.

وتم: (مینا) ئه گه رچی من زۆر دلم به تۆ وه یه، به لام دلنیا به بۆ ئه وه ی خه مبارت نه که م هه رگیز داوات لێ ناکه م بیته خوشکی من و له من مه ترسه.

(مینا) سه ری هه لبری و فرمی سکی چاوی سپیه وه و وتی: تۆ چه ند نه فامی که وا تیده گه ی من له تۆ ده ترسم. من هیچ ترسیکم له تۆ نیبه و بۆ تۆ ناگرم، به لکو بۆ چاره نووسی خۆم ده گریم که منی له خواکه م جیا کرده وه ئه گه ر له خواکه م دانه برامایه ئه وه نه ده لاواز نه ده بووم که نیگای پیاویکی وه ک تۆ به یه نیته له رزه.

من ده ستیم گرت و ئه م جاره یان ئه و دهستمی لانه برد و رووی کرده من و وتی: سینۆهه له به ر ئه وه ی تۆ منت له پاشای بابل رزگار کرد، من ده بوایه به

پاداشتی ئەم یارمەتییهت ببومایه ته هاوسەری ژیان، بەلام ئەگەر تۆ بترانیایه
خواکە ی من کێیه، سەرت لەوه نەدەسورما که ناتوانم پاداشتەکت بدمەوه.
ئیمە نابیت لە بارە ی خواکەمانەوه لەگەڵ بیانییهکاندا زۆر بدوین و هەرچییهک
دەزانین پێیان بڵین، بەلام من دەتوانم پیت بڵیم که خۆی ئیمە خۆی دەرپایه و
لە ئەشکەوتیکه که لە ناو شاخیکدايه و هەرکەسی دەچیتە ناو ئەو ئەشکەوتەوه
ئەگەرچی دەتوانی لەوێ بیتە دەرەوه، بەلام لەوێ ئەوەندە هەست بە بەختەوهری
دەکات که هەرگیز نایه ته دەرەوه و هەر لەبەر ئەوەش تا ئەمڕۆ کەس لەو
ئەشکەوتە نەهاتۆتە دەرەوه. هەندێ دەلین خواکە ی ئیمە ئەگەرچی خۆی
دەرپایه، بەلام لە شێوهی مانگادایه و هەندێ دەلین که لە شێوهی مڕۆقه، بەلام
سەری لە مانگا دەچیت.

هەموو سالی لە ناو کچه گەنجەکاندا که پیشتر فێره سەماپوونه، دوانزه کەس
بە تیروپشک هەڵدەبژێردین و هەر یه که لەم دوانزه کەسه لە مانگیکدا یهک
جار بە تەنیا یی لە کاتی مانگەشەودا دەچیتە ئەشکەوتی خوا. منیش لەو دوانزه
کەسه بووم که دەبوايه لە شەویکی مانگەشەودا بچوومایه ته ناو ئەشکەوتەوه،
بەلام لەبەر ئەوهی منیان رفاندو وەک کەنیز بە پاشای بابلیان فرۆشتم، نەمتوانی
بەم بەختەوهرییه گەوریه بگەم. من لە هەموو ئەو کاتانە ی دیلتیدا بیرم لەو
ئەشکەوتە دەکردهوه ئیستاش هەر لە یادی ئەوێ و لە یادی خواکەمدام و هیچ
ئارەزوویهکم نییه جگە لەوهی بڕۆم و کچینی خۆمی لەو ئەشکەوتەدا پیشکەش
بکەم و ئەگەر لە ئەشکەوتەکه هاتەدەرێ، دەبە ژنی تۆ، بەلام وەکوپیم وتی ئەو
کەسانە ی که دەچنە ئەشکەوتی خوايه کەمان بە پرادهیهک هەست بە بەختیاری
دەکەن که هەرگیز لەوێ هەنگاو نانینە دەرێ.

وتم: (مینا) ئیستا زانیم که تۆ خەلکی دورگە ی (کریت)^(۲). چونکه ئەو
کاتە ی لە سووریا بووم ئەو دەرپاوانانە ی لە دورگە ی (کریت) -هوه دەهاتن
دەیانگوت: خۆی دانیشتوانی دورگە ی (کریت) لە ئەشکەوتیکدا دەریت و لە

شێوهی گادایه و من نامادەم تۆ ببەمه دورگە ی (کریت) بۆئەوهی چۆنی خۆت حەز
دەکە ی لەگەڵ خواکەتدا رەفتار بکەیت.

(مینا) وتی: (سینۆهه) لە ناو هەموو ئەو پیاوانە ی من بینومە تۆ تاکە
کەسیکی که پەسندم کردوویت، چونکه جگە لەوهی گیانی منت رزگار کردووه،
لە تۆدا هەندێ شت هەیه که من بۆلای خۆی رادهکیشی، بەلام نازانم چیه. من
حەز دەکەم لە ئیستاوه تا ئەو کاتە ی دەگەینه (کریت) من و تۆ بەخۆشی بژین و
دیسانەوه دەلیم دوا ی ئەوهی خۆم پیشکەشی خوايه کەم کرد ئەگەر لە
ئەشکەوتەکه هاتە دەرەوه شوو بە تۆ دەکەم.

لەو کاتە ی مینا بە پەنجەکانی خۆی دەموچاوی منی نەوازش کردو دەموچاوی
خۆی لیم نزیک کردەوه و لێوهکانی لە دەموچاوی من دەخشان و منیش
دەموچاویم ماچ کردو ئەوەندە چێژم وەرگرت که ئەگەر ببوایه ته خوشکیشم تا ئەو
رادهیه هەستم بەخۆشی نەدەکرد.

کاتی شەو داها ت بەندەکەم لە خەو هەلساو باویشکیکی داو دەستی بە
چاویدا هیناو وتی: ئە ی (ئاموون) خۆی گەورە ی میسر، من سوپاست دەکەم که
ژانە سەرەکەمت چاک کردووه و ئیتر سەرم وەک کەرته مسیک که دەیخەنە نێوان
سندانی ئاسنگەر و چهکوشه گەورەکە ی، ئازار ناکیشی، بەلام سکم ئەوەندە
برسییه که دەلێی چەند شیریکی گەنجی برسیی تێدایه و داوای خواردن دەکەن.
دوایی بەبێ ئەوهی چاوهروانی ئیزنی ئیمە بیت هەلساو هەندێ لەو
خواردنە ی خوارد که خۆی کړیبووی و لە کاتی خواردنی گوشتی بالندەکان،
ئیسکەکانی فری دەدایه ناو رووبارەوه.

***

۱- لە زمانی فارسیدا، ئەویش لەکاتی رۆژ، نیگای ژن ناشوێت بە تریفە ی مانگی سەر رووبار،
بەلام لەم کتیبەدا هەموو تەشبیها تەکان و هەروها شێوهی دەربرینی قسەکان میسریه، چونکه

نوسەر ناوی رووداو و بابەتەکانی لە میژوو وەرگرتوو. لەبەرئەوه خۆتێهراڤ ناییت گلهیی لە
وەرگێتێ بکەن کە بۆچی نیگای مینای بە شویهاندن بە تریفه‌ی مانگی سه‌ر رووبار، وەسف
کردوو- وەرگێتێ.

۲- دورگه‌ی کریت دورگه‌یه‌کی گه‌وره‌یه‌ له‌ ده‌ریای ناوه‌راست که له‌ رابردوودا خاوه‌ن شارستانییه‌تیکی
دره‌وشاوه‌ بووه‌- وەرگێتێ.

بووينە سى گالتەچىي گەرۆك

كاتى برسپە تىيەكەي نىشتەو و تم: (كاپتا) تۆقەرار بوو رىگا چارەيە كمان بۆ بدۆزىيەو و پىيمان بلىي كە پىويستە چى بکەين، بۆئەو خۆمان رزگار بکەين، چونكە دوور نىيە سەريازەكانى پاشا بەدوای ئىمەو و بىانە و یت دەستگىرمان بکەن.

(كاپتا) وتى: ئەگەر من باش تىگەيشتم تۆ وت پاشاى بابل تا سى رۆژى تر بە شوین تۆدا ناگەریت و برىارى داو كە تا سى رۆژى تر هەنگاو نەيتە كۆشكەو و لەم روو و ئەو بىر لە تۆ ناكاتەو و وادەزانیك كە لە شوپىكى دوور خەرىكى مۆمىي كەردنى لاشەى منى. بەلام لەوانەيە سەول لیدەرەكانى كەشتىيەكەمان، يان نیرەموو كەكانى حەرەم ئەم بابەتيان بە پاشا راگەياندى كە ئەگەر وابیت جىي مەترسپەو دەيى رابكەين. چونكە ئەگەر (بورابورباش) من دەستگىر بكات دەرخواردى شپەرەكەي خۆيم دەدات و تۆ و ئەم ژنە سەريەرەو ژىر لە شوورەي بابلەو هەلدەواسى هەتا گىانتان دەر دەچى. ئەگەر تۆ بەهۆى تریاكەو منت بى هۆش نەكردايە و هەست و هۆشم لە جىي خۆيدا بوایە ئیوهم رینومىي دەكرد، بەلام ئەم تریاكەي تۆ ئەوئەندە منى شپواندو، كە ئەگەر جى سەر ئیشەكەم نەماو، بەلام هیشتا هەر گىژم و لەگەل ئەوئەندا كە تۆ تریاكە دەرخوارد دابووم و منت خستبوو ناو كووپەو (كە ئەم بابەتە بە پىچەوانەي ئابروومەندى نىيە) من لیت خوش دەبم.

و تم: (كاپتا) واز لەم قسانە بهيتەو چارەيەكمان بۆ بدۆزەرەو كە بتوانين خۆمان رزگار بکەين.

(كاپتا) وتى: من دەزانم كە تۆ بەيى من وەك بەرخىكى كە دايكى خۆى ون كەردىي و بەردەوام بەع بەع بكات و ئەگەر من نەبوومايە تا ئىستا لەبەر ئەوئەي نەتەتوانى خۆت لە كارەساتەكان رزگار بکەي گىانت دەسپارد.

و تم: پىيمان بلىي چى بکەين و چۆن رابكەين؟

وتى: ئەم كەشتىيە كە پىشتەر دە سەول لیدەرى هەبوو، گەرەيەو ئىمەش ناتوانين بەدوو كەس (چونكە ئەم ژنە ناتوانیت سەول لى بدات) ئەم كەشتىيە بەرەو پىش بەين و بە پىچەوانەي رزانی ئاوەكە سەفەر بکەين. لەبەر ئەوئەي دەيت واز لە سواربوونى كەشتى بهيتين و لە جياتى ئەوئەي هەول بەدين دوو گوى درىژ بدزين و لە رىگاي و شكانيەو دىژە بە سەفەرەكەمان بەدين. لەم سەفەرەدا ئىمە خۆمان وەك گالتەچىيە گەرۆكەكان لى دەكەين و كراسى كۆنە لەبەرەكەين و بەرۆژ رىگا دەبرين و شەوان لەئاوئەدانيەكان بەهۆى فال گرتەو و گەف و سەما كەردن گوندنشىنەكان سەرگەرم دەكەين و ئەگەر كرا هەندى مسيشيان لى وەرەگرين. تۆ دەيى پزىشكىيەكەي خۆت بشاريەو و لە جياتى ئەوئەي وەك ئەستىرناسەكانى بابل سەيرى بەختى خەلكى بکەيت و منيش بەهۆى حەكايەتى پىكەنيانويەو دەيانەيتنە پىكەنين. (مينا)ش بەسەما كەردن مەشغوول دەيت. هەرەها دەيى خىرا لىرە برۆين، لەبەر ئەوئەي سەول لیدەرەكان دە نەفەرن و بەزوويى بەسەر ترسى خۆياندا زال دەبن و هەول دەدەن كەشتىيەكەيان دەست بکەويتەو. منيش هەستم كە (كاپتا) راست دەكات و ئەوان لەوانەيە بيتەو و هپرش بکەن سەرمان تاكو كەشتىيەكەيان لە ئىمە بسەننەو.

ئىمە جل و بەرگى خۆمان بە قور و لىتەي رووبارەكە پيس كەرد و زىر و پارەكەمان لە ناو خۆماندا بەش كەرد و لە ناو (هەميان)ى^(۱) ژىر كراسەكانماندا شاردمانەو.

(كاپتا) وتى: شتومەكى پزىشكىيەكەت بخەرە ناو ئاوى رووبارەو، بەلام

من دهستم له که رهسته کان بهر نه ده بوو و خستمه ناو لباده که ی که (مینا) ی تیدا پیچرا بووه و ده نامه کوئی (کاپتا) و له گهل تاریک بوونی ههوا به ناو کیلگه کاندای بهر پی که وتین و خومان گه یانده نهو ریگایه ی که کاروانه کان پیدایا ده ریشتن.

نهو شهوه تا به یانی بهر پتوه بووین و به ره به یان گه یشتینه گوندیک که دانیشتوانی نهوئی تا نهو کاته به ده گمهن رهنگی کانزایان بینیبوو و له خانوی قوردا ده زیان و زوویان به دار و بهردی تیژ ده کیلا.

من به (کاپتا) م وت: دزینی دوو گویدریتز باش نییه، چونکه دانیشتوانی نهو جیگایه مان لی ده بنه دوژمن و وا باشتره که دوو گویدریتز یان لی بکپن و مسیان پی به دین.

ئیمه به هه ندی مس بووینه خاوهن دوو گویدریتز و، (کاپتا) له هه لگرتنی باره که رزگاری بوو و له وه به دوا له ریگا دوور و دریتزه کانی بابلدا دریتزه مان به پیرهوی داو هه موو روژی دوا ی گهرم بوونی ههوا له گوندیکدا ده وه ستاین و له مهیدانی گونده که، یان له که ناری رووبار هونه ره کانی خومان پیشانی گوندنشینه کان ددها.

من بهو شیوه یه ی که له بورجی بابلدا بینیبووم فالَم بۆ لادییه کان ده گرتوه و موژدهم پیده دان که بهروبوو میکی فراوانیان ده ست ده که ویت و ناوی رووبار بۆ ناو دیری کیلگه کان زیاد ده بیت و ژنه کانیان کوپیان ده بیت و نه گهر گه نجه کان داوای فال گرتنه وه یان لی بکرده مایه ده موت کچیکی جوانت به نسیب ده بیت. من نه مده ویست راستیه کانیان پی بلیم، چونکه نه گهر بمگوتایه که فه رمان به ره کانی وهرگرتنی سه رانه، دانه ویله و ناژه له کانیان به زور لی ده ستین و به دار پشتیان شین ده که نه وه، ناوی رووبار بهر ز ده بیت وه نیوه ی کیلگه کانیان ناو ده بیات و نیوه که ی تریشی کولله ده یخوات، نهوان که خه لکیکی ساده بوون تووشی نائومی دی ده بوون.

هه رچه نه زیاتر به ریدا ده ریشتین و خور لی ده داین، زیاتر له سی گالته چی که رۆک ده چووین و که ده گه یشتینه هه ر گوندیک لهو کاته دا که من فالَم بۆ خه لکی ده گرتوه، (کاپتا) به حه کایه تی سه یرو سه مه ره و نوکته ی خوش نهوانی ده حه په ساند، یان وای لی ده کردن پی بکه نن.

کاتی (کاپتا) له حه کایه ته کانیدا ده یگوت: که له جیهاندا گه لانییک هه ن که کاتی به ریدا ده رۆن سه ریان له له شیان جیا ده که نه وه و ده یخه نه بن هه نگلیانه وه، بۆ نه وه ی قورسای نه خاته سه ر له شیان، یاخود که ده یگوت: ده بنه گورگ یان مه ر، نهو خه لکه ساده دلانه باوه ریان به قسه که ی ده کردو که سیان نهیده پرسى ئاخر کاتی که سه ر له له ش جیا بووه و ده چۆن خاوه نه که ی زیندوو ده مینیت.

ئیمه له م سه فه ره ماندا له بری به های خواردن هیچ کانزایه کمان نه دا، چونکه که ده گه یشتینه هه ر شویتیک هه ره نه وهنده فال گرتنه وه ی من و قسه کانی (کاپتا) و سه مای (مینا) ده ستی پی ده کرد، نهو خه لکه نه وهنده خواردنیان بۆ ده هینان که زیاد له پتویست بوو.

لهو سه فه ره دا نه گهر چی نه مده ویست پزیشکی بکه م، به لام کاتیک که ده چووینه گوندیکه وه من له شه توو کاوییه کانی پیاوان و ژنانم دده ی پیتانم دهوت که چۆن به هۆی زه رنیخ و قسل توو که زیاده کانی له شیان لی بکه نه وه، بۆ نه وه ی له خوراندن و ناشیرینی پاریزراو بن. کاتیک که هه ستم ده کرد چاوی گوندنشینه کان عه بیداره و نه گهر چاکی نه که نه وه کویر ده بن به خورایی چاکم ده کردنه وه. ژنه کان کاتیک که قسل و زه رنیخه که یان به کار ده هینا و ده یاندی که له نا کاودا وهک کچی ده سالان له شیان بی موو و سپی بووه ته وه به راده بهک خوشحال ده بوون که خوشترین خواردنیان پیشکه شی ئیمه ده کرد. من جگه له وه ی به هۆی چاره سه رکردنی لادییه کان نهوانم له خۆم رازی ده کرد، به م چاره سه رانه مه شقم ده کرد که زانیارییه پزیشکییه کانی خۆم له بیر نه که م و

لیها توویی دهستم بۆ نهشته رگه ری کردن له ناو نه چی.

به هۆی سه فه رکردن له سه رزه مینی گه رمی بابل قاچه کانم تلۆقی کردو دهستم ئاوله ی ده رکرد و رهنگی پیستی له شم و دهم و چاوم رهش هه لگه را، به لام هه میشه دلخۆش بووم و له ناخی دلمه وه خۆم به شادمان ده بینی چونکه (مینا) هاوشانم بوو و هه رکاتی لیم دهروانی ئه و بزه یه کی دههاتی.

شهوان که دنه وستم مینا له ته نیشت منه وه پشووی ده داو به یانی که هه لده ستامه وه بهر له وه ی که شتی ئالتوویی خۆر له ئاسماندا ببینم سهیری دهم و چاو و نه ندانه کانی (مینا) م ده کرد که له چاومدا له خۆر جواتر بوو.

جگه له (مینا) ش له و سه فه رده به ته واوه تی خۆم له تنگ و چه له مه کانی ژیان ئاسوده ده بینی و هیچ خه میکم بۆ سه رده می ئیستاو داها توو نه بوو و هیچ کاریکی خیرام نه بوو که بۆ نه نجام دانی خۆم به دلته نگ ببینم.

ئیمه زیاتر کاتی تاریکی، واته له نیوه ی شه ودا بهرێ ده که وتین بۆ ئه وه ی له گه رمای خۆر پارێزراو بین و کاتی که خۆر هه ندی بهرز ده بووه بی ئه وه ی خۆمان ماندوو بکه یین له یه که مین ئاوه دانیدا ده وه ستاین و پشوومان ده دا و نزیکه ی نیوه رۆ له خه و هه لده ستاین و لادییه کانمان له ده وری خۆمان کۆده کردوه و تا خۆرئاوا بوون کاته کانمان به سه رگه رم کردنیان ده برده سه ر و ئه م کاره به لای خۆشمانه وه خۆش بوو، چونکه ئیمه له وان زیاتر تام و چیژمان له کاره کانمان وه رده گرت.

کاتی ده بووه شه و گوندنشینه کان ده نووستن ئیمه ش ده نووستین و رۆژی دواتر بهرێ ده که وتین و ئه م شیهیه تا ئه و رۆزه ی که گه یشتینه سه ر سنووری ولاتی (میتانی) به رده وام بوو.

پاش ئه وه ی گه یشتینه سنووری (میتانی)، دوو شوان که بینیان ئیمه خه لکانیکی هه ژارین به زه بیان پیمان ها ته وه بی ئه وه ی پاسه وانه کانی سنوور سه رنجمان بده نی ئه وان رینوما ییان کردین و ئیمه یان برده ناو ولاته که وه و

چوینه شاری (میتانی) و له ویدا جل و بهرگیکی شیاوی خۆمانان کړی و له شمان شوشت و جله کانمان له بهر کرد و له یه کی که له میوانخانه کاندان نیشته جی بووین. له بهر ئه وه ی زێر و پاره کانمان که م ببوووه دوا ی ئه وه ی چوینه ناو (میتانی) بریارم دا ماوه یه ک پزیشکی بکه م که به هۆیه وه هه ندی پارهم ده ست بکه ویت.

به زوویی ژماره ی ئه و که سانه ی دههاتنه لام ئه وهنده زیادی کرد که ناچار بووم به هه ندی له نه خۆشه کانم بلیم له رۆژه کانی تر دا بۆ چاره سه ری نه خۆشییه که یان بیته وه لام. (مینا) زۆر سه رنجی دانیش تووانی (میتانی) راده کیشاو هه ر پیاویکی ده و له مه ند که چاوی پی ده که وت، ده یو بست لیمی بکړیته وه، به لام من ئاماده نه بووم مینا بهرۆشم، چونکه بوونی ئه و بۆ من وه ک پیوستی تیشکی خۆر و خواردنی لی ها تبوو.

(کاپتا) که له سه فه رکه دا لاواز ببوو دیسانه وه قه له و بووه وه و هه ندی له ژنه گه نج و جوانه کان ده وریان لیده دا و به حه کایه ته پیکه نیناوییه کانی کاپتا کاته کانیان ده برده سه ر. یه کی که له حه کایه ته سه رنج راکیشه کانی کاپتا چیرۆکی یه ک رۆژ پاشایه تی کردنه که ی بابل بوو که له رۆژی سیانزه یه می به هاردا بوو.

(کاپتا) بۆ گێرانه وه ی ئه م چیرۆکه لی وه شاوه ییه کی تاییه تی هه بوو و ژنه کان له تاو پیکه نین له سه ر زه وری ده تلانه وه و ده یانگوت: زمانی ئه م پیاوه وه ک رووبار دوور و درێژ و خیرایه.

له (میتانی) دا کاتیکی خۆشم برده سه ر، تا ئه و کاته ی که ههستم کرد (مینا) شهوان ده گریهت. من ده زمانی که هۆی گریانه که ی ئه وه یه که له خوایه که ی دووره، بۆیه پیم وت: (مینا) من ده زانم که هۆی گریانه که ت چیه، چونکه پیشتر پیم وتبووی که ده تگه یینمه وه (کریت) و هیشتا تۆم نه گه یاندۆته ئه و. به داخه وه من ناتوانم له م کاته دا به ره و (کریت) سه فه ر بکه م، چونکه ناچارم بۆ جی به جی کردنی کاریک بچم بۆ ولاتی (هاتی)، به لام له بهر ئه وه ی

كهشتييه كانى (كریت) زۆر دین بۆ (هاتی) ده توانم تۆ به يه كيك لهو كهشتيانه بگه يه نه وه (كریت).

ئه وهى من به (مينا)م ده گوت زۆریش له راستييه وه دوور نه بوو چونكه پيشتر باسم كرد فرماندهى سوپای میسر، پیتی سپاردبووم كه بۆ ئه و ولاتانه بروم و له باره ی رهوشی سه ربازی ئه وان زانیاری په یدا بکه م و له گه رانه وه مدا بۆ میسر بۆی بگيرمه وه. يه كيك له و ولاتانه (هاتی) بوو كه ده بوايه بچوو مايه و بمزانيايه كه پاشای ئه و ولاته چهند سه ربازی هه يه وه كه ل و په لی جه نگیان چۆنه ؟ به لام جگه له وهش من نه مده ويست كه (مينا) راسته وخۆ بۆ (كریت) بيه م و پيشكه شی خوايه كه ی بکه م، به لكو ده مويست به ناوی سه فه رکردن بۆ (هاتی) هه ندیکى تر له لای خۆمى بيه يلمه وه.

وتم: مينا سالى يه ك جار له م ولاته وه ده سته يه ك بۆ ولاتى (هاتی) ده رۆن بۆ ئه وه ی باجى ولاتى (میتانی) بده نه پاشای (هاتی). ئه و كاته ی ئه م كۆمه له به رى ده كه ون ريگاكان ده پاريزرين و دزه كان ناتوانن په لامارى ريبواران بدن. ئیستا كاتى به رى كه وتنى ئه و ده سته يه يه و من ده بى سوود له م ده رفه ته وه ربه گرم و به ره و (هاتی) برۆم، ئه گه ر نا ناچارده م سه فه ره كه م تا سالى داها توه كه كاتى به رى كه وتنى ده سته ی باجه دوا بخرم. من زۆرت لى ناكه م له گه ل مندا به ره و ولاتى هاتى ببيت، چونكه نامه ویت له مه زیاتر له خوايه كه ت دوورت بخرمه وه و ئه گه ریش ده ته وى من لیته وه تۆ ده به م بۆ سووریا كه به كه شتى بچیت بۆ كريت و خۆشم ئه گه ر توانیم له كاتى خۆیدا بگه ريمه وه و به فريای ده سته ی باج كه وتم ئه و يه كسه ر له گه لياندا ده چم بۆ هاتى و ئه گه ر به فريای ئه وان نه كه وتم سه فه ره كه م دوا ده كه ویت بۆ سالى ئاینده.

(مينا) وتى: (سينۆهه) من هه ز ناكه م به بۆنه ی بردنى من بۆ سووریا له سه فه ره كه ی (هاتی) دوا بکه وى، چونكه بى گومان سه فه ره كه ی تۆ بۆ (هاتی) له چوونى من بۆ (كریت) گرنگتره. من بيس توومه له وشكانييه كانى ولاتى

(هاتی) كچه گه نجه كان له به رده م مانگاندا سه ما ده كه ن و من ده توانم له وى مه شقى سه ما كردنى به رده م گايه كان بکه م. چونكه ماوه يه كه ئه م سه ما يه م نه كردوه و ده ترسم ليها تويى له شم بۆ سه ما كردن له كيس بچى.

وتم: من له باره ی سه ما كردنى به رده م گايه كان له ولاتى (هاتی) بى ئاگام، به لام ده زانم كه ده كرى له وپوه به كه شتى بچیت بۆ (كریت).

مينا وتى: تۆ بۆ هه ر شويى برۆى من له گه لتدا ديم، ئه گه ر چى بۆ ولاتى (هاتی) ش بيت.

به لام به نده كه م (كاپتا) كاتى كه بيس تى ئيمه بۆ (هاتی) ده چين خه مبار بوو و به توو په ييه وه وتى: ئيمه هيشتا له مه ترسييه ك رزگارمان نه بووه تۆ ده ته وى گرفتارى مه ترسييه كى ترمان بکه ی، مه گه ر تۆ نازانى ئه و خه لكه ی له (هاتی) ده ژين وهك درنده كانن و بيان ييه كان ده كوژن بۆ ئه وه ی گوشته كه يان بخۆن و ئه گه ریش نه يانكوژن چاوه كانيان كویر ده كه ن كه له ئاشه كانى خوياندا بيان به ستنه وه و به ردی ئاشه كه يانى پى بسوورين كه دانه ويله كانيان به اري ت.

دوايى (كاپتا) به مينا ی وت: گه وه كه ی من شیتته و تۆش كه روشتنى ئه و بۆ (هاتی) به باش ده زانى وهك ئه و شیتى. من ئه گه ر پزیشك بوومايه ئيسكى سه رى سينۆهه م كون ده كرد كه هه لمه ئازارگه يه نه ره كانى ناو سه رى ده ربه كه م بۆ ئه وه ی چيى تر بير له شتى مه ترسييدار نه كاته وه. من پزیشك نیم، به لام ده توانم وهك چۆن منى خستبووه ناو گوژه يه كه وه منیش ئاوها بيكه مه كووپه يه كه وه و چهند زالويه كى به سه ردا بکه م بۆ ئه وه ی عه قلى بگه ريمه وه.

دوايى (كاپتا) ده ستى به ناله ئال كرد و وتى: نه فره ت له و روژده ی منى تیدا له دايك بووم، كه ئه وها گرفتارى ئه م خاوه نه شیتته بوومه ... تازه كه مى قه له و بوومه ته وه و سكم به رزبۆته وه ده بيت ديسان گرفتارى به دبه ختیی ئه م سه فه ره بيمه وه، ئه ویش له ولاتى مروث خۆره كاندا.

من كه بينيم (كاپتا) ئارام ناگریت گوپاله كه م هه لگرت و چهند گوپالیکم

به‌شان و پشتیدا کیشا، هه‌تا هیمن بووه‌وه و وتم: (کاپتا) هه‌ر به‌نده‌یه‌کی تر له جیاتی تۆ بووایه و ئه‌وها بۆ ریزی له‌گه‌لمدا بکردایه ده‌مفرۆشته‌وه، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی تۆ به‌سالچوویت و ماوه‌یه‌که له لای منی من ئاماده‌م تۆ بنیرمه‌وه ئه‌زمیر بۆ ئه‌وه‌ی ئاگات له خانووه‌که‌م بیت هه‌تا له‌م سه‌فه‌ره ده‌گه‌ریمه‌وه.

(کاپتا) وتی: ئه‌گه‌رچی من نه‌مده‌ویست بۆ (هاتی) سه‌فه‌ر بکه‌م، به‌لام ناتوانم بته‌یلم تۆ به‌ته‌نیایی بۆ ئه‌م ولاته‌ به‌چی، چونکه‌ به‌ته‌نیا رۆشستنی تۆ بۆ ئه‌و ولاته‌ وه‌ک ئه‌وه‌ وایه که مندالێکی ساوا به‌خه‌نه به‌رده‌ست کۆمه‌لێ گورگه‌وه، به‌لام پیم بلتی که ئایا بۆ رۆشستن به‌ره‌و (هاتی) ده‌بی به‌که‌شتی برۆین؟ وتم: نا... ئه‌و که‌سانه‌ش که لی‌ره‌وه بۆ (هاتی) ده‌رۆن له‌ ریگای وشکانییه‌وه سه‌فه‌ر ده‌که‌ن.

(کاپتا) وتی: بۆی (ئاموون) خوای گه‌وره‌ی میسر، چونکه‌ من سویندم خواردبوو که هه‌رگیز هه‌نگاو نه‌نیمه‌ ناو که‌شتییه‌وه و له‌ ده‌ریاوه سه‌فه‌ر نه‌که‌م، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌م سه‌فه‌رده‌ا پی‌ویست ناکات سواری که‌شتی بین له‌گه‌لتدا دیم.

دوایی (کاپتا) خه‌ریکی ئاماده‌کردنی که‌ل و په‌ل و خواردنی سه‌فه‌ر بوو، چونکه‌ له‌م کاره‌دا له‌من دووربینترو به‌ تواناتر بوو.

***

١-مه‌به‌ست له (هه‌میان)، پشتی‌تێکی گیرفانه‌دار بوو که زێڕ و پارهیان له‌ ناو ئه‌و گیرفانه‌دا ده‌شارده‌وه - وه‌رگێڕ.

له ولاتی «هاتی»

خه لکی نه وهنده له ناوی هاتی ده ترسین که نه گهر من بلیم (هاتی) ولاتیکی هیمن و ئارامه، کهس باوه پ ناکات که راست ده کم. نه گهر چی دانیشتوانی (هاتی) خه لکانیکی تووړه و گرژن و له جه ننگه کاندای بی به زهین، به لام له ناو ولاته که یاندا که زیاتر هه ریمیکي شاخاوییه هیمنی و ئاسایش به رقه راره.

له (هاتی) نه گهر پاره کی سییک له ریگاوبانه کاندای بدزری، پاشای نه و ولاته دوو نه وهنده مال له دزراوه کی دداتی و هه رکاتی یه کییک بهر شالای چه ته کان بکه ویت و له ریگادا بکوژری به قه دهر نه وهنده کی که کوژراوه که له کاتی ژیانیدا سامانی به ده ست هیناوه پاره ده داته که سوکاری کوژراوه که، به جوړیک که له رووی بژیوییه وه نیگه رانی و گرفتیان نه بیت. بویه سه فهره کی ئیمه له جاده کانی ولاتی (هاتی) به بی هیچ رووداویکی نه و تو تپیه پ بوو و گالیسکه جه نگییه کانی پاشا له پیش و دوی ئیمه وه ده پویشتن و هه موو روژتیک خوارده مه نییان بو ئیمه ئاماده ده کرد تا گه یشتینه شاری (ختوشه) که پایته ختی ولاتی (هاتی) یه.

کاتی باس له شاره گه وره کانی دنیا ده کرت خه لکی ناوی شاره کانی ته بهس و بابل و نهینه و ده هین. من نهینه وام نه بینیه و نازانم چونه به لام ده توانم بلیم شاری (ختوشه) پایته ختی (هاتی) له هه ندی رووه وه ته نانه ت له ته به سیش باشته. له شاره دای پاشیه که فهرانپه وایی ده کات که هه م سه روکی ولاته که یه و هه میش سه روکی ئایینییه. هه روه ها دادوهری گه وره ی نه ویشه و من باوه پ ناکه م له هیچ جیگاهه کی دنیا دای پاشیه که هه بیت که به قه دهر نه و به ده سولات بیت.

مرؤف کاتیک دیته ولاتی (هاتی) یه وه و چاوی به شاخه وشکه کانی ده که ویت سه ری ده سورمی که چوژن ده گونجی نه م ولاته که هه تاوی سووتینه ر له چیا وشکه کانی ده دات داهاتی هه بیت. ته نانه ت مرؤف له خو ی ده پرسی به چ شیوه یه که خه لکی له م شاخانه دای ده ژین و چوژن له بی ئاویدا نامرن، به لام له م ولاته سهیره دای، له و وهرزی که رووباری نیل ئاوه کی هه لده ستنی (وه رزی پاییز - وهرگپر) هه وای سارد ده بیت و له ئاسمان په ری سپی دیته خوار و نه م په رانه هه موو کیوه کان داده پوشتی و دواپی له وهرزی گهرما، ده تووایه وه ده بوو به ئاو. من ده زانم که ئیوه باوه پ به م قسه یه ناکه ن به لام من به چاوی خو م کیوه به رزه کانی (هاتی) م بینی که به و په ر سپیانه داپوشرابوون. نه م په رانه به دریتیالی سال ئاوی نه و ولاته یان دابین ده کرد به شیوه یه که که خه لکی نه ک هه ر ئازده کانیان تیر ئاو ده کرد و تینوتیتی خو شیان پی ده شکاند بگره به و ئاوه زهوی و زاره کانیان تیرا ده کرد.

به قه دهر نه وهنده کی که دانیشتوانی هاتی له ناو خودا ئارامن به هه مان نه ندازه له گه ل دراوسیکانیاندا ناکوکن و به هانه یان پی ده گرن و به رده وام نیشانه کانی سه ر سنووریان ده برده دواوه که بتوانن خاکی دراوسیکانیان داگیر بکن.

له سنووری سووریا شووره یه کی گه وره یان دروست کردبوو که دیواره کانی به به ردی گه وره هه لچنرا بوو و نه م دیواره ده پروانییه هه ریمیکي به رفراوان و هه موو نه و کاروانانه ی که له سووریاوه بو (هاتی) ده پویشتن و به ویدا تنی ده په رین، ده بوایه (باج) یان بدایه ته فهرانبه ره کانی (هاتی) که بنکه یان له چه قی نه و شووره یه دای بوو.

هیچ کام له کاروانه کان دوی چونه ژووره وه بو ولاتی هاتی، بزبان نه بوو له شاری لبدن و نه گهر لایان بدایه مال و گیانیان له کیس ده چوو و داراییه که یان تالان ده کرا و نه گهر به رگریشیان بکرا دایه ده کوژران و نه گهریش خو یان ته سلیم بکرا دایه، به دیل ده یانگرتن و ده یانگرتنه کو یله. ده وله مه ندیی دانیشتوانی

(هاتی) سَی سەرچاوهی ههیه یه که میان ئه و باجه بوو که له کاروانه کان و ریبوارانیان دهسه ند ، دووهم له ریگای په لاماردانی ولاتانی دهووبه ر، سییه م بههوی دهکردنی زیرو مس و کانزایه کی تاییه تی تر که رهنگی خو له میشی و مه یله و شین بوو و پێیان دهوت ئاسن، من نازانم دانیشتیوانی (هاتی) چون ئه م کانزایه یان دهرده هیناو چه کیان لئ دروست دهکرد، چونکه ئاسن وهک مس نه ده توایه وه و من خو م یه کئ له کانه کانی ئه وانم بیني که ئاسنیان لئ دهرده کرد، به لام نه متوانی تیبه گه م چون له به ردی کان بو دروست کردنی ئاسن که لک وهرده گرن.

شاری (ختوشه) له ناوه ندی هه ریمیک شای خاوی دروست کرابوو بناره کانی شاخ به داری میوه دا پو شرا بوو و له داوینی شاخه کانیش جوگه له ی ئاو ده رژان. له شاری (ختوشه) بینایه ی ترسناکی لئ دروست کرابوو چونکه ئه و بالا خانانه یان به به ردی گه وره دروست کرد بوون و هه ندی له و بینایانه ئه وهنده بهرز بوون که مرو ف لیان ده ترسا و هیه ی بیناییه ک نه یده توانی به چته ناو شاری (ختوشه) وه مه گه ر له گه ل ئه و ده ستانه بووایه که سالی جاریک (باج) یان بو پاشا ده هیناو هه ر له بهر ئه وه ش شاری (ختوشه) وهک بابل و ته به س ناوبانگی نه بوو.

له م شاره دا دانیشتیوان له گه ل بیناییه کاندایه قسه یان نه ده کرد و ئه گه ر بیناییه ک پرسیارشی لیان به کردایه و ئه وان زمانه بیناییه که شیان بزانیایه ده یانوت تینا گه یان یان نازانین، له گه ل ئه وه شدا خه لکانیک هیم بوون و له گه ل بێگانه کاندایه تیایان نه ده کرد.

جل و بهرگی گه وره کانی ئه م شاره دیدیه یه و کراسی درێژ له بهر ده که ن و فهقیانه ی کراسه کانیان ئه وهنده گه وریه که سه ریک فیهقیانه که یان ده گه یشته زهوی و له سه ر سینه ی کراسه که یان باز نه ی بالداریان لئ نه خشانده بوو و کلاوی درێژ و نووک تیژیان هه بوو ده موچاویان وهک میسرییه کان ده تاشی و هه ندی له

گه وره کان ته نه ات سه ریشیان وهک ده موچاویان له موو پاک ده کرده وه به لام له ناوه راستی سه ریان کاکولیک به رزیان ده هیشته وه. گه وره کان و ده ول مه نه ده کانی هاتی وهک هه موو گه وره پیاوانی دنیا قه له ون و ده موچاویکی گوشتن و روونیان ههیه و دیار بوو خواردنیان زور ده خوارد.

(ختوشه) پایته ختی پاشای (هاتی)، به پێچه وانه ی ته به س و بابل شاریکی بازرگانی نییه و تیایدا کرین و فروشتن ناکرئ به لام شاریکی پیشه سازی بوو و له به یانییه وه تا ئیواره له م شاره دا دهنگی کانزاکاری دهاته گوئ و هه میشه له وئ هه ر چهک دروست ده کرا.

دانیشتیوانی (هاتی) به پێچه وانه ی گه له شارستانییه کان، سه ربازی به کریگرته ی بینیان نه بوو و هه موو سه ربازه کانیان خه لکی ناچه که بوون و من واهه ست ده که م له بهر دوو هوکار ئه وان سه ربازی بینیان به کرئ نه ده گرت یه کیکیان له بهر ئه وه ی بیناییه کانیان وهک خو یان به ئازا نه ده زانی و دووه میان ئه وه بوو که وایان بیرده کرده وه به کریگرته هه رچه نه ده ئازا بیت دیسانه وه هه ر به کریگرته یه و به قه ده ر سه ربازیکی خو یی دلسوز و تیکوشه ر نییه.

له (هاتی) سه روکی ناوچه هه بوو و هه رکامیک له و سه روکانه له ناوچه که ی خویدا سه ربه خو یی ناو خو یی هه بوو به لام گو پرایه لی پاشای هاتی بوون.

شیوه ی داد په روهری له (هاتی) ئه وهنده سه رسوپهینه ره که گه لانی شارستانی ناتوانن باوه ر به کن. له م ولاته دا ئه گه ر یه کئ له پاشاکانی ناوچه کان دژی ده سه لاتئ پاشای (هاتی) بوه ستیته وه و بیه ویت له سه ر ته خت لای بدات، نایکوژن به لکو بو یه کئ له سنوره کانی ده نیرن بو ئه وه ی له شه ردا له گه ل ولاتانی تر فیری ئه زموون بیت و بیت خاوه ن که سایه تییه کی جهنگی و له (هاتی) ئه گه ر یه کئ یه کیکی تر بکوژیت له سیداره ی ناده ن به لکو بکوژ ده بی خوین به های کوژاوه که بداته که سوکاره که ی.

له م ولاته ئه گه ر ژنیکی میرددار هه ز له پیاویکی تر بکات نه ژنه که

سزاده‌دهن ونه پیاوه‌که، به‌لکو ژنه‌که مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه که له مائی می‌رده‌که‌ی بپروات و له مائی‌کی تردا نیشته‌جی بیت، به‌لام ده‌بیت زه‌ره‌ری پیاوه‌که به زیر یان مه‌رومالات بژی‌یری. ئه‌گه‌ر ژن و پیاو دوا‌ی ژن و می‌ردایه‌تی‌یان مندالیان نه‌بیت، ئه‌و ژن و می‌ردایه‌تی‌یه به‌تال ده‌کریت‌ه‌وه و ژن یا پیاوه‌که ناچار ده‌بن بۆ ئه‌وه‌ی ببنه خاوه‌ن مندال هاوسه‌ری‌کی تر هه‌لبژی‌رن چونکه پاشای (هاتی) داوا‌ی مندالی زۆر له ژێرده‌سته‌کانی خۆی ده‌کات.

یه‌کێ له نه‌ریته سه‌یره‌کانی ئه‌م گه‌له ئه‌وه‌یه که ئه‌گه‌ر یه‌کی‌ک مرۆڤ‌یک له بیابانی‌کی چۆل یان شوینی‌ک که خه‌ل‌کی لینییه بکوژی، ئه‌و خۆین به‌هایه‌ی که ده‌یدات له‌وه که‌متره که له‌شوینی‌کی قه‌ره‌بالغ وه‌ک شاره‌کان یان شوینی‌ک که دانیشتووانی زیاتره کوشت‌بیتی چونکه باوه‌ریان وابوو که ئه‌و که‌سه‌ی بۆ شوینی‌کی چۆل ده‌پروات خۆی هانی خه‌ل‌کی ده‌دات که بیکوژن.

یه‌کێ له یاسا پێکه‌نیناوییه‌کانی ئه‌م ولاته ئه‌وه‌یه که خوشک و برا نابنه هاوسه‌ری یه‌کتری و هاوسه‌ری‌تی خوشک و برا به یه‌کی‌ک له گه‌وره‌ترین تاوانه‌کان داده‌نریت و له سێ حاله‌تدا له (هاتی) سزای له‌سی‌داره‌دان ریگا پێدراوه که یه‌کی‌کیان هاوسه‌ری‌تی خوشک و برایه.

کاتێ که چوومه ولاتی (هاتی) یه‌وه به‌خۆم وت له‌به‌ر ئه‌وه‌ی دانیشتووانی ئه‌و ولاته خه‌ل‌کانی‌کی زه‌حمه‌ت‌کێشن و راهاتوون که له هه‌وا‌ی سارددا بژین و مندالی که‌م ئه‌ندام و لاواز له کاتی له‌دایک بوونیان ده‌کوژن (تا‌کو له داها‌توو دا خه‌ل‌کانی‌کی لاواز نه‌بن)، ئیتر پێوستی‌یان به‌پزیشک نییه و من بیستبووم که له‌و ولاته‌دا کاتی‌ک که یه‌کی‌کیان نه‌خۆش ده‌که‌وت مردنی پێ با‌شتر بوو وه‌ک له‌وه‌ی چاره‌سه‌ر بکری چونکه نه‌یده‌توانی دان به‌وه‌دا بنیت که نه‌خۆشه. من ده‌مزانێ که دانیشتووانی (هاتی) له‌مه‌رگ ناترسین به‌لام ترسیان له‌که‌م توانایی هه‌بوو، به‌لام سه‌ره‌نجم نه‌دا‌بوو که له‌م ولاته‌شدا هه‌ندی‌ک له گه‌وره‌کان هه‌ن و پیاوه به‌رزه‌کان و ده‌وله‌مه‌نده‌کان له هه‌موو جی‌گایه‌کی دنیا‌دا ته‌مه‌ل و له‌ش

په‌روه‌رن و له مردن ده‌ترسین و خۆیان چاره‌سه‌ر ده‌که‌ن تا نه‌مرن. بۆیه هه‌ندی له پیاوانه له کاتی شه‌ودا به کراسی ئاساییه‌وه ده‌هاتنه لام و من چاره‌سه‌رم ده‌کردن و زۆربه‌یان له‌و نه‌خۆشی‌یه‌وه ره‌نجیان ده‌برد، که هۆیه‌که‌ی خوارده‌وه‌ی زۆر بوو و گه‌وره‌کانی (ختوشه) شه‌رابیان زۆر ده‌نۆشییه‌وه ده‌ستی‌ان به‌هۆی زیاده‌نۆشی له‌رزۆک ببوو و زۆربه‌یان داوا‌یان لێ ده‌کردم له‌رزۆکی ده‌ستی‌ان چاک بکه‌مه‌وه و من ئه‌وانم به‌هۆی ده‌رمانی هیتور که‌ره‌وه و خۆش‌و‌رینیان چاک ده‌کرده‌وه.

یه‌کێ له‌و شتانه‌ی که‌بووه هۆی ئه‌وه‌ی گه‌وره‌کانی شار له‌گه‌لمدا ببنه دۆست ئه‌وه بوو که (مینا) له به‌رده‌م ئه‌واندا سه‌مای ده‌کردو هه‌ر جاری‌ک که ئه‌وان ده‌هاتنه مائی من به مینام ده‌وت له‌به‌رده‌می‌اندا سه‌ما بکات و ئه‌وان دیاریی گرانبه‌هایان ده‌دا پێی و منیش زیرۆ پارهم له نه‌خۆشه‌کان وه‌رده‌گرت و له ماوه‌یه‌کی که‌مدا ده‌وله‌مه‌ند بووم، ئه‌گه‌رچی ئه‌و کاته‌ی ها‌مه‌ (هاتی) یه‌وه وام بیرده‌کرده‌وه که به گیرفانی‌کی به‌تال‌ه‌وه له‌وی ده‌گه‌رمه‌وه.

یه‌کێ له‌وه‌که‌سانه‌ی که له‌گه‌لمدا ببوو دۆست نامه‌نووسی پاشای (هاتی) بوو که چهند زمانی ده‌زانی و نامه‌ی پاشا بیانییه‌کانی بۆ ده‌خوینده‌وه و وه‌لامی نامه‌کانی ئه‌وانی ده‌نووسییه‌وه. رۆژی‌کیان ئه‌و پیاوه له‌مائی من شه‌رابی ده‌نۆشییه‌وه و سه‌یری سه‌مای (مینا)ی ده‌کرد که زۆر هه‌زی لێ بوو و من لێم پرسى بۆچی پاشاکه‌ی ئیوه شاری (ختوشه)ی به‌رووی بیانییه‌کاندا داخستوو و ناهیل‌یت که‌س بێته ناو ئه‌م شاره‌وه و بۆچی له‌م ولاته‌دا کاروانه‌کان بۆیان نییه له ریگا‌کان لابده‌ن، ئایا با‌شتر نییه گه‌لانی تر بۆ ئه‌م شاره‌ بێن و ده‌سه‌لات و گه‌وره‌یی پاشای (هاتی) ببینن و برۆن و بۆ خه‌ل‌کی تری بگی‌رنه‌وه؟ نامه‌نووسه‌که وتی: ئه‌و رۆژه‌ی پاشاکه‌ی ئیمه، (شوبیلو لیوما) هاته سه‌ر ته‌خت وتی، (۳۰ سال مؤلّه‌تم بده‌نی، من هاتی ده‌که‌مه به‌هی‌زترین ولاتی دنیا) و له به‌ر ئه‌وه‌ی به‌زوویی ئه‌م ماوه‌یه ته‌واو ده‌بیت له‌و باوه‌ره‌دام له داها‌توو‌دا ولاتی‌انی تر ناوی ئیمه ده‌بیستن.

وتم ئەو كاتەى من لە بابل بووم شەست جار شەست دەستەى شەست سەربازىم بىنى كە بە بەردەم پاشای بابل-دا رویشتن و كاتى هەنگاویان دەنا وەك ئەو بوو گویت لە شەپۆلەكانى دەريا بوویت. بەلام لیترە دە جار دە سەربازىشم نەبینیووە كە بەرێدا پروات و بەم حالە، ئەى بزىچى ئەم هەموو چەكو گالیسكەىە دروست دەكەن، چونكە ناتوانن كەلكى لى وەرەگرن.

نامەنووسى پاشا پێكەنى و وتى ئیمە لەبەر ئەو چەك دروست دەكەین كە بە خەلكى بفرۆشین و نان پەیا بكەین.

من بە پێكەنینەووە وتم هەرگیز گورگ ددان و چنگەكانى خۆى نافروشیته كەرویشك. نووسەرەكەى پاشا بەم قسەىە زۆر پێكەنى و وتى ئەم قسەىە بۆ پاشا دەگێرمەووە دلتیام بەم قسەىە خوشحال دەبیت. لە ولاتى ئیمەدا بە پێچەوانەى ولاتەكانى تر دەولەمەندەكان بەسەر هەزارەكاندا حوكم ناكەن بەلكو دەستەلاتداران بەسەر بى دەسەلاتەكاندا حوكم دەكەن چونكە گورگ بۆ ئەو دەروست بوو فەرمانرەوا بیت لەسەر كەرویشك و من دلتیام بەر لەوێ تۆ (سینۆهە) مووكانت سىى بیت دەبینى كە چۆن ولاتىكى بەهێز كە بۆ فەرمانرەواى دروست بوو بەسەر هەموو ولاتە لاوازەكاندا حوكم دەكات.

من خۆم لەسادەى و نەفامى دا و وتم وەك چۆن كە ئێوە خواىەكتان هەىە كە بەتەماىە فەرمانرەواى بەسەر گەلە بى دەسەلاتەكاندا بكات، لە ولاتى مىسرىش فیرەون خواىەكى تازەى پەیا كردوو. نامەنووس وتى من لەبەر ئەوێ نامەى پاشا بیانىەكان دەخوینمەووە نامەى پاشای مىسرىشم خویندوووەو دەزانم كەخواى تازەى ئەو زۆر حەزى بە ئاشتییەو دەلیت هیچ ناكۆكىیەك لەنیوان گەلەندا نییە كە نەتوانى بە ئاشتى چارەسەر بكرى و تەنانهت فیرەونى ئێوە پارچەىەك زىرى بۆ ئیمە ناردوووە كە لە شىوێ (موجەب-كو) - (واتە شىوێ خاچ-وەرگێر) دایەو دەلیت ئەمە هیماى ژیان و ئاشتییە. نامەنووس كاتى ئەم قسەىەى كرد دوو پەنجەى خۆى خستە سەریەكتى كە پێم نیشان بدات ئەو زىرە

چ شىوێەكى هەىە^(١).

دواى وتى ئەگەر فیرەونى ئێوە زىرمان بۆ بنیترت كە ئیمە بتوانین بەو زىرە كرى پێشەسازەكانى خۆمان بدەین كە چەكمان بۆ دروست دەكەن، ئەوا تا چەند سالىكى تر ئاشتى دەبینیت. بەلام ماوێ ئەو ئاشتییە كورته چونكە هەر رۆژى پاشاكەى ئیمە بۆى دەرکەوێ كە باى پێویست چەكى دروست كردوووە و ئازوو قەشى پەیدا كردوووە، لەو رۆژەدا فیرەونى مىسرىش دەبى وەك دەستەلاتدارانى تر ملكەچى پاشای ئیمە بیت، ئەگەر نا ئەو و هەموو ژیر دەسەكانى كۆمەلكۆر دەكەین. بەلام ئەمانە بابەتێكن كە عەقلى پزىشك ناتوانى بۆى بچیت چونكە پزىشك توانای تىگەىشتنى رووداوەكانى ئایندهى نییە.

وتم لەبەر ئەوێ پزىشكىش وەك خەلكى ئەقلى هەىە، ئەگەریش نەتوانى لە هەموو رووداوەكانى داهاوو تى بكات، هەر نەبى دەتوانى لە هەندىكىان بكات و من پێشبینى دەكەم سالةكانى داهاوو بىتە سەردەمى سى تىرى بالندە لاشەخۆرەكان و كەمتیارەكان. چونكە كۆمەلىكى زۆر دەكوژین و كەس لاشەكانیان كۆناكاتەووە تا مۆمىاى بكەن و بىخەنە گۆزەووە، یان لەژیر خاكدا بشارنەووە.

ئەو پێكەنى و من وتم بەر لەوێ بۆ ولاتى (هاتى) بىم بىستبووم ئێوە ئەو كەسانەى كە لە جەنگدا بەدیل دەیانگرن، كویربان دەكەن و لەئاشەكانتان دەیان بەستەووە بۆ ئەوێ بەردى ئاشیان پى بسووړیننەووە و من باوەرم بەم قسەىە نەدەكرد، بەلام لەم ولاتە بە چاوى خۆم ئەوانم بىنى و ئەم كردەوێە لە گەلىكى شارستانی چاوەروان ناكړت و هەروەها بىستم كە ئێوە لە سەر سنوورەكانتان لە كاتى داگیر كردنى زەوى و لاتانى تر تاوانكارى دلتەزىن و بى بەزەبىانە ئەنجام دەدەن و دەستى خەلكى دەپرنەووە پىستى سەریان دەدەنەووە بەسەر دەم و چاویان و هەندى لەو كەسانەش لەشیش دەدەن. ئەم كردەووە دړندانەىە شایانى دړندەكانە،

نهک مروځی شارستانی. پیاوکه وتی ئیمه له بهر نه وهی که گه لیکي شارستانی چاوی نه سیره کاغان کویر ده که یڼ و دوايي له تاشه کانی خوځمان ده یان به ستینه وه، چونکه نه گهر چاویان بښی، زهوی و تاسمان و بالنده کان ده بښن و خه مبار ده بن که بوچی نازاد نښ و دوايي هه ولی راکردن ددهن و به رده وام بو ئیمه ده بڼه ئه رک و تووشی زه حه تمان ده که ن. به لام له بهر نه وهی کویرن و بیر له راکردن ناکه نه وه ئیمه ناچار نابڼ به رده وام کوځه لی سه ربازی خوځمان بکه یڼه پاسه وانی نه وان، به لام بابه تی برښه وهی دهستی دانیش تووانی سنووری ولاتانی تر و لیکر دنه وهی پیستی سه ربان و له شیش دانیان به رځه ونه دییه کی تاییه تی تیا یه، که ده گه ریته وه بو شارستان بڼو نی ئیمه، چونکه ئیمه نامانه ویت له ولاتانه دا خه لک بکوژین و بښه هو ی نه وهی که نه وانهی ده توان کارمان بو بکه ن و باجمان بده نی له ناو بچن و هه روه ها نامانه و ی به هو ی شه روه شه رکانیان ویران بیت و زهوی و زار و باخه کانیان له ناو بچیت که له دوا ی داگیر کردنی نه ولاتانه هیچمان پی نه پیت. ئیمه ده زانڼ که بو ملکه چ کردنی ولاتانی ده ورو بهر باشتړین ریگا ترساندنیا نه چونکه نه و گه له ی ترس دا یده گریټ وهک سوپایه ک وایه که بهر له دهست پیکردنی شه ر بشکیت و نه م گه له ئیتر ناتوانیت به رهن گاری دوژمن بښته وه و خو ی له ده سه لات ه که ی رزگار بکات.

له بهر نه وه ئیمه له سه ر سنووره کانی خوځمان و له خاکی ولاتانی تر دا نه م کردارانه ده که یڼ که خه لکی بترسین و پیتشا و پیتی دوژمنه کانی خوځمان دا یرک ښینه وه. و تم مه گه ر هه موو گه لانی جیهان دوژمنی ئیوه، ئایا له ناو نه و ولاتانه دا دوستان نییه. نامه نووسی پاشای هاتی وتی دوسته کانی ئیمه بریتین له ولاتانه ی ملکه چمان ده بن و باجمان دده نی، نه وسا ئیمه وازیان لی ده هیښ که داب و نه ریتی خو یان بپاریزن و خوا یه کانی خو یان بپه رستن. هه روه ها له دوسته کانی ئیمه نه ولاتانه که هیشتا نه بوونه ته دراوسیمان چونکه هه ر نه ونده بوونه دراوسیمان نه ونده به هانه یان پی ده گرڼ تا له گه لیاندا ده که وینه

شهرو خا که که یان داگیر ده که یڼ، یان وایان لی ده که یڼ باجمان بده نی. له و روژهی که (هاتی) دروست بووه نه م نه ریته له نیوان ئیمه و خه لکدا باو بووه و له مه و به دواش هه ر وا ده بیت.

و تم ئایا خوا یه کانی ئیوه دهست له م کارانه ی ئیوه وه رناده ن چونکه له ولاتانی تر خوا یه کان دروست له نادروست و حه قیش له ناحه ق جیا ده که نه وه. نامه نو سه که وتی ئیمه له باره ی راست و ناراست و حه ق و ناحه ق باوه ریکی ساده و روځمان هه یه.

چاک و خراب بریتیه له و شته ی له گه ل ویستمان یه ک ده گریته وه و نادروست و ناحه قیش نه وه یه که حه زمان لی نییه، سینوهه پروا بکه له نیوان ئایینی ئیمه و ئایینی ئیوه ولاتانی تر جیا وازی نییه، چونکه له لای ئیوه و ولاتانی تر حه ق و راستی نه و شته یه که ده وله مه نده کان بیانه ویت و ناراست و ناحه قیش نه وه یه که به دلی هه ژاره کان بیت. (سینوهه) له بهر نه وهی تو پزیشکی نه قلت له وه بچو وکتره که هه ست به م بابه ته بکه ی و تی بگه ی که له سه رته ی ژیا نه وه تا نه مرو هه رچییه ک ده وله مه نده کان و تبتیان حه ق بووه هه رچی هه ژاران به سه ر زمانیاندا هاتبی حوکی به تالیان به سه را داوه. تا کو تایی دنیا ش هه روا ده بیت و هه میشه ده وله مه نده کان له سه ر حه قن و هه ژاران ناحه قن.

ته نیا شیوهی ده روه ی ده وله مه نده کان ده گوړی و له هه ر سه رده مه ځکا شتیک ده بیت نه یه نشانه ی ده وله مه ندی. روژیک مه رو مانگا نی شانه ی زهنگینییه و روژی تر زیرو پاره و روژیک کی دیکه پله و پایه ی تایبته، روژی دواتر هه بوونی ناو نیشان، وهک ناوی پزیشک یان جادو وگه ر یان نامه نووسی پاشا و تا جیهان بمینی قسه ی هه ژاران بی بایه خه و هه رچی بلین به تاله. نه گه ر ده وله مه نده کان چاوی هه ژاره کان کویر نه که ن و له تاشه کاندایا بښه ستنه وه، به ریگایه کی تر ده یانچه وسیننه وه، چونکه دنیا به م شیوه یه دروست بووه و ده شبی وایت و هه ژار له بهر نه وه دروست بووه که بتوانی هو ی حه سانه وهی ده وله مه نده کان دا بڼ

بکات و خۆی بهردهوام برسی بێت و له زهحمه تکێشاندا بێت. باشیهکی تری شارستانییه ته که ی ئێمه به سههر شارستانییه ئهوانی تر دا ئهوهیه که ئێمه دهوله مه ندین و گهلانی تر ملکه چ و گوێرایه ل و نه دار ده که ی، بۆ ئه وه ی به رده وام کارمان بۆ بکه ن و ده ستره نجی خۆیان وه ک باج بده ن به ئێمه تا کو به ئاسووده یی و به ختیاریه وه ژیان به یینه سه ر. به لām سه به ره ت به خواجه که مان، ده بی بلیم که چینی تایبه تی ولاتی ئێمه دوو شته یه کێکیان ئاسمانه و ئه وی تریان زهویه وه هه مو سالی له وه رزی به هاردا له خۆشیی ئهم دووانه ده یکه ینه جه ژن و رێگا به خه لکیش ده ده ی که ئه وانیش بتوانن بیکه نه جه ژن، چونکه گهل سالی جارێک ده بی ئازاد بکریت بۆ ئه وه ی رۆژتیک له خۆشیدا بن و باشترین وه رز بۆ ئازاد کردنی خه لکی وه رزی به هاره چونکه له م وه رزه دایه که زه وی له ئاسمان ئاوس و دوو گیان ده بی و ژبانی دووباره ی خۆی ده ست پێ ده کاته وه. مرۆفیش وه ک زهویه و ئێمه گرنگیه کی زۆر ده ده ی نه دوو گیان بوونی ئافره تان، چونکه میلله تیک که به یه ویت به سه ر جیهاندا فه رمانه وایی بکات، ده بی خاوه نی مندالی زۆر بێت. بۆ ئه وه ی له سه ر زه ویدا په ره به ده سه لاته که ی بده ن.

خه لکی ساده ی ئێمه وه ک چینه ساکاره کانی ولاتانی تر، خواجه کی زۆریان هه یه، به لām ئێمه بایه خ ناده ی نه باوه ری ئه وان و نه رێگه یان لێ ده گرین که ده ست له باوه ره که یان هه لبگرن و نه هانی شیان ده ده ی، چونکه باوه ری ئه وان له رووی رامیاریه وه هیه چ سوود و زبانیکی بۆ ئێمه نییه. ئێمه هانی لایه نگری و په رستشی ئه و خواجه ده ده ی که پشتگیری له زۆرداری و تۆقاندن ده که ن، چونکه به زۆرداری ده بی به سه ر خه لکیدا فه رمانه وایی بکه ی و به هه ره شه کردن بیانتر سێنن بۆ ئه وه ی ملکه چمان بن. ئه گه ر رۆژتیک ئێمه بۆ خواجه کانی زۆرداری و تۆقاندن په رستگا دروست بکه ی. ئه و په رستگایانه له جو مومه ی سه ری مرۆف دروست ده که ی به لām ئه گه ر تۆ دوا ی ده رچوونت له م ولاته، ئه م قسانه بۆ خه لکی بگێرته وه که س باوه رت پێ ناکات چونکه هه موو ئه و میلله تانه ی که

لێمانه وه دوورن و ده زانن که ئێمه گه لێکی شوانکاره و ئازده لدار و هه ژارین، که له شاخه کاندایه هه ژاری ده ژێن و توانای ئاغایی و فه رمانه واییمان به سه ر خه لکیدایه.

نامه نووسی پاشا له دوا ی ئه م قسانه رۆشیت و دوا ی رۆشیتنی ئه و به (مینا) م وت من له مانه وه مان له ئه م ولاته تیر بوومه چونکه ئه وه ی پتوبستم بوو زانیم و له مه ودوا ئه گه ر لیره و به تاییه تی له م شارهدا بێنینه وه دوور نییه بکوژێن و ئه گه ر به شیوه یه کی ئاسایی بیانکوشتینایه زۆر نه ده ترسام، به لām له م ولاته کاتیک که ده یانه وێ بیانیه کان بکوژن پێسته که یان لێ ده که نه وه، یان له (شیش) یان ده ده ن. له به ره ئه وه ده بی هه رچی زووتره له م شاره برۆین و گیانمان رزگار بکه ی.

له رۆژه کانی تر من له و نه خۆشانه ی ده هاتنه لām بیستم، که هه ر که سی له ولاتی (هاتی) دا باوه رتیک جگه له باوه ری ره سمیی حکومه ت بلا و بکاته وه به توانی جادوو گه ری له شیشی ده ده ن، به داخه وه من چه ندین جار هه ندی شتم وتبوو که وه ک بیرو باوه ری ره سمی حکومه تی (هاتی) نه بوو و له وان به وه ک کاتیک منیان بگرتایه له شیشیان بدامایه، بۆیه به نه خۆشه کانی خۆم وت، به ته مام بگه رێمه وه و له به ره ئه وه ی ئه وان له دام و ده زگای حکومه تدا ده سه لاتیان هه بوو ئیزنی رۆشیتیان بۆ وه رگرتن و بریار درا که من به رێگایه کی تاییه تدا برۆم و له وێهه خۆم بگه یه فمه که ناری ده ریا.

***

۱- ئه و شتانه ی که خۆینه ران سه به ره ت به باری ژبانی گهلان و داب و نه ریت و ناوی پاشاکان ده یخۆینه وه، هه روه ها ئه م (خاچ) ده ش که لێره دا باس ده کړیت له به لگه نامه میژویه کانه وه وه رگیراوه و سه نه دی هه یه و بایه خی ئه م کتیه ی نووسه ری فینله ندی ده گه رپتیه وه بۆ به لگه داریتی دیروکی که سه کانی و ده بینن خاچ هیمایه ک بووه که له چوار هه زار سال به ر له ئیستا، واته دوو هه زار سال پێش له دایک بوونی هه زره تی مه سیح، به نیشانه وه ره میز ئاشتی له قه له م ده درا. وه رگێر.

(به رهو سه زه مینی «کریت»)

له گه ل (مینا) و (کاپتا) به ری که وتین و شاری ترسناکی (ختوشه) پایته ختی (هاتی) مان به جی هیشت که له دیواره کانی ئەو شاره خوین ده تکایه وهو چاره نووسی نایندهی جیهانی تیادا گه لاله دهکرا، له گه پانه و هدا به تهک ناشه کاندایه تیپه رین که دیله کویره کان ده یانسو و پاندنه وهو به تهک هه ندی که سی تر داهت بووین که به شیشیان وه کردبوون و پومان ده رکه وت که جادوو گهر بوونه.

دوایی گه یشتینه که ناره و هه نگا و مان نایه به نده ریک که له ولاتی (هاتی) دایه تاکه به نده ریک بوو که بیانییه کان ده یانتوانی نازادانه له ناویاندا هاتوچو بکهن، به لام مافی ئەو هیان نه بوو لهو به نده ره وه به ره و ناوه وهی ولات بچن، ئەوی وه کو هه موو به نده ره کانی تری دنیا خانه ی گشتی و مه یخانه ی زوری تیابوو و له مه یخانه و ماله کانی ئەوی، به رده وام دهنگی موسیقای سریانی دههات.

که شتیوانه کان و کریکاری که شتییه کان کاتی دههاتنه ناو ئەو به نده ره وه خویان به به خته وه ده زانی چونکه خواره مه نی و خواردنه وه و ژن له وی زور بوو و ئەم جوړه که سانه جگه لهو سی شته هیچی تریان نه ده ویست و له هه جینگایه که ئەم سیبانه هه بوایه خویان به به ختیار ده زانی.

ئیمه ماوه یه که لهو به نده ره دایه مه وه هه رکاتی که شتییه که به ره و دورگه ی (کریت) به ری ده که وت به (مینا) م دهوت به و که شتییه برۆ، به لام ئەو وه لامی ده دایه وه که ئەم که شتییه بچوو که و یان دهیوت له ده ریادا نقوم ده بیت، یان ئەم که شتییه گه وره یه و له که شتییه کانی سووریا یه و من ناماده نیم سواری بم، یان دهیگوت که شتیوانه که کابرایه کی که م ته رخه مه و ده ترسم له ریگا من بفروشیته

من لهو به نده ره دهستم به کار کردو نه خوشه کان هاتنه لام، چونکه ناویانگی پزیشکه میسرییه کان گه یشتبووه ئەو به نده ره ش.

یه کی که لهو که سانه ی بو چاره سه ری نه خوشیه که ی هاته لام فه رمانده ی پاسه وانه کانی به نده ر بوو. ئەو پیاه به هوی هه ل سوکه وت کردن و رابواردن له گه ل ئەو ژنانه ی که له به نده ردا له میوانخانه و ماله گشتیه کاندایه (سوژانیخانه) بوون، تووشی نه خوشیه که ببوو که من له کاتی مانه و هم له سووریا (ئه زمیر) ئەو نه خوشیه م ناسیبوو و شیوه ی چاره سه رکردنه که شی له پزیشکه سریانییه کان فیربووم.

فه رمانده ی پاسه وانه کانی به نده ر نه یده توانی له گه ل ژناندا کو بیسته وه ده یگوت ئەو ژنم له شیش دا، که تووشی ئەم نه خوشیه ی کردم. ئەو پیاه زور له نه خوشیه که ی خوی دلگران بوو چونکه لهو به نده ره دایه نهریت و ابوو ئەو ژنانه ی له مه یخانه کان یان خانه گشتیه کاندایه کاربان ده کرد، ده بوایه به یی کری له گه ل فه رمانده ی پاسه وانه کانی به نده ردا رایبواردایه و له به ره وهی نه یده توانی سوود لهو رابواردنه خو پراییه وهریگری ئەم نه خوشیه ی دلگران بوو.

کاتی که من چاکم کرده وه ههستی کرد که وه کو رابردوو له ش ساخیه که ی گه پاره ته وه، زور خوش حال بوو و به منی وت ناماده م به قه ده ر ئەندامه نه خوشه که ی له شم، که ئیستا چاک بووه ته وه زیت بدهمی وتم من زیری توم ناویت و ئەگه ر ده ته وی شتیکم بدیت، ئەو کیرده ی خوتم بدیه که به قه ده ته وه یه. فه رمانده که پیکه نی و وتی ئەم کیرده به که لکی چیت دیت چونکه نه زیره و نه زیوشه، به لام من ده مزانی که ئەو کیرده لهو کازا سه رسوریه نه ره دروست کراوه که پیتی ده لئین ئاسن و به های له ولاتانی ده ره وهی هاتیدا ئەوه نده زوره که ئەو کیرده ئاسنییه ده ئەوه نده ی کیشی خوی زیر ده کات.

کاتی که له ختوشه بووم ده مو یست یه کی لهو کیردانه بکرم، به لام بوم

دهرکهوت که به بیانییه کانی نافرۆشن و ئه گهر زۆرم لی بکردنایه لهوانه بوو گومانیان لیم بکردایه و ایان بزانیایه مه به ستیکم ههیه و دهمه ویت ئه و کانزایه له (هاتی) دهریکه م. به لām ئه م کێرده گرانبه هایه بۆ خودی دانیشتوانی هاتی ئه وهنده به نرخ نه بوو، چونکه دهیانتهوانی به ئاسانی کێردی تری وهک ئه وه بکړنه وه، کاتی فه رمانده ی پاسه وانه کان زانیی که به راستی کێرده که یم ده ویت له بهر ئه وه ی ده ی زانی به زوویی له (هاتی) دهرده چم رازی بوو که بمداتی و ئه و کێرده ئاسنیه ئه وهنده تیژه که له کێردی چه خماخ باشت ریش ده تاشی و ده توانی به و کێرده ئاسنیه کێردی مس یان زیو بیری.

له و به نده رده له وه رگه یه کی لی بوو که دانیشتهوانی هاتی گایان له وی به خێو ده کردو گه نجه کان گه مه یان به و گایانه ده کردو له به رده میاندا سه مایان ده کردو شیریان ده کرد به پشتیاندا. (مینا) که ئه و گایانه ی بینی زۆر خۆش حال بوو چونکه زانی که ده توانیت له بهر ده میاندا مه شق بکات.

کاتی که من بۆ یه که مین جار سه مای (مینا) م له به رده م گایه کاندایه بینی ئه وهنده سه رم سوپما و ترسام که وه سه ف ناکری چونکه گایه کی له و جوړه گایانه ی که له له وه رگه که دا راگیرکرا بوو له فیله کیویه کانی باشووری میسر ترسناکتربوون، چونکه فیل ئه گهر حه قیان به سه ربه وه نه بیت، په لاماری مروفت نادات و ئازاری پی ناگه یه نیت، به لām گا ئازارگه یه نهره و ههر ئه وهنده مروفت ببینیت یه کسه ر په لاماری ده دات و شاخه کانی وهک کێردو نیزه تیژن و به یهک قوچ شاخه کان به سینگ و سکی مروفتا ده کات و به رزی ده کاته وه و ده یکوئی به سه ر زه ویدا و ده داته بهر له قه.

(مینا) به کراسیکی ته نکه وه له به رده م گایه ک دهستی به سه ماکردن کردو به لی زانییه کی سه رسوهرینه ره وه خوی له شاخه کانی رزگار ده کرد و ئه وهنده خیرا ده جوولایه وه که چا و نهیده توانی به دوای جوولای سه ماکه ی بکه ویت و هه ندی جار بیتباکیی ده گه یانده ئه و راده یه، که به یهک بزوتن خوی ده خسته سه ر ملی

گایه که و شاخه کانی به ده ست ده گرت و قاچی ده خسته سه ر سه ری و ته قلله یه کی لێده داو له سه ر پشتی گایه که داده نیشته و دوایی داده به زی.

کاتی که سه ماکه ی (مینا) ته واو ده بوو گه نجه کان ده سکی گولیان به ملیه وه ده کرد و ئه و که شتیوانانه ی له وی بوون وتیان ئیمه له دورگه ی (کریت) سه مای به رده م گایه کانمان بینیه، به لām هه رگیز نه ماندیوه یه کی به و جوړنه ته و به و خیراییه سه ما بکات.

کاتی که له له وه رگه که گه راینه وه خه م دایگرتم، له به رئه وه ی ده مزانی ئه و گایه ی ئه و له به رده میدا سه ما ده کات، دوایی ئه و که چه گه نجه ده کاته به لا و گیري خوی، چونکه (مینا) به ته مابوو خوی بکاته قوربانی بۆ خوایه که ی خوی و خوی ئه ویش گایه ک بوو یان له گا ده چوو، دوایی که شتییه ک له که شتییه کانی دورگه ی (کریت) هاته ناو به نده ره که وه و ئه و که شتییه نه گه وه بوو نه بچووک و که شتیوانه که ی پیاویکی چاک ده هاته به رچاو.

(مینا) وتی من به م که شتییه بۆ دورگه ی (کریت) ده چم که خۆم بگه یه مه خوایه که م و تۆش دوای رویشتنی من ده توانی باشت خه ریکی ژیان و کاره کانت بیت و ده زانم به وی رزگارکردنی من له بابل زیانیکی زۆرت کرد و دوایش له به رئه وه ی نه تده ویست من له (هاتی) رابگری گه رایتیه وه.

وتم (مینا) من ناتوانم بهیلم که تۆ به ته نیا بچی بۆ دورگه ی (کریت). مینا وتی بۆچی حه ز ناکه ی به ته نیا برۆم؟ ئه گهر له که شتیوانه که ده ترسی، بزانه که ئه و پیاویکی چاکه و له ریگا نامفرۆشیتته چه ته ده رباییه کان و من به سه لامه تی ده گه مه دورگه ی (کریت). وتم مینای من، ده زانم که شتیوانه که پیاویکی چاکه و ناتفرۆشی، به لām تۆ ده زانی که بۆچی دهمه ویت له گه ل تۆدا بیم بۆ (کریت) و ده زانی دلم پیتته وه یه.

(مینا) دهستی خسته سه رده ستم و وتی (سینزه) من له به سه ربردنی ژیان له گه ل تۆدا له زه تم کرد، چونکه منت بۆ چه ند ولاتییک بردو گه لانی ئه و ولاتانه ت

نیشان دام و من به دیتنی ئەو ولاتانە وەها سەرگەرم و مەشغول بووم کە ولاتە کەم لەبەر چوو. لەبەر ئەوە هەرکاتێ کە تۆ دەتگوت برۆ بۆ (کریت) من به بەهانیە کە سەفەرە کەم دوا دەخست چونکە نەمدەویست لە تۆ جیا بێمەوه. بەلام لە دواي ئەوەی لەبەر دەم گایەکاندا سەمام کرد، هاتەوه یادم کە خواکەم چاوەروانی منە، کە برۆم و خۆمی پیشکەش بکەم و ئەگەر ئەو چاوەروانی من نەبوا بە دلتیایییەوه دەمامەوه و ژيانی خۆم پیشکەش بەتۆ دەکرد.

وتم (مینا) ئێمە جارێک لەمەر ئەم بابەتەوه گفتوگومان کردو من پێم وتی کە وازم لەم مەسەلەیه هیناوهوه. خوشویستنی تۆم بۆ ئەو شتە نییه کە تۆ بیرێ لی دەکەیتەوه بەلکو من هەست دەکەم کە بوونی تۆ وەک هەناسە کیشان بۆ من پێویستە، چونکە ئەو شتە کە تۆ هەتە، ژنهکانی تریش هەیانە و هەرکاتێ پیاوی داویان لی بکات کە بێنە خوشکی، رازی دەبن.

توورەیی بەسەر (مینا) دا زالبوو و دەستی گویشیم و وتی ئەگەر تۆ حەزت لە ژنی ناو مەیخانەکانە، برۆ کاتە کانت لەگەڵیاندا ببەرە سەر، بەلام ئەوە بزانە کە من ئەوەندە لیت توورە دەبم کە لەوانەیه بریندارت بکەم و خۆین بە لەشتدا بهێنمە خوارەوه. چونکە من حەز دەکەم تۆ وەک من بیت و هەروەها کە من جگە لەتۆ دلم بەکەسەوه نەبەستوو تۆش دلبەستە کەس نەبیت و بزانی کە من لە دواي خوایه کەم، جگە لە تۆ بیر لەکەسی تر ناکەمەوه، وتم خواکەي تۆ قەدەغەي کردوو کە شوو بکەي، بەلام هیچ کام لە خواکانی من لەم بارەیهوه رینگایان لەمن نەگرتوو. (مینا) وتی، بەلام ئەگەر تۆ ببیتە هاودەمی یەکیکی ترو دوايی بتهوی دەست بەسەر سەرمدا بهێنی بەو شتیهیهی کە پێم وتی بریندارت دەکەم. وتم (مینا) لەم بارەیهوه خەیاڵت ئاسوودە بیت چونکە ئەمە کارێک نییه کە پیاویکی وەکو من لە ئارەزویدا بیت. من یەک جار دلم بە ژنیکەوه بەست و لە پێناویدا هەموو شتیکم لە کیس چوو تووشی هەژاری هاتم و ئەم بابەتە وەها منی لە هاودەمیایی ژنان بێزارکرد، کە بەراستی حەز ناکەم لە بارەیانەوه

بیرکەمەوه. (مینا) وتی من لە بەرئەوهی ژنم ئەم قەسەیهەم لەلا ناخۆشە، چونکە حەز ناکەم کە پیاویک بلێت لە هاودەمیایی کردنی ژنان یان لەبیرلێکردنەوه یان، بێزارم.

کاتێ کە شەو داهاات و نووستم سەیرم کرد (مینا)، کە شەوانی رابردو دەهاتە لام، ئەو شەو نەهاتە هۆدە کەمەوه. بانگم کردو وتم (مینا) تۆ هەموو شەوی بە دەنگە ناسکەکەي خۆت منت دەبردە بەرزاییەکانی ئاسمان، ئەي ئەمشەو بۆ بێدەنگی؟ ئایا لەبەر قەسەکانی ئەمڕۆ لیم زیز بوویته؟ (مینا) وتی نا (سینۆهه) من لیت زیز نەبوومه، بەلام ئەمشەو لەشم دلم ئەوەندە گەرمە کە دەترسم ئەگەر گویت لە دەنگم بیت بەگەرمی ئاگری ئەو خەمەي لەدەر و ونگدايه بتسوتینم، من هەلسام و چوومه لای و دەستم بە لەشیدا هیناو هەستم کرد تاي لێهه و پێم وت (مینا) و ابزانم تۆ نەخۆشی بهێلە با چارەسەرت بکەم.

(مینا) سەرەتا نەیدەویست چاکي بکەمەوه و دەیگوت خوایه کەم چاکم دەکاتەوه، بەلام من پێم وت ئەگەرچی خوایه کەت دەتوانی تینویتی و برسییتی چارەسەر بکات کە بەهۆیهوه بتوانی خواردن و خواردنەوه نەنۆشی بەلام بەبێ خواردن و خواردنەوه تینویتی و برسییتی مرۆف ناشکی. هەروەها نەخۆشیش دەبێ دەرمانی پزیشک بەکاربهێنی تا نەخۆشییه کەي چاک بێتەوه.

(مینا) رازی بوو دەرمانی بدەمی و دەرمانیکی هیورکەرەوه دەرخوارد داو وتم ئێستای بنوو چونکە لە دواي خواردنی ئەم دەرمانە دەبێ بنووی بۆ ئەوهي نەخۆشییه کەت لەناوبچێ. (مینا) نووست، بەلام من تا بەیانی بەدیاریهوه بەخەبەر مامەوه کاتی بەرەبەیان بۆ نووستن چوومه ژوورەکەي خۆمەوه.

نەخۆشییه کەي (مینا) درێژي نەکیشاو چاک بووهوه هەتا گەیشتبە ئەو رۆژی کە بریارمان داوو بە کەشتی بۆ دورگەي (کریت) برۆین بە (کاپتا) م وت کە لۆپەلی سەفەر ئامادە بکات بۆ ئەوهي سواری کەشتی بین و بچین بۆ دورگەي (کریت) کە نیشتمانی (مینا) یه.

(کاپتا) وتی من پیشبینیم دهکرد که بههوی بوونی ئەم کچه تۆ دەمبەیتە ناو کەشتییەوه، لە کاتی کدا که به منت وت جاریکی تر سواری کەشتی نابین و من دەبی لەبەر ئەم بەدبەختییە کراسەکە ی خۆم بدرێم، بەلام نایدیترم چونکە دوا یی ناچار دەبم بیدوورمەوه، هەر وەها ناشگریەم چونکە دەترسم تاکە چاوەکەم لە کیس بدەم و تەنها یەک شت هەیە دڵم دەداتەوهو ئەویش ئەو هیه که ئەم سەفەرە دەریاییه وەکو پیشبینی دەکەم دوا سەفەری دەریایی من بێت من لەمەودوا سواری کەشتی نابم بەلام لەبەر ئەو هیه دلتیا بووم که تۆ لەگەڵ ئەم کچه دا بۆ دورگە ی (کریت) دەروێ، که لۆپە لەکەم نامادەکرد.

من که چاوەروان بووم کاپتا به توندی نارهزایی دەربیری و دەست بکات به شیوهن و نالەنāl، سەرم سوپما لەو هیه که زوو تەسلیم بوو. بەلام دوا یی زانیم که ئەو دوو سێ رۆژ لەو هیه پیش لەگەڵ هەندێ لە کەشتیوان و دەریاوانەکان گفتوگۆی کردبوو و بۆ پیش گرتن لە نهخۆشیی دەریا، که هۆبهکە ی شه پۆلی ئاوه که بوو، ناوی هەندێ دەرمانی لییان پرسیبوو، له وانه پێیان وتبوو رۆژیک بهر له سواربوونی کەشتی به تهواوهتی خۆت له خواردن بپاریزهو پشتینه کهت قایم بېسه ته بۆ ئەو هیه سکت کۆبێتەوهو پاشان بچۆره ناو کەشتییە که و دوا ی سواربوون، یه کسه ر بنوو و بهم شیوهیه گرفتاری نهخۆشی دەریا نابێت.

کاپتاش رۆژیک بهر له سواربوون ههچي نهخوارد و پشتینه که ی توند بهست. فرماندهی پاسه وانه کانی به ندهر بۆ بهرێ کردنی ئیمه تا بهردهم کەشتییە که هات و ئیمه ی به کەشتیوانه که سپارد. دوا ی ئەوه مه له وانه کانی کەشتی، سه و له گه وره کانیان گرتە دەست و کەشتییان له به ندهر برده دهروه. له پاش ده رچوو غمان له به ندهر، که کشتیوانه که قوریایی بۆ خوا ی دەریا و خوا ی کریت سه ربری و دوا یی فرمانی دا چارۆگه کانیان هه لکرد. که چارۆگه کان هه لکران و کەشتی به سه ر ئاوه که دا چه مبییه وه، شه پۆله کانی دەریا خستیانه جوو له جوو له و من ههستم به نارهتی و هه لچوونی گه ده کرد و نووستم.

رۆژی دوا یی له خه وه له لاسام و بینیم له ناوه راستی ده ریاداین و له هه یج لایه که وه وشکانی دیار نییه. ئاسمان شین و خۆرگه رم و، نه سیمی ده ریا به هه یز بوو و کەشتییە که مان به خه یایی ره یگای ده بری.

یه کێ له کەشتییە جه نگییه کانی (کریت) به گومانی ئەو هیه ئیمه چه ته ی ده ریاین لیمان نزیک بووه وه، به لام له دوا ی ئەو هیه زانیی له کەشتییە کانی (کریت) ین به ئالا که ی خۆی سه لامی لی کردین و دوور که وته وه.

(کاپتا) که ئیتر له نهخۆشیی ده ریا نه ده ترسا هاته سه ر کەشتییە که وه له گه ل مه له وانه کان که وته قسه کردن و باسی کرد که له جیهاندا شتی زۆر سه یری بینیه و سه فەریکیان که له میسهروه، بۆ سووریا ده چوو گرفتاری تۆفان بووه و ئەوهنده ی نه مابوو بخنکی. دوا یی باسی گیانه وه ره ده ریاییه سه یره کانی رووباری نیلی کرد و ده یوست به هوی ئەو شته سه یرانه ی بینیبوی سه ریان بسورمینی.

دوا یی مه له وانه کان ده ستیان به قسه کردن کردو باسی گیانه وه ره ترساکه کانی ده ریایان کرد وه ک ماسی عه نه ره و ئەو ماسییانه ی نیوه ی سه ره وه ی له شیان مرۆقه و ده نگێکی ناسک و خۆشیان هه یه و (کاپتا) له قسه کانی ئەوان ترسی لی نیشت و چه ساو به رباری دا که ئیتر هه ولێ ئەوه نه دات به قسه کانی خۆی ده ریا وانه کان بترسینی.

هه ر چه ند له (کریت) نزیک ده بوینه وه، (مینا) زیاتر که یف خۆش ده بوو و نه سیمی ده ریا پرچی په ریشان ده کرد، جوانتر ده هاته به رچاو. به لام من له وه ی که ده بوایه ئەوم له ده ست بدایه خه مبار بووم و به خۆم ده وت ئەگه ر به ی (مینا) له (کریت) بگه ریمه وه و بۆ میسه ر بچم گه رانه وه که م بۆ میسه ر هه یج تامیکی نابێت. چونکه به ی مینا ژیان له چاومدا تاریک و له چێژمدا تال بوو و خه م و په ژاره ی ئەوه دایگر تبوم که له مه وودوا خۆم له ته نیشت (مینا) وه نابینم و ناتوانم دهسته کانی بخه مه ناو دهستمه وه.

کەشتیوان و مه له وانه کان که خه لکی دورگه ی کریت بوون، ره یزبان له مینا

ده گرت چونكه ده يانزانی ئه و يه كيكه له و كچانه ي كه ده بێت كچينيه كه ي
پيشكه شي خواي كريت بكات و ههروه ها ده يانزانی كه ئه و له بهردهم گايه كاندا
سه مايه كي جوان ده كات.

كاتێ كه من ده مويست له باره ي خواي كريت پرسيار له مه له وانه كان و
كه شتيوانه كه بكه م ئه وان وه لاميان نه دامه وه و سهريان باده دا، يان ده يانگوت
له بهر ئه وه ي تو بيانيت ئيمه له زمانه كه ت ئي ناگه ين.

له کریت چیم بینی

ئەو روژە هات که دورگە ی (کریت) له ئاودا سەری دەرھینا و مەلەوانەکانی کەشتی هاواری خوشییان کرد چونکه گەشتبوونە ولاتەکە ی خۆیان و کەشتییەوانی کەشتییەکە له شوکرانە ی به سەلامەتی گەرانەو ی ریبواران، قوربانیی بۆ خوای دەرپا کرد که هەمان خوای (کریت) بوو و له دەرپادا فەرمانرەوایی دەکرد.

هەرچەندە مەلەوانەکان و کەشتیوانەکەو (مینا)، له بینینی دورگە ی (کریت) و دار زەیتوونەکان و چیاکانی خوشحال دهبوون، من ئەوەندە غەمبار دەبووم. چونکه دەمزانی که دەبی (مینا) به جی بهیتم و بهی ئەو بگەرێتمەو.

(مینا) به وپەری خوشحالییەو بهو ی بینینی ولاتەکە ی دەگرایا. بهلام (کاپتا) که سەری سورما بوو به دەمی کراووەو سەیری دەریای بەردەم (کریت) ی دەکرد و ئەو کەشتییانە ی دژمارد که لەو ی بوون و له دوا ی ئەو ی دە جار شەست کەشتیی زمارد تیگەشت که هیشتا ئەوەندە ی تر ماوہ که نەژماردووەو وتی من لەو باوەرەدام ئەوەندە کەشتییە ی که لیژەدا هەیه له هەموو دنیا دا نییە. (کریت) ئەوەندە باوەرپی به دەسلاتی خواپەکە ی هەبوو که له بەندەری ئەو ولاتە نه بورج هەبوو و نه قایمکاری بهرگری کردن و خانووەکانی بهندەر له قەرەاغی دەریاوە دەستی پێ دەکرد. کاتی که چوومە کریتەو هەندێ شتم بینی که له هەموو جیهاندا له ماوہ ی سەفەرەکانم شتی وام نەبینیوه^(۱).

دیاره پزیشکیکی وەک من کاتی دەچیتە ولاتیکیەو سەرەتا چاو دەپریتە روخسار و دەموچاوی خەلکی، که بزانی لەش ساغن یان نا. من زۆربە ی خەلکم

به لەش ساغی و جوانی بینی و دوا ی ماوہیەکی کهم سەرنجم دا که له زمانی خەلکی (کریت) دا وشەیک نییە که بتوانی لێیەو واتای وشە ی (مردن) بدات و خەلکی به رادەیک خەریکی رابواردن و خووگرتووی خوشگوزەرانی بوون، که هەرگیز بیریان له مردن نەدەکردهو و ئەگەر یەکی بمرایە بۆ بردنی تەرمەکە ی هەموو جوړە فیلتیکیان به کار دەهینا که کەس نەزانی پیاویک یان ژنیک مردووە.

من بیستم که لاشە ی پیاوہکانیان دەسووتاند و له ناویان دەبرد چونکه به دلنایییەو لەو ی مردووەکان نەدەنیژران و من له (کریت) دا گۆرم نەبینی و تەنیا چەند گۆرپکی پاشا کۆنەکانی (کریت) ی لێ بوو که بەردی گەورەیان له سەری دانابوو. بهلام خەلکی کاتی که بهلای گۆرەکانەو تێ دەپەڕین رووی خۆیان وەرەگێرا بۆ ئەو ی وای نیشان بدەن که نایین و وایان دەزانی بهم شیوہیە دەتوانن نکۆلی له بوونی مردن بکەن.

هونەرەندەر له هونەرەندان و پیشەسازانی (کریت)، له هەموو جیهاندا بەدی ناکریت و گۆزەکان و دەرە سوفاڵ (هەرگینه) ییەکانیان زیاتر له پارچەیک گەوهر دەچوو نەک گۆزە. کاتی مروژ بۆ ئاو خواردنەو دەرپکی سوفاڵی (کریت) به دەستەو دەگریت له سەرکردنی تیر نابیت و لەسەر دەرەکە وینە ی ماسییەکانی دەریا و پەپوولەکان له هەواو لەسەر گولەکاندا دەبینراو هەر دەستەیک له گیانەوەرەکان رەنگیکی تایبەتیان هەبوو. به شیوہیک که مروژ واهەست دەکات وەستای گۆزەکە له جیاتی رەنگ گەوهری به گۆزەکەو نووساندووە یان کیشاویەتی. هەر گۆزەکاریک نەخشی گۆزەکە ی خۆی به شیوہیک دەکیشاو رەنگی دەکرد و لەسەر گۆزەکە وینە ی گیانەوەرانی دەریایی دەکیشا و لەسەر دەرپ تر گیانەوەرەکانی و شکانی و لەسەر دەرپ سییەم بالندەکان دەبینران.

یەکیک لەو شتانە ی من له تەبەس و بابلیش نەمبینی و یەکیک بوو له

تاییه ته ندییه گه وره کانی شارستانییه تی جیهان که ته نها دانیشتووانی (کریت) ئەم تاییه ته ندییه یان هه بوو، شیوه ی دروستکردنی ئاودهسته کانی دورگه ی کریت بوو و له بابل ئاودهسته کان ئه وهنده پیسه، که مرۆفکی شارستانی هه ز ناکات بچیتته ناویانه وه و له ته بهس له گه ل ئه وهدا که خوایه کانی ئیمه وتووایه ئاودهسته کان خاوتین رابگرن، به لام وه کو پیتویست خاوتین نه بوون، له (کریت) هه موو ئاودهسته تیک نمونه ی هونه رو زهوق و خاوتینییه، له بهر ئه وه ی بهردهوام شهو و رۆژ ئاوی شله وتین به ناو له گه نی^(۲) ئاودهسته که دا تی ده پهری و ئه وهنده جوانه که هیچ جوهر بۆنیکی ناخۆشی لی نایات.

خانوه کانی کریت وهک ئه وانه ی بابل بهرز و چهند قات نین. به لام له جیاتی ئه وه بۆژیان زۆر باشتر و ئیسراحت ترن له خانوه کانی بابل. له بهر ئه وه ی ژووره کانیان گه وره و په نجه ره کانیان بهرین دروست ده کرد و هه موو خانویهک ژووریکی گه رماو (حمام) ی هه بوو و هه ر هۆدهیهک له و گه رماوانه ته شتیکی گه وره ی بۆ خۆشوشتن تیا بوو که به هۆی به لوو عه کانه وه ئاوی سارد و گه رم دهاته ناویه وه و من له پیتشا وام زانی که ئەم ئاودهسته و گه رماوه بی هاوتایانه تاییه تن به ده ول مه نده کان، به لام دوا یی بینیم که ته نانه ت له مالی هه ژارترین خه لکی ئه و شار هه ئاودهسته ی جوان هه بوو که ئاوی سارد و گه رمی بۆ ده چوو و گه رماوه جوانه کانی هه ئه و ئاوه سارد و گه رمه یان هه بوو. ئه و کاته تی گه یشتیم که بۆچی خه لکی ئه و ئه وهنده جوان، چونکه ئاودهسته ی خاوتین و هه مامی که ئاوی گه رم و ساردی هه بیت مرۆف جوان ده کات.

ژنه کانی کریت به رۆژ ماوه یهک له کاته کانی خۆیان به لیکردنه وه ی مووی له شیان و خۆشورین و ئارایشتی ده موچاویان ده برده سه ر و ئه وهنده له ئارایشتا به دیقه ت بوون که هه رگیز له کاتی دیاریکراودا له میواندارییه کان ئاماده نه ده بوون و کهس ئەم باب ته ی پت سه یر نه بوو. کراسی ژنه کانی کریت بهرگیکه، که هه موو له شیان داده پۆشی جگه له ده ست و پت و شانیان، چونکه به

دهسته کانیان نازیان ده کرد و هه زیان لی بوو خه لکی جوانییه که یان ببینی. ژنه کانی (کریت) قژی سه ریان به شیوه یهکی سه رنج راکیشه ئارایشت ده کرد، له کاتیکدا که له (ته بهس) پایته ختی میسر ژنه کان قژی سه ریان ده تاشی و من له و باوه رده دام له رووی جوانی ئه ندامه کانی له ش ژنه کانی (کریت) نمونه ی هه موو ژنه کانی دنیان. ئەوان بالا بهرز و باریکن و به بۆنه ی ناسکی ئه ندامیان به گرفته وه مندالیان ده بوو. به گشتی له یهک یان دوو مندال زیاتریان نه بوو و که می مندال له لای خه لکی کریت شه رم نه بوو.

پیاهه کانی کریت وهک ژنه کان ئه ندامیکی ناسکیان هه بوو به لام ناوشانیان پان بوو و هه ر پیاویک هه ولی ده دا که مه ری خۆی باریکتر نیشان بدات و ئەوانیش وه کو ژنه کان به وردی مووه کانی له شیان له ناوده برد بۆ ئه وه ی له کاتی یاری کردن له گه ل گایه کان، ئه ندامه کانیان جوان بیتته بهرچاو و چه کمه ی درێژیان له پت ده کرد و له قه دی چه کمه کانیان شکلی گیانه وه ریان دهنه خشاندا. پیاهه کانی کریت هه زیان نه ده کرد بۆ ولاتانی تر بۆن چونکه له ولاتانی تر که لویه لی هه سانه وه و پاک و خاوتینی وه کو کریتی لی نه بوو و ده یانگوت ئیمه ناتوانین له خانووی گه لانی تر دا بژین که ئاودهسته ی خاوتین و گه رماویان نییه.

یه کێ له شته سه یره کان که له کریت-دا بینیم و هاوتای ئه وم له هیچ ولاتیکی تر دا نه بینیم ئامیریکی موسیقا بوو که به بی ئه وه ی کهس بیژنه نیت دهنگی موسیقای لی ده بیسرا به لام هه ندی دهنگی لیتوه ده رده چوو که پیتستر له سه ر هه ندی شت نووسرا بوو و من نه متوانی تیبگه م چۆن دهنگ له سه ر شت ده نووسریته وه. هه روه ها له دانیشتووانی (کریت) م بیست که ئەوان ده توانن ئاوازه کانی موسیقا بنوسنه وه و دوا یی له سه ر ئه و نووسینه نه موسیقا لی بدن. به جۆرێک که ئەگه ر یه کیک ئاوازیکی نه بیستبی به لام نووسراوه ی ئه و ئاوازی ده ست بکه ویت ده توانی له سه ر ئه و نووسینه ئاوازه که لی بدات. من له بهر ئه وه ی پزیشکم و ته نیا بۆ زانستی پزیشکی سه رنجی تاییه تیم هه بوو هه ولم نه دا تی

بگه‌م که چۆن ده‌کری ئاوازی موسیقا بنووسریته‌وه و دیاره خه‌لکیش وه‌کو من سه‌رنجیان نه‌دابوه ئه‌م بابه‌ته.

من له کریت په‌رستگه‌یه‌کم نه‌بینی که بو‌خوای ولاته‌که‌یان دروست کردبێ، به‌لام له بری ئه‌وه گایه‌کانیان ده‌په‌رستی و له‌به‌ر ده‌میاندا سه‌مایان ده‌کرد و سه‌رنجم دا که په‌رستشی گایه‌کان له‌لایه‌ن خه‌لکی (کریت) وه‌ته‌ن له‌به‌ر خوش ویستنی ئایینه‌که‌یان نه‌بوو، به‌لکو خۆیان له‌و سه‌ماکردنه‌ تام و چیژیان وه‌رده‌گرت و هیچ روژێ نه‌بوو که ئه‌وان بو‌بینینی ئه‌و سه‌مایه‌ ناماده‌ نه‌بن یان خۆیان سه‌مانه‌که‌ن.

یه‌کێ له‌و خالانه‌ی شایانی باسه‌و له‌ژیانی ئه‌م گه‌له‌دا له‌به‌رچاو بوو، ئه‌وه‌یه که شه‌رابیان له‌ راده‌ به‌ده‌ر نه‌ده‌نۆشییه‌وه و من له‌ هه‌موو ماوه‌ی مانه‌وه‌م له (کریت) نه‌مبینی یه‌کێ مه‌ست بیت یان وه‌ک دانیشتووایی ته‌په‌س به‌هۆی خواردنه‌وه‌ی زۆر تووشی رشانه‌وه‌ بیت.

خالێکی به‌رچاوی تر ئه‌وه‌بوو که له (کریت) ژن و پیاو له‌کاتی به‌ریاکردنی مه‌راسیمه‌کانیان، له‌به‌رده‌م گایه‌کاندا سه‌ما ده‌که‌ن و ئه‌مه‌ یه‌کیک بوو له سه‌رگه‌رمیه‌کانیان و له‌هه‌مان کاتدا گه‌وره‌ترین بیروباوه‌پیشیان بوو.

ئه‌و ژن و پیاوانه‌ی له‌به‌رده‌م گایه‌کاندا سه‌مایان ده‌کرد دوو ده‌سته‌بوون، هه‌ندێ له‌وانه‌ پیشه‌یان ئه‌وه‌بوو، ئه‌وان ته‌گه‌ر پیاو بوونایه‌ نه‌یان ده‌توانی ژن به‌یتن و ته‌گه‌ریش ژن بوونایه‌ نه‌یان ده‌توانی هاوسه‌ریک بو‌خۆیان هه‌لبژێرن. به‌لام ده‌سته‌که‌ی تر ئه‌و که‌سانه‌بوون که بو‌سه‌رگه‌رمی و خوشی سه‌مایان ده‌کرد و ته‌گه‌ر پیاو بوونایه‌ ده‌یان ده‌توانی ژن به‌یتن یان ته‌گه‌ر ژن بوونایه‌ شووبان بکهدایه‌. ته‌نیا یه‌ک شتم له‌داب و نه‌ریت و هونه‌ری خه‌لکی (کریت) له‌لا ناپه‌سه‌ند بوو ئه‌ویش سروشتی هه‌وه‌سبازی ئه‌وان بوو چونکه‌ ئه‌م گه‌له‌ به‌راده‌یه‌ک هه‌زیان به‌شتی نوێیه‌ که ئه‌و شته‌ی ئه‌مرو له‌لای خه‌لک په‌سه‌نده‌ دوو روژ دوا‌ی ئه‌وه‌ له‌به‌ر چاو ده‌که‌ویت و هیچ بازرگانی دنیاییه‌ ئه‌و شته‌ی ئه‌مرو خه‌لکی

ده‌یکری شه‌ش مانگ دوا‌ی ئه‌وه‌ ده‌فرۆشی یان نا.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی گه‌یشته‌ینه (کریت) له‌ میوانخانه‌یه‌ک نیشته‌جی بووین. ئه‌و کاته‌ی له‌ بابل له‌ میوانخانه‌ چه‌ند نه‌وَمیه‌که‌ی ئه‌و دابه‌زیبوم، به‌خۆم ده‌وت له‌ جیهاندا هیچ میوانخانه‌یه‌ک نییه‌ که له‌مه‌ باشتر بیت، به‌لام دوا‌ی ئه‌وه‌ی هاته‌ (کریت) وه‌و و میوانخانه‌ جوان و خاوتنه‌که‌ی ئه‌ویم بینی، که خزمه‌تکاره‌کانی میهره‌بان و بیگانه‌ نه‌وازیبون⁽³⁾، تیگه‌یشتم که میوانخانه‌که‌ی بابل له‌ ئاست ئه‌مه‌دا بیبایه‌خه‌، چونکه‌ له‌ میوانخانه‌که‌ی بابل خزمه‌تکاری ناشیرین و تووره‌ی لی بوو، به‌لام له‌ میوانخانه‌که‌ی (کریت) کوپ و کچه‌ جوانه‌کان هه‌میشه‌ ده‌م به‌ پیکه‌نین بوون و پیشوازییان له‌ ریتواران ده‌کرد و له‌ هه‌رکاتێکدا که بانگیان ده‌کرا ئاماده‌ی خزمه‌ت بوون. ئیمه‌ دوا‌ی ئه‌وه‌ی چوینه‌ ئه‌و میوانخانه‌یه‌وه له‌ گه‌رماوه‌ جوانه‌کانی ئه‌و که ئاوی سارد و گه‌رمی تیا‌دا ره‌وان بوو خۆمان شوست و جله‌کاغان گوپی و مینا قژی سه‌ری لوول کرد و کراسی نوێی کپی و من جووتی گواره‌ و ملوانکه‌یه‌کم بو‌کپی که له‌ به‌ردی ره‌نگاوه‌نگ دروست کرا بوو. ئه‌و کراسه‌ی مینا کپی له‌و جوژه‌ جل و به‌رگانه‌ بوو که ژنه‌کانی کریت له‌به‌ریان ده‌کرد و مینا وا دیاربوو له‌ کپینی کراسه‌که‌ی رازی بوو.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی جلکی له‌به‌رکرد به‌ منی وت که ژاوه‌یه‌ک به‌ کری بگره‌ که له‌ به‌نده‌روه‌ به‌ره‌ و شار برۆین بو‌ئه‌وه‌ی من مامۆستاکه‌ی خۆم بینم.

میوانخانه‌که‌ی ئیمه‌ له‌ به‌نده‌ری کریت واته‌ له‌ ناوچه‌ی به‌نده‌ری بوو و ئیمه‌ که ژاوه‌یه‌کمان به‌کری گرت و سواری بووین و به‌ره‌ و شاری کریت رویشتین. شار له‌ چاو به‌نده‌روه‌ له‌ جیگایه‌کی به‌رزتر بوو و ئه‌وه‌نده‌ باخی تیا‌بوو که بیناکان له‌ باخه‌کاندا ون ببوون.

مینا که ژاوه‌که‌ی له‌ به‌رده‌م یه‌کێ له‌و باخانه‌دا راگرت و ئیمه‌ چوینه‌ ناو باخه‌که‌وه‌. مینا وتی ئیره‌ مالی مامۆستاکه‌مه‌و له‌ کریت ئه‌و کچ و کوپانه‌ی

له بهردهم گایه کانداه سها دهکن هر کامیکیان ماموستایه کیان هه یه که راهینه رو پالپشتیان و هونه ری سه مایان فیر دهکات و بهرگری له بهر ژوه نندیه کانیا دهکات و ناهیلن خه لکی تر مافی قوتابییه که ی پیتیل بکه ن. ماموستای مینا پیره میردی بوو که کاتی ئیمه چوینه خانووه که یه وه هندی پاپیروسی (کاغه زی دنیا ی کون که له میسر وه بویان دهات- وهرگپ) له بهردهم خویدا دانا بوو و دهیخوینده وه. سه یرم کرد له سهر ئه و کاغه زانه وینه ی گای له سهر کیشرا بوو و بوم ده رکه وت که ئه و گایانه ئه و ئاژهلانه که سبه ینی هندی که س له بهرده میاندا سه ما دهکن و پیره میرده که ده یوست بزانیته له سهر کام یه ک له و گایانه گره و بکات باشته ره.

کاتی که مینای بینی خوشحال بوو و ماچی کردو وتی مینا من وام ده زانی توچووینه بو لای خواو ئیتر نه گه راوینه وه، به لام له بهر ئه وه ی به ته وای دلیا نه بووم که ناگه پیتیه وه له جیاتی تو قوتابی نویم دانه ناو ژووره که ت هیتا ههرماوه، به لام و ابرام ماوه یه که خاوین نه کراوه ته وه و له وانه یه ژنه که م ویرانی کردبی و له ناویدا حه وزی دروست کردبی بو ئه وه ی ماسیه کانی له ناودا پهروه ده بکات. چونکه ژنه که م ژور حه زی له به ختوکردنی ماسیه.

مینا به سه رسورمانه وه وتی له که یه وه ژنه که ت حه زی له پهروه ده کردنی ماسیه، چونکه ئه و کاته ی من لیتره رویشتم ئه و هیچ له فکری به ختوکردنی ماسیدا نه بوو.

پیره میرده که وتی ئه مه ژنی تازه ی منه که تو نه تبینیوه و ئه گهر ئیستا ئه و پیاهه گه نه ی له لای نه بووایه، من تو م ده برده لای و پتیم ده ناساندی، به لام ئیستا گابازیکی^(۴) گه نه ی له لایه که تازه دهستی به سه ما کردووه و ئه گهر تو به سه مه لایان کاره که یان لی تیک ده چیت. ئایا ناته وئ هاوریکه ی خوتم پی بناسینی بو ئه وه ی منیش له گه لیدا ببه هاورئ و ئیتر ئیره به مالی خوی بزانیته.

مینا وتی هاوریکه ی من پزیشکیکی میسریه ناوی (سینوهه) کوری که ره به ته نیا ده ژیت و ژنی نییه.

پیره میرده که وتی ئه گهر ماوه یه ک له م ولاته بمینتیه وه ته نیا نامینی و ژور به په له ده بیته خاوه ن ژن و مندال، به لام مینا، مه گهر تو نه خوشی که له گه ل پزیشکیکدا هاتوویت بو ئیره. ئه گهر وایت جیی خه م و په ژاره ی منه، چونکه کاتی هاتیه ژووره وه دل م شاد بوو و وام زانی ده توانم داوات لی بکه م سبه ینی له بهردهم گایه کدا سه مابکه یته و به هویه وه هندی ژترو پارهم ده ست بکه ویت.

مینا وتی من نه خوش نیم و خوم له هه موو کاتی به له شساغتر ده زانم و له بهر ئه وه له گه ل ئه م پزیشکه میسریه سه فهر ده که م، چونکه ئه و منی رزگار کرد و ئه گهر ئه و نه بووایه من له بابل، یان ده کوژرام یان خوم ده کوشت.

پیره میرده که وتی ئومیده وارم به هوی هاورپیه تی له گه ل ئه م پزیشکه میسریه کچینییه که ی خوت له ده ست نه دابی چونکه وه کو خوت ده زانی ئه گهر کچینییه که ت به خشیی ریگا ناده ن له بهردهم گایه کانداه سه ما بکه یته و ناتوانی به جیه لای خوا، دوا یی پیره میرده که له مینا نزیک بووه وه که میک دهستی به سینگیدا هینا و وتی ده ترسم کچینییه که ت له کیس دایت که لیتره رویشتی سینته بچووک بوو ئیستا که میک گه وره بووه. ئایا باشته نییه بهر له وه ی له بهردهم گایه کانداه سه ما بکه ی چاوکت لی بکه م و بزانه ئایا کچی یان نا؟

مینا به تووره ییه وه وتی من نامه ویت وه کو بازاری کوپله فروشه کانی بابل، که له وئ ژنه گه نه کان ده پشکن که بزانه کچینیان ماوه یان نا، لیتره فه حسم بکه ی من پیت ده لیم له بهر ئه وه له گه ل ئه م پیاهه ده سه فهرده که م، چونکه رزگار که ری منه و ئه گهر ئه و نه بووایه نه مده توانی بکه پتیه بو (کریت)، به لام تو ههر له فکری گایه کان و ده رانه تی خوتی و گوئ ناده یته قسه ی من.

دوا ی ئه م قسه یه مینا که وته گریان و پیره میرده که دوا ی بینینی فرمیسه که کانی له قسه که ی خوی په شیمان بووه وه وتی مینا، مه گریه، من

دلنځام که تۆ راست دهکە ی و هیشتا کچی و ئەم پیاوه تۆی دەر باز کردووه و ئەگەر ئەو نه بوایه نه تده توانی بگه‌ڕێییه‌وه بۆ (کریت). دوا یی بابە تی قسه‌کردنه‌که‌ی گوپی و وتی ئیستا هاته‌وه بیرم که من ده‌بی ئه‌م‌رۆ بچمه‌ لای (مینوس) و له‌به‌ر ئەوه‌ی بۆ رویشتم دره‌نگه ناتوانم کراسه‌که‌م بگوێرم و هه‌ر به‌م کراسه‌وه ده‌رۆم و ئیوه‌ لی‌ره‌ پشووبده‌ن و نان بخۆن و ئەگەر ژنه‌که‌م پرسیا‌ری منی کرد بلتین چووه‌ته‌ لای (مینوس) و چونکه‌ ئەو، گه‌نجه‌ گابازه‌که‌ی له‌لابوو نه‌یویست کاتتان لێبگرئ.

به‌ ژنه‌که‌م بلتین دوا ی ئەوه‌ی له‌ مالتی (مینوس) گه‌رامه‌وه سه‌ریک له‌ گایه‌کانم ده‌ده‌م چونکه‌ سه‌به‌ینی یه‌کی له‌ گایه‌کانم که هیشتا به‌شداری یاری نه‌کردووه‌ دیته‌ ناو گوێپانه‌وه و من ده‌بی بیبینم.

مینا وتی له‌به‌ر ئەوه‌ی تۆ ده‌ته‌وی بۆ مالتی (مینوس) برۆی من و سینۆهه‌ش له‌گه‌لتدا دین و له‌وی هاوړیکانم ده‌بینم و سینۆهه‌یان پێ ده‌ناسینم.

له‌به‌ر ئەوه‌ی ماوه‌ی نێوان مالتی پیره‌مێرده‌که و مالتی مینوس زۆر نه‌بوو، ئیمه به‌بی که‌ژاوه به‌ره‌و ئەوی رویشتین و دوا ی ئەوه‌ی چوینه‌ خانووه‌که‌ی (مینوس) وه به‌سه‌ر سوڤمانه‌وه تیگه‌یشتیم که ئەوی کۆشکیکی گه‌وره‌یه‌و دوا ی ئەوه‌ی که زانیم (مینوس) پاشای کریته‌، به‌شێوه‌یه‌ک حه‌په‌سام که وه‌کو کاپتا ده‌یگوت وه‌ک ئەوه وابو له‌ ناکاودا ببینم که له‌سه‌ر سه‌ر به‌رێدا ده‌رۆم.

له‌وی زانیم که له‌ کریت ناوی پاشاکان (مینوس) ه و ئەوه‌نده (مینوس) ناو پاشایه‌تیی کریتی‌ان کردبوو، که هه‌ندی له‌ خه‌لکی نه‌یاندانه‌زانی پاشای ئەوکاته‌یان که فه‌رمانه‌وا ییان به‌سه‌را ده‌کات مینوسی، چه‌نده‌مه.

دوا ی ئەوه‌ی چوومه‌ ئەو ته‌لاره‌ی که مینوسی تیا‌بوو، بینیم که کۆمه‌لێ ژن و پیاو له‌و هۆله‌دان و ئەوه‌نده به‌ده‌نگی به‌رز قسه‌یان ده‌کرد و پیده‌که‌نین که ده‌تگوت له‌ مالتی خۆیان‌دان. پیاوه‌کانیان کراسی رن‌گاو رهن‌گی جوانیان له‌به‌ردابوو و هه‌موویان خۆش ئەندام بوون و ژنه‌کان له‌ جوانی و رازاوه‌یی

کراسه‌کانیان له‌گه‌ل یه‌کترا پیشه‌ریکیان ده‌کرد. مینا منی به‌ هاوړیکانی خۆی ناساند و ژنه‌کان له‌ باوه‌شیان ده‌گرت و ماچیان ده‌کرد و پیاوه‌کان به‌ بینینی خۆش‌حالییان ده‌رده‌بری به‌بی ئەوه‌ی دیارنه‌بوونه‌که‌ی ئەویان پێ سه‌یری.

ئیمه به‌ به‌رده‌م کۆمه‌لێکی زۆر له‌ ژن و پیاوه‌کاندا تیپه‌رین تاگه‌یشتینه به‌رده‌م (مینوس) که وه‌ک ئەوانی تر له‌گه‌ل هه‌ندی که‌سی ده‌ورو به‌ریدا گفتوگۆیان ده‌کرد و پیده‌که‌نین. ئەویش به‌ بینینی مینا شاد بوو و دوا ی ئەوه‌ی مینا منی پێ ناساند و مینوس تی گه‌یشت که من ئەو کچه‌ گه‌نجه‌م رزگار کردووه به‌زمانی میسری سوپاسی کردم و وتی سینۆهه‌ تۆ خزمه‌تیکی گه‌وره‌ت به‌ خوایه‌که‌ی ئیمه کردووه چونکه‌ کچی‌کت بۆ گه‌راندۆته‌وه که ده‌بی‌ت بچیته‌ لای ئەو و مینا له‌ یه‌که‌مین ده‌رفه‌تدا ده‌چیته‌ مالتی خوایه‌که‌ی.

دوا یی مینا منی له‌ ته‌لاری مینوس برده‌ ده‌ره‌وه‌و وتی وه‌ره‌ ژووره‌کانی ئەم کۆشکه‌ت نیشان بده‌م و له‌ هه‌ر هۆده‌یه‌کدا به‌ بینینی شته‌کانی ناوی شادی ده‌رده‌بری و بینیم خزمه‌تکاره‌کانی ئەویش له‌ بینینی ئەو کچه‌ گه‌نجه‌ خۆش‌حال بوون، به‌بی ئەوه‌ی ماوه‌ی دیار نه‌بوونی دوورو درێژی مینایان له‌لا سه‌یر بیت.

مینا هۆی ئەم ره‌فتاره‌یانی بۆ من باس کردو وتی هۆی ئەوه‌ی که لهم ولاته‌دا هیچ که‌سی ون بوونی ئەوانی تری له‌ لا سه‌یر نییه‌، ئەوه‌یه که نایانه‌وێت خه‌م بۆ مردنی که‌س بخۆن و په‌ژاره‌ ده‌ربهرن. کاتی که یه‌کی ده‌م‌ری که‌س یادی ناکاته‌وه و له‌سه‌ر ئەم پێوه‌ره‌ کاتی که یه‌کی ده‌مریت که‌س لێی نا‌پرسی‌ت هه‌تا ده‌گه‌ریته‌وه و ئەگەر نه‌گه‌ر پابه‌وه‌ وایه‌ به‌رده‌که‌نه‌وه که مردووه و پتۆسته‌ فه‌رامۆش بک‌ری، له‌به‌ر ئەوه‌ی به‌ بیره‌ینانه‌وه‌ی خه‌لکی، به‌ تاییه‌ت ئەوانه‌ی گومانی مردنیان لێ ده‌ک‌ری ده‌بی‌ته‌ هۆی خه‌فه‌ت و دل‌گران بوون و لهم ولاته‌دا که‌س نایه‌وێت خۆی به‌ ده‌ست خه‌م و په‌ژاره‌وه‌ بدات.

دوا ی ئەوه‌ی مینا ژووره‌کانی کۆشکی نیشان دام، منی برده‌ هۆده‌یه‌که‌وه که له‌ سه‌رووی ژووره‌کانی تر دا بوو و له‌ویوه‌ له‌وه‌رگه‌ گه‌وره‌کان که گایه‌کانی تیا

دەلەوه پێن و باخه کانی زهیتوون و زهوی و زاره کانی دهره وهی شار ده بێنران و مینا پیتی و تم ئەمه ژووری منه. و تم مینا تۆ لەم ژووردا ده ژیایت؟ ئایا تۆ نیشته جیتی کۆشکی پاشایه تی بووی.

مینا وتی به لای و ئەم جل و بهرگه ی لێره دا ده بیینی هی منه، به لām ناتوانم له بهریان بکه م چونکه مۆدیلی نه ماوه و له ولاتی ئیمه جل و بهرگ زوو له مۆد ده که وێ.

و تم مینا من ئەم قسه یه تم ژۆر پێ سهیره چونکه هه رگیز له و باوه ردا نه بووم تۆ ژنیک بیت که جیگات کۆشکی پاشایه تی بووی. مینا وتی ئەگه ر تۆ ناوی پاشاکه ی ئیمه ت بزانیایه تێ ده گه یشتی که ناوی من که (مینا) یه له وشه ی (مینوس) ی پاشای ئیره وه رگیراوه. و تم ئەی بۆچی ئەم شته ت به من نه گوت که من بزانیایه تۆ له بنه ماله ی پاشایه تی (کریت) ی. مینا وتی بۆ بیلیم؟ لیره هه موو خه لکی یه کسانن و به پتیو بستم نه ده زانی پیت بلیم که من له بنه ماله ی پاشای (کریت) م.

زانیم که مینا راست ده کات و شیوه ی ره فتاری خه لکی له ته لاره که ی مینوس- دا ئەم بابته ی دهره خست. چونکه خه لکی له وێ به شیوه یه ک هه لسوکه وتیان ده کرد که ده تگوت له ماله ی خۆباندان و نازانن پاشای کریت له وێیه. هه روه ها تێگه یشتیم بۆچی له و رۆژه وه که مینام ناسیوه زێرو پاره کاری لێ نه ده کرد و ئەگه ر شتی کم بۆ بکریایه و به دیاری مەدا بایه تی خۆش حال نه ده بوو. چونکه مینا له مندالییه وه راهاتبوو که زێرو پاره و گه وه ره ببینی و ئەو شته ی من ده مدا پیتی به لایه وه گرنگ نه بوو تا کو دلخۆشی بکات.

و تم مینا تۆ که خزمی پاشای (کریت) ی چۆن له بهرده م گایه کاندایه سه ما ده که ی. ئایا ئەم بابته بۆ ژنی که له بنه ماله ی پاشایه تی بیت ناپه سه ند نییه؟ مینا وتی له ولاتی ئیمه دا سه ما کردن له بهرده م گایه کاندایه کاریکه که هه موو گه وره کان ئەگه ر بتوانن خه ریکی ده بن و هه ر که سی که له م هونه ردا

لێها توو بییه کی بهرچاوی هه بیته ریزی لێ ده گیردری. له بهر ئەوه، نه ته نها ئەم کاره شه رم نییه، به لکو کاریکی شه ره فمه ندانه یه.

دوایی به یه که وه له کۆشکی پاشایه تی هاتینه دهره وه و به ره و دامه زراوی گابازی (کریت) که وتینه ری. له و شاردا، دامه زراوی گابازی بریتی بوو له شارۆچکه یه کی بچووک که له ته نیشته شاری گه وره وه دروست کرابوو.

له م شاردا چهند مه دیدانیکی لێ بوو بۆ گابازی و بۆ راگرتنی گایه کان له ته ویله گه وره کانی ئەوی و له ته نیشته ته ویله وه هه ندی له وه رگه هه بوو که ده وراوده ور په رژین کرا بوو. کاتی که هه وای دورگه ی کریت سارد ده بیته گایه کان ده گوازنه وه بۆ ناو پشتیره کان و له وه رزی گه رما له له وه رگه کاندایه دیان له وه پێن، به لām ئەو گایانه ی که ده بی سبه ی یان دوو سبه ی له گۆره پانی گابازیدا په لاماری گه نجه سه ما که ره کان ده بن، له پشتیره کاندایه ده بوون.

کاتی گه یشتینه دامه زراوی گابازی مامۆستا که ی مینا له وێ بوو و که منی له و جیگایه بینی خۆش حالێ خۆی ده بری. هه روه ها ئەو کاهینه ی که کاریان په روه ده کردنی گایه کان و راهیتانی سه ما که ره کان بوو به بیینی مینا خۆش حال بوون، به بی ئەوه ی دیار نه بوونه درێژ خایه نه که ی ئەویان پێ سه یر بیت.

کاهینه کان له دوا ی ئەوه ی زانیان که من پزیشکیکی میسریم له باره ی خواردنی گایه کان و هه روه ها له باره ی ئەوه ی له چ کاتی که دا خواردنیان بدریتی که بیسته هۆی بریقه دار بوونی مووی له ش و زیاتر بوونی ته مه نیان، هه ندی پرسیاریان لێ کردم. له کاتی که دا که من ده مزانی زانیاری ئەوان له م باره یه وه له هی من زیاتر بوو، چونکه له سه دان سال له مه وه به ره وه تا ئیستا باو و باپیرانی ئەوان خه ریکی په وه رده کردنی گایه کان بوونه و له دوا ی هه ر سه رده مپیک زانیاری باوکان گوازاوه ته وه بۆ کۆره کانیان و ئەو کۆره کانیان زانیاری زیاتریان ده خسته سه ر و ده یاندا یه جلی نوێ.

مینا له لای کاهینه کان به پێزو خۆشه ویست بوو و کاتی که ئەویان بینی،

به چاک زانینی ماموستاکه شی، ره زامه نندیان نیشان دا که مینا سبهینتی له بهردهم گایه کدا سه ما بکات و گایه کیان بو دهست نیشان کرد. مینا لهم هه لېژاردنه زور خوشحال بوو چونکه دهیزانی که ده توانی سبهینتی هونه ره که ی خوی نیشانی من بدات. له دواي ئه وه مینا رینومایی کردم و چوینه لای کاهیننی گه وره که سه رۆکی هه موو کاهینه گابازه کان بوو. کاتی چوینه ناو ژووری کاهینه که وه به هۆی تاریک بوونی ژووره که ی له پیشاندا نه ماندی، به لام له دوايیدا چاوم به مرقۆتی که وت که سه ری وهک گا بوو و رهنگی زهرد بوو. ئه م مرقۆهی سه ری وهک گا دهاته بهرچاو، له بهرامبه ر ئیمه سه ری دانه نواند و دوايی سه ره گایه که ی له سه ری هه لگرت و تیگه یشتم سه رو ده موچاوی هه ر وهک مرقۆتیکی ئاساییه.

ئه گه رچی ئه و پیاوه که کاهیننی گه وره بوو له گه لماندا به پیکه نین بوو و رووی خوش بوو به لام من له چروچاوی ترسام، چونکه جوړه موړکیکی قیناوی و بی به زیانیه ی توندم له ده موچاویدا هه ست پی کرد.

مینا کاتی که ویستی باسی بکات که بۆچی ماوه یه ک دیار نه بووه و نه یتوانیوه له کاتی خۆیدا خۆی بو خوی کریت بکاته قوربانی، کاهیننی گه وره وتی پیویست ناکات بو منی باس بکه ی. چونکه من ئاگام له م بابه ته هه یه و ده زانم توپان رفاند و بو ولاتی تانی تریان بردی. پاشان ریزو پیزانینی خۆی ئاراسته ی من کرد و وتی سینۆه له بهر ئه وه ی تو مینات گه رانده وه بو کریت که بتوانی خۆی بو خوایه که ی بکاته قوربانی من فرمانم داوه دیارییه کت بو بهن و کاتی که گه راپته وه میوانخانه که ت ئه و دیارییه نه ده بینی.

وتم من نه بو پاداشت مینام رزگار کردووه و نه بو وه رگرتنی ئه و پاداشته ش هاتوومه ته کریت، به لکو مه به سستی من کوکړدنه وه ی زانسته و بهر له وه ی بو کریت بیم بو ولاتی تانی سووریا و بابل و هاتی سه فهرم کردووه و له و ولاتانه زور شت فیر بووم و ئیستا هاتوومه ته کریت که لیره ش زانیارییه کانی خۆم ده وله مه ند

بکه م.

له باره ی خوی (کریت) ده وه شتی سه رنج راکیشم بیستووه و به منیان گوتووه که ئیوه خوایه کی گه وره تان هه یه که که چه کان و کوړه گه نجه کانی خوش ده ویت، به مه رجی که هیچ پیس و پۆخلیه ک به جه سته یانه وه نه بیست و ئه مه سیفه تیکی گه وره یه، که له خوایه کانی سووریا و بابل به دی ناکریت چونکه خوایه کانی سووریا و بابل ریگا ده دن ژن و پیاو له ناو په رستگه دا له گه ل یه کتریدا رابویرن. کاهیننی گه وره وتی لیره دا جگه له خوی گه وره ی ئیره خوی تریش هه یه که خه لکی ده پیه رستی و ته نانه ت له ناوچه ی به نده ریش په رستگه هه یه بو په رستی خوایه کانی ولاتی تانی تر، تو ده توانی ئه گه ر هه زت لی بی له و په رستگانه بو خوی ناموون که خوی میسه ر قوربانی بکه ی.

به لام بیانیه کان خوی گه وره ی ئیمه نانس و ناشتوانن بیناسن چونکه ته نیا ئه و که سانه ی که بو ناسینی ئه و په روه رده کراون و له شوپنکه وتووه راهینراوه کانن، بوپان هه یه که ئه و بینن و تا ئیستا هه ر که سی که ئه وی بینیی نه گه رپاوه نه ته وه که بلتی خوی گه وره ی ئیمه چۆنه و هه ر ئه وه ونده به ئیوه ده لیم که گه وره یی و به خته وه ریی گه لی کریت به هۆی خوایه گه وره که یه تی.

وتم ئه ی کاهیننی گه وره، ئه و کاته ی له ولاتی (هاتی) بووم له دانیشتوانی ئه ویم بیست که خوایه کانی ئه وان ئاسمان و زه وین و یه کتی له وانه به هۆی بارانه وه زه وی دوو گیان ده کات و ده ی کاته خاوه ن به رو بووم. له و کاته دا به شیوه یه کی ناته واه که وته گویم که خوی کریت، ده ربایه چونکه ئه و میلله ته ده سه لات و به خته وه ریی خۆی له ریگای ده ریا وانییه وه ده ست که وتووه.

کاهیننی گه وره وتی به شپک له قسه کانی تو راسته و ئیمه زور له هۆیه کانی به خته وه ریمان له ده ریا وانییه وه ده سته که وتووه. به لام خوی ئیمه ده ریا نییه به لکو خوی ده رباشه.

سینۆه ده بی بزانی که له ناو هه موو گه لاند گه لی کریت ته نیا گه لیکه که

خوايه کي زیندوو به خوی گه وړه ی خوی ده زانیت له کاتیکدا که گهلانی تر خوايه مردوو هکان دپه رستن یان شیوه ی نه و خوايه نه دپه رستن که به بهرد، یان دار دروستیان کردوو. خوی ئیمه نه خوايه کي مردوو و نه بهرد و داره، به لکو خوايه کي زیندوو و تا نه و روزه ی خوايه که ی ئیمه زیندوو بیت هیچ گهلئ ناتوانئ له گهل میلله تی کریت- دا جهنگ بکات و نه گهریش بیکات تیک ده شکئ.

وتم بیستومه خوايه که ی ئیوه له نه شک و تیکدا، یان له خانویه ک که دالانی درتژ و تاریکی هه یه ده ژیت و من زور حه ز ده کم که نه شک و ته، یان نه خانووه ببینم، به لام نازانم بچی نه و که سانه ی بۆ ببینی خوی ئیوه ده ستینشان ده کرتین و ده چنه جیگا که ی نه و، ناگه پینه وه. له کاتیکدا که ریگیان پیدراوه که بگه پینه وه، ئایا ئیوه ناتانه ویت به من بلین بچی هیچ کامیک له وانه نه گه پراونه ته وه.

کاهینی گه وړه وتی له گهل نه و شدا که خوی ئیمه له شیوه ی گایه که، به لام نه و خوايه گا نییه، به لکو بوونه وهریکه که کهس ناتوانئ بلت چیه و ههر نه و نه ده زانین که ژبانی هه یه. به لام که ده لین بچی نه و که سانه ی ده چنه جیگا که ی ناگه پینه وه، نه م بابه ته به هوئ راده ی به رزی به خته وهری و شانازییه. چونکه گه وهرترین شانازی و به خته وهری بۆ کچ و کورپه گه نه کانی ئیمه نه و هه یه که خوا ببین و له لای نه و بمیننه وه و ههر له بهر نه و کاتئ که خوايه که ده بین نه و نه ده خویان به به خته وهر ده زانن، که ژبانی نه م دنیا یه یان له بهر چاو ده که ویت، چونکه ده زانن که نه گه بۆ نه م دنیا یه بینه وه ده بیت نازارو مهینه تی نه م جیهانه بچیزن و خویانی بۆ بگرن. (مینا) ئایا تو ناره زوو ناکه ی بۆ مالی خوا بچیت و باقی ته مهنت له وئ بیت.

مینا وه لامی نه دایه وه و من وتم ئایا من که ریگام نادهن بچمه ناو خانووی خوا، ده توانم ده رگای چوونه ژووره وه که ی ببینم؟

کاهینی گه وړه وتی نه و شه وه ی که مانگ له ئاسماندا به ته واده تی پر ده بیت وه (مانگه شه و) و نزیک ده بیت وه و له و شه ودا مینا ده چیته مالی خواو له وئوه توش ده توانی ده رگای خانوو که ببینی.

وتم نه ی نه گه ر مینا ئاماده نه بیت بۆ مالی خوا بچیت چۆن ده بیت؟ کاهین وتی هیشتا نه م حاله ته رووی نه داه که کوریکي گه نج یان کچن ئاماده نه بیت بۆ مالی خوا بچیت و (مینا) ش له دوی نه وه ی له بهرده م گایه کانا ندا سه مای کرد به وپه ری حه زو ناره زوو وه ده چیته مالی خوا. له دوی نه م قسه یه کاهینه که سه ره گایه که ی له سه ر کرد که تیمان بگه یه نیت ماوه ی چاوپیکه و تنه که کو تایی پی هاتوو: مینا دهستی گرتم و له هو ده که هاتینه ده ره وه.

دوی نه وه ی له مالی کاهینه که هاتینه ده ره وه مینا لیم جیا بووه وه و وتی له بهر نه وه ی سه بینه رژی سه ما کردغه نه مشه و ده بی له دامه زراوی گابازیدا بمینمه وه و من به ته نیایی بۆ میوانخانه که گه رامه وه.

سه یرم کرد (کاپتا) که شهرابی نوشی بووه، که یف خوش بو و وتی سینه وه ... گه وهری من ... ئیره سه رزه مینی رژیئا و و ناوه ندی به خته وهریه (میسرییه کانی کۆن نه و شته ی که گهلانی تر له چاخه کانی دوی نه و ان پییان دهوت به هه شت، نه و ان ناویان لی نابوو سه رزه مینی رژیئا و - وهرگیر). لیره خواردنه وه زور و هه رزانه و هیچ گه وهریه ک به گوچان له خزمه تکاره که ی خوی نادات و لئی ناپرسی چهندي ژپرو پارهت لی دزیوم و نه گه ر گه وهریه ک له بهنده که ی خوی تووره بیت و له مال ده ری بکات، بهنده که یه ک رژی خوی ده شاریته وه و رژی دوا یی ده گه ریته وه مال و خاوه نه که ی تا وانه که ی فه راموش ده کات، به لام مامه له چیه کانی ئیره زور فیلبازن و وه ک چۆن بازرگانیکي نه زمیر بازرگانیکي میسری هله ده خه له تینی نه مانیش فیل له مامه له چیه کانی نه زمیر ده که ن.

له جياتى ئهوه لهه شاره، جوړه ماسييهكى بچووك دهكه نه ناو روڼى زهيتونه وه و ماوهيك تبايدا دهپتلنه وه و ئهم ماسييه ئه وهنده به تام دهبيت كه ههر چنديكى لى بخوبت تير نابيت، (مه به ستى كاپتا ماسيى «ساردين» بوو كه دانىشتووانى كريت دهپانخسته ناو روڼى زهيتونه وه و هيشتا ئهم نه ريته له نه وروپا و ئاسيا به رده وامه - وهرگير).

له پاش ئهم قسه يه به نده كه م دهركاى هوډه كهى داخست و دواى ئه وهى دلنيا بوو كه كهس له پشت دهركا كه وه گوڼى له دهنگى ئيمه نابيت وتى: گه ورم له م ولاته دا كار ه ساتى سه رسوپه ينه روى داوه، چونكه من له مه يخانه كانى ناوچه ي به نده رى بيستم خواى كريت مردووه و كاهينه كان كه له مردنى خواى كريت ترسيان لى نىشتووه هوډ ده دن خوايه كى تر بدوزنه وه. به لام هه ركه سى ئهم قسه يه بكات به سه ختى سزا ددرى و دوو نه فەر له ده ربا وانه كان كه ئهم قسه يه يان كړد بوو له سه ر تاشه به رده كانى قه راغ ده رباى كريت ه وه فرييان دانه ناو ده ربا بو ئه وهى بڼه خوړاكى (ئه ختوپوت) ه كانى ده ربا (ئه ختوپوت ناژه لى كى ترسناكى ده ربا ييه كه له فارسيدا «هشت پى» ي پى ده لىن - وهرگير) و له بهر نه وهى دانىشتووانى كريت ده لىن ده سه لات و به خته وه ريبان به ژيانى خوايه كه يانه وه به نده، كه واته ئه گه ر خوايه كه يان بمرى گه لى كريت ده سه لات و به خته وه ريبه كه يان له كيس ده چيت.

كاتى كه كاپتا ئهم قسه يه ي كړد، ئوميدى له دلما دروست بوو و پيم وت ئه گه ر واييت و خواى گه لى كريت وه كو ده لىن مردبى و ايزانم ئهم هه وال ه راستيشه، (چونكه ئه گه ر چى حكومه ته كان به رده وام هه وډ ده دن رووداوه كان له خه لكى بشارنه وه به لام خه لكى ئاگادارى هه موو هه والى دهن). له دواى نه وهى مينا چووه ناو خانووى خواكه يان يه كسه ر له وى هاته دهره وه.

***

(۱) - خوښه رانې به ريز دهن سهرنج بدن كه ئهم به شه له به سه ر هاتى سينو هه له باره ي دورگه ي (كريت) كه يه كيكه له ناو ونده گه وړه كانى شارستان ييه تى جيهان له كاتى پزىشكى ميسرى (له چوار هه زار سال له مه به ر) له رووى ميژووييه وه يه كيكه له به شه سهرنج راكيشه كانى ئهم به سه ر هاته. چونكه ميژووى دورگه ي (كريت) به پيچه وانه ي ميژووى ميسرو ئيران و يونان و روم زور ناسراو نييه و له وانه يه هيشتا هه ندى له خه لكى نه زانن كه (كريت) له شارستان ييه تى دنبا دا چ ده وړيكى كاريگه رى هه بووه - وهرگير.

(۲) - له گه ن: كۆل

(۳) - بيگانه نه واز: نه وهى بيانى ده لا وينته وه و ريزى لى ده گرى - ميوان دوست.

(۴) - گاباز: نه و كه سه ي كه له به رده م گايه كاندا سه ما يان يارى ده كات - گاهه مه - نه وهى كه ئيستا له هه ندى له ولاتاندا هه ر باوه نه وه يه كه گاباز كه په رويه كى سوور به ده سه ته وه ده گرى ت و له به رامبه ر گايه كه دا په روكه ده جوو لينته وه و به و شپوه يه تووره ي ده كات - وهرگيرى كوردى

له گۆره پانی گابازی (کریت) دا

رۆژی دواپی به یارمه تیبی مینا، که له مهیدانی گابازییه که دهستی ده پۆیی، مینان له جیگایه که دانیساند که بتوانم له وێوه هه موو شۆینێ به باشی ببینم. گایه کانیا یه که یه که هێنایه ناو گۆره پانه که وهه سه یرم کرد له گه له ئه وه شدا که له وێ زیاتر له ده ریز ته ماشاچی لی بوو، به لام هه موویان به باشی ده یانبینی، چونکه جیگای ته ماشاچییه کان به شپوهیه که دروست کرابوو که هه ر ریزیک له ریزه که ی دواپی خۆیه وه نزمتر بوو، به بی ئه وه ی هیچ کامیکیان به رچاوی ریزی دواوه ی خۆی بگری.

سه مای که چه کان و کوره گه نه که کان له به رده م گایه کاندای چهند جوړیک بوو و له هه مووی قورستر ئه و سه مایه بوو که سه ماکه ره که ده بوایه به سه ر هه ردوو شاخی گایه که دا باز بدات و بچیتته سه رپشتی. من وه کو پیتستر باسم کرد، له رابردوو دا جارێک بینیبووم که مینا ئه م سه مایه ی ده کرد.

من بینیم ده له مه نده کانی (کریت) له سه ر گایه کان گره ویان ده کرد و وه ک ئه وه بوو که بزانه هه ندێ له گایه کان له وانیه تر باشترن. به لام له دیدی من گایه کان هه موویان یه کسان بوون و نه مده توانی هه ست به جیا وازیان بکه م.

میناش وه کو خه لکی له به رده م گایه کدا سه مای کرد، سه ره تا له سه ماکه ی ترسام چونکه یه که قوچی گایه که به س بوو بو ئه وه ی مینا بکوژیت، به لام له دواپی ئه وه ی ده ست و بریدییه که یم بینێ و بۆم ده رکه وت ماسولکه کانی له شی له ژیر فه رمانیدان، ترسم نه ماو وه ک خه لکی تر شادیم بۆ کرد.

له کریت پیاوه گه نه که کان و که چه کان به رووتی له به رده م گایه کاندای سه ماده که ن له به ر ئه وه ی سه ماکه یان ئه وه نده مه تر سیداره که ئه گه ر کراسیان له به ردا بیت

له وانیه به کوژرین، چونکه کراس ئه گه رچی ته نکیش بیت ریگا له وه ده گریته که بتوانن به ئاسانی به سه ر ماسولکه کانی له شیاندا زالی بن. ئه گه رچی که چه کان هه موویان سه ماکه یان جوان بوو، به لام له دیدی مندا سه ماکه ی مینا له هی هه موویان جوانتر بوو، به لام مامۆ ستاکه ی مینا له و باوه رده دا بوو که له به ر ئه وه ی ئه و که چه گه نه که ماوه یه که له کریت دوور که وتوته وه و مه شقی نه کردوو وه کو پیتوست توانای سه ماکردنی نییه.

له دواپی ته و او بوونی سه ماکه ی مینا له کاتی کدا که روئیکی تایبه تی له له شی دابوو، هاته لام و وتی: سینۆهه دوو سه بی مانگ له ئاسماندا ده بیتته باز نه یه کی ته و او و من ده بیت بچه م مالی خواوه و له به ر ئه وه هاوړیکانم بانگه یشتیان کردووم که له جه ژنیکدا به شداریم، ناتوانم له گه له تۆدا بێم، به لام له و شه وه ی که ده چه م لای خوا ده توانی وه کو هاوړیکانی ترم تا شوینی چوونه ژوووه له گه لندا بیت.

وتم: مینا هه ر چوئیک که هه زت لیه و ده که م و له و شه وه دا له گه له ت دیم و له ئیستاهه تا دوو سه بی شه و کاته کانم به بینینی شته دیده نییه کانی کریت به سه ر ده به م و یه که ێک له و شته دیده نییانه که خۆشییه کی بۆ منیش تیدایه ئه وه یه که هه ندێ له و که چه گه نه که ی هاوړیی تۆن و هیشتا خۆیان وه قفی خوا نه کردوو، بانگه یشتیان کردووم که له و میواندارییه دا به شداریم که بریاره به زوویی له م شاره دا به ریا بکریته و کاته کانم به شادمانی له گه لیاندا به مه سه ر، ئه گه رچی ئه وان وه کو تۆ جوان نین به لام له شولاریکی قه له ویان هه یه و قه له وییه که یان نو قسانی جیوانیه که یان پرده کاته وه.

مینا بازووی منی گرت و وتی: سینۆهه من رازی نیم که تۆ له و کاته ی منت له لانیم برۆیتته لای ئه و که چانه ی هاوړیی من و هه ر نه بی تا ئه و کاته ی ده چه م خانووی خواوه بوهسته و دواپی نازادی که چه ندت هه ز لی بوو بچیتته لای ئه و که چانه و له گه لیاندا گفتوگو بکه یت.

وتم: مینا ئەم قسە یەم بە گالته بوو، ئە گەرنا من حەزم لە هاوئشینیی ئەوان نییە و ئیستا دە گەر پتمەوه ناوچە ی بە ندهری و خەریکی پزیشکی دەبم. چونکە لەوێ خەلکیکی زۆر نەخۆش کە هی ولاتانی ترن و پتوبستییان بە چارەسەر کردنی من.

پاشان بەرەو میوانخانە کە گەرامەوه و بە کارە کەمەوه خەریک بووم، هەتا شەو داھات و مانگ لە ئاسماندا دەرکەوت و لەو کاتەدا لە هەموو ناوچە بە ندهرییە کەدا دەنگی مۆسیقا و ئاواز بەرزبوو، چونکە لە بە ندهری کریت خانووی گشتی زۆر بوو و تەنانەت ئەو کەسانە ی هەژاریش بوون لە کریتدا وەک دەولە مەندەکان کاتەکانیان بەخۆشی رادەبوارد و بە شێوەیە ک دەژیان کە دەتگوت هەرگیز نامرن و لە جیھانی کدا دەژین کە خەم و پەژارە و ئازاری تیا نییە. من لە ژوورە کە ی خۆم بەبێ ئەو ی چرا هەلبکەم لە رووناکی مانگدا دانیشتبووم و کاپتا لە هۆدە کە ی خۆی کە لە بەرامبەر ژوورە کە ی من بوو راکشابوو و نووستبوو، یان خۆی ئامادە دەکرد کە بنوێت.

لەو کاتەدا ژنیکی گەنج ھاتە ژوورە کەم و سەیرم کرد لەو کچانە یە کە لە میوانخانە کەدا کار دەکات و پتمی وت: سینۆھە... ئایا حەز دەکە ی بېمە خزمەتکاری تۆ؟

وتم: نا... خزمەتکارم ناوێت..

وتی: ئە گەر بێردە کەیتەوه کە من ھونەر بکەم نییە و کابانییە کەمت بە دل نییە یەکیکی تر لە خزمەتکارەکانی میوانخانە کە بانگ دەکەم کە بێت و تۆ ئەو بکە بە کارە کەری خۆت.

وتم: نا... نا... من خزمەتکارم ناوێت و دەمەوێ تەنیا ب.

کچە کە وتی: سەیرە، بیانییەکان لە گەل ئەو هەشدا کە وەسیلەیان ھە یە کاتەکانیان بەخۆشی رابوێرن، کەچی بەھۆی پریاریک، خۆیان تووشی پەژارە دەکەن و تەنیا دەمێننەوه. لە کاتی کدا کە خۆی کریت مرقفی بۆ سوود وەرگرتن لە

خەلاتەکانی دنیا دروست کردوو.

دوایی لیم نزیک بوو وەو وتی: سینۆھە بۆ ئەو نده زۆر لە خۆت دەکە ی؟ لە گەلدا رابوێرە چونکە من حەز دەکەم بزائم کە پزیشکیکی میسری چۆن رادەبوێرێت.

وتم: وازم لی بێنە، چونکە بێ تاقەتم.

کچە گەنجە کە وتی: ئە گەر تۆ وەکو بیانییەکانی تر زەوقت نییە لە بەر ئەو یە کە خۆت لێرەدا زبندانی کردوو.

وتم: لە هۆدە کەم بڕۆ دەرەوه و تا بانگم نەکردووی مە یەوه.

کچە کە وتی: من پتم سەیرە لە ولاتی ک کە پیاو کانیان وەکو ئەم پزیشکە میسرییە یە، خەلکی لەویدا بە چ ئومێدی دەژین.

من چاوم لە مانگ بربوو چونکە دەمزانی تاکە ژنی ک کە ئامادەم بیکەم بە خوشکی خۆم لیم جیا دەبێتەوه، بۆ ئەو ی پروات بۆ مائی خویە کە ی و کچینی یە کە ی پشکەش بکات. لەم بێر کردنە وە یەدا بووم کە لە ناکاو هەستم کرد یەکی ک لە ژوورە کەمدایە و ئەو بۆن عەترە ی لێ دەھات کە دوینی لە مەیدانی گابازییە کەدا بۆنم کردبوو. سەرم ھەلبری و پروانیم ئەو کەسە مینایە.

وتم: مینا چۆنە ھاتوو ی تە بۆ ئێرە؟

مینا وتی: بە ھێواشی قسە بکە چونکە حەز ناکەم کەس گوێی لە دەنگمان بێت دوایی لە تەنیش ت مەوه دانیش ت و وتی: لە بەر ئەو ھاتوومە تە ئێرە چونکە لە قەرەوێلە کە ی خۆم کە لە دامە زراوی گابازییە بێزار بوومە.

من بە بیستنی ئەم قسە یە سەرم سوورما، چونکە زۆر دوور بوو ژنیکی وەک مینا بەو ھەموو لایەنگیری کردنە ی گابازی، رقی لە قەرەوێلە کە ی ئەو دامە زراو ە بێت.

دوایی مینا وتی: خۆشم بە تەواو تە نازائم بۆچی لەم کاتەدا ھاتوومە تە ئێرە و لەوانە یە نەفرە ت لێ بوونی قەرەوێلە کەم منی بۆ ئێرە راکیشابیت. لەوانە شە

هاتبیتم له گه‌ل تودا گفتوگو بکهم و نه‌گهر هزرت له نووستنه، لیږه ده‌ږوم و نه‌گهریش ناتهوئ بنووی له‌لات دهم‌نمه‌وه و گوئ له قسه‌کانت ده‌گرم و بونی ده‌رمانه‌کانت ده‌کهم و ههرکاتئ کاپتا قسه‌یه‌کی پیکه‌نیناوی بکات قژی سهری راده‌کیشم. من وا هه‌ست ده‌کهم سه‌فه‌ر کردنی من له‌گه‌ل تودا بو‌ئه و ولاتانه بیروپرامی گوږیوه و ئیتر وه‌کو پیشوو له‌بونی گایه‌کان و سه‌یرکردنی گابازی و ده‌نگی هاواری ته‌ماش‌اچیه‌کان چیژ وهرناگرم. ته‌نانه‌ت به‌ پیچه‌وانه‌ی رابردوووه‌ه هه‌ز ناکهم بچم بو‌ مالی خوا و نه‌و قسانه‌ی خه‌لکی له‌ ده‌وروبه‌رمدا له‌ باره‌ی ئهم باب‌ه‌ته‌ ده‌یکهن له‌ گویتدا وه‌ک قسه‌ی بی واتای مندا‌لان وایه و یاری کردنی هاوړپیکانم نابیته‌ هو‌ی سهر‌گه‌رمیم و وه‌ک نه‌وه‌ وایه‌ که‌ نه‌قلی له‌سهرم ده‌رکردی و نه‌قلی‌کی تری خستبیته‌ می‌شکمه‌وه، وه‌ک نه‌قلی نه‌و گه‌لانه‌ی که‌ من نه‌وانم بیني. له‌به‌ر نه‌وه‌ ئیستا به‌ تود ده‌لیم ده‌ستم بگه‌ر و نه‌گه‌رچی نه‌مړو ده‌تگوت هه‌زرت له‌ ژنی قه‌له‌وه‌و من قه‌له‌ونیم، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا هه‌ز ده‌کهم ده‌ستم بگری.

وتم: مینا من له‌ گه‌نجیتیمدا پیاوړکی ساده‌ بووم و ئاره‌زووم نه‌وه‌ بوو بیمه‌ خاوه‌ن ژن و مندا‌ل، تا کاتیک که‌ تووشی ژنیک‌ی ته‌ما‌حکار و بی به‌زه‌یی بووم و هه‌رچییه‌کی هه‌مبوو لیتی سه‌ندم. له‌و روژه به‌دواوه‌ ئیتر من هه‌زم له‌ هیچ ژنیک‌ نه‌کرد، چونکه‌ نه‌فهرتی ژنان چووبووه‌ ناو دل‌مه‌وه‌و وام بیر ده‌کرده‌وه‌ که‌ هه‌موو ژنه‌ گه‌نجه‌کان وه‌ک نه‌و ژنه‌ن، به‌لام له‌ دوا‌ی نه‌وه‌ی تو‌م بیني و شاره‌زای ژیریت بووم و هه‌ستم به‌وه‌ کرد که‌ زیږ و پاره‌ هیچ سه‌رنجت رانا‌کیشیت، تی‌گه‌یستم که‌ له‌ دنیا‌دا هه‌ندی ژن هه‌یه‌ که‌ پیاو بتوانی بی‌کات به‌ خوشکی خو‌ی، به‌بی نه‌وه‌ی له‌به‌ر زیږ و پاره‌ خو‌ی بکات به‌ خوشکی.

له‌وکاته‌وه‌ له‌ دل‌مدا خو‌شه‌ویستی بی ده‌سه‌لانه‌کان و هه‌ژاران دروست بوو و نه‌خو‌شه‌ که‌مده‌رامه‌ته‌کانم چاره‌سهر ده‌کرد به‌بی نه‌وه‌ی داوای هه‌ق ده‌ستیان لی بکهم و ددانی نه‌و که‌سانه‌ی نازاری ددانی هه‌بوو ده‌مکیشا به‌بی نه‌وه‌ی داوای

پاره‌که‌ بکهم چونکه‌ کاتیک که‌ ده‌مبینی تو‌ تا نه‌و راده‌یه‌ بی بایه‌خ ده‌روانیته‌ مالی دنیا به‌ خو‌م وت منیش ده‌بی مالی دنیا له‌لام بی به‌ها بیت، به‌لام ئیستا که‌ تو‌ ده‌ته‌وی لیم جیا‌ببیته‌وه‌ و بو‌ خانووی خوا‌ی کریت برۆی من هه‌م له‌ خوا‌یه‌کان بی‌زار بووم و هه‌میش له‌ مرؤف، چونکه‌ ده‌زانم دوا‌ی رو‌یشتنی تو‌ روحی من وه‌ک قه‌له‌ره‌شیک‌ی ره‌ش وایه‌ که‌ له‌ بیابانیکی رووتدا بیت و هه‌میشه‌ هاوده‌می په‌ژاره‌ بیت.

بو‌یه‌ به‌ تود ده‌لیم مینا.. له‌ جیهاندا ولات زوره‌، به‌لام زیاتر له‌ رووباریک نییه‌و نه‌ویش رووباری میسر. رووباره‌کانی تر ئاویان هه‌یه‌ و ئاویان تیدا ده‌رژیت، به‌لام وه‌ک رووباری نیل ژیان ناب‌ه‌خشن. ئهم رووباره‌ به‌بی هیچ به‌ریه‌ست و دیواریک که‌ له‌ به‌رده‌میدا دروست بوو بیت زه‌وییه‌ ره‌شه‌کانی میسر ئاودیری ده‌کات و نه‌گه‌ر ته‌ما‌ح و چاو‌چنۆکی خاوه‌ن زه‌وییه‌کان به‌یلتیت نه‌وه‌نده‌ به‌روبووم له‌ کی‌لگه‌کانی میسر‌دا به‌ ده‌ست خه‌لکی ده‌که‌ویت، که‌ هه‌رگیز دانیش‌تووانی ولاته‌که‌ی من ناتوان نه‌و هه‌موو خوار‌دنه‌ بخون. وه‌ره‌ با برۆین و خو‌مان بگه‌یه‌نینه‌ که‌ناری رووباری نیل و له‌وی خانوویه‌ک بکړین و گوئ له‌ ده‌نگی مراو‌ییه‌کانی ناو قامیشه‌لانه‌کان بگرین و که‌شتی خوا‌ی ئاموون (مه‌به‌ست خو‌ره - وه‌رگپړ) ببینن که‌ به‌ ئاسماندا ده‌روات.

مینا وه‌ره‌ و باقیی ته‌مه‌نمان به‌ ژیانیک‌ی بی خه‌م به‌ینه‌ سه‌رو کاتئ که‌ گه‌یش‌تینه‌ میسر به‌ یه‌که‌وه‌ گوژه‌ ده‌شکینن که‌ ببینه‌ ژن و می‌ردی یه‌کتر و نه‌و کاته‌ له‌ یه‌کتری جیا نابینه‌وه‌ و له‌ دوا‌ی مر‌دغان، ته‌رمی من و تو‌ مؤمیایی ده‌کن و ده‌چینه‌ سه‌رزه‌میني روژ‌ئاوا و هه‌تا هه‌تایه‌ له‌وی به‌یه‌که‌وه‌ ده‌ژین.

مینا به‌ده‌سته‌کانی خو‌ی ده‌ست و چاومی نه‌وازش کرد و وتی: سینۆه‌ه‌ من ناتوانم له‌گه‌ل تودا بو‌ میسر یان ولاتیک‌ی تر بیم، چونکه‌ هیچ که‌شتیه‌ک من لیږه‌ه‌رناکات و به‌تاییه‌ت له‌ دوا‌ی سه‌ما‌کر‌دنه‌که‌ی نه‌مړو هه‌موو خه‌لکی ده‌زانن که‌ من ده‌بی بچمه‌ ناو‌خانووی خواوه‌ و هه‌ر کاتئ تو‌بته‌ویت به‌ره‌ه‌لستی چوونی

من بکهیت دهتکوژن و من دهبی هەر چۆنیک بیت بچم بو ئهوی و هیچ هیزیک له جیهاندا نییه که بتوانی پیش لهم کاره بگریت.

وتم: مینا کهس نازانی سبهینی چی روودهدات و لهوانهیه تو لهو شوینهی که هیچ کهسی لێی نهگهراوهتهوه بگهڕیتتهوه و لهوانهیه دواى ئهوهی چوویتته ژوووهوه و کچینییه کهت پیشکهش کرد به رادهیهک ههست به بهختیاری بکهیت که ئهم جیهانه فهرامۆش بکهیت. بهلام ئهوهندهی من بزانی ئهو شتانهی به دهم خوایه کانهوه دهیلێن ههمووی ئهفسانهیه و من هیشتا له ولاته جیا جیاکان شتیکم نه بینیه که باوهرم بهرامبهر به خوایه کان به هیز بکات. بۆیه ئهگهر تو لهوی نهگهڕیتتهوه، من دیمه ناو ئهو خانووهوه و تو دهگهڕیتتهوه ئهگهر چی ئهم کاره ئاخیرین کردهوهی من له ماوهی ژیاغدا بیته و دواى ئهوه بمرم.

مینا دهستی خۆی خسته سهردهمم و به ترسهوه سهیری دهووبهری کردو وتی: ئهم فکره لهسهرت دهركه، چونکه خانووی خوا تاریکه و هیچ کهسی تهنانهت دانیشتووانی کریت ناتوانن بچنه ناو خانووهکهوه، مهگهر ئهو کهسانهی که وهکو من ههلبژێردران، ئهگهر نا ئهوانی تر دهمرن، بهلام من دهتوانم به رهزامه ندیی خۆم لهو خانووه بگهڕیتتهوه. چونکه دهزانم خوایه کهی ئیمه بی بهزهیی نییه و من به زۆر له مائی خۆیدا راناگریت و ئهگهر به تهمای گهڕانهوه بم رینگام پی دهدات که بیتمهوه. ئهم خوایه زۆر جوانه و ههمیشه ئاگای له دانیشتووانی (کریت) که له بهخته وه ریدا بژین و بههۆی چاکه ی ئهوه که لهم ولاته دا گهنم پی دهگات و له زهیتوون روژن دروست دهبیته و که شتییه کان له بهندهرێکهوه بو بهندهرێکی تر دهروژن و ته مه چرکهکانی دهريا نابیتته هۆی نقوم بوونی که شتییه کان.

ههركهسی پشت به خوایه کهی ئیمه بیهستی بهردهوام خوشبهخت و شادمان دهبیته و من دلنیا م ئهم خوایه به دبه ختم ناکات و ئهگهر بزانیته که به تهمای گهڕانهوه م، رینگام لێ ناگریت.

من تیگه یشتیم که مینا له مندالییهوه بهو شیوهیه پهروهرده کراوه و گهوه ره بووه و پیی وایه خوای کریت له هه موو کهسی به هیزتره. بزیه ناتوانیته به شیوهیه کی تر بیربکاتهوه و ئهگهر من بمویستایه به قسه کردن تیی بگهیه نم که زۆریه ی ئهو شتانه ی له باره ی خوایه کانهوه دهیلێن ئهفسانه یه، نه یده سه لماند.

من له جیاتی ئهوه ی ههول بدهم گفتوگۆی له گه لدا بکه م دهستیم گرت و ئهو خۆی لیم دوور نهخستهوه و دهگریا و دهیگوت: سینۆهه، من دهزانم تو گومانته له من ههیه و وابیرده که یتهوه که له دواى ئهوه ی چوومه ئهشکه وته کهوه، لهوی نایه مه ده ره وه و ناگه ریمه وه بو لای تو، له بهر ئه وه حه ز نا که م خۆم لێ ته ریک بکه م و ئه گهر ئاره زووت لێیه هه ر چیه که ت دهوی بیکه.

وتم: مینا من پیاویک نیم که به بی رهزامه ندیی تهواو، ژنی بکه مه خوشکی خۆم، چونکه ئهم جوژه چیژ وهرگرتنه یه ک لایه نه یه و بو من له زه تی نییه و هه ر ئه وه نده که تو ئه مشه و هاتوو یته لام، بو من به سه و ئه گهر ده ته و یته شتیکم بده یته ی، ئه و ته و قه زێرینه ی پرچتم پی ببه خشه و من پیی رازیم.

مینا کاتی که ئهم قسه یه ی بیست دهستی کی به له شی خۆیدا هینا و وتی: سینۆهه، ئایا له بهر ئه وه ی که له ر و لاوازم حه زت له من نییه ؟ ئایا حه ز ده که ی که من له ماوه یه کی که م دا خۆم و هه ا قه له و بکه م که به بینینی قه له و ییه که م ترست لێ بنیشی؟

وتم: نا مینا.. هیچ ژنی که له دیدی مندا له تو جوانتر نییه، بهلام من نامه ویت له خوشه و بیستییه که ی تو که لکی نا ره و ا وهر بگرم و ئهم کاره به نا ره و ا دهزانم و لێی بیزارم. بهلام دهتوانم پیته بلیم کاریک بکه ی که ببیتته مایه ی خوشحالیی هه ردوو کمان.

مینا وتی: ئه و کاره چیه ؟

وتم: من و تو گۆزه یه ک به دهسته وه ده گرین و ده بشکینین و به هۆی ئهم کرداره وه ده بینه ژن و میترد. ئه گه رچی لێره کاهینی که نییه که ناومان له کتییی

په‌رستگه‌دا بنووسیت، به‌لام به پیتی داب و نه‌ریتی میسر کاتیک که ژن و بیایک به مه‌به‌ستی هاوسه‌ریتی گۆزه‌یه‌کیان شکاند ده‌به‌ ژن و می‌رد.

مینا پیکه‌نی و وتی: زۆر باشه، ده‌گۆزه‌یه‌ک بهینه با بیشکینین.

من له ژووره‌که چوومه ده‌روه تا‌کو به‌نده‌که‌م هه‌ل‌سینم که پیم و ابو و خه‌وتوه و پیتی بلیم گۆزه‌یه‌ک بهینیت، به‌لام سه‌یرم کرد کاپتا له پشت ده‌رگای هۆده‌که‌مه‌وه دانیشتوه‌وه ده‌گرییت و وتی: گه‌وره‌م من له به‌رئه‌وه ده‌گریه‌م چونکه جه‌رگیکی ناسکم هه‌یه و کاتی که بیستم ئەم کچه ئەندام باریکه له‌گه‌ل تۆدا قسه ده‌کات و تۆ وه‌لامی ده‌ده‌یتوه‌وه گریانم هات.

من تووره‌ بووم و شه‌قیکم لیدا و وتم: کاپتا ئایا تۆ هه‌ر چیه‌ک که له‌م هۆده‌یه‌دا وترا بیستت؟

کاپتا وتی: به‌لێ، چونکه ئەگه‌ر من نه‌میستایه‌ خه‌لکی تر ده‌بیست.

وتم: خه‌لکی تر چۆن گوێیان له قسه‌کانی ئیمه‌ ده‌بوو؟

کاپتا وتی: ئەمشه‌و چهند که‌سی هاتنه ئیره که مینا به‌خه‌نه ژیر چاودیریه‌وه و جاسووسی بکه‌ن، چونکه مینا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ناسراوه و هه‌موو ده‌زانن که ده‌چیته‌ خانووی خواهه‌وه، ئیستا له ژیر چاودیریدایه تا‌کو هه‌ل نه‌ییت. منیش زانیم که ئەگه‌ر له پشت ده‌رگای ژووره‌که‌دا دانه‌نیشم ئەوان لیره‌ داده‌نیشن و گوێیان له‌و شتانه ده‌گرت که په‌یوه‌ندی به‌وانه‌وه‌ نییه‌و له‌به‌ر ئه‌وه‌ من لیره‌ دانیشتم بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لکی نه‌توانن گوێ له نه‌ینیه‌کانت بگرن و دوا‌ی دانیشتم لیره‌ به‌بێ ئه‌وه‌ی نیازێ گوێ‌گرتنم هه‌بیت گویم له گفتوگۆ‌کانتان بوو و له‌به‌ر ئه‌وه‌ی قسه‌کانتان منداڵانه و راست بوو گریانم هات، چونکه وه‌ک پیم وتی جه‌رگی من ناسکه‌و زوو ده‌که‌ومه‌ه‌ گریان.

من چیت‌ره‌ له کاپتا تووره‌ نه‌بووم و وتم: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی گویت لی‌بووه‌ چیمان وتوه‌، برۆ و گۆزه‌یه‌ک بهینه.

کاپتا درێژه‌ی پێداو وتی: چ جو‌ره‌ گۆزه‌یه‌کت ده‌وی؟ ئایا گه‌وره‌ بیت یان

بچووک؟ ره‌نگدار بیت یان بێ ره‌نگ؟

وتم: تۆ خۆت ده‌زانی که هه‌موو گۆزه‌یه‌ک بۆ ئەم کاره‌ ده‌ست ده‌دات، به مه‌رجێ زوو برۆی گۆزه‌یه‌ک بهینی ئەگه‌رنا ناچارم ده‌که‌ی به‌ گۆچان بتنیرم.

کاپتا وتی: من ده‌متوانی کاتی که گۆزه‌ت ویست یه‌کسه‌ر برۆیشتمایه‌ و گۆزه‌یه‌کم بۆ بهینایتایه‌، به‌لام بۆ ئەوه‌ قسه‌م کرد که تۆ ده‌رفه‌تی بیر کردنه‌وه‌ت هه‌بێ، چونکه گۆزه‌ شکاندن له‌گه‌ل ژن، کاریکی گرنکه‌ و ده‌بی بی‌ری لێ بکه‌یتوه‌ و دوا‌یی بریاری له‌سه‌ر ده‌ی، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی پێ داده‌گری که له‌گه‌ل ئەم ژنه‌دا گۆزه‌ بشکینی ده‌رۆم و گۆزه‌یه‌ک ده‌هینم چونکه ناتوانم فه‌رمانه‌کانت جێبه‌جێ نه‌که‌م.

دوا‌یی رویشت و گۆزه‌یه‌کی هینا که بۆنی ماسیی لێ ده‌هات و دیار بوو که ماسییان تی کردبوو و له‌به‌رده‌م مندا دایناو من و مینا هه‌ریه‌که ده‌ستیکی گۆزه‌که‌مان گرت و به‌رزمان کرده‌وه و دوا‌یی دامان به‌ زه‌ویداو شکاندمان.

له‌دوا‌ی گۆزه‌شکاندنه‌که‌ کاپتا له‌سه‌ر زه‌وی دانیشت و قاچی مینای خسته‌ بان سه‌ری خۆی و وتی: له‌مه‌ودوا تۆ خانمی منی و وه‌ک گه‌وره‌که‌م ده‌توانی فه‌رمانم پێ بکه‌یت و له‌وانه‌یه‌ له‌ سینۆه‌ش زیاتر کارم پێ بکه‌ی، به‌لام هیوادارم له‌کاتی تووره‌ بوونتدا ئاوی کوللوم پیا نه‌که‌ی و پیلای بێ پاژنه‌ له‌ پێ بکه‌ی بۆئه‌وه‌ی له‌و کاته‌ی تووره‌ ده‌بی و ده‌یکیشی به‌سه‌رمدا سه‌رم نه‌شکی و نه‌ئاوسی. من له هه‌موو کاتیکدا هه‌ر وه‌کو وه‌فاداری سینۆه‌م، له‌گه‌ل تۆشدا به‌وه‌فا ده‌م، چونکه نازانم له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که تۆ له‌ر و لاوازی بۆچی من خۆشم ده‌ویتی و پیم سه‌یره‌ چۆن گه‌وره‌که‌م تۆی هه‌لبژاردوه‌، چونکه ئەگه‌ر من له جیاتێ گه‌وره‌که‌م بوومایه‌، هه‌رگیز کچیکی ئه‌وها له‌ر و لاوازم نه‌ده‌کرده‌ هاوسه‌ری خۆم، به‌لام واهه‌ست ده‌که‌م که له‌ دوا‌ی منداڵ بوون قه‌له‌و بی و من به‌لینت ده‌ده‌م و هه‌کو چۆن له‌ گه‌وره‌که‌م، که‌م ده‌دزم، دزی زۆر له‌ تۆش نه‌که‌م.

کاپتا کاتیک که قسه‌ی ده‌کرد وه‌ها تیکچوو بوو که که‌وته‌ گریان و مینا

ماوهیهک دهستی بهسەر و گەردنیدا هیئاو وتی: مەگری. منیش پیم وت: کەرتە گۆزە شکاوەکان کۆیکەرەووەو ببەرە دەرەو.

ئەو شەووە من و مینا وەکو رابردوو لەتەنیششت یەکەووە راکشاین بەلام من نەمویست سوود لە مافی هاوسەریتییەکم وەربرگرم و وەکو براهەک کە دەچیتە لای خوشکەکە ی خۆی کەلکی لێ وەربرگرم چونکە دەمزانێ کە مینا لە هاو دەمیتیی من خوشحال نابیت و من نەفرەتم لەو خوشحالییە یەک لایەنە یە بوو.

روژی دوا ئەو مینا وەک روژی پیشوو لەبەردەم گایەک سەمای کردو هیچ رووداوێکی خراب رووی نەدا، بەلام کورپکی گەنج کاتیک کە خەریکی سەماکردن بوو، بازی دایە سەرگایەک کە بچیتە سەر پشستی و کەوتە سەر زەوی و گایەک بە شاخەکانی کوشتی.

تەماشایەکان کاتیک کە ئەم رووداوەیان بینی هەلسان و هاواریان کردو من بۆم دەرکەوت کە لە خوشیدا هاوار دەکەن، نەک لەوێ پێیان ناخۆش بیت. دوا یی گایەکیان لەو گەنجە دوورخستەووە خەلکی دەوریان لە لاشەکە ی داو ژنەکان دەستیان بە خۆینی کورپەکە سوور دەکردو گویم لێ بوو کە دەیانگوت تەماشاکردنێکی خۆش بوو و، پیاوکان دەیانگوت ماوهیهکی زۆرە وەک ئەمڕۆ شتی دیدەنیمان نەبینیوو.

دوا یی ژن و پیاوکان بەرەو مالهەکانی خۆیان رویشتنەووە و ئەو شەووە چراکانی بەندەر و ناوشار لە شەوەکانی تر زیاتر هەلکراوون، چونکە ژن و مێردەکان ئەو شەوێان کردە جەژن و ئەم جۆرە خوشگوزەرانییە لە کریت باو بوو. ئەم راباردنە تەنیا بە بۆنە ی گابازیەکە ی ئەو روژەو مردنی یەکیک لە گابازەکان نەبوو، بەلکو لەبەر ئەوێ ژن و پیاوکان دەیانزانێ کە لەو شەووەدا کچیکی جوان دەچیتە خانووەکەو شادییان دەکرد.

من بە پێچەوانە ی ئەو خەلکە لەو شەووەدا تەنیا بووم، چونکە دەمزانێ کە

مینا لەو شەووەدا بە سواری گالیسکە یەکی زەرد بەرە و خانووی خوا دەروات و هاواریکانی بە سواری کەژاو، یان بە پێ لە دوا یەو بە خۆشی و پێکەنین دەروان.

من لەبەر ئەوێ دەمزانێ کە دەبێ لە دوا ی میناوە بڕۆم، سەر لە بە یانی ئەو روژە کە ژاو یەکم بۆ ئەو مەبەستە بە کرێ گرت و کاپتاش لەبەر ئەوێ دلی بە میناوە بوو، وتی لەگەڵتدا دیم و لە رێگا لە نێوان شار و ئەشکەوتە کەدا هەموو شادمان بوون، جگە لە من، چونکە دەمزانێ کە لەوانە یە ئیتر مینا نەبینمەو.

کاتیک لە خانووی خوا نزیک بووینەووە هەموویان بێدەنگ بوون و لە رووناکیی مانگدا لەو شۆینە وردبوومەووە کە بزانم چۆنە. لە خانووەکەدا جگە لە دەرگاکی هێچی ترم نەبینی، دوو دەرگای حەوجۆش (مەفرەغ) ی گەورە و قورسی یەک لە دوا ی یەکی لێ بوو و بۆ ئەوێ ئەو دەرگایانە بکەنەووە مینایان بردە ناو پەرستگە یەک کە لە نزیک خانووی خوا یەکیان بوو و ئەوانە ی لەوێ بوون پێیان وتم ئەو پەرستگە یە شۆینی نیشته جێ بوونی پاسەوانەکانی خانە ی خوا یە.

کاتیک کە مینا چوووە ناو پەرستگەووە کراسی لەبەردا بوو و لە دوا ی کاترۆمێرێک کە لەو پەرستگە یە دەرچوو بینیم کراسی لەبەردا نییە و رووتە، بەلام پرچی سەری بە پەرۆ یەکی سپی وەک تۆر بەستبوو.

مینا لە دوورەووە سەیرێکی کردم و بزەخەنە یەکی هاتی، بەلام هەستم کرد کە بزە ی سەر لێوی لە ناچارییەو بۆ دلدانەوێ من، ئەگەرنا مینا خوشحال نییە تا پێکەنێ. هەرەو ها بینیم لە دوا ی دەرچوونی مینا لە پەرستگە کە کاهینە گەورەکە ی کە سەری گای بەسەر خۆیدا کردبوو و دەم و چاوی نەدەبینرا، شمشیرێکی بە قەدیەووە کردبوو و لە تەنیششت میناوە دەرویششت.

لە نێوان بێدەنگیی خەلکی، کاهینە گەورەکە و مینا گەیشتنە دەرگای خانووەکە و پاسەوانەکانی پەرستگە ئەو دەرگایەیان کردەووە کە بۆ کردنەووە و

داخستنی هیژی بیست نه فەری دەویست. دوایی دەرگای دووهمیان کردووە و لەویدا یەکێ لە پاسەوانەکان مەشخەڵکی هەڵکرد و دایە دەست مینا و دوایی کاهینە گەورەکە و مینا چوونە ناو دالانێکی گەورەو، کە وادیار بوو دوور و درێژ و پاسەوانەکان هەردوو دەرگاکیان داخست.

بینینی ئەو دیمەنەو لەبەر چا و ن بوونی مینا لەو جیگایە ئەوەندە خەم هینەر بوو کە نەمتوانی بە پێتوێ بوەستم و لەسەر ئەو گیایە لەبەردەم خانووەدا شین ببوو کە و قەمە سەر ئەژنۆ و دەم و چاوم خستە سەر گیایەکان و لەگەڵ ئەوەشدا کە مینا بە لێینی پێدابووم کە لەو خانووە بگەریتەو و لەگەڵ مندا بژیت، بەلام دەمزانی کە هەرگیز نابینمەو.

تا ئەو کاتەی کە مینام لێو دیار بوو ئومێدم هەبوو کە ببینمەو، بەلام لە دوای ئەوێ کە بینیم دەرگا قورسەکانیان لە دوایەو داخست، زانیم کە نابێ بە هیوابم ئەو کچە ببینمەو.

کاپتا لە تەنیشت منووە لەسەر گیایە کە دانیشت و دەینالاند، چونکە ئەویش هەستی کردبوو کە ئیتر مینا نابینیتەو، بەلام هاوڕێکانی مینا کە لەگەڵیدا هاتبوون و تا ئەو کاتە بێدەنگ بوون، هەر ئەوەندە دەرگای خانووەکە داخرا، وەک ئەو کەسانەی کە لە ناکاودا تووشی شیتی بن مەشخەڵەکانیان هەڵکرد و سەری گۆزەکانیان کردووە و هەندیکیان خواردووە، هەرئەوەندە کە مێک لەشەو تێپەری، لەبەر رووناکیی مانگ و روشنایی مەشخەڵەکان کە و تەنە سەماکردن و ئەو سەمایە ئەوەندە گەرم و سەرسوڕهێنەر بوو کە من تا ئەو شەو هاتوای ئەوێم لە هیچ ولاتیکدا نەبینیبوو هەر ئەوەندە سەریان گەرم بوو ئیتر ژن و پیاوێکان خۆیان رووت کردووەو بێشەرمانە ئەو ئەندامانەی کە دەبێ دابپۆشری نیشانی ژن و پیاوێکانی تریان دەدا.

کاپتا کاتێک کە بینیی هەموو خەریکی سەماکردن هەلسا و رویشت و دوای چەند ساتێ بە گۆزەیهکی شەرابووە گەرایەو. من دەمزانی گۆزەکەی لەناو

کەژاوێکەو هینابوو، چونکە بەر لەوێ لە شارەو بەرێ بکەوین پێیان و تەبووین کە لە مائی خوا و لە پەرستگەکە هیچ خواردن و خواردنەوێکی لێ نییە و ئێمە دەبێ خواردن و خواردنەوێ خۆمان لە شارەو بیهین و کاپتا چەند گۆزەیهکی خواردنەوێ هەندێ نانی لە شار کڕیبوو و لە ناو کەژاوێکە داينابوو.

کاتێک کە گۆزەکەی هینا وتی: سینۆه ئیستا منیش هیندەوێ تو خەمبارم، چونکە منیش وەک تو هەست دەکەم کە ئەو کچە نابینمەو، بەلام چونکە من و تو لەم کاتەدا بۆ بینینی ئەو هیچمان پێ ناکریت باشتەر وایە کە بنۆشینەو و خەم لە ناو بیهین.

بەلام من نەمتوانی بنۆشمەو و وەک ئەو ژن و پیاوانەی کە شیتانە لەو ناویدا سەمایان دەکرد خوشحال بۆ. بەلام رێگام لە خواردنەوێ کاپتا نەگرت، چونکە دەمزانی کە مێک خواردنەوێ بەسوو و توانا دەبەخشیتە ئەو پیرمێردە.

مەشخەڵەکان هەڵکراوون و مانگ دەدرەوشایەو و ژن و پیاوێکان بەبێ ئەوێ بایەخ بەوانی تر بدن، لە مەشخەڵەکان دوورکەوتنەو و وەک خوشک و برا (واتە ژن و مێرد) لەگەڵ یەکتەیدا کۆبنەو و من بیرم دەکردووە کە ئیستا مینا لە کۆتییە و چی دەکات!

لە ناکاودا کاپتا وتی: سینۆه... لەبەر ئەوێ من هیشتا زۆرم نەنۆشیوێتەو، چاوەکانم هەڵ ناکەن کە بلییم بەهۆی سەرخۆشییەو شتی لێل دیتە بەرچاوم.

وتم: کاپتا چی دەلێی؟

بەندەکەم وتی: دەمەوێت بلییم ئەو پیاوێ شمشیرێکی بە پشتەو بوو و دوو شاخ لە سەری رووایوو و لەگەڵ مینادا چووبوو ژووری، لەوێ هاتە دەرەو، لە کاتیکدا کە دەرگای خانووەکە نەکراوێتەو و ئەمە بابەتیکە شایانی بیرکردنەوێ.

من سەیرێکی دەورووبەرم کرد و کاهینی گەورەم بینی و سەیرم کرد وەک

خەلکی خەریکی سەماکردنە. لە کاپتام پرسی: ئایا تۆ دلتیایت کە ئەو لە دەرگای ئەشکەوتە کەوێ نەهاتە دەری؟

کاپتا وتی: کاتیک کە تۆ سەرت خستبوو سەر زەوی و نالە نالت دەکردو دەرگرای، من یەک چرکەش چاوم لە دەرگای خانوو کە هەلنەگرت، چونکە چاوەروان بووم کە مینا لەوێ بێتە دەرەو، بەلام لەناکاو بینیم شاخە زەرد رەنگەکانی ئەم پیاو لە روژنایی مەشخەلەکاندا دەرەوشایەو لەبەر ئەوەی دەرگای ئەشکەوتە کە نەکرابوو، بە خۆم وت دیارە خانووی خوا جگە لەو دەرگا گەورانە کە ئیمە دەبینین ریگای تری هەیە کە ئەم پیاو لەوێ هاتۆتە دەرەو.

من هەلسام و بەرەو کاهینی گەرە رویشتم و دەستیم گرت و وتم مینا لە کوێیە؟

کاهینە کە ئەوەندە لەم قسەییە من توورە بوو کە بە توندی سەری گایە کە لە دەم و چاوی کردووە و وتی: ئەگەر تۆ هاوولاتییه کی (کریت) بوویتایە و لەم کاتە کە ئیمە خەریکی سەماکردن ئەم پرسیارەت بکرایە و سەماکەمانت لێ تیک بدایە، فەرمانم دەدا لە بان تاشە بەردەکانەو فریت بدەنە ناو دەمی (ئەختوپوت) لەکانەو، بەلام لەبەر ئەوەی پیاویکی بیانی و ری و رەسمی ئێرە نازانی چاوپۆشی لە بە سزا گەیانندت دەکەم.

پێم وت: مینا لە کوێیە؟ وەلامم بدەو، پێم بلێ بۆ کویت برد؟ کاهینە کە وتی: من مینام برده ناو خانووی خواووە ئەوم لە تاریکی ئەشکەوتە کەدا بەجێ هیش و گەرەمەو کە لەم سەمایە بەشداریم. بەلام تۆ هەقت بەسەر میناوە چییە و بۆچی سۆراغی دەپرسی؟ لە کاتیکدا کە من پاداشتی ماندوو بوونە کە تۆم داوەتەو و دیاریم بۆ ناردوویتە میوانخانە کە، چونکە مینات بۆ گەراندبووینەو.

وتم: ئەی کاهینی گەرە چۆنە کە تۆ لە خانووی خوا هاتوویتە دەرەو، بەلام

(مینا) ت لەگەڵدا نییە؟ چونکە میناش دەیتوانی لەو ریگایە کە تۆ لێی هاتوویتە دەرەو بەهاتایەتەو.

کاهینە کە وتی: ئەی پیاوی میسری، تۆ زۆر قسە دەکە و خۆت لەو کارانە کە پەيوەندی پێتەو نییە هەلنەقورتینی و بۆ دووایین جار پیت دەلێم واز لەم لیکۆلینەوانە بهێنە، ئەگەر نا دەرخواردی ئەختوپوتە کانت دەدەم.

من توورە بووم و وتم: ئەم کارە پەيوەندی بە منەو هەیە و من دەبی بزانم کە مینا لە کوێیە و چۆن تۆ لێی جیاوویتەو و لە کوێ بە جیت هیش و گەرەیتەو؟

بەلام لەم کاتەدا کاپتا دەستی گرت و لە کاهینە کە دووری خستەو و وتی: گەرە خەمبارە کەم مەگەر تۆ شیت بوویت کە لەگەڵ ئەم پیاو شاخدارەدا لە ناو ئەم هەموو ژن و پیاو دەنگ دەنگ دەکەیت و سەرنجی هەموویان بۆ لای خۆت رادەکیشی؟

دوایی چرپاندی بە گوێمدا و وتی: تۆش وەک ئەمان سەما بکەو شادی دەرپرە و بۆ ئەوەی کاهینی گەرە فریو بدە وەک ئەم خەلکە بچۆرە ناو قەرەباڵغییە کەووەو کاریک بکە و بزانن تۆ بە راستی شادمانی.

وتم: من ئەم کارە ناکەم و بە درۆ خۆم خۆشحال نیشان نادەم و حەز ناکەم سەرنجی کەس رابکیشم، بەلکو ئەگەر ئەم پیاو پێم نەلێ مینا لە کوێیە و چۆن دەکری بگەمە لای ئەو بەم کێردە ئاسنە لە ولاتی (هاتی) دەستم کەوتوو دەیکوژم و ئەم کێردە ئەوەندە تیژە کە کاتیک بچیتە ناو لەشی بەکێکەو تا دەسکە کە دەچیتە خوار.

کاپتا وتی: وسکت بە... وسکت بە... وەرە پرۆین کەمی خواردنەو بنۆشە، چونکە چاوە کانت بەم شەو وەک چاوی کوندەبەبوو لە تاریکیدا بریقە دەداتەو دەبی بنۆشیتەو بۆ ئەوەی توورەبێ کەت هێور بکاتەو و ئەگەر بە قسەم بکە و کەمی بنۆشینەو پیت دەلێم کە لە چ ریگایە کەو دەتوانی بگەیتە مینا. چونکە

ریتگای هاتنه دهرهوهی ئەم پیاوهم دۆزیووتهوه.

کاپتا منی له نیتوان ئەو ژن و پیاوانه‌ی سه‌مایان ده‌کرد هینایه دهرهوه‌ی له بان گیایه‌کان له‌سه‌ر زه‌وی داینیشاند و که‌می شه‌رابی ده‌رخوارد دام و من هه‌ستم کرد که ناتوانم به‌خه‌به‌ر بمینمه‌وه و ده‌بی بنووم و له‌به‌ر ئەوه‌ی ئەم خه‌وه نا‌ئاسایی بوو، بۆم ده‌رکه‌وت که کاپتا تریاک‌ی خستبووه ناو شه‌رابه‌که‌وه و تۆله‌ی رووداوه‌که‌ی بابلی لێ کردبوومه‌وه. به‌لام ئە‌گه‌ر له‌وشه‌وه‌دا کاپتا تریاک‌ی تیکه‌لی شه‌رابه‌که‌ نه‌کردایه‌و ده‌رخواردمی نه‌دایه، من کاهینی گه‌وره‌م ده‌کوش‌ت و دانیش‌توانی کریتیش میان ده‌رخواردی ئەختوپوته‌کان ده‌دا، یان به‌ شیوه‌یه‌کی تر ده‌یان‌کوشتم و کاپتا له‌و شه‌وه‌دا گیانی منی رزگار کرد.

کاتیک که له خه‌وه‌سه‌سام، روانیم رۆژه‌و خۆر هه‌له‌اتوه و من له‌سه‌ر گیایه‌کان راکشام. سه‌رم به‌رزکرده‌وه و سه‌یریک‌ی ده‌وربه‌رم کرد و بینیم ژن و پیاوه‌کان به‌رووتی له‌سه‌ر گیایه‌که‌ که‌وتبوون. چونکه‌ دوینێ شه‌و تا به‌یانی خه‌ریکی نۆشین و سه‌ما کردن ببوون و ماندویتی له‌ پیتی خستبوون.

دوای ئەوه‌ی خۆر به‌رز بووه‌وه و گه‌رمای خۆر ژن و پیاوه‌کانی له‌خه‌وه هه‌له‌ساند، ژنه‌کان پرچی خۆیان رازانده‌وه و به‌ره و ده‌ریا رۆیشتن که خۆیان بشۆن، به‌لام له‌به‌ر ئەوه‌ی راهاتبوون که له‌ گه‌رم‌اوه‌کانی ماله‌وه‌دا خۆیان بشۆرن، هه‌ر که هه‌نگاویان ده‌خسته ناو ده‌ریاوه، ده‌گه‌رانه‌ دو‌اوه‌ نه‌یان‌ده‌توانی له‌ ناو ئەو ئاوه‌ سارده‌دا خۆیان راگرن.

دوای ئەوه‌ی ژنه‌کان به‌ هاوکاری یه‌کتری خۆیان رازانده‌وه و ژاکاوییه‌که‌یان نه‌ه‌یشت، پرسییان: ئیستا کێ له‌ چاوه‌روانی مینادا ده‌مینیته‌وه و کێ ده‌گه‌ریته‌وه بۆ شار؟

هه‌ندی له‌ ژنه‌کان وتیان ده‌گه‌ریته‌وه بۆ شار و به‌رێکه‌وتن و گه‌رانه‌وه، به‌لام ده‌سته‌یه‌ک له‌ ژنه‌کان که گه‌نجتر و هاوته‌مه‌نی مینا بوون، وتیان ئیمه‌ چاوه‌روان ده‌بین تا ئەو بگه‌ریته‌وه. هه‌ندی له‌ ژنه‌ گه‌نجه‌کان که به‌ته‌مای مانه‌وه‌ بوون له‌وێ

مانه‌وه‌ هه‌ر یه‌که‌یان ده‌یوت کام پیاو ئاماده‌یه بمینیته‌وه یه‌کێک له‌پیاوه‌کان ئاماده‌یی خۆی ده‌رپری که‌ بمینیته‌وه و ئەو ژنه به‌ته‌نها نه‌مینیته‌وه. من له‌ سه‌ره‌تادا تینه‌گه‌یشتم که ئەمانه‌ بۆچی له‌وێ کۆبوونه‌ته‌وه و دوایی بۆم ده‌رکه‌وت که بۆچی هه‌ر ژنیک له‌نیتوان پیاوه‌کاندا یه‌کێکیان بانگه‌یشت ده‌کات و زانیم که ئە‌گه‌ر ژنه‌کان هه‌ندیکیان ده‌عوته نه‌که‌ن، هه‌موو پیاوه‌کان ده‌گه‌ریته‌وه به‌ره‌و شارو ئەوان (ژنه‌کان) به‌ته‌نیا ده‌مانه‌وه.

له‌ نیتوان ئەو ولاتانه‌ی که من تا ئەو کاته بینیبووم کریت تاکه ولا‌تیک بوو که ژنه‌کان بۆ ئەوه‌ی سه‌رنجی پیاوه‌کان بۆ لای خۆیان رابکێشن ده‌بوایه ئەم ریتگه‌یه‌یان به‌کار به‌ینایه. له‌ مه‌یدانی گابازییه‌که‌ش سه‌رنجم دا‌بوو که ژن و پیاوه‌کان کاتیک که به‌ رووتی له‌به‌رده‌م گایه‌کاندا سه‌ما ده‌که‌ن، خه‌لکی زیاتر بۆ هونه‌ری گابازییه‌که‌یان خۆشی ده‌رده‌بن و له‌گه‌ل ئەوه‌شدا که کورپیک یان کچیک‌ی جوان سه‌رنجی خه‌لکی راده‌کێشا، به‌لام وه‌ک ولاتانی تر نه‌بوو و هۆیه‌که‌شی ئەوه‌ بوو که له‌ کریت ژن و پیاوه‌کان له‌رابواردن له‌گه‌ل یه‌کتری دا ئازاد بوون.

کاهینی گه‌وره‌ له‌و پیاوانه‌ بوو که ده‌یویست بگه‌ریته‌وه بۆ شار و من لێیم پرسى: ئایا ده‌توانم لێره بمینمه‌وه تا ئەو کاته‌ی مینا له‌ خانووی خوا دیته‌ ده‌ره‌وه؟

کاهینی گه‌وره‌ وتی: هیچ که‌س ریتگا له‌ مانه‌وه‌ت ناگریت، به‌لام مانه‌وه‌ی تۆ لێره‌دا بێ سووده، چونکه‌ تا ئیستا رووی نه‌داوه که که‌سی بجیته‌ مالى‌ خوا و دوایی بگه‌ریته‌وه.

من خۆم له‌ گیلی داو وتم: ئە‌ی کاهینی گه‌وره، من حه‌زم به‌ گه‌رانه‌وه‌ی مینا نییه و نامه‌ویت بیبینم، به‌لکو ئەم باب‌ه‌ته به‌هانه‌یه‌که‌ بۆ ئەوه‌ی لێره بمینمه‌وه و به‌ رابواردن له‌گه‌ل ئەم ژنه‌ جوانانه، خۆم سه‌رگه‌رم بکه‌م. چونکه‌ ته‌نیا زه‌وی و ئاسمانی (کریت) له‌ که‌ بوونه‌وه‌ری ئەوها له‌ش ساغ و جوان ده‌هینیته‌ کایه‌وه.

ههروهه ها ته گهر شهوی رابردوو قسهی توندم بهرامبهرت کرد، داوای لیبووردن دهکهم، چونکه شهوی رابردوو مهست بووم و نه مده زانی چی ده لیم و چی دهکهم و له گهل کیدا گفتوگو دهکهم. به لām ئیستا، که هاتوومه ته وه هوش ده زانم که رەفتاری دوینن شهوی من زور ناپه سهند بووه.

ئهم قسانه کاری له کاهینی گه وره کردو دهستی به سه رمدا هیناو بزه یه کی هاتن و وتی: زور باشه له بهر ته وهی چه ز دهکهمی له گهل ژنه کاندرا بویری، لیتره به و من رینگا له مانه وهت ناگرم، به لām وریابه ژنه کانی ئیمه سکیان له تو پرته یی چونکه له بهر ته وهی تو بیانیت باش نییه ژنه کانی ئیمه له تو دووگیان بن و لیتره ته وهنده چاوه پروان به ههتا مینا دهگه پتته وه.

وتم: نهی کاهینی گه وره من له باره ی ژنه کانه وه پیاویکی کهم ته زمون نیم، چونکه له سوورباو بابل بینیم که چون کچه گه نجه کان ده چونه په رستگه بوته وهی جه هازی بوو کیتی خویان کوپکه نه وه...

من به شیوه یه که به سادیهی ده دوام، که کاهینه که و بزانیته من پیاویکی ده به نگم و منیش خۆم مه به ستم ته وه بوو و ده موست که ته به پیاویکی نه فامم بزانیته بو ته وهی بریار نه دات له وئ دوورم بخره نه وه.

له گهل ته وه شدا کاتی که کاهینی گه وره به رهو شار گه رایه وه، هه ستم کرد که پاسه وانه کانی په رستگه ی راسپارد که ناگاداری من بن.

ههروهه ها دیاربوو به ژنه کانی و تبسو گالتته و گه فم له گهلدا بکهن، چونکه کاتی که رویشته کوومه لئ له و ژنانه له ده ورم کوپونه وه و داوایان لئ کردم له وئ دوورکه وینه وه له گهلایاندا بم و به یه که وه بخوین و بخوینه وه. من به ده م بانگه یشته که یانه وه چووم و به یه که وه چوینه ناو بیسه یه که وه ته و کاته بۆم ده رکه وت که ژنه کانی کریت چه ند سووکن، چونکه هیچ شهرمیان له من نه ده کرد و گالتته و گه فی ناشیرینیان ده کرد که له شاری (ته به س) یش که گه وره ترین شاری دنیا به له ناو مه یخانه کانیدا ته و کردارانه نه ده کرا، له کاتی که کدا که من

دلنیا بووم ته و ژنانه ی که منیان بو ناو بیسه که برد، هه موویان له بنه ماله ناو داره کانی کریت بوون و کاتی که بینیم ژنه کان زور نا زارم ده دن و چه زیشم به هاو ده میتیی رابواردن له گهل هیچیان نه بوو، خۆم و نیشاندا که سه رخۆشم و خه وم لئ که و ته وه و ته وان به رقه وه لیم دوورکه و تنه وه و وتیان: ئهم بیانیه پیاویکی کیتی به، ته گهر نا ته وهنده به یی بایه خی رەفتاری له گهل نه ده کردین.

کاپتاش هات که من له وئ ده ریکات و پیی وتم: تو که ناتوانی خۆت بو سه رخۆشی بگری بۆچی ته وهنده زورت خوارد ته وه که له پی بکه وی؟

ژنه کان که به نده که ی منیان بین و روانیانه سکه زله که ی، ده ستیان به گالتته و گه ف و پیکه نین کرد و لئی نزیک بوونه وه ته گه رچی به نده که ی من ناشیرین بوو و یه که چاوی هه بوو، به لām له بهر ته وهی به بیانی له قه لām ده درا ههستی ژنه کانی ده بزواند که بیدوین و شتی لئ پرسن. چونکه ژنه کان له هه موو ولاتی، کاتی که بیانیه که ده بین له بهر فزولی هه ول ده دن لئی بکو لته وه. ژنه کان کاپتایان له گهل خویاندا بو ناو بیسه که برد.

من له بهر ته وهی ده مزانی که له وانه یه مانه وه م درتزه بکیشی هه لگره کانی که ژاوه که م ناردن بو شار که نا زو و قه و خوارد نه وه بکرن و له گهل خویاندا به یه تین و به تایبه تی زیاتر خوارد نه وه بکرن، که هه م خویان بینۆشنه وه و هه م ئیمه ش سوودی لئ وه رگرین.

ته و روژه ته وانه ی له وئ بوون، کاته کانیا به خواردن و نو شینه وه و رابواردن برده سه ر و من تیگه ی شتم که ته وان زور زوو له م کاره ماندوو بوونه، چونکه رابواردنیک که ملکه چی یاسایه ک و سنووریک نه بیت، زووتر له کار و ژیا نی ریک و پیک مرو ف ماندوو ده کات.

شه وی دوا یی تا به یانی ژن و پیاوه کان خه ریکی سه ما و گو رانی وتن بوون و تا به یانی گویم له هاوار و پیکه نینیان بوو و کاتی که خۆر هه ل هات هه موویان له تاو ماندویتی نووستن و له دوا ی ته وهی که هه لسان هه ندیکیان گه رانه وه

شارو ته نیا ټو که سانه مانه وه که له بهر ته مه لایی رابواردن تیرنه بوون. به لّام ټم
 کومه له ش روژی سییه م گه پانه وه شار و هه ندیکیان له تاو خوشگوزهرانی و
 رابواردن و خواردنه وه و نه نووستنیان، نه یانده توانی به ریدا برؤن و من
 که ژاوه که ی خوم داپییان که ټوان بیاته وه بو شار و هه لگره کانی که ژاوه که شم
 روخسه ت دا و پیانم وت هیچکه پیوستیم به که ژاوه نییه.

له روژی دووه مه وه که به نده کانی که ژاوه که خواردنه وه یه کی زوریان بو
 هینابووم، هه موو شه و روژی دوو جار به شه و روژ شه رابم ده دایه
 پاسه وانه کانی په رستگه، بو ټه وه ی بیانکه مه هاوړی و دؤستایه تیان بو لای خوم
 رابکیشم. له روژی سییه م دا که کهس له وی نه ما، پاسه وانه کان مانه وه ی منیان
 پی سهیر بو و هوی سهرسورپمانه که شیان ټه وه بوو که ده یانزانی ټه و کچه ی
 چووه ته خانووی خواوه هه رگیز له وی نه گه پراوه ته وه.

ټه وان ده یانزانی که هه موو دانیش تووانی دورگه ی (کریت) ټم بابه ته ده زانن
 و خو یان به گه پانه وه ی ټه و کچه وه مه حته ل ناکه ن که چووه ته مالی خوا، به لّام من
 له بهر ټه وه ی بیانییه ک بووم، ټه وان وایان ده زانی که له داب و نه ریت و
 بارودوخی ټه وی بی ټاگام و له بهر ټه وه له دوا ی رویشتنی ټه و خه لکه من هه ر
 له وی ماومه ته وه.

***

چوونه ژوورهدهی

من و بهندهکه م بۆ خانهی خوا

کاتییک که شهو داهات دوو گۆزهی گهورهی شهراهم بۆ په‌رستگه‌که برد، که تریاکم کردبووه ناوی. پاسه‌وانه‌کان کاتییک که گۆزه‌کانیان بینی، به‌خۆش‌حالییه‌وه له‌دهوری کۆبوونه‌وه و دهستیان به‌خواردنه‌وهی شهرابه‌که کرد و من له‌په‌رستگه‌که دوور که‌وتمه‌وه کاپتام برده که‌ناریک و وتم: خواجه‌کان ویستوویانه که من و تۆ له‌یه‌کتر جیابینه‌وه له‌به‌ر ئه‌وهی مینا له‌خانهی خوا نه‌گه‌راوه‌ته‌وه، من ده‌بۆ پرۆم و بیدۆزمه‌وه و له‌وێ بیه‌یتنه‌وه ده‌ره‌وه‌وه، له‌به‌ر ئه‌وهی ئه‌و که‌سانه‌ی که چوونه‌ته ژووره‌وه نه‌گه‌راونه‌ته‌وه، له‌وانه‌یه منیش که بۆ هینانه‌وهی مینا بۆ ئه‌م خانه‌یه ده‌رۆم نه‌گه‌ریمه‌وه و ئه‌گه‌ر تا سبه‌ینێ به‌یانی نه‌گه‌رامه‌وه، تۆ بگه‌ریتوه شار و بۆ دیار نه‌مانی من هه‌ر به‌هانه‌یه‌ک ده‌دۆزیته‌وه بیدۆزه‌وه، چونکه ده‌زانم تۆ له‌درۆ کردن و به‌هانه‌وه دۆزینه‌وه کارامه‌ی و ده‌توانی قه‌ناعه‌ت به‌خه‌لک بکه‌ی. بۆ نمونه‌وه بۆ بۆتته‌وه و بووه به‌خۆراکی ئه‌ختوپوته‌کان یان بۆتته‌وه ئا و لاشه‌که‌ی برده ژێر ده‌ریاوه، یان شتیکی تر.

من له‌وحه‌یه‌کی خاکی رۆسم بۆ نووسیوی و مۆری خۆم لێ داوه و له‌دوای ئه‌وه‌ی گه‌راپه‌ته‌وه ئه‌زمیر ده‌توانی زێر و پاره‌که‌ی من له‌خانه‌ی بازرگانییه‌کان وه‌ربگریته‌وه یان به‌ناوی خۆته‌وه بیخه‌یته‌کار و ئه‌گه‌ر چه‌ز ده‌که‌ی خانووه‌که‌م له‌ئه‌زمیر بفروشه‌وه به‌و زێر و پاره‌یه‌ی که ده‌ستت ده‌که‌وێ بگه‌ریتوه بۆ میسر و ئه‌گه‌ریش له‌وه ده‌ترسی که له‌میسر به‌تۆمه‌تی به‌نده‌یه‌کی هه‌له‌هاتوو ده‌ستگیرت بکه‌ن، ئه‌وه له‌ئه‌زمیر بمینه‌وه و به‌قازانجی زێر و پاره‌که‌ی من، که به‌تۆ ده‌گات

به‌ئاسووده‌یی ژیان به‌ره‌سه‌ر و خه‌می مۆمیایی کردنی لاشه‌ی منت نه‌بێ، چونکه ئه‌گه‌ر من نه‌توانم مینا بیدۆزمه‌وه له‌لام گزنگ نییه له‌جیهانی روژئاوا دا چون بژیم و لاشه‌که‌م مۆمیایی بکری یان نا.

کاپتا تۆ له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که به‌نده‌یه‌کی زۆر بۆت بوویت و هه‌ندێ جار گرفتت بۆ دروست ده‌کردم، به‌لام من هه‌میشه تۆم خۆش ده‌ویست و ئه‌گه‌ر هه‌ندێ جار به‌گۆچان دارکاریم ده‌کردی له‌به‌ر مه‌سه‌له‌هه‌ت و قازانجی خۆت بووه و ده‌مه‌ویست به‌باشی په‌روه‌رده بکری و له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا بۆ ئه‌و گۆچانانه‌ی کیشاومه به‌شان و پشتتدا، داوای لێ بووردنت لێ ده‌که‌م.

کاپتا که‌می بیدنه‌نگ بوو و دوایی وتی: گه‌وره ئازیزه‌که‌م ئه‌گه‌ر چی لیدانی گۆچانه‌که‌ت هه‌ندێ کات به‌هێز بوو، به‌لام من رق و کینه‌م له‌دڵا نییه، چونکه وه‌کو خۆت ده‌لێی له‌به‌ر چاکه له‌منت داوه‌وه من ده‌مبینی له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که تۆ لیت ده‌دام، به‌لام زۆریه‌ی کاته‌کان وه‌ک هاوپییه‌ک ره‌فتارت له‌گه‌لدا ده‌کردم و له‌کاره‌کانتدا سوودت له‌بیرۆکه‌کانی من وه‌رده‌گرت. به‌شیوه‌یه‌ک که هه‌ندێ جار هه‌ستم نه‌ده‌کردم که من به‌نده‌ی تۆم، به‌لکو تۆم به‌دۆستی خۆم ده‌زانی، تا ئه‌و کاته‌ی لیدانی گۆچانه‌که‌ت به‌رشانم ده‌که‌وت و ئه‌و کاته‌ی تۆ ده‌گه‌یشتیم که خواجه‌کان جیاوازییان دروست کردووه له‌نیوان به‌نده‌وه و گه‌وره‌که‌ی و ئیستا ده‌بینم که تۆ ده‌ته‌وێ بۆ هینانه‌وه‌ی مینا که چووه‌ته ئه‌شکه‌وته‌که‌وه بچیته‌خانه‌ی خواوه، به‌لام ئه‌م مینایه‌ی تۆ ده‌ته‌وێ بچی بیدۆزیته‌وه خانی منیشه و قاچی خۆی خستۆته بان سه‌رم و منیش ده‌بۆ بۆ دیتنه‌وه‌ی کارێک بکه‌م و ئه‌گه‌ر مینا خانی من نه‌بوايه ئه‌رکی من نه‌بوو که به‌شوینیدا بگه‌ریم. به‌لام ئه‌گه‌ر ئه‌وهاش نه‌بوايه، هه‌ر نه‌مده‌هێشت تۆ به‌ته‌نهایی بچیته‌ناو ئه‌شکه‌وته‌که‌وه، چونکه خانه‌ی خوا جیه‌کی تاریکه‌وه له‌و تاریکه‌خانه‌یه‌دا تۆ پتوبستیت به‌هاوړی یان به‌نده‌یه‌کی دڵسۆز هه‌یه.

وتم: کاپتا ئه‌مه‌یه‌که‌مین جاره که ده‌بیستم به‌بێ گریان و شیوه‌ن گفتوگو

دهكەى و به‌راى من قسه‌كه‌ت ژيرانه‌يه . له‌به‌ر ئه‌وه‌ى نابيت من به‌ ته‌نهابى بۆ
ئەو خانەيه‌ برۆم چونكه‌ له‌وه‌يه‌ له‌و تاريكستانه‌ ريگام لى بزر بيت، به‌لام
له‌به‌رئەوه‌ى دليانيم كه‌ له‌و خانووه‌ به‌زىندويه‌تى بگه‌رئيمه‌وه‌، وا باشته‌ كه‌
يه‌ك كه‌س بكوژيت نه‌ك دووان.

كاپتا وتى: سينۆه‌ه‌ ئه‌گه‌ر ش نه‌هيتلى له‌گه‌لتدا بيت، من هه‌ر ناهيتم به‌
ته‌نيا برۆى و هه‌ر چوئيك بيت له‌به‌ر ئه‌وه‌ى له‌تۆ به‌سالاچووترم و زياتر له‌ تۆ
ئه‌زمونم بينويه‌، له‌ هه‌ندى شت تيده‌گه‌م كه‌ تۆ له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا كه‌ له‌ خانەى
ژيان خویندووته‌ تواناي ليتيگه‌يشتنيت نيه‌. به‌لام ئه‌وه‌ بزانه‌ كه‌ من له‌ تاريكى
ده‌ترسيم و جگه‌ له‌ مه‌شخه‌ل ده‌بى به‌يتلى گۆزه‌يه‌ك شه‌رابيش له‌گه‌ل خۆمدا بۆ
ئەوئ به‌يتم بۆ ئه‌وه‌ى هه‌ر كاتى ترس دايجرتم هه‌نديكى لى بخۆمه‌وه‌.

وتم: زۆر باشه‌.. كاپتا هه‌رچيه‌كه‌ت ده‌وئ بيه‌كه‌و له‌به‌ر ئه‌وه‌ى ئەو ترياكه‌ى
كه‌ تيكه‌لى شه‌رابى پاسه‌وانه‌كانمان كردووه‌ كارى خۆى كردووه‌ و خه‌ويان لى
كه‌وتووه‌، واباشته‌ هه‌يچكه‌ خۆمان دوا نه‌خه‌ين و بچينه‌ ناو خانه‌كه‌وه‌.

كاتييك كه‌ چووينه‌ ناو په‌رستگه‌كه‌وه‌ سه‌يرمان كرد پاسه‌وانه‌كان هه‌موويان
نووستوونه‌و خه‌لووزيكي به‌ئاگر و چەند مه‌شخه‌ليكممان هه‌لگرت و كليلى ده‌رگا
بچووكه‌كه‌ى ئەو خانووه‌شمان ده‌ست كه‌وت كه‌ كاپتا ده‌يزانى له‌ كوئويه‌، چونكه‌
بينبووى كه‌ له‌ شه‌وى چوونه‌ ژووره‌وه‌ى مينا، كاهيني گه‌وره‌ له‌ ده‌رگا
بچووكه‌كه‌وه‌ هاتبووه‌ ده‌رى. به‌رى كه‌وتين و كه‌ گه‌يشتين، ده‌رگا بچووكه‌كه‌مان
كرده‌وه‌و چووينه‌ ژووره‌وه‌ و من ده‌رگاكه‌م داخست، به‌لام كليله‌كه‌م هه‌شته‌وه‌.

كاتييك كه‌ ده‌رگا داخرا كاپتا له‌ ترسا كه‌وته‌ له‌رزىن و وتى: گه‌وره‌م خيرا
مه‌شخه‌لى هه‌لكه‌، چونكه‌ ئيره‌ ئه‌وه‌نده‌ تاريكه‌ كه‌ پياو له‌ ترسا ده‌له‌رزيت. من
فووم له‌ خه‌لووزه‌كه‌ كردو مه‌شخه‌ليكم پى هه‌لكرد و بينيم كه‌ ئيمه‌ له‌ هه‌شت
سووچيكي گه‌وره‌داين كه‌ (١٠) دالانى له‌ چەند لايه‌كه‌وه‌ لى ده‌بووه‌وه‌ هه‌ر
كاميكيان به‌لايه‌ كدا ده‌رۆيى.

من به‌ بينيني ئەو دالانانه‌ سه‌رم سوورما، چونكه‌ بيستبووم كه‌ خواى
دوورگه‌ى كريت له‌ خانه‌يه‌كدا ده‌ژيت كه‌ وه‌ك (لابيرنيت) ريگاي زۆرى هه‌يه‌^(١).
به‌ كاپتام وت: نابيت ليتره‌ بوه‌ستين و ده‌بى به‌رى بكه‌وين و من له‌و باوه‌ره‌دام
كه‌ له‌م ريگايه‌وه‌ برۆين. كاپتا سه‌يريكي دالانه‌كه‌ى كرد و وتى: سينۆه‌ه‌ روشتن
له‌م دالانه‌ گه‌رفتى تيانيه‌يه‌، به‌لام ده‌بى كاريك بكه‌ين كه‌ دوايى بتوانين
بگه‌رئينه‌وه‌.

دوايى بينيم له‌و كيسه‌يه‌ى كه‌ به‌ كوئيه‌وه‌ بوو و گۆزه‌ خواردنه‌وه‌كه‌ى له‌ناو
دانابوو، گلوئيه‌كه‌ به‌نى قايمى ده‌ره‌ينا كه‌ له‌ تالى گيا بوو و سه‌ريكي به‌نه‌كه‌ى
به‌و داره‌وه‌ گریدا كه‌ به‌ديواره‌كه‌وه‌ بوو.

وتم: كاپتا ئه‌ته‌وئ چى له‌م په‌ته‌ بكه‌ى؟
كاپتا وتى: ئەم به‌نه‌ بۆ گه‌رانه‌وه‌مان به‌ كه‌لكه‌، چونكه‌ ده‌توانين به‌و به‌نه‌
بگه‌رئينه‌وه‌.

ئه‌گه‌رچى كه‌ره‌سته‌ى كاپتا بۆ گه‌رانه‌وه‌ شتيكى ساده‌بوو، به‌لام من به‌
ته‌نيايى نه‌مه‌دتوانى ئەو شته‌ بدۆزمه‌وه‌ و وتم: كاپتا بيروكه‌يه‌كى باشت به‌كار
هه‌ينا. پاشان به‌رى كه‌وتين و هه‌ر چەنده‌ به‌ره‌و پيشتر ده‌چووين كاپتا گلوئيه‌
به‌نه‌كه‌ى زياتر ده‌كرده‌وه‌. له‌ دواى هه‌ر راره‌ويك، ده‌گه‌يشتینه‌ دالانيكى نوئ و
كه‌ ئه‌ويشمان تيده‌په‌راند ديسانه‌وه‌ دالانيكى ترمان ده‌هاته‌وه‌ پيش.

له‌و كاته‌دا كاپتا سه‌رى به‌رزكرده‌وه‌و بۆنى هه‌واى كرد و وتى: سينۆه‌ه‌.. ئايا
هه‌يچ بۆنيك ناكه‌ى؟

منيش بۆنيكى هه‌وام كرد و بۆنيكى وه‌ك خانه‌ى مردووه‌كانى ته‌به‌سم
هه‌لمژى، كه‌ مردووه‌كانيان تيدا مۆميايى ده‌كرد و كاپتا كه‌ ره‌نگ به‌ دەم و
چاويه‌وه‌ نه‌مابوو قومتيك شه‌رابى خواردنه‌وه‌و به‌ ئيشاره‌تى من كه‌وتينه‌وه‌ رى.

له‌ ناكاو دا قاچم له‌ شتى كه‌وت و داچه‌ميه‌وه‌ له‌ رووناكيى مه‌شخه‌له‌كه‌
بينيم كه‌ ئه‌وه‌ى له‌وئ كه‌وتووه‌ سه‌رى ژنيكه‌، به‌لام سه‌ره‌كه‌ به‌هۆى تپه‌په‌رونى

کات بۆگەن ببوو و لە تێک چووندا بوو، کاتیەک کاپتا ئەو کەللە سەرەوی بینی کەوتە گریان، چونکە من و ئەو تێگەشتین کە میناش گرفتاری وەزعی ئەو ژنە بوو و کوشتوویانە، یان ئێمە ناتوانین بەزیندووێتی ببینینەوه.

من لە گەڵ ئەوەشدا کە ئۆمبیدیکم نەمابوو کە مینا بە زیندووێتی بدۆزینەوه، بە کاپتام وت: درێژە بە رینگاکەمان دەدەین و ئەو وەک پێشوو گۆڵە کەوی دەکردەوه و بەرەو پێش دەچوین. سەیرم کرد کاپتا وەستاو بە چاویکی تۆقاووه سەیری زهویی دەکرد. منیش سەیری زهویم کرد و بینیم ریحیکی مانگا لەسەر زهوی کەوتوو، بەلام ئەوەندە گەورە بوو کە مەرۆڤ لێی دەترسا.

وتم: کاپتا ئایا دەبینی ئەم ریحە چەند گەورەیه و، ئایا دەکرێ بڵێن گایەکی ئەوها هەیە؟

کاپتا وتی: نا گەورەم گای وەها نییه، چونکە ئەگەر گایەکی لێ بووایە کە بیتووانیایە ئەم ریحە بکات، نەیدەتوانی بەم راپهوانەدا بپوات.

وتم: ئەو بەرپای تۆ ئەمە پاشماوێ چ گیانەورێکە؟

کاپتا وتی: من لەو برپایەدام کە هی عەزیایەکی گەورە بیت، چونکە جگە لە مارە گەورەکان هیچ گیانەورێکی تر ناتوانیت پاشماوێ وەها گەورە بکات.

لە دواي ئەم قەسەیه کاپتا قومێکی گەورەیی خوارد و وتی: پەنا بە خواوەکان، نازانم کۆتایی ئەم کارە چی دەبێت. بەلام من پێشبینیم دەکرد کە کۆتایی کارەکی چی دەبێت، چونکە ئەگەر عەزیایەکی گەورە بەو رینگایانەدا هاتوچۆ بکات، بێ گومان مینا نەماو و ئەو کچە جوانە بوو ئەو خۆراکی مارەکە.

کاتیەک کە من بینیم کاهینی گەورە کچە گەنجە کە (مینا) ی برده ناو خانووی خوای (کریت) ئەو لە گەڵ ئەوەشدا کە دەمزانێ هەموو مانگێ یەکیەک دەبەنە ئەو خانووەوه، بەلام وام بیردەکردەوه کە مەبەستی کاهینی گەورە یان کەسیکی تر، کە لەو خانووەدا نیشته جێیه ئەوێکە لە گەڵ ئەو کچانەدا رابوێت و دواي لە ناویان ببات. بەلام دوو بەلگە ی بەرچاو هەبوو کە نەیدەهێشت ئەم بیرکردنەوهیه

بەسەلمینم. یەکیکیان ئەو هەبوو کە تەنیا کچەکانیان نەدەبرده ئەو خانووە و، هەندێ کات کورە گەنجەکانیشیان دەبرده ئەوێ و ئەگەر خوای کریت مەبەستی رابواردن بووایە بانگهێشتی کورەکانی نەدەکرد.

دوو هەمیان ئەو هەبوو کە لە دورگە ی کریت پەییوەندییەکانی ژن و پیاو ئەوەندە ئازادبوو کە کاهینی گەورە یان خوای کریت، بۆ هاو دەمیاتی لە گەڵ کچەکاندا پێویستییان بەوه نەبوو کە بیانبەنە خانوویەکی تاریکەوه و دواي بیانکۆژن. بۆیه تێگەشتیم کە بردنی مینا بۆ خانووی خوا هۆیهکی تری جگە لە عەشق هەیه و کاهینی گەورە نەیدەویست لە رووی جنسییهوه سوود لە ئەوان وەرگریت. هەرچەندە کە لە راپهوانەدا بەرەو پێشتر دەچوین بۆنە کە توندتر دەبوو، تا وای لێهات توانای خۆگرتنمان نەماو وەک ئەو هەبوو کە سەدان لاشە ی مەرۆڤ و ئازەڵ لەوێ بۆگەن بووبێ و ئەو بۆنە بۆگەنە ی دروست کردبێ. ئێمە رینگامان بری، تا ئەو کاتە ی کە ئەو دالانە ی ئێمە بە رووناکی مەشخەڵە کە پیاوێ دەوێشتین، رووناک بوو وەه و بینیم کە لە دەرەوه رووناکییهک دێتە ناو ئەشکەوتە کەوه و هەرچەندە بەرەو پێشتر دەچوین راپهوانە کە رووناکتر دەبوو، تا ئەوێ گەشتینە دەرەوه ی راپهوانە کە چاومان بە دەریای سەوز کەوت و دەنگی بە کەنارە کەوتنی شەپۆلەکانی دەریا کەوتە بەرگوێتمان و روانیم لەسەر ئاوە کە ریزێک کونده ی یەک لە دواي یەک بەرزبوو.

ئینجا تێگەشتین کە ئەو کوندانە بریتی بوو لە بەشەکانی سەرەوه ی لەشی عەزیایەکی گەورە کە هەلئاوسابوو و لاشە کە ی بۆگەن ببوو و سەری کەوتبوو ژێر ئاوە کەوه و نەدەبینرا. ئینجا من و کاپتا بۆمان دەرکەوت ئەو پرۆپاگەندانە ی لەبارە ی مردنی خوای کریت دەگوترا راست بوو و ئەو مارە گەورەیه کە ماوێ یەک بەسەر مردنیدا تێپەرێبوو (ئەگەر نا ئەوەندە بۆگەن نەدەبوو)، هەمان خوای کریت بوو کە لە دیدی خەلکی شار دبووایەوه و هەموو مانگێ کچێکی گەنج، یان کورێکی لاویان، کە هێشتا چێژی لە ژیان وەر نەگرتبوو دەخستە ناو ئەو راپهوانە

تاریکانه وه بۆ ئه وهی ئه و گیانه وه ره بیکاته خۆراکی خۆی و مانگانه مرقۆتیک بۆ خۆراکی ئه و ماره بهس بو.

له و تاریکاییه دا، له ناکاو ماره که قه پالێ به کچ و کوره گه نجه کان دا ده کردو به رله وهی بزانه چیمان به سه هاتوه ده چونه ناو سکی ماره که وه له بهر ئه وهش که له وشکانیدا گیانه وه ریکی وه ها گه و ره ناژیت، به لگه نه ویست بوو که ئه م عه زیا تر سناکه له ده ریادا ژیاوه و به هۆی ئاوه که وه یان هه ر هۆیه کی تر، هاتوه ته که ناری دورگه ی کریت و پڕوپوچ په رسته کانی کریت به گومانی ئه وهی که خوی ده ریایه، رینگای گه رانه وهی ئه و گیانه وه ره یان گرتبوو بۆ ئه وهی هه میشه له کریتدا بمیتیت. ئینجا بۆ هاتوچۆ کردنی ماره که ئه و دالانه پینچاو پینچانه یان دروست کردبوو و هه موو مانگی کور یان کچیک کی گه نجیان پینشکه شی ده کرد بۆ ئه وهی له برسا نه مریت یان بیر له ده ربازیوون نه کاته وه. به لām له دوا ی ئه وهی ماره که مرد ناچار بوون وای نیشان بدن که زیندووه و وه ک جاران هه موو مانگی کچیک یان کورپیکیان ده کرده ناو دالانه کانه وه و پاشان له بهر ئه وهی ماره گه و ره که مردبوو و له و ئه و نه بوو که قووتیان بدات، ده بی تیبگه ی که چیمان له مینا کردووه و له دوا ی هاتنه ژووره وهی بۆ کوپیان بردووه.

من که له نائومییدی دۆزینه وهی مینا خۆم پین رانه ده گیرا، به رده وام بانگم ده کرد و ده نگم له دالانه کانی ئه و ئه و بلاو ده بووه وه و ده نگی ده دایه وه، تا کاتیک که کاپتا به په نجه زه وییه که ی نیشانم داو وتی: سه یرکه ..

له سه ر زه وی تنۆکی خۆینی لی بوو و له که ناری ده ریا کۆتایی پین ده هات. کاپتا وتی: گه و ره م به م شیوه یی که ده بیینی ئه م تنۆکه خۆینه تا ئاوه که ده روات و وا چاکه به دوا ی ئه م خۆینه دا پڕۆین.

کاتیک که گه یشتی نه که ناری ده ریا لاشه ی مینام بینی که له بنی ئاوه که که وتبوو و له بهر زولāl بوونی ئاوه که لاشه که ی به جوانی دیاربوو و هه ندی قرژالکی ده ریایی ده و ره یان لپی دابوو و خه ریکی خواردنی گوشتی له شی بوون.

من هاوارم کردو که و قه سه ر ئه ژنۆ و ئه گه ر کاپتا له و ئه و نه بویه منیش خۆم ده گه یانده مینا. به لām کاپتا که ده بیینی رۆژ هه لاتووه و له وانه یه پاسه وانه کان که به هۆی ده رخواردانی تریاکه که نه ستبوون، هه لبستن، به هۆی ئه و به نه ی له زه وی رای خستبوو منی له خانه ی خوی کریت هینایه ده ره وه کاتیک که هاتینه ده ره وه به ره و په رستگه که رۆشتین، سه یرمان کرد هیشتا پاسه وانه کانی په رستگه هه ر نووستووه.

کاپتا به بی ئه وهی له نزیک خانه ی خوا رابوه ستیت و پشوو بدات منی گه رانده وه بۆ شار. له و کاته دا ئاگام له خۆم نه مابوو و له رینگا وه ک ئه وانه ی که سه رخۆشن به رپیدا ده رۆیشتم و کاپتا به خه لکی ده گوت هۆی سه رخۆشییه که ی ئه ویه که له چاوه روانیی مینادا زۆری خواردۆته وه و زیاتر له خه لکی تر له به رده م خانووی خوا ماوه ته وه و هه موو که سی ئه م بیانوه ی ده سه لماند، چونکه ده یانزانی که من بیانیم و نازانم که هه یچ که سی له مالی خوا نایه ته وه ده ره وه.

له دوا ی گه رانه وه مان بۆ میوانخانه که، له تاو توو پرده یی و نائومییدی خواردنه وه یه کی زۆرم خواردوه وه، پاشان نووستم، به لām کاتیک که له خه و هه لسام هه ستم ده کرد رق و کینه ی کاهینی گه و ره م له دلدا نه مابوو که مینای برده بووه ناو خانه ی خواو پاشان له و ئه و کوشتبووی (له بهر ئه وهی که جگه له و که سیکی تری لی نه بوو که مینا بکوژیت.) و ئه و کاهینه ناچار بوو که وه کو پشوو وای نیشان بدات که خوا زیندووه و ده بی کچه گه نجه کان بچن بۆ لای و کچینییه که ی خۆیانی پینشکه ش بکه ن. به لām له داب و نه ریت و ئایینه که یان رق ئه ستور بووم، که بۆچی کور و کچه گه نجه کانیان ده رخواردی ئه و ماره گه و ره یه ده دا.

ویستم هه لسم و له شه قامه کانی شاردا به رپێ بکه وم و بلیم: ئه ی خه لکی نه فام ئه و خوییه ی که ئیوه ده تانه په رستی ماریک بوو که ئیستا ماوه یه ک به سه ر مردنی تپه په یوه و ئیوه نابیت رینگا بدن که له مه و به دوا گه نجه کانتان بۆ خانه ی

خوا بچن، چونکه دهیانکوژن بۆ ئهوهی لهوئ نهگه پینهوه. بهلام تیهگه یشتیم که وتنی راستیهکان کاریکی سهخته و خه لکی ئاماده نین که گوئ له راستی بگرن، نه گهرچی به قازانجیشیان بیت و عهقلیان به جوریک له گه ل پروبوچ په رستی و خه یالات راهاتوه که هه موو بیروکه یه کی نه فامانه دهسه لیتن، بهلام هه قیقه تیهکی ژیرانه وهرناگرن و بهرله وهی بتوانم خه لکی بۆ خانوه تاریکه که بیه م و لاشه ی ماره که یان نیشان بدهم ده مکوژن. نه گهریش خه لک منیان نه کوشتایه خزمه تکاره کانی ئایینی کریت و کاهینی گه وره که له ساویلکه یی خه لکی قازانجیهکی زوریان کردبوو یه کسه ر منیان ده کوشت و خۆم به وه دلخۆش ده کرد که نه گهر دینی دانیشستوانی کریت راست بی، له بهر ئه وهی خواجه که یان مردووه به زوویی دهسه لات و بهختیاری ئه و خه لکه له ناو ده چیت و به لایه کی سروشستی یان هیرشیهکی ولاتانی تر کریت له ناو ده بات و له کوژان و شه قامه کانی خوتن ده پزیت و سه دان که شتی که له به نده ری کریتدا له نگه ری گرتبوو نقوم ده بیت و له وه به دوا ئه و میلله ته وه حشیه ی که په لاماری کریتی داوه جیتی ئه و خه لکه ده گریته وه و له بهر ئه وهی ئه و کیتوبیانه شایانی ئه وه نین نییه که لک له گه رماو و ئاودهسته جوانه کانی ئه وئ وهر بگرن تیهکی ده ده ن و وه ک ئه و شارانه ی که بینومه، پیس و پۆخلی هه موو جیه گایه ک ده گریته وه.

دوایی به خۆم وت: خوای کریت په یوه ندیی به منه وه نییه، چونکه من له م ولاته دا پیاویکی بیه گانه م و ده بی لیره برۆم و چاره نووسی من و میناش وه کو نه ستیره ناسه کانی بابل ده یانگوت له لایه ن نه ستیره کانه وه دیاری کراوه، چونکه چاره نووسی هه موو که سی له لایه ن نه ستیره کانه وه ده ستنیشان کراوه شه پرکردنی ئیمه له گه ل قه زاو قه دهر ناتوانی بریاری چاره نووس بگوژیت.

له و کاته دا بۆ ئه وهی دیسان بخه ومه وه، داوای شه رابم له کاپتا کرد، بهلام ئه و له جیاتی شه راب خواردنی بۆ هینام و من پیتم وت: شه رابم ده ویت نه ک خواردن و، نه گهر شه رابم بۆ نه هینی ئیسکه کانت به م گوچانه تیهک ده شکینم.

کاپتا ناچار بوو پروات و شه رابم بۆ بهینتی. له و روژه به دواوه کاتیهک که ده مخورده وه ئوقره م ده گرت و نه گهر زۆرم بخواردایه ته وه شته کانم به دووان ده بینی و بهرواله ت وام ده زانی که هه موو شتیهک دووانه، له کاتیهکدا که دلنیا بووم وانییه.

روژتیهکیان ویستم له م باره یه وه له گه ل کاپتا بدویم و پیتی بلیم هه موو راستیهک به م شیوه یه و مروژ راستی ده بینیت و گومانی له بوونیدا نییه. له کاتیهکدا که ده زانیت ئه وهی دیته به رچاوی له راستیه وه دووره، بهلام کاپتا ئاماده نه بوو له م باره یه وه قسه م له گه لدا بکات و به منی ده گوت: تۆ توانای شه راب خواردنه وهی زۆرت نییه و ده ترسم له ناو بچی و ئه و کاته چاره ی من له م ولاته بیه گانه یه دا چییه؟ چون لاشه که ت بیه مه وه بۆ ته بهس و به خانه ی مه رگی بسپیتم و بلیم مۆمیایی بکه ن؟

له گه ل ئه وه شدا که کاپتا ریه گای له خواردنه وم ده گرت، بهلام من ئه مرۆ بۆم ده رده که ویت که نه گهر له و کاته دا شیت نه بوومه یان هه ولئ کوشتنی کاهینی گه وره م نه داوه، له بهر ئه وه بووه که خواردنه وه منی تووشی جوړه که م توانایی و سستییهک کردبوو که ته نها ده مه ویست بنووم و نه گهر خواردنه وه نه بوایه له بهر ئه وهی به رده وام بیسم له مینا ده کرده وه، تووشی شیستی ده بووم یان هه ولئ کوشتنی کاهینی گه وره م ده دا و دوایی ده یان کوشتمه وه.

چه ند جاریک به کاپتام وت که پروات و کاهینی گه وره بهینیت بۆ میوانخانه که و هه موو جاری به نده که م له جیه جی کردنی ئه و فره مانه سه ریچی ده کرد. دوایی زانیم که گوچان و کێرده ئاسنییه که می شار دۆته وه بۆ ئه وهی نه توانم لپی بدهم و بیکوژم یان خۆمی پی بکوژم.

روژتیهکیان کاتیهک که له خه و هه لسام بینیم کاپتا له سووچیکی هۆده که دانیشتووه و خه ریکی گریانه. گوژه ی خوارنه وه که م هه لگرت و قومیهکم خواردنه وه و وتم: بۆ ده گریتی؟

ماوهیهک بوو قسم له گهل کاپتادا نه کردبوو، چونکه سهر و چاوه خه مناکه که ی نازاری ددهام و نه مده ویست گوتم له دهنگی بیت. بهلام نه و روزه کاتیک که گریان که یم بینی ویستم بیرسم بوچی فرمیتسک ده پرتیت؟

کاپتا وتی: که شتییه که له بنده ره وه به ره و سووریا ده روات و نه مه ناخرین که شتییه که بو سووریا ده چیت و له دواي نه و به هوئی توفانه کانی وهرزی زستان تا سالی ناینده هیچ که شتییه کی تر بو سووریا ناروات.

هاوارم کرد: هه لسه و پرو بو بنده و سواری که شتییه که به و من له شپری قه لافه ته بی فیه که ت ناسوده بکه و چی تر نامه ویت تو بینم.

کاپتا وتی: سینوهه له بهر نه وه ی پتشیبینی ده که م که دواي نه م قسه یه ئیسکه کانم تیک ده شکینی، بهلام پیت ده لیم که منیش له م ژیانیه تو که وه ک ژیانیه میشه کانی ده ورو بهری گوزه شه رابه، ماندوو بوومه و شه رابخوری و مهستی هه میشه یی تو منی به جوریک بیتار کردوو که ئیتر شه راب له ناو ده مده تامی نییه و من که ته نه ا ناره وو و دلخوشیم شه راب نوشی بوو ئیستا ناخومه وه. سینوهه هه رکاتئ باسی زانست ده کری تو شانازی به خوته وه ده کی که له قوتابخانه ی خانه ی ژیان خویندنت ته واکردوو و زانی و هه زاره ها مردووت بینیه یان به دهستی خوت ناسکی مردوو کانت هه لدریوه و تو هیشتا نه و نازانی که نه و که سه ی مرد ئیتر له ناو ده چی و جاریکی تر زیندوو نابیتته وه، تو نه گهر هه موو روزه ده گوزه شه رابیش بنوشیتته وه و له به یانییه وه تا ئیواره شیوه بکه ی نه و ژنه ی که له بهر نه و نه م ژیانته گرتوته بهر، زیندوو نابیتته وه و جاریکی تر ناییینی و ته نه ا ده رنجامیک که له م کاره ده ست ده که ویت نه ویه که توش بولای نه و ده چیت.

تو نه گهر چی که نجی به لام به هوئی خوار دنه وه به جوریک ده ست ده لهرزی که ناتوانی سهریک کون بکه ی و سکی هه لدری و ددانییک ده ربکه ی و هه رچییه ک زیر و پاره ت هه بوو هه موویت به کرینی شه راب ته واکرد، واته فریتدا. من له

سهر تادا کاتیک که بینیم تو وه ک گوزه یه ک که بنی نه بی شه راب ده نوشیتته وه خوشحال بووم، چونکه وامزانی هاوپیا له م بو پهیدا بووه و ته نانه ت له دوکانه کانی به ندهر ده مگوت گه وریه کم هه یه که له ریگی خوار دنه وه دا هه رچییه ک زیر و پاره ی هه بی خهر چی ده کات. بهلام کاتی: که سهرنجم دا هه موو به یانیانیک که له خه و هه لدهستی به جوریک ده که ویتته شه راب نوشین که ده لینی نه و روزه دوا یین روزه ی ژیانته، ترسم لی نیش و جهرگم پیت سووتا^(۲) و ده شمزانی که نه گهر تو بمری من ده توانم بکه ریمه وه بو نه زمیر و به پیتی نه و نووسینه ی که له سهر له وحه که بوت نووسیوم، زیر و پاره که ت له کومپانیاکانی که شتیوانی بسنه وه و خانوو که ت داگیربکه م و هیچ کام له م کردارانه دزی نه بوو، چونکه تو خوت پیت به خشیبووم، بهلام من ناتوانم بینم که تو به هوئی خوار دنه وه ی شه راب له ناو ده چی و زانست و شاره زاییه که ت که سهرچاوه ی زیر و پاره یه وشک بیت.

ناه... گه وره نازیه که م... سویند بی به خواجه کان نه گهر چی تو جنیوم پی دده ی و جار جار به گوجان لیم دده ی، بهلام من تو م خوش ده ویت و ناتوانم به بی تو بژیم و نه م خوشه ویستییه بو زیر و پاره و خانوو و خوار دن نییه، چونکه وه کو پیم وتی قازانچی من له وه دایه که تو بمری و من له نه زمیر ده ست به سهر کانزاکان و خانوو که تدا بگرم، بهلام له بهر نه وه ی خوشم ده ویت نامه ویت گه وره نازیه که م به هوئی زیاده وه ی له خوار دنه وه ی شه راب و بیرکردنه وه ی خورایی له مردوو یه ک که هه رگیز زیندوو نابیتته وه، مالتا وایی له ژیان بکات.

قسه کانی کاپتا زور کاری تیکردم، چونکه وه کو نه و ده یگوت روانیم دهستم ده لهرزیت و به رده وام بوون له سهر خوار دنه وه، له ناوم ده بات و بیرم کرده وه که به هوئی زیاده نوشی هه موو نه و زانیاریانه ی که له میسر و بابل و سووریا و شوینه کانی تر فیری ببوم، هه مووی بی سوود ده بیت، چونکه نه وها بیت ده مرم و نه مده توانی که لک له زانسته که م وه ربگرم. بوم ده رکه وت که زیاده وه ی له

هه موو شتییدا ته نانهت له شادی و خوشیشدا زبانی هه یه و نیشانه ی شتییه .
 به لام نه مده ویست به کاپتا بلیم که قسه که ی ئه و کاری تی کردووم . بو ئه وه ی
 له خو ی بایی نه بیست و وتم : قسه که ی تو له گو یی مندا وه ک گیزه گیزی میشت
 وایه و وته کانتم به دل نییه ، به لام چهند رۆژیکه خو م بریارم داوه که چیی تر
 شهرباب نه نوشمه وه ، چونکه خواردنه وه ی شهرباب دهستمی له رزۆک کردووه و
 بهرده وام بی تاقه تم . له بهر ئه وه له ئه مپووه شهرباب نانوشمه وه و له بهر ئه وه ی
 نامه ویت هیچکه له کریت بمینمه وه ، ههر ئه مپو دهگه پیننه وه . . پرۆ و کهل و په لی
 گه پانه وه مان ئاماده بکه .

کاتییک که کاپتا ئه م قسه یه ی بیست له خوشیا وه ک مندا له هه لپه ری و
 دوا یی له هو ده که چووه ده ره وه که کهل و په لی گه پانه وه مان ئاماده بکات .
 له هه مان رۆژدا ئیمه به که شتی به ری که وتین و سه ول لیده ره کان بو ده رکردنی
 که شتییه که له به ندهر به ناو سه دان که شتی گه وره و بچووکدا سه ولیان لی ده دا .
 له دوا ی ئه وه ی گه یشتییه ده ریا که شتیوانه که قوربان یی بو خوا ی ده ریا کردو
 له و کاته دا چارۆگه کان یان هه لکرد و که شتی به هو ی پاله په ستۆی هه و به سه ر
 رووی ئاوه که دا چه مییه وه و دهنگی شه پۆله کانی ده ریا که له قه دی که شتییه که ی
 ده دا ده هاته بهر گو ی .

که شتییه که مان ریگای رۆژه لات ، واته سووربای گرته بهر و له و کاته دا
 دوورگه ی کریت وه ک دیه نی خه ویک که له دوا ی هه لسانی مرۆف نه میتیت ،
 له بهر چاوان ون بو و جگه له فراوان یی ده ریا هیچ شتیکی تر له ده ورو بهرماندا
 نه ما . .

***

۱- لایبرینیت به واتای مه جازی بریتییه له ژیرزه میتیک که ههر چهنده تبادا بهرده ویتش پرۆن تووشی
 چوار رتیانی نو ی ده بن به جۆریک که دوا یی تیایدا بزر ده بن - وه رگپری .

۲- وه کو پیتشر باس کرا هه ندی له وشه کان و شیوه ی ده ربینی مه به سته کان له م کتیبه دا تاییه ته به و
 سه رده مه ، ئه گه ر نا له زمانی کوردی ته نانهت فارسییدا ناگوتری جهرگم پینی سووتا - وه رگپری
 کوردی .

گهړانه وه له کریت و بارودڅخه تازهی نهزمیر

بهم شپوهیه له دواى سى سال که له بابل و (هاتى) و کریت بووم، گهړامه وه بو
نهزمیر له سووریا. له سى ساله دا وانهکانی ژبان منی پى گه یاندو من بهرله وه
کال و کم نه زمون بووم.

بای دهریاو لیکدانی شه پوله کان و مهستی شهرباب، بیرکردنه وه
نه دیشه کانی رابردو میان له یاد برده وه و کاتیک که پالم به دیواری
که شتییه که وه ددا و سهیری شه پوله کانم ده کرد، ده موچاو و نه دمی مینا وهک
خه ونیکی شیرین که نه و نه ده جوان بوو و ده زانم هه رگیز له بیداریدا به و جوړه
نابینمه وه، ده هاته بهرچاوم.

من خوشحال بووم که مینا و سه ما کردنیم له بهر ده م گایه کاندای بینی، هه روه ها
رازیش بووم که بینیم مینایان له خانه ی خوی کریتدا کوشت، چونکه
نه زمونیکى ترم ده ست که وت. نامه ویت بلیم مه رگی مینا شادمانی کردم یان
تاره زوی مردنی نه وم هه بوو، به لکو ده مه ویت بلیم ناشنایی له گه ل نه و کچه دا
بووه هوئ نه وهی که بو کریت بچم و بینینی گه رماو و ناوده سته کانیان و داب و
نه ریتی دانیشستوانی نه وى و نه و باوه رده به خوییه که ی خو بیانیان هه بوو
(له کاتیکدا نه یان بینینی بوو) و فیداکارییه سه رسورپه ینه ره که یان له ریگای نه و
خوایه، که جگه له ماریکی گه وردهی دهریایی هیچی تر نه بوو، بووه هوئ نه وهی
فیتره نه زمونیکى زور ببم، که نه گه ر به و جوړه نه بوایه نسیم نه ده بوو.

مروث تا نه و کاته ی هه ست به کاریکی نوئ نه کات، خوئ به زانا ده زانیت،
به لام له دواى نه وهی زانی که جگه له زانیاری و زانسته که ی نه و له جیهاندا

زانست و زانیاری تر هه یه، هه ست به نو قستانی و نه زانیی خوئ ده کات و هه ر
له بهر نه وه شه که خه لکانی نه زان و بی ناگا زور له خو یان بایی ده بن چونکه و
هه ست ده کن که هه موو شتی ده زان و له جیهاندا له وان باشترو گه وره تر نییه.
بو به هه ر کاتیک که ده بینن ژنیک یان پی اوئ له خوئ بایی ده بیت و به چاوی
سووک سه یرمان ده کات، ده بی بزاین که نه زان و ده به ننگه و له بهر نه وهی هیج
شتی نازانیت و فیتره نه زمونیک نه بووه، خوئ له خه لکی به گه وره تر ده زانیت.
کاتیک که گه یشتمه نه زمیر سه یرم کرد خانوه که م هه ر له و شوینه دا ما وه ته وه
به لام، دزه کان هه ر چییه کی تیابوو بر دبوویان و دراوسیکان له وئ نه بوونی
نیمه یان به هه ل زانیبوو و حه وشه که یان کرد بووه زبلدان و مشکى گه وره له
خانوه که ماندا غار غار تپیان ده کرد.

جیرانه کان کاتیک منیان بینی نه فره تی خو یان دهربری و گویم لی بوو
ده یانگوت نه مه میسرییه و هه موو به ده ختییه کانی نیمه به هوئ میسره وه یه. من
رق و کینه ی دراوسیکانم پى سه یر بوو و له میوانخانه یه ک نیشته جی بووم هه تا
کاپتا چند کریکاریک بگری و خانوه که یان پى خاوین بکاته وه.

کاتیک که هاتمه ناو نه زمیره وه زیرو پارده نه بوو و له بهر نه وهی ما وهی سى
سال ده بوو له وئ نه ما بووم به ترس و له رزه وه به ره و کو مپانیاکانی که شتیوانی
رویشتم چونکه له و باوه رده نه بووم نه وان نه و زیرو پارده م بده نه وه که له و
نووسینگانه دا به کارم خستبوو. به لام خاوه ن کو مپانیاکان سه رمایه که ی منیان به
قازانجه وه دایه وه و بوم دهر که وت له ما وهی نه و سى ساله ی که من له وئ نه بوومه،
له گه ل نه وه شدا که چند که شتییه ک تقوم ببوون، به لام زیرو پارده که م له جاران
زیاتر ببوو.

یه کییک له بهر پرسه کانی نه و کو مپانیا دهریاوانیانه منی بانگهیشت کرد بو
مالی خوئ و وتی سینوهه نه گه رچی نیمه تومان خوش ده ویت، چونکه ده زانین
که پزیشکیکی لیها توویت و ده توانی نه خوشه کاغان چاره سه ربکه یت، به لام ده بی

پیت بلیم که گهلی سووریا زور رقیان له میسریه کان ده بیته وه، چونکه نه و سهرانه یه که فیرعه ون له ئیمه ی ده ستینیت گه لی زوره. چه ندجار میسریه کانیا ن له سهر شه قامه کان به ردباران کردوه و لاشه ی سه گ و پشیله یان فری داوه ته ماله کانیا نه وه. له بهر نه وه نه گهر چی ئیمه تۆمان خوش ده ویت، به لام نه م بابه ته ت پی راده گه یه نین بو نه وه ی ئاگاداری خو ت بی و بزانی که له نه زمیر چون ره فتار بکه ی.

من له م قسه یه سهرم سووریا، چونکه سی سال له مه وه بهر کاتیک که له نه زمیر ده ویشتم خه لکی له گه ل میسریه کاندا دوست بوون و چاو یان له داب و نه ریتی میسری ده کرد. ههروه ها ئیمه ش له ته به سی پایته ختی میسر، په پره ی داب و نه ریتی دانیش تووانی سووریا مان ده کرد. کاپتا پشتگیری له وته ی خاوه ن ماله که کرد و کاتیک که له ماله ی بهر پرسی کو مپانیا که گه راینه وه وتی وا هه ست ده که م گیانه نازار گه یه نه ره کان چوونه ته له شی سربانییه کانه وه، چونکه شیت بوونه و ئیتر هه ز ناکه ن به زمانی میسری بدوین و من نه مپو بو نه وه ی تینو یتیه که ی خو م بشکینم چوومه مه یخانه یه که بو نه وه ی گو زه یه که ئاوی جو بنوشمه وه، به لام هه ر نه وه نده که زانیان من میسریم میان ده رکرد و منداله کان به به ردو قه سه قول لیان دام و به دووم که وتن. که زانیم خه لکی نه زمیر رقیان له میسریه کانه چوومه مه یخانه یه کی تر به لام نه م جاره هیچ قسه م نه کرد و قامیشیکم هه لگرت و کردم نه ناو گو زه یه کی ئاوی جو و نوشیمه وه^(۱).

دوایی وتی: به لام له لام ناخوش بوو چونکه کاتیک که ئاوی جو ده خومه وه و خو م له نیوان کو مه لیکدا ده بینم، ده بی زمانم به کار به ینم و بدویم، چونکه بو من زور زه حمه ته قسه نه که م. نه گهر چی سهرم دانه وان دبوو و به قامیشه که بیرم ده خواره وه، به لام گویم لی بوو که خه لکی جنیو به فیرعه ون و میسریه کان ده دن و ده لین نه زمیر له رابردوودا شاریکی نازاد بووه و سهرانه ی نه داوه، به لام نه مپو هه موو خه لکی نه م شاره ده بی باج بده نه فیرعه ون و نه وه کالمان له

مندالییه وه ده بنه به نده ی فیرعه ونی میسر.

من نه مویرا پیتیان بلیم که فیرعه ونی میسر له بهر به رزه وه ندی و خیرخوازیی خه لکی نه زمیر سهریه رشتی و پشتگیری نه وان ده کات و له رابردوودا بهر له وه ی فیرعه ون بیکاته ژیر رکیفی ده سه لاتنی خو ی، به درژیایی سال دانیش تووانی سووریا به گزیه کتردا ده چوون و وه ک کو مه له پشیله یه که بوونه که کرد بیتیا نه ناو گونییه که وه و نه توانن رابکه ن و ناچار په لاماری یه کتری بده ن. سربانییه کان باس له وه ده که ن که نه گهر نه وه ده سه لاتدارانه ی له سووریا دان یه کتر بگرن، هیتیک دروست ده بیت که فیرعه ونیش توانای بهر نه نگاریوونه وه یانی نییه، به لام ئیا نه و رزه دیت که پاشاکانی سووریا بتوانن یه ک بگرن، به دلنیا ییه وه، نا. من که نه مده توانی وه لامیان بده مه وه و توانای بیستنی قسه ی نه وانم نه بوو، به په له بیر که ی خو م نوشیه وه وه له دوو کانه که ها تمه ده ره وه.

له دوای نه وه ی قسه کان ی کاپتام بیست جل و بهرگی سربانیم له بهر کرد و له مال ده رجووم و تیگه یشتم که به نده که م راست ده کات و خه لکی به شیوه یه که له ناو شه قامه کاندا به رامبه ر به میسریه کان رق و کینه یان ده رده برن که نه وان ناچار ده بوون به پاسه وان وه ها توچو بکه ن و له گه ل نه وه شدا که خه لکی نه و ی میوه و ماسیی بوگه نیان تی ده گرتن، به لام که س سهرنجی نه ده دایه من، چونکه من جلکی سربانیم له بهر دا بوو. گویم راگرتبوو که بزائم خه لکی له چ شتی نارازین و بیستم هه موویان گله یی و گازنده له و سهرانه یه ده که ن که فیرعه ون له سووریای ده ستین. به لام ئاگایان له وه نه بوو که فیرعه ون به شیکی نه و باجه له بهر پیوه بردنی ئیش و کاری سووریا دا سهر ف ده کات. ههروه ها نه گهر گه نفی میسر نه بیت و له ویتوه گه نم بو نه زمیر و شاره کانی تری سووریا له که ناری ده ریا نه چیت، خه لکی نه و ی له برسان ده مرن.

له گه ل نه وه شدا که ده مزانی خه لکی رقیان له میسریه کانه به لام ده رمانگه که ی خو م له ناو خانوه که مدا کرده وه هه ندی نه خوش ها تنه لام. له بهر

ئەوئى كاتىك كەيەكى نەخۆش دەكەوئىت و ئازار پەيدا دەكات كارى بەرەگەزى پزىشكەكەوئى نىيە و لەبرى ئەوئى دەزەكات بزائىت كە پزىشكىكى شارەزايە يان نا و ئايا دەتوانى چاكى بكاتەوئى يان نا. بەلام هەندى لە نەخۆشەكان دەرگاي گلهبىيان دەكردهوئى و دەبانگوت مىسر ئەمىرۆ وەك زالووى لى هاتووئى و بەمژىنى خوئىنى ئىمە قەلەو دەبىت. لەكاتىكدا كە ئىمە سال بە سال هەزارتر دەبىن و بىانووى مىسر بۆ سەندنى سەرانه ئەوئىيە كە لەشارەكانى ئىمە سەريازگەيان داناوئى كە ئاسايش بپارىزىت، لەكاتىكدا كە ئىمە بەبى هېزى مىسرىش دەتوانىن هېمنى و ئارامىي خۆمان بپارىزىن و يەككىك لەسووكايەتى پى كەردنەكانىيان ئەوئىيە كە ئىمە ناتوانىن قەلاو بورجەكانى خۆمان چاك بكەينەوئى و قەلاى نوئى دروست بكەين لەكاتىكدا خەرجىي نۆژەن كەردنەوئى دروستكەردنى قەلاى نوئى لەسەر خۆمانە.

ئەگەر مىسر سەرانهى لىمان نەسەندايە ئىمە دەبوئىنە گەلىكى بەختەوئىو حەساوئى، بەلام مىسر وەكو لافاوى كوللە داوئىتى بەسەر سوورىادا و فىرەوئەكەى ئىوئى دەيەوئىت خوايەكەى خوى بسەپىنىت بەسەر ئىمە، لەكاتىكدا كە ئىمە خواى ئەومان ناوئىت و خوايەكەى خۆمان دەپەرستىن.

من وئى مىسر لەبەر ئەوئى رىگا نادات كە ئىوئى قەلاكانى خۆتان چاك بكەنەوئى و قەلاى نوئى بىنا بكەن، چونكە دەزانىت ئەم خۆ قايىم كەردنە بۆ دژايەتى كەردنى مىسرەو دەتانهوئىت رۆژىك لەگەل مىسرەدا بچەنگن. ئىوئى دەلەين كە لەرابردوودا ئازاد بوئى، بەلام فەرامۆشەكانى كەردوئى كەبەر لەوئى فىرەوئى مىسر سوورىا بختە ژىر دەسەلاتى خوئىوئى، ئىوئى هەمىشە لەگەل يەكتىرىدا دەجەنگان و پاشاكانتان كە لە هەر وىلايەتەك دا سەرىخوئىي خوئىان هەيە هەرجىيەكيان بوئىستايە لەگەل ئىوئىدا دەيانكرد و دەولەمەند و هەزار لەدەستى ئەوان نالەنالىيان بوو، بەلام ئەمىرۆ، ياساكانى مىسر پشتگىرى لە ئىوئى دەكەن و رىگا نادات پاشاكانى سوورىا سەمتان لى بكەن و هەزارو دەولەمەندەكانتەن لە ژىر

پاراستنى ياساكانى مىسر.

نەخۆشەكانم دەبانگوت سەمتى پاشاكانى سوورىا تۆمەتەكە كە مىسرىيەكان بۆ ئىمەيان دروست كەردوئى، بۆ ئەوئى ئىمە ناچار بكەن كە ئازادىي خۆمان فەرامۆش بكەين و ببىنە بەندەى مىسر، بەلام گرمان پاشاكانى ئىمە زالم بن، خۆ هەر پاشاي خۆمان و ئىستاش هەن و دەست درىزى كەردنى ئەوانمان زۆر پى باشترە لە سەمتى بىيانى، بەلام ئەمىرۆ هەموومان بوئىنەتە بەندەى فىرەوئى مىسر و ئەو زولم لە ئىمە دەكات بەبى ئەوئى لە ئىمە بىت.

وئى من لە لەشى ئىوئىدا هېچ داخىكى بەندەيى بەدى ناكەم و ئىوئى ئازادن و لە رابردو قەلەوتر بوئى و ئەم قەلەويەتەن نىشان دەدات كە باشتر دەژىن. ئەگەر ئىوئى وەك رابردو بوئى و ياساى مىسر نەپاراستنايە، بەردەوام كەشتىيەكانى يەكتەرتان دەدزى و دارەكانتەن دەپرىيەوئى هېچ رىبوارىك لە رىگاكانى سوورىا-دا بى مەترسى نەدەبوو، بەلام ئەمىرۆ كەس كەشتىيەكانتەن نادزىت و درەختە ميوئىدارەكانتەن ناپرىتەوئى دەتوانن بەبى مەترسى لەهەر لايەكى سوورىاوئى بۆ لايەكى تر بچن. بەلام سىرانييەكان بەلگەكانى منيان نەدەسەلماند و لەدوائى ئەوئى كە چارەسەر دەكران، ديارىيەكەى خوئىان بەرەقەوئى لەبەردەم دادەنا و لەكاتى رۆيشتەندا دەيانگوت تۆ لەگەل ئەوئىدا كە جلكى سىرانيە لەبەردايە هەر مىسرىت و هەموو مىسرىيەك لە هەرجىگايەك كە بژىت هەرسەمكارە و مىسرىيەكى باش بەدى ناكەيت مەگەر يەكەى كە مردبى.

بەهۆى ئەم نەفرەتە گشتىيەى كە خەلكى بەرامبەر بە مىسرىيەكانىيان دەردەبرى من تىگەيشتم كە چىتر ناتوانم لە ئەزمىردا بژىم، چونكە ئەگەر ئەو خەلكە بەتەماى كوشتنىشم نەبوئى، رق و كىنەكەيان ژيانى لەمن تال دەكرد و وەك ئەوئى و ابوو كە پىاوئىك لە مالىكدا ميوئى بىت بەلام خاوەن مالهەكە رقى لى بىت كە بەم جۆرە حەوانەوئى لەو مالهەدا زۆر زەحمەت دەبىت.

من دارايىيەكانى خۆم لە ئەزمىر وەرگرتەوئى و خۆم ئامادەى گەرانەوئى بۆ مىسر

کرد چونکه له دواى ئه و چهند ساله كه به ولاتانى بېگانه دا دهسوورامه وه
ناچار بووم بگهړېمه وه بۆ ميسر و گوزارشتى كار هكهى خۆم به (هورم هه ب)ى
فه رماندهى سوپاي ميسر رابگه يه نم كه پتي سپارد بووم له وه زعى سه ربازي
پاشاكان و گهلانى تر زانباريى بۆ كوځكه مه وه.

به يانييه كه له ئه زمير كاتيك كه خه لكى له خه وه هه لسان بيستيان كه شهوى
رابردو سه ربازيكى ميسرييان سه ر بريوه. خه لكى بهم رووداوه به جوړيك له
ترسى تووړه يى فيرعه ون هه راسناك بوون كه چوونه ماله كانى خوځانه وه و
دهرگه يان له خوځيان داخست و نه هاتنه دهره وه. ئه م رووداوه بووه هۆى ئه وهى كه
جوښ و خرۆشى خه لكى له دژى فيرعه ون و ميسرييه كان هتور بېتته وه. به لام
من دهمزاني كه ئه و دامركاندنه وه يه كاتيبه وه له دواى ئه وه خه لكى به رامبه ر به
ميسرييه كان رق ئه ستوور تر ده بن.

هه ر واى لى هات و بكورثى سه ربازه ميسرييه كه نه دوزرايه وه و له دواى دوو
سى رۆژ خه لكى له ماله كانيان هاتنه دهره وه و ئه م جار ه يان به شپوه يه ك رقيان
له ميسرييه كان هه لگرت كه هيج ميسرييه ك نه يده و پرا به بى چه ك له ماله كهى
بېته دهره وه و له ناو شه قامه كاندا بسوور پتته وه.

من له بهر ئه وهى جل و بهرگى سربانيم له بهر دا بوو به بى مه ترسى له مال
دهر ده چووم و هه ندئ له شه وه كان بۆ په رستگه ي (عه شتار) ده چووم و تا
هه نديكى شه و له وى ده مامه وه.

شه ويكيان كه له په رستگه ي (عه شتار) ده گه رامه وه، تووشى هه ندئ له
سربانييه كان بووم و يه كييك له وان وتى و ابزانم ئه م پياوه ميسرييه و ئه گه ر
ميسرى بېت ئيمه ده بى ته ميى بكه ين بۆ ئه وهى جار يكي تر نه چيته
په رستگه كهى ئيمه وه.

دوايى ليم نزيك بوونه وه و وتيان ده مانه و يت تو بيشكنين بۆ ئه وهى بزاني
ميسريت يان نا؟ و تم من له گه ل ئه وه شدا كه ميسريم، به لام به زورى ده چمه ئه م

په رستگه يه و تا ئيستا كه س پتي نه وتووم بۆ ئه م په رستگه يه مه يه، ئيوه بۆچى
ريگام لى ده گرن؟ سربانييه كان كاتيك كه وه لامه كهى منيان بيست
به تووړه ييه وه په لاماريان دام و منيان به عه رزا دا و سه رميان كوتا به زه ويدا
به شيوه يه ك كه له دلى خۆمدا و تم ئه مه دوايى ساته كانى ته مه غه. به لام
له ناكاودا يه كييك له وان وتى ئه... ئه م پياوه سينوهه (ابن الحمار) وه دۆستى
پاشاكانى سوور يايه. ئه وانى تر كه ئه م و ته يه ي ئه ويان بيست منيان به رداو
داميىن جله كانيان به ده مو چاوياندا گرت بۆ ئه وهى من نه يانبينم و نه يانناسم و
به هاوار كرده وه را يان كرد و من توانيم هه لېستمه وه و بگهړېمه وه بۆ مال.

***

۱- باسما ن كرد كه هه موو تو مار كرا وه كانى ئه م كتيبه كه پيوه ندى به ژيان و رتوپه سم و بيرو يا وه پى
گهلانى رابردو وه هه يه، رووداوى ميژووييه و ئه فسانه نيبه و ئيوه ليره دا ده يخوځينه وه كه كا پتا
بۆ ئه وهى خواردنه وه بخواته وه قاميشييك ده گرتته ده ست و ده يكا ته ناو گوژه ي ئاوى جو كه وه و
ده بنو شپته وه و ئه مه له و ميژو وه دا به كار هاتو وه چونكه وا ده زانين كه به قاميش يان قه دى رو وه كى
گه نم يان برنج مۆديليكي تازه يه كه له ئه وروپا وه بۆ رۆژه لات هاتبى، له كاتيكا كه ئه م جوړه
نو شينه وه يه چواره زار سال له مه و بهر له رۆژه لات با و بووه و له ويوه بۆ ئه وروپا چو وه.

نه‌خویشی مندالیک

دوو رۆژ دواتر که خه‌ریکی ئاماده‌کردنی که‌ل و په‌لی گه‌رانه‌وهم بووم بۆ میسر، و هیشتا نه‌خوشه‌کانم چاره‌سه‌ر ده‌کرد، پیاویک به‌سواری ئه‌سپه‌وه، که به‌ خیرایی با ده‌رۆیی له‌به‌رده‌م خانوه‌که‌مدا وه‌ستا. له‌ میسر و سووریا سواری‌بوونی ئه‌سپ باو نه‌بوو، چونکه ئه‌سپ گیانه‌وه‌ریکی سه‌رکی‌ش و مل هور و قه‌باره گه‌وره‌یه و کاتیکی یه‌کی‌ک سواری ده‌بی‌ت هه‌ردوو ده‌ستی به‌رز ده‌کاته‌وه و سواره‌که به‌زه‌ویدا ده‌دات. هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌شه که له‌ میسر و سووریا خه‌لکی له‌ هه‌موو کاتی‌کدا سواری گوێدری‌ژ ده‌بن که ئاز‌ه‌لیکی بی‌ ئازارو گوێرایه‌له‌و ته‌نانه‌ت گالیسکه جه‌نگییه‌کانیش گوێدری‌ژی لی‌ ده‌به‌ستن.

کاتیکی که ئه‌سپ به‌ گالیسکه‌ی جه‌نگییه‌وه ده‌به‌ستن مه‌ترسی زیاتر ده‌بی‌ت و به‌را‌ده‌یه‌ک کی‌وی ده‌بی‌ت که راده‌کات و گالیسکه‌که تی‌ک ده‌شکینیت و دانیش‌تووانی گالیسکه‌که ده‌کوژیت. لی‌خو‌ری‌نی ئه‌و گالیسکه‌نه‌ی که ئه‌سپیان پی‌وه به‌ستراوه‌ته‌وه لی‌ها‌تووییه‌کی زۆری ده‌و‌یت و ده‌بی‌ یه‌کی‌ک به‌رده‌وام له‌سه‌ر پشتی دابنیشی و په‌نجه‌ی خو‌ی بکاته ناو کونه‌ لووتی ئه‌سپه‌که‌وه بۆ ئه‌وه‌ی ملکه‌چ بی‌ت.

کاتیکی که سه‌یری پیاوه ئه‌سپ سواره‌که‌م کرد به‌ هو‌ی جله‌کانییه‌وه زانیم که له‌ دانیش‌تووانی هه‌ری‌می شاخاوی سووریا‌یه‌و دوور نه‌بوو چه‌ته‌ بی‌ت، چونکه ئه‌سپ گیانه‌وه‌ری سواری‌ی رێگره‌کان، یان دانیش‌تووانی چیاکان بوو. پیاوه‌که بانگی کرد سینۆهه (ابن الحمار) من له‌ رێگایه‌کی دوور‌ه‌وه و له‌ ولاتی (ئامورۆ) وه‌ دیم و پاشای ئه‌م ولاته که تۆ ده‌ناسیت مندالیک هه‌یه که نه‌خۆش که‌وتوو

و به‌هو‌ی نه‌خویشی منداله‌که‌یه‌وه له‌ توور‌ه‌ییدا وه‌کو شیر درنده‌ بووه و که‌س ناو‌یری‌ت لی‌ی نزیک بکه‌و‌یت‌ه‌وه. زوو سندوقی که‌ره‌سته‌کانی پزیشکیت هه‌لبگره و به‌ری بکه‌وه و له‌گه‌ل مندا بۆ ولاتی (ئامورۆ) وه‌ره و کو‌ری پاشا‌که‌مان چاک بکه‌وه و ئه‌گه‌ر دوا بکه‌وی به‌م کی‌رده‌ سه‌رت له‌ له‌شت جیا‌ده‌که‌مه‌وه و سه‌ره‌ بی‌ لاشه‌که‌ت به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌تلی‌نمه‌وه.

و تم ئه‌گه‌ر تۆ سه‌رم له‌ له‌شم جیا‌بکه‌یت‌ه‌وه کو‌ری پاشا‌که‌تان چاره‌سه‌ر نا‌ک‌ری‌ت، چونکه ئه‌گه‌ر سه‌رم به‌لاشه‌مه‌وه نه‌بی‌ت، ده‌سته‌کانم ناتوانن منداله‌که‌ چاک بکه‌نه‌وه. من بۆ هاتن و چاره‌سه‌ری کو‌ری پاشا‌که‌ت ئاماده‌م نه‌ک له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که له‌ هه‌ره‌شه‌که‌ت ده‌ترسیم، به‌ل‌کو له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که پاشای (ئامورۆ) هاو‌ری‌تمه‌و پی‌وی‌سته کو‌ره‌که‌ی چاک بکه‌مه‌وه.

پاشای (ئامورۆ) ئه‌وه‌ بوو که به‌ر له‌ چه‌ند سا‌ل له‌مه‌و پێش که له‌ سووریا بووم دانه‌کانیم چاک کرده‌وه و دوا‌یی دا‌وای که‌نیزه‌ جوانه‌که‌می کرد و ویستی لی‌می بک‌ری‌ته‌وه و وه‌کو با‌سم کرد که‌نیزه‌که‌م پی‌ی نه‌فرۆشت و پێشکه‌شم کرد. به‌ کاپتام وت ب‌روات و که‌ژاوه‌یه‌ک به‌ک‌ری‌ بگ‌ری‌ت و بی‌ه‌یتی‌ت و له‌دا‌وی ئه‌وه‌ی که ه‌ینای له‌گه‌ل ئه‌سپ سواره‌که‌دا به‌ری‌ که‌وتین تا له‌ ده‌شته‌کانه‌وه تی‌په‌ری‌ن و گه‌یشتی‌ینه ناوچه‌یه‌کی شاخاوی. له‌و‌ی منیان له‌ که‌ژاوه‌که‌ داگرت و سواری گالیسکه‌یه‌کی جه‌نگی‌یان کردم و ئه‌و ئه‌سپانه‌ی که وازانم کی‌وی بوون گالیسکه‌کانیان به‌ شێوه‌یه‌ک به‌ری‌وه‌ ده‌برد که ترسم لی‌ نیش‌ت گالیسکه‌ که وه‌ک که‌شتی‌ی خ‌وای (ئاموون) به‌ ئاسماندا ب‌فری‌ت. من به‌ترسی‌کی زۆره‌وه هاوارم ده‌کرد به‌لام ئه‌وه‌ی گالیسکه‌که‌ی لی‌ ده‌خو‌ری به‌بی‌ ئه‌وه‌ی گو‌ی بداته‌ ترسانی من به‌خ‌یرایی لی‌ی ده‌خو‌ری و له‌دا‌وی ماوه‌یه‌ک که به‌وشی‌وه‌یه رێگامان پ‌ری گالیسکه‌که وه‌ستا.

من خو‌ش‌حال بووم چونکه وام زانی سه‌فه‌ره‌که‌مان کو‌تایی پی‌ هاتوو، به‌لام منیان له‌و گالیسکه‌یه‌ ه‌ینایه‌ خواره‌وه و سواری گالیسکه‌یه‌کی تریان کردم که

ئەسپى تازە نەفەسى پىتوە بوو و ديسانەوۈ گالىسكەكە بە وزەى ئەسپە بەھىز و كىتوبىيەكانەوۈ بەرپى كەوت و من ھاوارم دەکرد و دەمگوت ھىواش برون و ھەر كاتىك كە خىرايى گالىسكەكە كەم دەبووۈو و دەمتوانى دەستم لە قەراغەكەى بەرىدەم پشتى عارەبانچىيەكەم دەدايە بەرمست، بەلام ئەو بەبى ئەوۈى گوتى بداتى و بللى بوجى بەمست لىم دەدەى ھەر بە خىرايى دەروپى.

ھىشتا نازانم كە لەو رىگا شاخاوييانە، لە كاتىكدا كە ئەو ئەسپە سەركىشانە گالىسكەكەيان رادەكىشا، چون وەرەگەراين و گالىسكەكەمان تىك نەشكاو نەكوژراين.

بەرلەوۈى خور لە ئاسوى روتتاوا نىك بىيىتەوۈ لەو ھەرىمە شاخاوييە گەيشتىنە شارىك كە شوورەيەكى تازە دروست كراوى لى بوو و دەروازەكەى داخرا بوو، بەلام كە ئىمەيان بىنى دەروازەيان كەدەوۈ و گالىسكەكەمان بە ھەمان خىرايىيەوۈ كە لە رىگا شاخاوييەكانەوۈ دەھات بەناو شەقامەكانى شاردان رويشت و لە رىگا ھەندى لە ژن و پىاوەكان سەبەتەى پر لە ميوەيان بەرلەلا كرد و لە ترسى گالىسكەكە ھەلدەھاتن و گۆزە پر لە ئاوەكان دەكەوتن و دەشكان.

كاتىك كە لەبەردەم كوشكى پاشاى (ئامورۆ) دا وەستايىن و منيان دابەزاند بە جورىك ئەندامەكانى لەشم كوترا بوو كە نەمدەتوانى بەرپىدا بروم و بەندەكان منيان بەسەر دەستيانەوۈ بەرە ناو كوشكەوۈ. لەھەشت گۆشە (سوچ)ەكەى كوشك دەيان جورە چەك و كلكى شىرو پەرى بالندەكانيان بەدیوارەوۈ ھەلواسىبوو كە گەيشتە ژوورەوۈ پاشاى (ئامورۆ) وەكو فېلىك كە بەدەستى راوچى برىندار كرا بى و شاللاو ببات، بەرەو من ھات.

سەيرم كرد كراسەكەى دراپوو و خۆلەمىشى بەسەر خۆيا كرد بوو. ھاوارى كرد ئەى چەتەكان بۆ ئەوئەندە درەنگ ھاتن؟ ئايا بەقەستى خوتان دواخست كە كورەكەم بە نەخۆشىيەوۈ بمرى. پاشا ئەوئەندە توورە بوو كە تەوقە ئالتونىيەكەى بەدەورى رەتەنەوۈ بەستبووى كرايەوۈ. گالىسكەچىيەكە وتى ئەمرو ئىمە ئەوئەندە

بە خىرايى بەشاخەكانەوۈ تىدەپەرىن كە بالندەكانىش نە دەگەيشتە ئىمە و تۆ دەبى مەمنونى ئەم پزىشكە مىسرىيە بىت، چونكە ھەركاتى كە ئىمە خاومان دەكەدەوۈ ئەو بەمست دەيكىشا پىاماندا كە خىراتر بروين و بەشىوۈەك دەيقيزاند كە ئەسپەكانان ھەلدەبەزىنەوۈ و بە خىرايى گالىسكەكەيان رادەكىشا. ھىچ يەكەك لە باو باپىرانى ئىمە بە بىريان نايات كە ماوۈى نىوان ئەزمىر و ئامورۆ بەم ماوۈ كەمە برايت.

دوايى پاشا منى لەباوۈش گرت و ماچى كردم و دەستى بەگرىان كرد و وتى: سىنۆھە تۆ دەبى كورەكەم چارەسەر بكەيت و من سەلامەتەى كورەكەم لە تۆ دەوت.

وتم جارى تۆ بەيىلە كورەكەت بىينم و بزەنم نەخۆشىيەكەى چىيە ئىنجا خەرىكى چارەسەر كەردنى دەبم.

پاشا منى لەگەل خويدا بەرە ھۆدەيەكەوۈ و بىينم ئاگردانىكى گەورەى پر لە ئاگرىان لە ژوورەكە داناو و مندالىك لە لانكىكدا راكشابوو، بەلام بە جورىك بە پارچەى خورى پىچابوويانەوۈ كە رەنگى مندالەكە رەش ھەلگەرابوو و عارەق لە سەروچاويدا دەتكايەوۈ و بەدەنگى بەرز دەگرىا. من بە بىينى مندالەكە يەكسەر زانىم كە ھىچ نەخۆشىيەكى نىيە مەترسىيە مردنى لى بكرىت چونكە ئەگەر لە مردن بووايە بەو شىوۈە ھاوارى نەدەكرد. سەيرىكى دەوروبەرم كرد و بىينم ژنىكى قەلەو و سىپى لە ھۆدەكەدا دانىشتىبوو و بە گرېبانەوۈ سەرى بەزەويدا دەدا و ناسىمەوۈ و زانىم كە ئەو كەنیزەيە كە خۆم دابووم بە پاشا. چەند ژنىكى ترىش لە ناو ھۆدەكەدا بوون و ئەوانىش دەگرىان و بىينم دەموچاوى ھەندىكىان برىندار بوو و پاشان بۆم دەركەوت كە پاشا لىي دابوون، لەبەر ئەوۈى نەياتنوايىبوو مندالەكە ھىور بكنەوۈ.

بە پاشام وت ئەوئەندە بى ھورە مەبە چونكە مندالەكەت نامرىت و من بەرلەوۈى چارەسەرى بكم دەبى خۆم خاوتىن بكمەوۈ و لە پىش ھەموو شتىكدا

ئەم ئاگردانە لێرە بێنە دەرەو.

دایکی منداڵەکە لە رابردوودا کەنیزی خۆم بوو وتی ئەگەر ئاگردانەکە بێنە دەرەو منداڵەکم سەرماي دەبێت، و تەم نا منداڵ لە هەوای هاونیدا سەرماي نابێت. ئاگردانەکە بێنە دەرەو و ئەگەر سەرماي بوو من لێی بەرپرسم. ژنەکە منی ناسیبیوە و بزەخەنەکی هات و وتی ئا... سینۆهه؛ ئەمە تۆی... کاتیەک کە هاتبێت ژوورەو نەناسیبیوە چونکە سەیرم کرد کراسی سربانیت لەبەردایە. و تەم ئەوەندە بەپەلە بۆ چارەسەرکردنی ئەم منداڵە بەرێ کەوتەم، کە نەتوانی کراسە سربانییەکم دابنێم و جلی میسری لەبەر بکەم. پاشا کە هیشتا چاوی بە فرمیسک بوو وتی سینۆهه کورەکم سێ رۆژە خواردن ناخوات و هەر چیبێک دەخوات دەبێتێتەو و بەشیوەیک هاور دەکات و دەنالێنێ کە ناتوانم یەک ساتیش ئارام بگرم.

و تەم دایەنەکان و بێندەکان بێنە دەرەو و دواي خۆم شۆشت و لەدواي خاوی بونەو و تەم پەنجەرەکانی ژوورەکە بکەنەو و خۆشم ئەو پارچە خوریانەي کە لە منداڵەکیانەو، پێچا بوو کورمەو. منداڵەکە کە تائەو کاتە هاورای دەکرد و دەینالاند، هێور بوو و قاچە ئەستورەکانی خۆی جوولاندهو و سەیرم کرد منداڵەکە لەگەڵ ئەوەشدا کە ساوا بوو وەکو باوکی قژێکی رەش و زۆری هەیه. هەندێک لێی ورد بوومەو کە بزائەم نەخۆشییەکی چیبە و لەناکاودا دەمی منداڵەکە کەوتەو یادم و دەمێم کورەو و بینیم ددانێکی بچووک لەناو دەمیدا رواو و تێگەبێستم کە نەخۆشیی منداڵەکە تەنها ددان هاتنەکیەتی.

بانگی پاشام کرد و ددانی منداڵەکەم پێ نیشان داو و تەم سەیرکە، تۆ تەنها بۆ ئەم رووداوە بێ بایەخە ناودارترین پزیشکی سووریات بە ئەسپە کێویەکان هیناوەتە ئێرە و زیاتر لە پەنجار جار مەنت خستە بەر مەترسیی مردن لەکاتیەکدا کە هەرکەسێ کەمێک ئەزموونی هەبێت دەزانێت کە کاتیەک منداڵ ددانی دیت بێ تاقەت دەبێت و لەوانەیه تاي لێ بێت و ئەو تايە مەترسیدار نییە، بەلام

رشانەو کەي هۆبەکی سروشتی هەیه، چونکە تۆ و دایکی و دایەنەکان بەردەوام شیري چهورتان کردۆتە ناو سکی ئەم منداڵەو و ئەویش کە نەیتوانیوە تەخەموولی ئەو هەموو شیرە بکات، دەرشایەو. ئیستا بەدایکی بۆ کاتیەک کە مەمکی دەدات ئاگادار بێت چونکە لەوانەیه منداڵەکە بە ددانی مەمکی بریندار بکات.

دەمی منداڵەکم لەبەردەم پاشا کورەو و ددانەکم نیشانی دا. پاشا کاتیەک کە لە نەخۆشیی منداڵەکەي تێگەبێست و زانی مەترسیی نییە لە هۆدەکا کەوتە سەماکردن و دایکی وتی هەرگیز ددانی وا جوانم لە دەمی هیچ منداڵێکدا نەبینیوە. کاتیەک کە ویستی دووبارە منداڵەکە لە پارچەکانەو بئالێنی من نەمبێست و تەم: کراسیکی کە تان بۆ داپۆشینی ئەو بەسە.

پاشا هیچ بە خەیاڵیدا نەدەهات کە منی لە ئەزمیرەو بۆ شتیکی ئەوها بێ بایەخ بانگ کورەو و فرمانی دا گەرەکانی دەربار و هاورپیکانی بێن و ددانی منداڵەکەي ببین و ئەوان لە ناکاودا هێرشیان کورە ناو ژوورەکەو هەموویان دەیانویست پەنجەئەستوور و پیس و خۆلاویەکانیان بکەنە ناو دەمی منداڵەکەو دەست لە ددانی بدن، بەلام من بە پاشام وت ئەوان دوور بخاتەو، ئەگەر نا منداڵەکەي بەراستی نەخۆش دەکەوێت.

لەدواي ئەوێ گەرەکانی کۆشک و هاورپیکانی رۆبێتن پاشا وتی: ئەم منداڵە لە پێتلوی چاوەکانم خۆشەویستتەرە لە هەموو ئەو شتانەي کە من هەمە گرانبەهاتەر و چەند شەوێک دەبێت کە من بە دیار لانکەکەبەو نەنوستوومە، چونکە دەترسام بمریت و لەدواي من کەس نەبێت کە لە جیاتی من لەولانی (ئامورۆ) پاشایەتی بکات.

دواي دەستی خستەسەر سەری من و وتی سینۆهه تۆ نازانی کە بەبۆنی ئەوێ ئەم بارە قورسەت لەسەر سینەم هەلگرت، چەندە خۆم بە قەرزاری تۆ دەزانم. دواي منداڵەکەي نیشان دام و وتی تۆ کە ولاتیکی زۆرت بینووە ئایا تا

ئىستا ديوته مندالتيك له م تهمنه دا ئه وندە جوان بيت. قژه زوره كاني كوره كه م له يالي شير ده چيت و سكه قه له وه كه ي له بهرميلتيكي بچووك ده چيت و ده ست و قاچه ئه ستوره كاني وا نيشان ددات كه له ئاينده دا وهك من به هيزو به قوه ت ده بيت.

شه و داهات و هه وا تاريك بوو و چراكانيان هه لكردو من كه به هوي ئه و سه فهره به په له و خيرايه پيويستم به پشوودان بوو و نه مده تواني گوي له قسه كردني پاشا بگرم، پيم وت ئه مپو له به يانييه وه تا نزيكي ئيواره من له ناو گاليسكه كاني تو به ريگا شاخاوييه كانه وه به خيرايبى با ده هاتم و ئىستا له تاو ماندويتيم هه موو ئه ندامه كاني له شم ژان ده كن و ده بي نان بخوم و پشوو بدهم، به لام تو له جياتي ئه وه ي خواردنم بدهيتي و بلتي جيگايه كي نووستم بو ئاماده بكه ن به رده وام قسه ده كه ي.

پاشا پتيكه ني و وتي منيش چهند روژتيكه له تاو خه م و په ژاره نه مده تواني خواردن بخوم، به لام ئه مشه و ده توانم تو له ي رابردووش بكه مه وه. دوايي فه رماني دا خواردنمان بو به يتن و به نده كاني مه رو به رخي برژاوو نانيان بو هيتاين و له دواي ئه وه ي كه تيرم خوارد هه ستم كرد ماندوويه تيبه كه م كه متر بوو ته وه.

من چهند روژتيك له لاي پاشا مامه وه و ئه و دياربي گرانبه هاي له زپرو كانزا پيدام و سه رنجم دا كه ئه و له چاو جاري پيشوو كه من بينبووم ده وله مه ندر ببوو. ليم پرسى ئه و سامانه ت له كوئيه ده ست كه وتووو چونكه جاري پيشوو ئه و نده ده وله مه ند نه بووي. وه لامي دا به وه و وتي سينوهه ئه و ژنه ي كه تو پيت دام سه ره رست بوو و بووه هوي ده وله مه نديم.

له و چهند روژه دا كه من له لاي پاشاي ئامورو بووم ژنه خوشه ويسته كه ي واته كه نيزه كه ي كه من دابووم پتي به باشي ميوانداربي له من كرد و بوم ده ركه وت كه ئه و له گه له ئه وه شدا كه قه له و بوو، به لام ديسانه وه هه ول ددات خوي قه له و تر بكات، چونكه له ولاتي (ئامورو) به پيچه وانه ي ميسر هه رچه نده ژن قه له و تر

بيت زياتر په سند ده كريت و له بهر ئه وه له و ولا ته دا هه مووان، ته نانه ت منداله كان هه ندي گورانييان ده وت كه تيايدا باس له جوانيي ئه و ژنه ده كراو گويم لي بوو ئه و ئاوازانه يهك جوو بوو و چهند وشه يه كيان ده يان جار دووباره ده كرده وه، به بي ئه وه ي له دووباره كردنه وه ي ئه و بابه تانه بيتار بن.

پاشاي ئامورو ژني تريشي هه بوو كه كچي سه روكي هوزه كان بوون، به لام ته نها بو دربريني وه فاداري ده چوه ماله كانيان و به مني وت حه ز ناكمه كاته كاني خوم له گه له ئه وانه دا به سه ر ببه م، به لام له بهر ئه وه ي كچي سه روك هوزه كانن ده بي له گه لياندا بگوئيم بو ئه وه ي له نيوان من و سه روكي هوزه كان ناكوكي دروست نه بيت. پاشاي ئامورو كه ده يزاني من سه فره يكي زورم كردوو و ولاتيكي زورم بينيوه به پيويستي ده زاني كه له لاي من خوي هه لبيكشيت بو ئه وه ي من تي بگه يه نيت كه ئه و له پاشا كاني تر بچووكتر نيه و له گه له وه سف كردني خويدا هه ندي شتيشي پيم وت كه من دلنيام له دواي ئه وه ي له ولا ته كه ي ئه و ده رچووم له باس كردني ئه و بابه تانه په شيمان ده بيته وه. بو نمونه وتي: به كرى گيراوه كاني ئه و پتيان سپي دراوه كه له ئه زمير نازاري ميسرييه كان بده ن و ئه و شه وه ش كه په لاماري منيان دابوو، به ده ستي به كرى گيراوه كاني ئه و ليم درا، به لام ئه وان نه يانده زاني كه من سينوهه م ئه گه ر نا ليتان نه ده دام. هه روه ها ئه و سه ربازه ميسرييه ي كه له ئه زمير كوژرا پياوه كاني ئه و كوشتبوويان. پاشا وتي: نازارداني ميسرييه كان له ئه زمير ئه و نده دريژه ده كي شيت هه تا ميسرييه كان واز له سووريا ده يتن و ده رو ن هه روه ها ده يگوت دانishtوواني ئه زمير و به نده ره كاني تري سووريا له كه ناره كان، خه لكانيكي ترسنوك و خوپاريزن و جگه له قازانجي خويان هيچ بيروپا و مه به ستيكي تريان نيه چونكه هه موويان مامه له چين و له بهر ئه وه ده بي پياويكي به جه رگ پيشه وايه تبي راپه رينيكي دژبه ميسر بگريته ئه ستوي خوي و ميسرييه كان له سووريا ده ر بكات بو ئه وه ي سووريا بگات به نازاديي پيشووي خوي.

وتم بۆچی تۆ ئۆههنده بهرامبه به ميسرييه كان كينهت له دلدایه، من باوه رناكه ميسرييه كان له گهلانی تر خراپتر بن.

پاشا دهستی به ریشه لووله كهی خۆیدا هینا و تی: من رقم له ميسرييه كان نییه، له بهر ئه وهی تۆ ميسريت و رقم له تۆش نییه و من له مندالییه وه له كۆشکی فیرعه ون بوومه و له ميسرييه كان وه فیری زۆر شت بووم و توانیم له وی فیری خویندن و نووسین بيم و رابردوه كانی ژيانی من بهو شیوه یه كه ده بیت ميسرييه كانم خۆش بویت نهك رقم لیان بیت، به لام تۆ سینۆه له گهل ئه وه شدا كه پزیشکی كه و رهیت و زۆر ولاتت بینوه له بهر ئه وهی پاشایه تیت نه كردوه ناتوانی تی بگهیت كه له دیدی پاشایهك یان سهروکی ولاتیک رق و كینه چ واتایه کی ههیه.

پاشا یان سهروکی ولات، له گهل هیچ میلله تیکدا رق و كینهی نییه و له خۆیدا بهرامبه به هیچ قهومی ههستی دوزمنایه تی نییه. به لام كینه له دهستی پاشا و سهروکی ولات هۆکاریکی بههیزه و ته نانهت له چهكیش به هیزتره. دواپی وتی ههتا خه لکی كینه یان نه بیت ناتوانن ئه وه دهستی كه شمشیر و نیزه كانیان پی گرتوه بهرزی بکه نه وه و بیوه شین. سهروکی ولاتیک كه خوی رقی له هیچ گه لیک نییه ده بی كینه له دلی خه لکیدا دروست بکات بۆ ئه وهی بتوانیت به هۆی نه فره تی ئه وانه وه ده سه لات به ده ست به یینیت و منیش كینهی ميسرييه كان ده خمه ناو دلی خه لکی سوورباوه و ئه وهنده ئه م رق لی بوونه و یان به هیز ده كه م كه هه موو كه سیکی خه لکی سووربا دلیا بیت له وهی كه له ميسرييه كان بی به زه بیتر سوو كتر و فیلبازتر له هیچ جیگایه كدا نییه و ده بیت ئه م دوزمنایه تی و رق ئه ستوورییه ئه وهنده به تین بیت كه هه ر ژن و پیاویکی سربانی به بیستنی ناوی ميسرييه كان له شی له رق و نه فره تدا بکه ویته له رزه و ئیمانی به وه هه بیت كه ميسرييه كان ترسنا كترین و خوین مژترین و دل ره قترین گه لیكن كه له سه ره تای دروست بوونی دنیا دا هاتو نه ته كایه وه و له مه و به دواش له وان خراپتر

دروست نابیت. کاتیک كه رقی سووریه كان بهرامبه به ميسر گه یشته ئه م ئاسته، ئه وساکه ئه م دوزمنایه تییه ئه وهنده به هیز ده بیت كه ده توانیت کیو به یینیته له رزه، تا چ بگات به ده رکردنی ده سه لاتدارانی ميسری و سوپا که یان له سووربا.

وتم ئیوه خۆتان دهزانن كه وا نییه و ئه وهی ده یلین له راستییه وه دووره. پاشا وتی راستی ئه وهیه كه من ده یخمه ناو میشکی خه لکی سوورباوه و کاتیک كه من شتیكم خسته ناو گیانیانه وه، باوه ده كه ن كه ئه و شته حه قیقه ته و به شیوه یهك باوه ریان پیی به هیز ده بیت كه نه گه ر هه ر كه سی به پیچه وانه ی ئه وه شتیك بلیت ده یكوژن.

من به خه لکی سووربا راده گه یه نم كه ئه وان بۆ ئه وه دروست بوونه كه به ئازادی بژین و ئازادی شتیكه كه له خواردن و جل و بهرگ و خانوو و ته نانهت گیانی مرو قیش بایه خی زیاتره و خه لکی به هۆی ئه م راگه یاندنانه ی من ئه م راستییه ده سه لمین و ئه وهنده باوه و خولیای ئازادی ده كه ویته میشکیانه وه كه ئاماده ده بن له پینا ویدا گیانی خویان به خت بکه ن و هه ركه سیك كه باوه ری به ئازادی هه بیت هه ول ده دات خه لکانی تریش به یینیته ریزه وه و ئه وهنده ی پی ناچیت كه له سه رتاسه ری سووربا دا جگه له یهك بیروباوه ری هیچ شتیکی تر دروست نابیت كه ئه ویش پروا گه یشتن به ئازادییه و دانیش تووانی سووربا تی ناگه ن كه باوه ریان به شتیکی خه یالی ههیه، چونكه ئه و ئازادییه شتیكه كه نهك ته نها گه لی سووربا، به لكو هیچ گه لیکی تر نییه تی، به لكو به هانه یه كه كه من به هۆیه وه خه لکی سووربا ده خا فلینم بۆ ئه وهی خۆم بتوانم له سووربا دا بمینمه وه. ئیوه ش کاتیک كه هاتنه سووربا دروشمه كه تان ئه وه بوو كه به ته مان سووربا ئازاد بکه ن و به م دروشمه كه له دیدی خه لکیدا رواله تیکی بریقه داری هه بوو، هه موو دانیش تووانی سووربا تان کرد به بنده ی خۆتان و ئیستا باجیان لی ده ستین.

وتم ئايا تۆباوهڤت به ئازادی نییه.

وتی نا و چونکه تۆپزیشکیت ناتوانی لهوه تیبیگهی که هیچ دهسه لاتداریک باوهڤی به ئازادی نییه به لکو به و دروشمه خه لکی فریو دهدهن بۆ ئه وهی خۆیان بتوانن حوکم بکهن. من خه لکی سووریا و تیددهگه یه نم که پتویسته ئازاد بن و به ئازادی ناگهن هه تا ئه و کاتهی که له دژی میسر یه ک دهگرن و کاتییک که میلله تی سووریا یه کبان گرت و به باوهڤی خۆیان گه یشتن به ئازادی، بی ئاگان له وه که ئه وان ئه و ئازادییه یان بۆ من ره خساندوه که بتوانم فه رمانه واییان به سه ردا بکه م و ئه وان ده بی وه کو هه میشه زه حمه ت بکیشن و سه رانه بدهن و به کورتی له رابردو ودا میسر ئه و سه رانه یه ی لی ده سه ندن و له دوا ی ئه وه من لیانی ده ستینم و به رده وام پییان ده لیم که ئیوه له هه موو گه لانی تری ئه م دنیا یه به خته وهر ترن. چونکه ئازادن و ئه وانیش به و دروشمه خه یالیه دلخۆش ده بن.

سینۆهه تۆ ئه وه نازانیت که میلله ت وه کو میگه لیکی مه ڤ وایه و ده بی به شتیکه وه خه ربکیان بکه یت بۆ ئه وه ی بتوانی فه رمانه واییان به سه ردا بکه یت و یه کیک له باشتین هۆکاره کانی سه رگه رم کردنی خه لکی ئه وه یه که پییان بلتی ئیوه ئازادن و بۆ ئه وه دروست بوونه که له ئازادیدا بژین و خه لکی له بهر ئه وه ی ره شوکین، هه ر چییه ک بیستن ده یسه لمین و به راستی ده زانن. به گشتی ده بی ئه وه نده ئه و بابته به گوپی خه لکیدا بخوینینه وه هه تا له روحیان و له باوهڤیاندا ده چه سپیت.

وتم ئايا ده زانی قسه کانی تۆ چه نده ترسناکه و ئه گه ر فه رمانده ی میسر بزانی ت که تۆ چ مه به ستیکت هه یه گالیسه که جه نگیه کانی خۆی ده نیریتته ولاته که ت و ئه م شاره ویران ده کات و تۆش ده سگیر ده بی و سه ر به ره و خوار له سیداره ت ده ده ن. یان ده تبه نه ته په س و له وئ به داره وه ت ده که ن.

پاشا وتی فیرعه ونی میسر باوهڤی به من هه یه چونکه (خاچی ژیان)ی^(۱)

پیداوم و من په رستگه یه کم بۆ خواجه که ی دروست کردوه و ئه و زیاتر له هه ندی له سه رداره کانی خۆی باوهڤی به من هه یه، ئیستا وه ره برۆین شتیکت پی نشان بده م که له لات سه یر بیت.

به یه که وه به ڤی که وتین و ئه و منی به ره و شووره ی (دیوار) شاره که برد و سه یرم کرد پیاوکیان له بان دیواره که وه سه ره و ژیر هه لواسیوه. پاشا وتی ئه م پیاهوی که ده یینی میسریه و ئه گه ر گومانت له ره گه زه که یدا هه یه سه یری خه ته نه که ی بکه بۆ ئه وه ی شکت نه مینی.

پرسیم بۆچی ئه م میسریه به ده به خته تان هه لواسیوه؟

وتی ئه م پیاهو باج وهرگری فیرعه ون بوو و هاتبووه ئیره که داوا ی سه رانه مان لی بکات و ده یگوت چه ند سالیکه باجتان دواخستوه و ده بی خه راجی ئه و چه ند ساله بده ن.

وتم تاوانی کوشتنی ئه م پیاهو بی چاره یه به گه ردنی تۆوه ده بیت و تۆ گرفتاری سزایه کی سه خت ده بیت، چونکه له میسر ده توانی گالته به هه موو شتییک بکه ی جگه له باج وهرگری فیرعه ون که پتسپیردراوی وهرگرتی باجه.

پاشا پینکه نی و وتی من به جوړیک پیلانه که م دارشتوه که فیرعه ون له جیاتی ئه وه ی لیم تووړه بیت ده ستخۆشیشم لی بکات که ئه م فه رمانبه ره گه نده لیم به سزای خۆی گه یاندوه. چونکه زیاتر له ده له وحه م بۆ ده سه لاتداریانی میسر ناردوه که له سه ربان نووسیومه که ئه م پیاهو له دوا ی ئه وه ی هاتووته سووریا له ولاته که ی مندا ده ست درژیی کردووته سه ر ژنان و جنیوی به خواجه کانی سووریا داوه له په رستگه که ی ئیمه دا کرداری ناشیرینی تربشی کردوه و له یاساکانی ئیمه نووسراوه که ئه گه ر پیاویک به بی ره زامه ندیی ژنه که به زۆر له گه لیدا کو بیته وه، یان جنیو به خواجه کان بدات، یان له په رستگه کاری پیس و پۆخل بکات ده بی بکوژریت.

هه رچه نده زیاتر له گه ل پاشای (ئامورۆ) دا گفتوگۆم ده کرد له دیدمدا زیاتر له

(هورم هه ب) ی فه رمانده ی سوپای میسر ده چوو، که منی راسپاردبوو زانیاری له ولاتانی تره وه بۆ کۆ بکه مه وه و جیاوازییه ک که ئەم دووانه له گه ل یه کتریدا هه یان بوو ئەوه بوو که پاشای ئامورۆ له (هورم هه ب) به ته مه نتر و فیللبازتر بوو، چونکه پاشای ئامورۆ له ولاتی کدا پاشایه تیی ده کرد که له کۆنه وه ده سه لاتدارانی ئەوئ به رده وام له گه ل پاشاکانی تری سووریا دا به شه ر ده هاتن و ئەوانیان ده کوشت، یان خۆیان ده کوژران و ناکوکی و دژایه تیی هه میشه یی له گه ل دراوسێکاندا، ئەم جوړه پاشایانه له هونه ری سیاسه تدا شاره زاتر و به ئاگاتر ده کات.

له گه ل ئەوه شدا که پاشای ئامورۆ فیللبازتر و لیهاتووتر ده هاته به رچاو به لām من له و باوه رده دا نه بووم که توانای پاشایه تی کردنی به سه ر سووریا دا هه بیته. پێم وت تۆ ئەگه ر چی له مندالییه وه له میسر ژیاویت، به لām له به ر کم ته مه نیت نه تتوانیوه هه ست به گه وره یی و ده سه لاتی فیرعه ونی میسر بکه یت چونکه فیرعه ون سامانیکی زۆری هه یه و ده توانیت سوپایه کی گه وره به ره و ولاته که ت بنیڕیت و ئەم سه رزه مینه وێران بکات و تۆ نابیت به ده سه لاتی خۆته وه بنازی و ایزانی که ده توانی له گه ل فیرعه ونی میسر دا رکه به ری بکه یت. کاتی که کیسه یه ک به رۆن چه ور ده که ن و دوایی کونه کانی ده گرن و هه وای تی ده که ن کیسه که ده ئاوسێ و خاوه نه که ی وا ده زانیته که شتیکی گه وره ی له ده ست دایه. به لām که کیسه که کون ده که ن بایه که ی به تال ده بیته وه ده گه رپته وه دوخی یه که م. تۆش ئیستا وه ک کیسه یه ک وای که هه وایان تی کرد بیت و هه رئه وه نده کونیکت تی بکه ن یه کسه ر فس ده بیته وه.

پاشا پێی که نی و رووکه شه ئالتونییه کانی ددانه کان ده رکه وت وتی من ئەگه ر چی کیسه یه کی پر له هه وام، به لām هاوپه یمانی به هێزم هه یه که پاشاکانی بابل و (هاتی)ن، که بۆ ده رکردنی میسر له سووریا هاوکاریی من ده که ن.

وتم فربوی هاوپه یمانیته یی پاشاکانی بابل و هاتی مه خو چونکه چه قه ل له وه یه

بۆ راوکردنی ئازده لانی تر له گه ل شێردا یه ک بگریته به لām له دوای راوکردنی نیچیر باشتیڕینی گۆشته که شیر ده یخوات و چه قه له که ته نها ریخۆله و گه ده ی بۆ ده مینیته وه. ئەم دوو پاشایه ش که بۆ ده رکردنی میسر له سووریا له گه ل تۆدا هاوپه یمانن، مه به ستیان ئەوه نییه که تۆ بیته پاشای سووریا. به لکو ده یانه ویت ولاتی سووریا داگیر بکه ن و تۆ به س ولاتی ئامورۆت بۆ ده مینیته وه، ئەویش ئەگه ر بۆت بمینیته وه.

پاشا زۆر پێی که نی و وتی سینۆهه من چه ز ده که م که وه کو تۆ فیری زانست بیم و بیمه زانا و وه کو تۆ بۆ ولاتانی تر بچم بۆ ئەوه ی فیری زانستی ئەو ولاتانه بیم به لām له به ر ئەوه ی که ده بیت ولاته که ی خۆم به رپه وه بیم ده رفه تی سه فه رکردن بۆ ئەو جیگایانه م نییه.

ئەو گفتوگۆبانه ی که له گه ل پاشای ئامورۆ دا کردم منی تێگه یاند که هه رچی زووتر له ولاته که ی ئەو بگه رپته وه باشتره، چونکه ئەگه ر فیرعه ونی میسر به ته مای تۆ له سه ندنی باج و ده رگه که ی خۆی بیت له شکرکیشی ده کات بۆ ولاتی ئامورۆ و له دوای هاتنی سوپای میسر بۆ ئامورۆ بوونی من له و ولاته دا باش نییه و له وانه یه پاشای ئامورۆ له تاو رق لی بوونی میسر بیه کان من بکوژیت. له به ر ئەوه رۆژی دوایی به پاشام وت ماوه یه که میوانی تۆم و نامه ویت له مه زیاتر له میوانداری کردنه که ت که لکی نا په وا و ده ربگرم و ئەگه ر که ژاوه یه کم بۆ ئاماده بکه یت ده گه رپته وه ئەزمیر و له ویش نامیتمه وه، به لکو ده گه رپته وه بۆ میسر، چونکه له ئاره زووی خواردنه وه ی ئاوی نیلم.

من به راستییم بوو چونکه ده بوایه بۆ میسر بگه رپامایه ته وه و ئاکامی لیکۆلینه وه کانی خۆم به (هورم هه ب) رابگه یه ندایه.

پاشا وتی بالنده یه ک که هیلانه دروست ناکات هه رگیز فکری ئاسوده نابیت و تۆ له دوای سووپانه وه ت له ولاتان، وا باشتره که واز له جیهانگه ردی به یینی و له م ولاته دا نیشته جی بی و ئەگه ر چه زت له مانه وه بیت له م شاره دا خانویه کت

بۆ دروست دهكەم و يەككەك لە كچە جوانەكانى ئەم شارەت دەدمى كە بىكەى بە
هاوسەرى خۆت.

من بەگالتەوه وهلام دايهوه ئامورۆ ناخۆشترین ولاتى جيهانه و ژنهكانى
ولاتى تۆبۆنى بزنى بهسالآچويان لى ديت و حەز ناكەم لەم ولاتەدا مېنمەوه و
لەگەل ژنيكدا بژيم كە بۆنى ناخۆشى لى ديت. جگە لەمەش ماوهيه كە لەميسر
دوور كەوتوومه تەوه و بىرى ولاتەكەم دەكەم و دەمەويت بگەرېتمەوه بۆ ئەوهى
گويم لە دەنگى مراوى و قازەكانى كەنارى نيل بيت و لەبەر سىبەرى دار
خورماكانى ميسر دابنیشم و گوئى بىستى گۆرانى مەلەوانەكانى رووبارى نيل
بم و هەتاوى گەرمى ميسر لە لەشم بدات و دواىي بچم بۆ خانەى ژيان و
زانباريه پزىشكويهى خۆم بە قوتابيه گەنجەكانى ئەوى رابگەيهنم بۆ ئەوهى
بايهخى زانستى خانەى ژيان پارێزراو بيت كە بەردەوام گەورەترین قوتابخانەى
پزىشكى جيهان بووه.

پاشا وتى ئەگەر چى حەز ناكەم لېرە پرۆى بەلام لەبەر ئەوهى حەزت بەمانەوه
نويه كەژاوهيەكت بۆ ئامادە دەكەم و چەند سەربازيەكت لەگەلدا دەنيرم كە تۆ
بگەيهننە ئەزمير، چونكە رق و كينهى سربانيهكان بەرامبەر بە ميسريهكان
بەراديهەك پەرهى سەندووه كە لەوانهيه لە رىگا بتكوژن.

من كە نەمدەتوانى جاريكى تر بەو گاليسكە جەنگيانە سەفەر بكەم بە
كەژاوه لە پايتەختى (ئامورۆ) وه گەرآمەوهو سەربازەكانى ئەو منيان گەيانده
ئەزمير.

لەگەل گەيشتم بۆ ئەزمير يەكسەر بە كاپتام وت زوو ئەم خانووهى كە لېرە
هەمانە بيفرۆشە، چونكە لەمەو بەدوا ئەزمير و سووريا بۆ ئيمەو بۆ هەر
ميسريهكى تر مەترسى هەيهو دەبى بگەرېتینهوه بۆ ميسر.

***

(١) لە سەردەمى سينۆهدا لغاوى ئەسپ دانەهينرا بوو كە بەهۆيهوه ئەسپەكە ملەكەچ بكەن
لەبەرئەوه پەنجەى خۆيان دەخستە كونى لووتيهوه كە گوێرايدەلى بكەن - وەرگێت -

گهړانهوه بۆ میسر بۆ بینینی هورم هه ب

من باسی سهفه ره کهم له کاتی گهړانهوه بۆ میسر ناکهم و تهنهها ئهوهنده ده لیم که کاتیک کهشتیه کههوته ری هه چهنده که له میسر نزیکتەر ده بوینهوه، زیاتر ههستم به بی سهبری ده کرد و ئوقرم نه ده گرت و بهردهوام له سهبر رووی کهشتیه که پیاسهم ده کرد، چونکه به په له بووم زووتر بگه مه میسر و کاتیک که کهشتیه کهمان له شاره کانی کهناری سووریا لهنگه ری ده گرت، له باره ی وه زعی ژیان و نه ریتی دانیش تووانی لیکۆلینه وه نه ده کرد له بهر ئه وهی ماندوو بووم و تهنانهت رهنگی کیوه کانی سووریا شم به لاره سهبر نه بوو که له کاتی ئاوابوونی خۆردا رهنگی ئه رخه وانیا ن ده گرت.

له سووریا وه زعی به هار هاتبوو و په ره سیلکه کان ده فرین و دهیا نجر یواند و کاتیک که له شاره کانی کهناری ده ریا ده وه ستاین دهنگی ئه و بالئ دانه مان له بان سه رمانه وه ده بیست.

کاهینه کانی خوای به عل (خوای سووریا) به بۆنه ی هاتنی به هار له پرستگه کاندایا تبوونه ده ره وه و له کۆلانه کاندایا نه نه راند و ده موچاویان ده رووشاند و له دوا یانه وه ژن و کچه گه نه کانه هندی گالیسکه یان راده کیشا که خه لکی ده بوا یه دیارییه کانی خو یان بکر دایه ته ناویه وه و پیشکه شی خوای (به عل) یان بکر دایه. به لām هه موو ئه مانه له دیدی مندا که ده مه ویست بگه ریمه وه بۆ میسر بی با یه خ بوو و هه زم نه ده کرد جار یکی تر ئه و دیمه نانه بینمه وه، چونکه له رابردودا بینیبووم.

وه زعی من له و کاته دا که به ره و ولاته کهم ده چوومه وه، وهک زانیه ک وابوو که

عاشقی ژنی ک بیت و ده زانی ت که ده بی بۆ چاوپیکه وتنی ئه و ژنه بچیت، یان ژنه که بیت بۆ مائی زاناکه و ئه ویش نه توانی لاپه ره کانی پاپیرو س (کاغه زی میسری که له جو ره گیایه ک دروست ده کری) ه که ی بخو ینیته وه و ئه گه ریش بیخو ینیته وه ه یچ له و زانستانه ناگات که له سه ر کاغه زه که نووسراوته وه، مه گه ر ئه وه ی که ژنه که بینیت و دوا یی به می شککی کی سافه وه خه ریکی خو یندنه وه بیت.

منیش به بۆنه ی ئه وه ی که ده مزانی بۆ میسر ده رۆم و ولاتی خۆم ده بینمه وه له سه بر کردنی دیمه نی شاره کانی سووریا و داب و نه ریتی خه لکه که ی بیزار بووم. ده مه ویست خۆم بگه یه نمه وه ته به س و له سه ره تای شه وه وه له کۆلانه کانی شاردایا پیاسه بکه م و به بهردهم خانووه قو ره کانه وه تیپه پر م و سه بری ئه و ناگردانانه بکه م که له بهردهم خانووه کاندایا ناون و ماسیی له سه ر ده برژین و به هه ناسه ی قو ول بۆنی ئه و ماسیه هه لثم و بادهی (شه راب) ی میسر بخومه وه و له سه ر زمانم تامه که ی بچیرم و به ناوی رووباری نیل که بۆنی قورولیته ی لی دیت خۆم تیر ئا و بکه م، هه چهنده له لای من ئه و ئا وه بۆنی خو شه.

ده مه ویست زووتر بگه مه میسر بۆ ئه وه ی به سه ر ئه و پاپیرو سانه دا پرۆم که له که ناره کانی نیلدا ده رویت و له ژیر هه نگا وه کانی پیمدا ههستی پی بکه م و بۆنی گو له کیویه کانی کهناری نیلم بکر دایه و له کاتیکدا که خو ر هه لدیت و له کۆله گه (دینگه) ره نگا وه رهنگه کانی په رستگه ی (ئاموون) ده دات ستایشی دره و شانه وه ی رهنگه کانی بکه م.

له گه ل ئه وه ش، که له شاری ته به س وه کو پیشتر با سم کرد به ده بخت ببووم، به لām به سه رچوونی کات ئه و به ده بختیه ی به تو زی فه رامو شی دا پو شیبوو و له و کاته دا که ده گه رامه وه خۆم نه به به ده بخت ده زانی و نه به به خته وریش، به لکو ده ردی نیشت میانم هه بوو و ده مه ویست پرۆم و خۆم له و جیگایه دا که چاوم تیا دا هه له تیا بوو و گه وه ببووم و خۆم تیا ناسیبوو به بینم.

کاتیک که گه یشتینه که ناری زهویی سینا له گه لّ ئه وه شدا که وهرزی به هار بوو به لّام ئه و بایه ی که له وشکانیه وه بو دهریا دههات له دهموچاومان دهکوت و دهیسوتانده وه، چونکه بیابانی سینا یه کیکه له جیگا گهرمه کانی جیهان.

له پاش ئه وه ی ماوه یه ک به درێژایی که ناره سووره کانی سینا به سهر دهریادا رویشتن، گه یشتینه جیگایه ک که رهنگی دهریا زهرد بوو و له وئ مه له وانه کان گۆزه یه کیان خسته ناوئاوه که وه که به گوریس به ستبویانه وه له دوا ی ئه وه ی پر بوو هه لّیان کیشایه وه من له و ئاوه م خواردده وه هه ستم کرد که تاراده یه ک شیرینه و تامی ئاوه لیتاوییه که ی نیلی دها چونکه ئاوی شیرین و لیتاوی نیل کاتیک که دیته ناو ئاوی سویری دهریا وه ماوه یه ک له سه ری ده مینیتته وه به لّام تیکه لّی ئاوه که نابیت.

ئه و روژه کاتیک که له ئاوی نیلم نۆشییه وه به کاپتام وت ئه م ئاوه له چێژی مندا له باشتین شه رابه کان به تام تره، به لّام کاپتا وتی ئا و له هه موو شوینن هه ر ئاوه ئه گه رچی له ناو رووباری نیل شدا بیت و ناتوانیت جیگای شه راب بگریته وه. وتم من له بهر ئه وه خواردنه وه ی ئه و ئاوه م پێ خۆشه، چونکه ده زانم که گه یشتووینه ته وه میسر.

کاپتا وتی: هه ر کاتێ که خۆم له یه کێ له مه یخانه کانی ته به س دا بینیه وه و بینیم که گۆزه یه کی ئاوی جو یان له بهرده مم داناوه و له کاتی خواردنه وهیدا دهنکه جو نایه نه ناو ده مکه وه، ئه وسا که دلّیا ده بم که گه یشتوو مه ته میسر. چونکه له دهره وه ی میسر که س توانای دروست کردنی بیر ی نایابی نییه و ئه وان به شتیه یه ک دروستی ده کن که مرو ف ده بی له پیتشا بیپالّیو ی بو ئه وه ی دهنکه جو یه کانی ناوی فری بدات و دوا یی بینۆشیتته وه.

به لّام گریمان خۆمان له میسر، بینیه وه، من له و باوه ردها نیم که گۆرانکارییه ک له وه زعی ژیا نی مندا رووبدات، چونکه من هه ر بهنده بوومه و چ میسرو چ جیگایه کی تر بو من هه ر یه که.

وتم کاپتا سه فهره دوورو درێژه کاغان تو ی بی باک کردوه وه به جو ریک ده دوی ی که جاری وا هه یه له بیرت ده جیت که بهنده ی منی و به شتیه یه ک وه لّام ده ده یته وه که هه ر که سی بیستی و ده زانیت مافی خۆته له گه لّ مندا ده مه ته قی بکه یت و ئه گه ر له میسر بوینایه دار حه یزه رانیکم له که ناری نیل لّی ده کرده وه و چهند دار بکم ده کیشا به شان و ملتا و ئه و کاته تو تیده گه یشتی که بهنده ی و مافی ئه وه ت نییه له گه لّ ئاگا که ی خۆتدا ده مه ته قی بکه یت.

کاپتا دهسته کانی به ئه ژۆیه وه ناو داچه مییه وه وتی گه وره م تو هه م پزیشکی و هه م وته بیژیک هونه رمه ندیشی، چونکه ده زانی که له هه ر کاتیکدا چ وشه یه ک به کار به ینی و ئه وه ی ئیستا وتت منی خسته وه بیر ی لیدانی گۆچان و دار حه یزه ران و به یادی هینامه وه که لیدان به گۆچان و دار حه یزه ران، زیاتر له ئاوه لیتاوییه کانی رووباری نیل و دهنگی مراوی و قازه کان و بو نی ماسیی سووره وه کرا و عه تری بوخووری په رستگه کانی ته به س، پیناسه و نیشانه ی میسره، چونکه هه زاران ساله که له م ولاته بهنده کان به گۆچان و دار حه یزه ران ته مێ ده کرین و به هیزی ئه م دارانه یه که له میسردا هه موو شتی له جیگای خۆیدا ماوه ته وه و که س زیاتر له بهرده که ی خۆی پێ رانا کیشیت و له گه لّ ئه وه شدا که هه زاران ساله میسر هه یه، به لّام هه یچ شتیک گۆرانی به سه ردا نه هاتوه و ئیستا، که ده بی به دار حه یزه ران دارکاری بکریم، دلّیا بووم که گه یشتوو مه ته میسر و سه رده می سه فهره درێژه کاغان که تیایدا زۆر شتی سه یرم بین، به سه ر چوو ... ئاه ... ئه ی دار حه یزه ران ... خوا یه کانی میسر به رکه تت تی بخه ن، چونکه ده توانی هه موو که سی له سه ر جیگای خۆیدا دا بنیشینیتته وه نه هیلّی که که س له سنووری خۆی زیاتر پێ رابکیشیت.

له دوا ی ئه م قسه یه کاپتا به هو ی کارتی کردنی زۆره وه که وته گریان و دوا یی به ره و سووچیکی که شتییه که رویشت و له وئ نووست و تا ئه و کاته ی که که شتییه که مان گه یشته ناو بهنده ر کاپتا هه ر نووستبوو.

کاتیځ که کهشتی چووہ ناو رووباری نیلهوہ و له‌ناو به‌نده‌ردا وه‌ستا چاوم به باربه‌ره میسر‌یه‌کان که‌وت که تهنه‌ا سوخمه‌یه‌کیان له‌به‌ردا بوو و ریشیان تاشیبوو و له‌و کاته‌دا هه‌ستم کرد که چهند رقم له‌جل و به‌رگی درٲٲ و ردٲٲی لوولی سریان‌یه‌کانه.

له‌ سووریا ژن و پیاو قه‌له‌و بوون، به‌لام ئه‌و کاته‌ی که چوومه‌وه میسر بینیم ژن و پیاوه میسر‌یه‌کان قه‌د باریک بوون و له‌شیان به‌هوی به‌زو چه‌ورییه‌وه قه‌له‌و نه‌ببوو. تهنانه‌ت بونی عاره‌قه‌ی له‌شی باربه‌ره‌کانیشم له‌لا خو‌ش بوو و له‌و کاته‌ی که ناوی من و کاپتایان نووسی کاپتا خو‌ی به‌خه‌لکی سووریا نووسی بو‌ئه‌وه‌ی که‌س ئازاری نه‌دات (چونکه به‌نده‌یه‌کی هه‌له‌اتوو بوو). ئٲمه له‌ کهشتیه‌که دابه‌زین و من جل و به‌رگه خورییه سریان‌یه‌که‌م داکه‌ندو کراسی که‌تان‌یی میسریم له‌به‌رکرد.

له‌ پاش ئه‌وه‌ی که دوو روژ له‌ به‌نده‌ر پشوومان دا سواری کهشتیه‌ک بووین که به‌رهو **ته‌به‌س** ده‌رو‌یش‌ت و له‌وه به‌دوا سه‌فه‌ره‌که‌مان له‌سه‌ر ئاوی نیلدا ده‌ستی پٲ کرد. ئٲمه که ماوه‌یه‌ک بوو دٲمه‌نه‌کانی میسرمان نه‌بینیبوو له‌ به‌یان‌یه‌وه تا ئٲواره له‌سه‌ر کهشتیه‌که سه‌یری که‌ناره‌کانی راست و چه‌پمان ده‌کرد و به‌ دٲٲنی گوندن‌شیننه ره‌ش و رووته‌کان که به‌ گایه‌کانی خو‌بان جووتیان ده‌کرد و هه‌روه‌ها به‌ بیستنی ده‌نگی قاز و مراوی و حاجی له‌ق له‌قه‌کانی چٲژمان وه‌رده‌گرت.

هه‌ر کاتیځ که کهشتی له‌ یه‌کیځ له‌ که‌ناره‌کانی رووباردا ده‌وه‌ستا، کاپتا یه‌کسه‌ر داده‌به‌زی و خو‌ی ده‌گه‌یانده مه‌یخانه‌یه‌ک و گۆزه‌یه‌ک به‌ره‌ی میسر‌یی ده‌نۆشییه‌وه‌و ئه‌و شتانه‌ی که له‌ ولاتانی تر بینیبوو‌ی بو‌کرٲکاره‌کانی ده‌گیرایه‌وه که له‌ مه‌یخانه‌که‌دا بوون و ئه‌وان به‌ جو‌رٲک له‌ قسه‌کانی کاپتا سه‌ریان ده‌سو‌رما که په‌نایان ده‌برده به‌ر خواجه‌کانی میسر.

هه‌رچه‌نده زیاتر له‌ **ته‌به‌س** نزیک ده‌بوینه‌وه، دانیش‌تووانی ئه‌مبه‌ر و ئه‌وبه‌ری نیل زیادی ده‌کرد و له‌ نزیک‌یی **ته‌به‌س** به‌ شی‌وه‌یه‌ک زه‌وی و زارو گونده‌کان

به‌یه‌که‌وه نووسابوون که وه‌ک ئه‌وه بوو به‌ نیوان دوو شاردا تیپه‌رٲن که یه‌کیځیان له‌ وشکان‌یی لای راست بٲ و ئه‌وه‌ی تریان که‌ناری لای چه‌پ. له‌و کاته‌دا له‌لای روژه‌هلانی نیله‌وه سٲ چیا ده‌رکه‌وت که ده‌تگوت سٲ پاسه‌وانی هه‌میشه‌یی شاری (**ته‌به‌س**)ان و دوا‌یی دیواره به‌رزه‌کانی شارو په‌رسته‌گی گه‌وره‌ی (ئاموون) و بیناکانی ده‌ورو به‌رو ده‌ریاچه‌ی پٲروژ ده‌رکه‌وت.

کاتیځ که شاری مردووه‌کانم له‌لای روژئاوادا بین‌ی پٲی دل‌گران بووم، باسم کرد که شاری مردووه‌کان جی‌گایه‌که که مردووه‌کان له‌ دوا‌ی مؤمیایی کردن له‌وی ده‌نیژرٲن و ئارامگی هه‌موو فیرعه‌ونه‌کان و شازنه‌کانی میسر له‌وی بوو و گل‌کو سپیه‌کانیان له‌ دووره‌وه ئه‌دره‌وشایه‌وه و له‌به‌رده‌م هه‌ریه‌که له‌ گۆری شازنه‌کانی میسر داریان چاندبوو و له‌ وه‌زی به‌هاردا (ئه‌و وه‌زه‌ی ئٲمه تیایدا گه‌راینه‌وه میسر) ئه‌و دره‌ختانه گولیان ده‌رده‌کرد.

هوی دل‌گران بوونه‌که‌م له‌ کاتی بین‌ی شاری مردووه‌کان ئه‌وه بوو که به‌ بیرم هاته‌وه دایک و باوکم له‌ناو پٲست‌ٲکی گاهه‌ نزیک ئارامگی یه‌کی له‌ فیرعه‌ونه‌کان ئارامیان گرتبوو، چونکه له‌به‌ر ئه‌وه‌ی گۆره‌که‌یانم به‌هوی خو‌شه‌ویستی ژٲٲکی ته‌ماح کاره‌وه فروشتبوو نه‌متوانی بوو له‌ گۆره‌که‌ی خو‌باندان بیان‌ٲژم یان گۆرٲکی نو‌ٲیان بو‌ بکرٲ بو‌ئه‌وه‌ی له‌و دنیا بٲ جٲگا نه‌بن. له‌لای باشوور، له‌و شو‌ٲنه‌ی که رووباری نیل پٲچٲکی فراوانی تٲ ده‌که‌وٲت کو‌شکی فیرعه‌ون له‌ نیوان دره‌خته سه‌وزه‌کانه‌وه به‌ رهن‌گیکی زٲرٲن ئه‌دره‌وشایه‌وه‌و من بیرم له‌وه ده‌کرده‌وه که ئایا (هورم هه‌ب) فه‌رمانده‌ی سو‌پای میسر هٲشتا له‌و کو‌شکه‌دا نیشه‌ته‌جٲیه یان نا.

ئه‌و کاته‌ی که له‌ میسر ده‌رو‌یش‌تم ئه‌و پیاو‌ٲکی به‌ده‌سه‌لات بوو و له‌ فیرعه‌ونه‌وه نزیک بوو، به‌لام که‌س له‌ پٲشه‌اته‌کانی قه‌زاو قه‌ده‌ر ئاگادار نییه‌و نازانٲت ئایا پیاو‌ٲک که ئه‌مرۆ له‌ پاشاوه نزیکه سه‌به‌ینٲش ئه‌و نزیکییه‌ی ده‌مٲٲت یان نا.

کەشتییە کەمان لە دارەرا (اسکەلە) ی دابەزینی بەندەری **تەبەس** لە نزیک ئەو گەرەکییەکە تیایدا گەورە ببووم راوەستاو لەو کاتەدا وەک ئەو وایوو کە منداڵ بێم و خۆم لە نێوان دیمەنە هەمیشەییەکانی سەردەمی منداڵیدا ببینمەوە. لە بەیادەتێنەوێکی یادەوێکیەکانی سەردەمی منداڵی و لاوێم هەم خوشحال بووم و هەم غەمگین و زۆر بەزەیییم بە حالی دایک و باوکمدا هاتەوێ چونکە ئەو دووانە لە هەموو تەمەنیاندا ئازارو مەینەتیان چێشت بۆ ئەوێ بتوانن من بکەنە خۆتێندەوارو بۆ قوتابخانەم بنێرن، بەلام من بەهۆی گەنجی و وەسوسەیی ئەو ژنە خیانهتم لێیان کردو گۆرەکیانم فرۆشت و ئەوێندە شەرمەزار بووم کە دەموست دەموچاوم داپۆشم بۆ ئەوێ خەلکی **تەبەس** نەمبین و نەلێن ئەمەییە سینۆهەیی حەق نەناس کە دایک و باوکەکی خۆی لە دنیای تردا بێ جیگا و رێگا کرد.

بەر لەوێ بێمە ناو **تەبەسەو** بەرنامەییەکی دیاریکراوم بۆ ژبانی خۆم نەبوو، چونکە وەزعی ژبانی من بەوێ بەستراوێوە کە (هورم هەب) ببینم و بزنام کە لە دواي بیستنی گوزارشتەکی من چی دەلێت. بەلام هەرکە هەنگاوم نایە ناو (**تەبەس**) وە هەستم کرد کە لەو شارەدا وەک پێشوو دەبمە پزشکیک، بەلام نە پزشکیکی گەورەو ناودار بەلکو پزشکیکی کە نیشتهجێی گەرەکی هەزارەکان بیت و نەخۆشە کەم دەرامەتەکان چارەسەر بکات و لەگەڵ ئەوێشدا کە دەمزانی نیازی ئەوێ نییە کە زانیارییەکانی خۆم کە لەوێتە بیانییەکان فێریان ببووم بکەمە هۆکاری بۆ ناویانگ و سامان و حەزم لە گەرەکی هەزارەکان بوو، بەلام هەستم دەکرد کە خۆشەخت و ئاسوودەم.

ئەگەر پزشکیکی تر لە جیاتی من بووایەو ئەو هەموو زانیارییانە دەروەیی هەبووایە لە دواي گەرەکانەو بۆ **تەبەس** لە یەکێ لە گەرەکانەو دەوڵەمەندکاندا نیشتهجێ دەبوو و ناوی خۆی لەسەر کەتیبەییەکی^(۱) جوان بەقەد خانووەکیەو دەنووسی بۆ ئەوێ هەموو کەس بزانییەت ئەم پزشکیکە ناوبراو لە هەموو پزشکیکەکانی تر چاکترەو ئەو کەسانەیی کە بۆ چارەسەر کردن دینه لای دەبێ

دیاریی گرانەهەیی بەدەنی. بەلام زۆر سەیر بوو کە من لەگەڵ ئەوێشدا کە دەموست لە گەرەکانەو هەزارەکاندا بژێم و نەناسراو بێم بەلام خۆم لەو شیوەی بێرکردنەوێ بە خۆشەخت دەزانی و ئەم بابەتە ئەو نیشان دەدات کە ئێمە جاری واهەییە سەبارەت بە حەزەکانی خوشمان لە هەلەداین و نازانین چیمان دەوێت و جیهان دەخەینە ژێر پێوێ و لەم ولات بۆ ئەو ولات دەڕۆین و زانیاری یان زێر و پارە کۆدەکەینەوێ کە لە دواي گەرەکانەو بۆ ولات وەکویەکی لە دەوڵەمەندەکان بژێین و دەوڵەمەندییەکی خوشمان بە چاوی خەلکیدەدەین، بەلام لە پاش گەرەکانەو بە سەرسوڕمانەوێ دەبینین ئەو شتەیی چێژمان دەداتی ئەوێ کە لە گۆشەییەکاندا بە نەناسراوی بژێن.

باربەرەکانی ئەوێ دەورەیان لێداین کەبارەکەمان لە کەشتی دابگرن و بۆ یەکێ لە میوانخانەکانی بێن و کرێیەکی باشمان لێبستین، چونکە لە هەموو شوێنی کاتیکی کە رێیوارێکی دەگاتە شارێکی، باربەرەکان زیاتر لە خەلکی تر پارەیی لێهستین، بەلام من بە کاپتام وت، حەزناکەم بۆ میوانخانە پرۆم و بە باربەرەکان بڵێ کەلوپەلەکانمان داناگرین. کاپتا وتی مەگەر بەتەمانیت لەم شارەدا بێنیتەوێ. و تەم مەبەستم ئەوێ کە بە تۆ بڵێم خێرا پرۆ و لە گەرەکی هەزارەکاندا خانووییە کەم بۆ بکەر و تا دەتوانی هەول بەدە لە نزیک خانووەکی دایک و باوکمەوێ بیت. هەرۆهە کەپینی خانووەکە دەبێ ئەمپرۆ تەواو بیت بۆ ئەوێ لە سبەینیوێ بتوانم لە خانووی خۆمدا خەریکی پزشکی بێم.

کاپتا لەم قسەییەیی من زۆر نارازی بوو، چونکە وای دەزانی دەچینە میوانخانەییەکی بەندەکانی ئەوێ لەجیاتی ئەو خەزمت دەکەن، بەلام قسەیی نەکردو سەری دانەواندو رۆیی.

هەمان شەو من چوومە خانووەکی خۆمەوێ کە لە گەرەکی هەزارەکان بوو و بەر لە من هی مسگەرێکی بوو. لە خانووەکانی دەورووبەرو بەرامبەر خانووەکی ئێمە ژنەکان لەبەردەم مالهەکاندا خەریکی سوورکردنەوێ ماسی بوون لە سەر

ئاگردان و له هه موو گه په كه كاندا بۆنى ماسى سووره وه كراو دههات. كاتىك كه كه ميگ له شه و تىپه رى چراى ماله گشتىيه كان^(۲) هه لكراو دهنگى موسىقاي سربانى و گۆرانى مه له وانه مهسته كان دههاته گوئ و كاتىك كه سه رى ئاسمانم ده كرد ده مېنى كه به هۆى چراكانى ناوه ندى شار رهنكى سوور ببوو.

له پاش ئه و چهند ساله ي كه له ئه م لاو ئه و لاي جيهان سه فهرم ده كردو زانباريم كو ده كردوه، گه رامه وه جى يه كه م واته خانوى خۆم و پىم سه ير بوو كه من له سوورياو بابل و كريت ئه و هه موو ديمه نه جوانم بىنى و بۆن و به رامه ي رۆنه بۆن خۆشه كانيانم هه لده مژى، چۆن چىژم له بۆنى ناخۆشى ماسى سووره وه كراو و بىنىنى هه ژارى و نه بوونى دراوسى كان وهرده گرت.

به يانى رۆژى دواى به كاپتا م وت كه تىبه يه كى ساده ي بى نه خش له قه دى خانوه كه مدا هه لى بواست بۆ ئه وه ي خه لكى بزائن ئه مه مالى پزىشكه و كاتىك كه نه خۆشه كان دىن پىيان مه لى كه من پزىشكىكى ناو دارم، به لكو ته نها ناوه كه م بلنى و پىيان بلنى كه ئه م پزىشكه نه خۆشه كه مده رامه ته كانىش چاره سه ر ده كات و هه موو كه سى ده توانىت به پىنى تواناى خۆى ده سه هق بدات.

كاپتا وتى گه وهرم بوچى توو كه پزىشكىكى گه وهره ناو دارى و به هۆى گه ران له ولا تانى جيهاندا زانستت كو كردۆ ته وه، خۆت ده كه يته پزىشكى هه ژاران؟ ئايا ئاوى زه لكاوت خواردۆ ته وه (كه ده بىته هۆى نه خۆشى)، يان دوو پشك پىته وى داوى كه به م شىوه يه بىر ده كه يته وه.

وتم كاپتا ئه وه ي پىت ده لىم ئه وه بكه و فرمانه كه م جى به جى بكه، ئه گه ر نا له مالى من برۆ و هه ر چۆنىك كه خۆت ده ته وىت ژيان به سه ر بيه. چونكه من ده زانم ئه وه نده ت دزى له من كردوه كه ده توانى ئه مپرو خانويه كى پى بگرى و ژنىكىش به ينى.

كاپتا وتى گه وهرم ئه گه ر توو تات لى نه بى به م شىوه يه نادوئى و ئه م قسانه

ناكه يت، چونكه من پىاوئىك نىم كه ژن به يىم و به رده وام له ماله وه له گه لىدا به شه ر بىم و نانى من بخوات و دواى له كاتى ناكوئىدا به گۆچان يان دار هه يزهران بكه وىته گيانم. به راي من كاتىك كه مروف بتوانىت ئازاد بىت و له وپه رى ئاسووده بىدا بژىت، ژن هىنان شىتىيه، به لام له به ر ئه وه ي توو گه وهرى منى ئه گه ر له سه ر هه سىرىش بنووى منىش ده بى چاو له توو بكه م، به لام ناتوانم ناره زايى خۆم ده رنه برم چونكه ده بىنم ئه م ئىشه ي توو شىتانه يه و ته نها شىت گه وه ر له ژىر پاشماوه ي ئازلاندا ده شارىته وه توو زانست و شاره زايى خۆت له ژىر كو نه پۆشاكى هه ژاراندا ده شارىته وه.

وتم كاپتا كاتىك كه مروف دىته دنيا وه هه ژار بىت يان ده و له مه ند، به رووتى هه نگاو ده نىته ئه م جيهانه وه له كاتى نه خۆشيدا هىچ جياوازىيه ك له نىوان هه ژارو زهنگىندا نىيه و هه ردوو كيان ئازار ده كىشن و پىو بىستىيان به چاره سه ر هه يه.

كاپتا وتى به لام له نىوان ئه و ديارىيه ي كه ده و له مه ندىك دواى چاره سه ر ده يدات له گه ل ئه و ديارىيه ي كه له هه ژارىكى وهرده گرى جياوازىيه كى زۆر هه يه. ئه گه ر من له سه ره تادا به نده بوومايه و له كاتى له داىك بوونم به به نده يه ك له قه لىم بدرامايه ده متوانى بىرۆكه كى توو بسه لىم، به لام له به ر ئه وه ي له سه ره تادا ئازاد بووم و دواى بوومه به نده ناتوانم ئه وه بسه لىم كه ده و له مه ندو هه ژار له دىدى مروفدا يه كسان بن.

وتم كاپتا من نه خۆشى هه ژارو ده و له مه ند به يه ك چاو سه ير ده كه م و هه روه ها بوو ئه وه ي بزانى پىت ده لىم كه ئه گه ر مندالىكى بى سه ر په رشت په يا بكه م ده بكه م به مندالى خۆم.

كاپتا وتى ئه مه كارىكى بى سووده چونكه منداله بى خاونه كان له په رستگه يه كى تايبه تدا به خىو ده كرىن و ده بنه كاھىنى پله نزم و هه ندىكيان ده كه نه خواجه^(۳) و ده يان نىرنه مالى ده و له مه ندكان كه بىانكه نه خزمه تكار يان

پاسهوانی ژنهکان بن و بیگومان هم خواجانه لهوئ، له مالی دایک و باوکی خوځان باستر دهژیان تهگهر (زیندوو بمابانهوه). تهگهر تو مندالت دهویت واز له ژن هینان بهینه و لهگه له هیچ ژنیکدا گوزه مهشکینه و له جیاتی تهوه له یهکی لهو ژنه گه نجانیه که توانای به خپوکردنی مندالهکانی خوځان نییه داوا بکه که له دواي مندال بوون کوربهکهی، بداته توو تهو ژنه ده جاریش سوپاسی خوا (ناموون) دهکات که توئی خستوته سهر ریگای تهو بو تهوهی مندالهکهی لیوهربری و بهخیوی بکهی. تهگهریش ناتهویت مندالی خه لکی بهخیو بکهی که نیزیکی جه جیل و جوان بکه که هم مندالت لیی بیی و همیش له کارهکانی مالهوه دا یارمه تی من بدات، چونکه من پیر بوومه و هلسووراندنی ئیش و کاری مالهوه له لام زهحمته و جاری واهیه دهسته کانم دهله رزیت و من پیوسته هم ئیشهکانی مالهوه راپه رینم و هم پاره که شم بهمه گهر بو تهوهی قازانجیکم لی دهست بکهویت.

وتم من حهز ناکم که نیز بکرم به لام تو ده توانی بو ئیش و کاری مالهوه خزمه تکاری بگری چونکه مافی تهوهت هیه که له مه وودوا له مالی مندا پشوو بدهیت و ته مه پاداشتی خزمه تهکانی رابردوو و وهفاداری تو به له بهر تهوهی ده زانم که تو له م شاردها بو مه یخانه کان ده رۆی، به هوئی تووه ده توانم لهو زانیاری و دهنگوباسانهی که خه لکی لهوئ ده لیین ناگادار بيم. چونکه له هیچ جیگایه ک وهکو مه یخانه کان خه لکی له کانگای دلپانهوه قسه ناکم و خه لکانیکی زور هه که هه رگیز نه ئینییهکانی خوځان نادرکیتن، به لام له دواي تهوهی خواردپانهوه ده که ونه قسه و تهوهی له دلپاندایه هه لیده ریتن.

له دواي تهو قسه به له مال ده رچووم بو تهوهی یهکی له ناشناکانی رابردووم بدوژمه وهو بچمه لای (هورم هه ب) فه رماندهی سوپای میسر. پاشان بو تهو مه یخانه یه چووم که ده مزانی (توقس) ی هاوړتی هونه رمه ندم بو تهوهی ده چیت و سو راغیم گرت و مه یفرۆشه که وتی نازانم له کوئییه و چی دهکات، چونکه

ماوه یه که که نه هاتوته ئیره به لام بهر لهوهی بی سهر شوین بیت دهمدی وینهی پشپلهکان دهکیشیت. من به سهر سو رمانه وه و تم بوچی وینهی پشپلهی دهکیشا. مه یفرۆش وتی له بهر تهوهی ناچار بوو که بهم شیویه خه رچی په یا بکات و بو تهو کتیبه ی که له مندالان له قوتابخانه کاندایه یخوین وینهی پشپله دروست بکات.

لهوئ ها تمه ده ره وهو بو خانه ی سهر بازه کان (واته سهر بازگه - وه رگیی) چووم که لهوئ (هورم هه ب) ببینم. به لام روانیم سهر بازگه کان سهر بازکی که می تیایه و وهکو پیشوو سهر بازه کان له حه وشه که دا خه ریکی زوړانبازی نه بوون و به تیروکه وان نیشانه یان نه ده نایه وه نه یزه یان بو کیسه پر له کایه کان نه ده هاویشته. ته فسه ریکی به شی له حه وشه که دا وهستا بوو و په نجهکانی قاچی له خاک وه رده دا و به زمانی حال له منی ده پرسی بو ها توو بته ئیره و ئیشته چییه؟ من لیم پرسی ئایا (هورم هه ب) لهوئییه و ته گهر لهوئ نییه له کوئی ده توانم بیدوژمه وه.

ته فسه ره که له دواي تهوهی ناوی (هورم هه ب) ی بیست سهری دانه واندو من له م ریزلینانه ی تیگه یستم که (هورم هه ب) هیشتا پله ی فه رمانده یی هیه به لام له گه له ته وه شدا بو دلنیا بوون لیم پرسی که ئایا (هورم هه ب) وهکو پیشوو فه رمانده ی سوپایه یان نا؟

ته فسه ره که وتی: به لئ تهو هه ر فه رمانده ی سوپایه، به لام ئیستا لییه و بو سه ره زمینی (کووش) رویشتوو تاکو سهر بازگهکانی تهو جیگایه هه لپوه شینیتته وهو تهو سهر بازانه ی که له واجبدان ئیزنیان بدات و مه علوم نییه که ی ده گه ریتته وه.

من حه لقه یه کی زیوم دا به ته فسه ره که وه تهو به بینینی حه لقه که حه په ساو ههستی خو به شت زانینه که ی نه ماو به پیکه نینه وه به منی وت (هورم هه ب) فه رمانده یه کی گه وره یه، چونکه ده زانیت که سهر بازه کان چییان دهویت و چوون

دهبى له گه لياندا رهفتار بکات، به لّام فيرعه ون وهکو بزى وايه و له وه زعى سهر بازه کان و بارى دهروونيان بى ناگايه و گوښيان ناداتى. ههر له بهر نه وه شه ئيستا، که (هورم هه ب) ليره نيبه وهک ده بىنى سهر بازگه که چوله و سهر بازه کان روښتوون بو ته وهى ده روزه بکه و سکی خوځيان تير بکه. به لّام من له بهر نه وهى ته فسه رم ناتوانم بو سوال کردن بچم و داواکارم له (ناموون) که له بهر نه وهى ته م حلقه يه ت داوه به من پيرؤزت بکات. چونکه چهند مانگيکه که نه متوانيوه بچم بو مه يخانه و بيره بخومه وه و ته مړؤ ده پړؤم و دهنوشمه وه. بهر له وهى که بمانکه به سهر باز به لښيان به ئيمه دا که ته گهر بيبه سهر باز کانزايه کى زورمان ده ست ده که ويت و هه چهند خوار دمان بويت بوماني ناماده ده که و سکمان بهرده و ام پر ده بيت له خواردن و خوار دنه وه.

پاشان من له خانه ي سهر بازه کان ها تمه دهرو وه بو خانه ي ژيان روښتم که له وى سهر قلشيني فيرعه ون بيبم به لّام پتيان وتم که دوو سال له مه وه بهر مردو وه و لاشه که يان له شارى مردو وه کان ناشتو وه.

له و قسانه ي که له خانه ي ژياندا له گه ل مندا کرديان بوم ده رکوت که فيرعه ون به وى شوين که وتنى خوايه که ي خو ي که (ئاتوون) ي ناوه ته و سهر بازانه ي ئيزن دابو که باو کى به کړي گرتبوون چونکه ده يگوت که له گه ل هه موواندا به ناشتى و خو شى ده ژيت و پتو بستی به سهر باز نيبه.

پيشتر نامازم بو کرد که خو ښندنه ي خانه ي ژيان له ناو په رستگه ي (ناموون) دا به و پريارم دا پړؤم و وه زعى په رستگه بيبم بو ته وهى بيره وه ريبه کاني که نجيتيم به ښمه وه ياد.

روانيم کاهينه کان به سهرى تاشراوى به روځن چه ور کراو و جله سپييه کانيانه وه په ريشان بوون و له کاتى قسه کردندا به مه ترسييه وه سهرى ده ورو به ريان ده کرد و وهک ته وه و ابو که له وه بترسپن يه کى گوتى له قسه کانيان بيت و کاتيک که منيان بىنى به گرځييه وه سهرى منيان کردو له وانه يه گومانيان

کرد بيت که من جاسوسم.

به بهردهم په يکه رى گه وره ي فيرعه ونه کاند ا تى په ريم و خوم گه يانده کو تايى په رستگه که و له وى به سهر سورمانه وه بيبم که په رستگه يه کى نو ښيان دروست کردبوو.

ته و کاته ي که من له په رستگه ي ناموون-دا بوم ته و په رستگه يه ي لى نه بو و ديار بوو که له دواى ده رچوونى من و له دواى روښتم له ته به س دروستيان کرووه.

کاتيک که چومه ناو ته و په رستگه يه وه سهرم کرد ديوارى نيبه، به لکو حه وشه يه کى به رفراوانه که ته ستوونى (کو له گه) به رزيان به ده وریدا دروست کردبوو و لايه کى حه وشه که کراوه بوو، واته به بى ته ستوون بوو و ميحرابى په رستگه که له ويدا بوو. له ميحرابه که نزیک بوومه وه بيبم له جياتى ته وهى که ديارى ئاسايى واته مېرى قوربانى و مه سينه ي مسى^(۴) له سهر ميحرابه که دابنين، گهنم و گول و ميوه يان له وى دانابوو و له سهر ووى ميحرابه که وه نه خشى کى به ردينى گه وره يان لى دروست کردبوو که خواى (ئاتوون) ي له شتو ي باز نه يه کدا نشان ددها (مه به ست خوړه - و. کوردى) و له م باز نه يه وه هه ندى تيشک بو ده ورو به رى کيشرا بوو و کو تايى هه ر تيشکيک ده ستى کى پتو نو سابوو و له ناو هه ر ده ستى کى (خاچيکى ژيان)^(۵) ي تيا بوو.

کاهينه کاني ته م په رستگه يه کراسى سپيان له بهر دا بوو به بى ته وهى سهر يان تاشيبيت و سهرم کرد هه موويان گه نج و کاتيک که چومه ناو ته و په رستگه يه وه کاهينه کان ده وره يان له ميحراب دابوو و سرو ودى پيرؤزيان ده خو ښند.

گويم گرت و سهرنجم دا که ئاهه نگی ته و سرو وده له گويمدا تاشنايه و ته و سرو ودهم له (ئورشه ليم)، له ولا تى سووريا گو ي لى ببوو. به لّام له هه موو شته کاني ته م په رستگه يه سهر تر په يکه رى فيرعه ون بوو که له بان ته ستوونه کاند ا

دهبیرا. نهستونه کانم ژمارد و بوم دهرکهوت که چل دانه یو هر نهستوونیک بتی بهردینی فیرعه ونی پیوه بوو که گه وره تر بوو له هه یکه لی خوئی. په یکه ره کانیان به جوړیک دروست کړدبوو که فیرعه ون هه ردوو دهستی به سینگیه وه نابوو و به دهستی کی قامچییه که ی و به دهسته که ی تری گوچانی پاشایه تییه که ی گرتبوو و نهو په یکه رانه دهیانروانییه میحرابه که و من نازانم که کام په یکه رتاش رهنگرپژي نهو هه یکه لانه ی کړد بوو و پاشان به شاگرده کانی خوئسپاردبوو که دروستی بکن. به لام دهزانم که په یکه رتاشه که به نه نقه ست مه بهستی و بووه که هه موو نو قستانیی نه ندامه کانی فیرعه ون به پیچه وانه وه نیشان بدات. بو نمونه دهست و قاچه کانی فیرعه ون له پرو باریک بوون به لام له په یکه ره که پیدا دهست و پتیان نه و نه دهستور دروست کړدبوو که دهنگوت کونده ی ناوساوه. هه روه ها جگه له نه ندامه کانی له شی، په یکه رتاشه که، شپوهی ده موچاوی فیرعه ونیشی گوړیبووه.

هه موو هونه رمنه دهکان و په یکه رتاشانی پیشوو که په یکه ری فیرعه ونه کانی رابردوویان دروست کړدبوو هه ولیان ددها که نهو په یکه ره وهک شپوهی نه سلپی خوئی بیت بو نه وهی نهو که سه ی که هه زاره ها سال له دوا ی نه وه چاوی به په یکه ره که ده که ویت بزانتیت که شکل و شپوهی چون بووه، به لام نهو هونه رمنه نده ی په یکه ری فیرعه ونی تاشیبوو سه رنجی لیکچوونی نه دابوو و کاتیک که مروث ده موچاوی فیرعه ونی به گوشه گه وره و بچو که کان و روومه تی به رجه سته و ده موچاوی درپژ بینیا یه ده ترساو نه گهر هاوړی هونه رمنه نده که م (توقس) له وئی بوا یه و نهو بته ی له وئی بینیا یه ده یگوت نه مه قوتابخانه یه کی هونه ری نوئییه و له هونه ری نویدا شپوهی که سه کان و شته کانی تر نابیت وهک خو بان بن به لکو هونه رمنه ند پیوسته بهو شپوهیه ی که خوئی نهو شتانه ده بینیت نه ندامه کانی بکیشیت یان په یکه ره که ی دروست بکات. شتیکی تر که به لای منه وه سه یر بوو نهو بوو که چون فیرعه ونی میسر (نامن هوتپ) ی چواره م

ریگی دوا ه که په یکه ری نهو بهو شپوهیه بتاشن و ثایا خودی نهویش خوئی بهم شپوهیه ده بینی که بویه ره خنه ی له په یکه رتاشه که نه گرتووه و وهک نهو که سانه ی که به تومه تی کوفرکردن ده کوژران له سیداره ی نه دواوه.

سه رنجم دا که په رستگه ی نوئی ته ماشاچی زوری لی نییه و نه وانه ی ده هاتن دوو دهسته بوون هه ندیکیان نه وانه بوون که کراسی که تانیان له به ردا بوو و ملوانکه ی زپریان به مله وه بوو و دیار بوو که له دهرباریه کانی میسر بوون و له بهر نه وهی ده یانزانی فیرعه ون سه رنج ددهاته نهو په رستگه تازه یه بو ریایی هاتبونه نه وئی و دهسته که ی تر خه لکی ناسایی بوون که به سه ر سورمانه وه گوئیان له سروودی کاهینه کان ده گرت چونکه لیتی تی نه ده گه یشتن و ناوازی نه م سرووده له گوئیاندا سه یر بوو و نه وان له مندالییه وه له گه ل نهو سروودانه راهاتبوون که له سه رده می دروستکردنی هه رمه کانه وه (اهرام) له په رستگه کانی میسر ده خوتندران و نهو سروودانه به جوړیک له روحیاندا چه سپا بوو که نه گهر له کاتی خه ویشدا بیان بیستایه له واتاکه ی تی ده گه یشتن به لام سرووده تازه کان به گوئی و روحی نه وان ناشنا نه بووه.

له دوا ی نه وهی سرووده که خوتندرا پیاویتک له کاهینه کان نزیک بووه وه که له سه رو وه زعی دیار بوو جووتیاره و له بیابانه وه هاتووه لیانی پرسی ثایا ده کړی ته له سمیک یان چاویتکی نهو مانگا و مه ره قوربانیا نه، که مه ترسی له ناو ده بات، به به هایه کی هه رزان پیی بفرۆشن بو نه وهی له گه ل خویدا بیبات و له تنگ و چه له مه و مه ترسییه کان پاریزراو بیت. کاهینه کان له وه لای نهو پیاوهدا وتیان خوا ی (ئاتون) ته له سم و چاوی قوربانی نافرو شیت و پیوستی به وانه نییه به لکو هه ر که سپک باوه ری پیی هه بی نهو پشتیوانیی لپده کات و ده پاریزیت به بی نه وهی دیاریه کی لی وهر بگریت.

کاتیک که پیاوکه نه م و ته یه ی بیست رهنگی تیکچوو و گه رایه وه دواوه و گویم لی بوو به بو له بو له وه ده یگوت خوا ی (ئاتون) خواجه کی درویننه و دواپی

به‌رهو په‌رستگه‌ی تر واته (ناموون) به‌ړی كهوت كه له كاهينه‌كانی نه‌و په‌رستگه‌یه ته له‌سم یان چاوی قوربانی وه‌رېگریت.

ژنټیكی تریش له كاهینه گه‌نجه‌كان نزیك بووه‌وه و تی مه‌گه‌ر خواي ټیوه كه‌ناوی (ئاتوون) ه‌مه‌ړو گای قوربانی وه‌رناگریت و كه‌س قوربانیی بو ناكات كه ټیوه گوشت بخون و قه‌له‌وبن و نه‌گه‌ر خوايه‌كه‌ی ټیوه به‌ شټیوه‌یه‌ك كه خوتان ده‌لټیپن به‌هیز بیت، كاهینه‌كانی ده‌بی قه‌له‌وبن نه‌ك نه‌وها له‌ړولا‌وازو، بی هیزییه‌كه‌تان وای نیشان ده‌دات كه خوايه‌كی بی ده‌سه‌لاتتان هه‌یه. له كاتیكدا كه (ناموون) به‌هیزه‌و گوشت ده‌رخواردی كاهینه‌كانی خوی ده‌دات و له‌به‌رته‌وه هه‌موویان قه‌له‌ون.

یه‌كی له كاهینه‌كان كه كه‌میك له‌وانه‌ی تر به‌ته‌مه‌نتر بوو و تی (ئاتوون) رقی له قوربانیه‌و نایه‌ویت خوینی نا‌ژه‌لان بو نه‌و بریژن و تو نابیت له‌م په‌رستگه‌یه ناوی (ناموون) بهیټی چونكه ناموون خوايه‌كی درویننه‌و به‌م زووانه ته‌ختی خوايه‌تیه‌كه‌ی سه‌رنگون ده‌بیت و په‌رستگه‌كه‌ی ویران ده‌بی.

ژنه كه دوو هه‌نگاو هاته دواوه و تی نه‌ی (ناموون) ناگاداربه كه من نه‌م قسه‌یه‌م نه‌كردوه به‌لكو نه‌و پیاوه وای و ت و نه‌فره‌تی تو ته‌نها ده‌بی نه‌و بگریته‌وه نه‌ك من. ژنه‌كه له‌گه‌ل نه‌و كه‌سانه‌ی تر كه خه‌لكی ناسایی بوون له‌وی رویشتن و كاهینه‌كان به‌ گالته‌و پټكه‌نینه‌وه به‌وانیان ده‌گوت برژن، برژن نه‌ی خه‌لكی بی ټیمان نه‌وه بزنان كه ناموون خوايه‌كی درویننه‌و نه‌ونده‌ی پی ناچیت كه هیزه‌كه‌ی وه‌ك گیابه‌ك كه به‌داس دره‌و بكریت له‌ناو ده‌چیت.

له‌و كاته‌دا یه‌كی له پیاوه‌كان داچه‌مییه‌وه و به‌ردیكی له‌سه‌ر زه‌وی هه‌لگرت و به‌ره‌و كاهینه‌كانی هاویشتن و به‌رده‌كه كه‌وت به‌ ده‌موچاوی یه‌كی له‌وان و برینداری كرد و كاهینه‌كان بانگی پاسه‌وانه‌كانی په‌رستگه‌یان كرد كه نه‌و پیاوه ده‌ستگیر بكه‌ن به‌لام نه‌و هه‌ل هات و نه‌یان توانی بیگرن.

من له كاهینه‌كان نزیك بوومه‌وه و به‌ نه‌ده‌به‌وه پټیانم و ت من میسریم و

ماوه‌یه‌ك له‌م ولاته دوور كه‌وتبوومه‌وه و به‌ر له‌وه‌ی له میسر برژم ناوی خواي (ئاتوون) م بیستبوو، به‌لام سه‌رنجم لیټی نه‌دابوو و دوایش به‌بوته‌ی دووركه‌وته‌وه‌م له میسر نه‌متوانی له باره‌ی نه‌و خوايه‌ زانیاری به‌ده‌ست بهیتم و ټیستا كه گه‌ړاومه‌ته‌وه‌ه‌ز ده‌كه‌م بزنام خواي (ئاتوون) كټیه؟ و چی ده‌لټ و چی ده‌ویټ و چون نه‌و ده‌په‌رستریټ.

كاهینه‌كان كه‌میك لیتم وردبوونه‌وه كه بزنان ټایا گالته‌یان پیده‌كه‌م یان به راستی ده‌دویم و له دواي نه‌وه‌ی كه تیگه‌یشتن پرسپاره‌كه‌م به راستیه‌یه‌كیك له‌وان و تی (ئاتوون) تاكه خواي راسته‌قینه‌یه ... هه‌موو نه‌و خوايه‌انه‌ی كه به‌ر له (ئاتوون) هاتوونه خواي دروین و هه‌موو نه‌وانه‌ی كه له دواي نه‌ویش دین خوايه‌كی ناراستن. ټاتوون ناسمان و زه‌وی و رووباری نیل و هه‌موو بوونه‌وه‌رانی دروست كړدوه‌وه هه‌میشه‌هه‌بووه و له‌مه و به‌دواش ده‌بیت و ټیستا خوی نیشانی كوپه‌كه‌ی خوی، فیرعه‌ون، داوه‌و هه‌مووان ده‌بیت بیپه‌رستن. نه‌م خوايه به‌ پیچه‌وانه‌ی خوايه‌كانی تر كه هه‌موویان ناراستن دیاری خه‌لكی ناویت و ه‌ز ناكات كه‌س قوربانیی بو بكات و به‌یه‌ك چاو ده‌ړوانیته‌ ده‌وله‌مه‌ند و هه‌ژار و هه‌ر كه‌سیك كه باوه‌ړی پی بهیټیټ له په‌ناي خویدا دایده‌نیت، (ئاتوون) به پیچه‌وانه‌ی خوايه‌ درویننه‌كان هه‌رگیز نامریت و له هه‌موو شوټیكدا هه‌یه‌و هیچ رووداوټك به‌بی ویستی نه‌و روو نادات.

و تم نه‌و به‌رده‌ی كه ټیستا ده‌موچاوی نه‌م كاهینه‌ گه‌نجه‌ی بریندار كرد به‌پټی ویستی (ئاتوون) به‌ر ده‌موچاوی كه‌وت، چونكه تو ده‌لټی كه هیچ رووداوټك به‌بی ټیراده‌ی نه‌و به‌ نه‌نجام ناگات.

كاهینه‌كان كاتیك كه نه‌م و ته‌یه‌یان بیست به‌سه‌رسورمانه‌وه له یه‌كتریان روانی و وتیان دیاره تو به ته‌مای گالته‌مان پی بكه‌ی. به‌لام نه‌و كاهینه‌ی كه به‌رده‌كه‌ی پی كه‌وتبوو به‌ ده‌نگیكی به‌رز و تی به‌لټی نه‌م رووداوه له‌سه‌ر ویستی (ئاتوون) روویدا، چونكه من شایانی نه‌ونیم و ټاتوون نه‌م رووداوه‌ی دروست

کرد بۆ ئەوەی من خۆم بکەمە شایانی ئەو. (ئاتوون) لەبەر ئەوە ئەم رووداوەی بەسەر مندا هینا، چونکە من لە روحی خۆمدا بەبۆنەی ئەو ریزەیی که لەلای فیرعهون هەمە لەخۆم بایی ببووم و (ئاتوون)م فەرامۆش کردبوو. من لەبەر ئەوە لەلای فیرعهون خۆشەویستم، چونکە دەنگێکی خۆشە هەیە و دەتوانم سروود بڵێم و فیرعهون کاتیک که بینی من ئامادەم باوەر بە خواوەندی بهێنم منی ناردە ئەم پەرستگە یەو بەم پلەو پایەیی گەیاندم.

وتم کهواته ئەگەر وایبێت خۆی (ئاتوون) ئەوەندە دەسەڵاتی هەیه که بتوانی فیرعهون وای بکات که پیاویک لەناکاودا لە خاک بەرز بکاتەووە و بیخاته ناو پەرستگە که یەو وەو ببیتە کاهینی ئەو.

یەکیک لە کاهینەکان وتی فیرعهونی ئێمە سەرنج ناداوە وەزعی مادیی خەلکی، بەلکو سوود لەو وزیە وەرەگیرێت که (ئاتوون) داوێت و دلی خەلکی دەخوێنێتەووە دەزانیت که ئایا شیاوی بەرزکردنەووەن یان نا.

وتم چۆن فیرعهون دەتوانیت دلی خەلک بخوێنێتەووە و هەست بەو شتە بکات که لەناو دلیاندا یە چونکە تەنها (ئوزی ریس) خاوەنی ئەم دەسەڵاتە یەو توانای خوێندنەووەی دلی مەرۆقی هەیه^(٦).

کاتیک که من ئەم قسە یەم کرد کاهینەکان لەناو خۆباندای دەستیان بە راویژو گفتوگۆ کرد که چ وەلامێک بەدەنەووە من و یەکیکیان وتی: (ئوزی ریس) خواوەندی پلە دوو بەلکو پلە سێ و چواربشە و بگرە لە بارەیی بوونیشیەووە گومان هەیه. (ئوزی ریس) بوونی نییە بەلکو گومان و مەزەندی خەلکی رەشۆکی هیناویە تە کایەووە. بەلام (ئاتوون) بوونی هەیه و خۆی نەبیرا و هەمیشەییە و فیرعهون لەگەڵ ئەو شەدا که مەرۆقە جەوھەری (ئاتوون)ی هەیه لەبەر ئەوە دەتوانیت لە یەک کاتدا چەند که سایە تیپەکی هەبێت و ئەو هۆیە که دەتوانیت دلی خەلکی بخوێنێتەووە ئەو یە که لە یەک کاتدا چەند که سایە تیپەکی پێکەووە هەیه و وەک ئەو وایە که لە یەک کاتدا چەندین کەس بیت. لەبەر ئەوە ئەو

هونەرمەندە یە یەکیکەری فیرعهونی دروست کردووە و تۆ ئیستا ئەو یەیکەرە لەسەر ئەسترونەکان دەبینی، بەشێوەیەک فیرعهونی دروست کردووە که هەم ژن بیت و هەم پیاو، چونکە جەوھەری خوا لە فیرعهون-دا یە و بە بۆنەی ئەم جەوھەرە توانای ئەوەی هەیه که هەم خاوەنی هێزی نێرە بیت و هەم هێزی مێیینەشی تیا دا بیت.

من سەرم بە هەردوو دەست گرت و وتم من وەک ئەم ژنە که هەر ئیستا لێرە رویشت پیاویکی سادەم و ناتوانم لە واتای قسەکانی ئێوە تێ بگەم و عەقلم نایگیرێت که سێک هەم پیاو بیت و هەم ژن. هەم بتوانی ئاوی روون^(٧) دروست بکات و هەم شیرخۆزە یە کیش لە سکیدا رابگیرێت و گەورەیی بکات و بە دنیای بهینیت. هەروەها ئێوە خۆشتان لەمەر خۆی (ئاتوون) وە ناکۆکیان هەیه و وەک ئەوە وایە که نەزانن کێ یەو چی دەلێت، چونکە کاتیک که من پرسیارێکتان لێ دەکەم لەگەڵ یەکتربدا راویژ دەکەن و داوی وەلامی من دەدەنەووە.

کاهینەکان نارەزاییان بۆ ئەم قسە یە یە من دەربری و وتیان وای نییە و ئێمە لە بارەیی خوا (ئاتوون) وە بچووکتربن دوو دلیمان نییە و ئەو خواوەندی تەواو وە واتە کەم و کورپی نییە و هەمیشە هەبوو و بەردەوام دەمێنێت، بەلام ئێمە نووستانیمان هەیه و لەبەر ئەو نووستانییەمان ناتوانین خوا (ئاتوون) بە دروستی بناسین، بەلام هەرچەندە بێرکردنەووە خوێندنەومان هەبێت زیاتر و باشتر دەیناسین و بێگومان چەند سالیکی تر ئێمە لە ئەمڕۆ زیاتر لە (ئاتوون) تێ دەگەین و بیست سالی تر زانستی ئێمە زۆر زیاتر دەبێت لە ئەمڕۆ و تەنها یەک کەس (ئاتوون) بە تەواوەتی دەناسیت و ئەویش فیرعهونە، چونکە ئەو جەوھەری ئاتوونە و وەک ئەو یە که (ئاتوون) روحی فیرعهون بیت.

لەگەڵ ئەو شەدا که بەم قسە یە یە یان قەناعەتم نەکرد بەلام زۆر کاری تێ کردم لەبەر ئەوەی تێ گەیشتم که بە دلیاکییەووە دەیانگوت و هەستم کرد که لەوانە یە لەم قسە یە یاندا راستییەکی گەورە هەبێت و ئەو حەقیقە تەش ئەو یە، که ئێمە

نه زانين، نهک خوايه کان و له بهر ئه وهی که عه قل و تيگه يشتنی ئيمه کم و کوری و ناته واویی ههيه، وا ههست ده که ين که خه لکی نه فام و بی عه قلن. بۆم ده رکه وت که له جيهاندا له وانه يه هه ندی راستی هه بیته که چاوی ئيمه نه ييینی و گوتمان نه يبيستی و ده ستمان ههستی پي نه کات به لām و راستيانه بوونیان ههيه. که واته کاتيک که ئيمه له شتيک تيناگه ين نابيته ئينکاری بوونی بکه ين و بلتي نيه و له وانه يه فيرعه ونيش حه قيقه تيکی بۆ ده رکه وتيته که ناوی لي ناوه (ئاتون) به لām من که عه قل و فاميکی ته و اوم نيه ناتوانم تيبگه م (ئاتون) کييه و چييه ؟.

له بهر ئه وهی نه متواني ئاشناکانی رابردوم بدۆزمه وه گه پامه وه مال و روانيم کاپتا به پتي فرماني من که تيبه يه کی به خانوه که وه هه لواسيبوو و خوی له خانوه که دا دانيشتبوو و گۆزه يه ک ناوی جوی له به رده مي دا داناوو و جار به جار قومیکی ده خوارده وه.

له خانوه که مدا چهند نه خوشيک دانيشتبوو و چاوه پروانی گه پانه وهی من بوون و سه ره تا ئه و دايکه م بانگ کرد که منداليکی لاوازی له باوه شدا بوو و پتي و تم رۆژ به رۆژ منداله شيره خۆره که م لاواز تر ده بيه. سه یرم کرد نه دايکه که نه خوشه و نه منداله که ی و به دايکه که م وت هو ی نه خوشی منداله که ت ئه وه يه که تۆ بايی پتيوست خواردن ناخویت و ئه گه ر خواردنی ته و او بخویت و شیری پتيوست به منداله که ت بده ی قه له و ده بيه. له دوا ی ئه وهی که ژنه که رویشته به نده يه کم بيینی که په نجه ی چوو بووه ژير به ردی ده ستاره وه و برینی په نجه يم ده رمان کردو پيچامه وه. دوايی پياویکی نووسه رم فه حس کردو بينيم غوده يه کی گه و ره به قه ده ر مشتیک، له ناوه راست قورگيدا يه و ده رمانیکم ده رخوا ردی دا که له گيايه کی ده ريایي دروست ده کرا و تم ئه م غوده يه ده بی له قورگندا ده ریکری و له دوا ی ئه وه ده بی ماوه يه ک رابکشیی تا برينه که چاک ده بيه ته وه، نایا ده کری بیم بۆ مالتان و له و ی ئه و غوده يه له قورگندا ده ره يتم، پياوه که ره زامه ندیی نیشان

داو بریارمان دا که من سه ينی بۆم مالی ئه و و غوده که له قورگی ده ره يتم. پياوه که کاتيک که ده يويست پروات دوو حه لقه ی مسی له گيرفان هينا يه ده ره وه که له بری حه قده ستی چاره سه رکردن بده ت، به لām من پيم وت من هيشتا چاکم نه کردو و يته وه که شت لي سه نم. وتی تۆ ده رمانت ده رخوا ردم دا و من ده بی حه قه که ت بده مه وه. و تم من به بی ئه وهی هيچ ديار بيه که ت لي سه نم چاره سه رت ده که م و له جياتیی ئه وه ئه گه ر رۆژتيک پتيويستيم به نووسه ر بوو سوود له هونه رکه ی تۆ وه رده گرم. دوايی ژنيکی گه نچ که له يه کیک له خانوه گشتييه کانی به رامبه ردا ده ژيا چاوه کانی خوی به من نیشان داو وتی چاوم ده يه شيته و ئازاره که يم بۆ چاره سه ر بکه.

ده رمانم کرده چاويه وه دوايی ژنه که ويستی ده سه ه قی من وه کو ئه و ژنانه ی که له شی خو بان هه رزان فروش ده که ن بده ت، به لām من پيم وت پتيويست به م کاره ناکات و حه قده ست لي ناستيم و له بهر ئه وهی که باشر خزمه تيم کرد بيت دوو لوی بچووی سه ر سکيم نه شته ر کرد که وه کو دوو گمه به سکيه وه بوو بۆ ئه وهی له چاوی مو شته رييه کانيدا ناشيرين نه بی.

ئه و رۆژه که يه که م رۆژی کارکردم بوو ته نانه ت يه ک حه لقه مسيشم له نه خوشه کان نه سه ند و کاتيک رویشتن کاپتا خواردنی بۆ هينام و وتی گه و ره م تۆ ئه م رۆ ئه وه نده قازانجه ت له کاره که ی خو ت نه کردو وه که ته نانه ت بکاته به های ئه و خو ييه ی که من کردو ومه ته ناو چيشته وه.

کاپتا خوارده که ی ئه و رۆژه ی، که مراوييه کی سووره وه کراو بوو له يه کی له خوارنگه کانی ته به س کرپووو گه رم رايگرتبوو بۆ ئه وهی له کاتی نان خواردندا بۆ منی دانيته. له شاری ته به س مراوی و قازيان به شيويه یک سوور ده کرده وه که من هاوتای ئه و هم له هيچ يه کیک له ولاتانی تر دا نه ديوو و له شاری ئيمه دا مراوی و قازيان ده خسته ناو ده فريکی کانزایی (فلزی) و سه ره که يان ده نايه وه و دوايی ئه و ده فريان ده خسته ناو کووره يه که وه له ئاکامدا مراوی و قازه که به

جۆرېک دېرژا که هه موو ئاو و چه وراييه که ی له خودی خواردنه که دا ده مایه ووه هیچی به فیرو نه ده چوو و نه و جوړه لینانه له هیچ ولایتیکدا باو نییه و تنه ها له ته به س نه م خواردنه به تامه لیده نین^(۸). کاپتا له و شه وده دا خواردنه و هی خوشی دهر خوارد دام و له گه ل نه وده شدا که له و روژه من حه قده ستم له که س وهر نه گرتیو، به لام نه وده خورشحال بووم که ده تگوت بازرگانیکي ده و له مه ندم چاره سه ر کردووه و نه ویش ملوانکه یه کی زیری داوه پیم. نه وده ش بلیم که نه و به نده یه ی له و روژه دا په نجه یم دهر مان کرد دوی چهند روژیکي تر که په نجه ی چاک بووه وده هاته لام و دهر فیک تاردی بو هینام و ده یگوت نه و تارده م له یه کیک له تاشه کان دزیوه بو نه وده ی حه قده ست بداته من و بو به کارکردنی روژی یه که مم به قده در نه و بره تارده قازانجی بوم هه بوو، به لام من نه و تارده م لیوه رنه گرت و وتم بو خوت بیت.

روژی دوايي به نده که م که له مال چووبووه دهر وده گه پایه ووه و به منی وت سینو هه من له و باوهرده دام که نه مړ و روژه کانی تر نه خوشیکي زور دین بو لای تو چونکه کاتیک که له مال دهر چووم گویم لئ بوو خه لکی ده یانگوت له دوینیه پزیشکیک هاتووه ته خانووی مسگه ره که ووه که زور شاره زایه و نه خوشه کان چاره سه ر ده کات و هیچیان لئ ناستین و حه لقه ی مسیش دده اته نه خوشه هه ژاره کان. کاپتا ده یگوت هه ژاره کان به یه کتری راده سپیرین که زووتر بچنه لای نه م پزیشکه بو نه وده ی هه م نه خوشییه که یان چاک ببیته ووه هه میش مسی لئ وهر بگرن چونکه نه م پزیشکه که به م شیویه کانزا دده اته خه لکی و هیچ وهر ناگریت به زوویی هه ژاری یه خه ی ده گریت و ناچار ده بیت خانووه که شی بفروشت و له و گه ره که پروات. هه ندیکیشیان ده یانگوت له وانه یه نه م سینو هه یه شیت بووبیت و نه گه ر له سه ر نه م شیت بوونه ی به رده وام بیت له ژووریکي تاریکدا ده ست به سه ری ده که ن و زالو ده خه نه بان سه ری بو نه وده ی شیت بوونه که ی چاک ببیته ووه.

من که نه م قسانه م له خه لکی بیست پیکه نینم به نه فامییه که یان هات چونکه ده مزانی که تو، گه وری من، پیایوکی ده و له مه ندی چونکه له سه ر فه رمانی تو من کانزا کانتیم خستوته ئیشه ووه ده توانی به قازانجی نه و زیرانه ی که هه ته به باشی بژیت و هه موو شه وئ وده که نه م شه و مراوی یان قاز بخوی.

دوايي کاپتا وتی به لام من له یه ک شتی تو دهر ستم و نه ویش ناسایی بوونی تو به و تو پیایوکی ناسایی نیت و له به ر نه وده له وانه یه روژیک بیت که به ته ما بیت هه رچییه ک پاره ت هه یه فری بده ی و نه م خانووه هاوپچ له گه ل مندا، که به نده ی تو م بفروشی. چونکه جاریکیان نه م کاره ت کردووه و خانووه که و منیشت فروشت به و ژنه ی که عاشقی ببوویت و نه گه ر من هه ل نه ده هاتم ئیستا به نده ی نه و ژنه بووم. بو به سبه ینئ تو ده بیت کاغه زیک به نوو سه ریک بنووسی و تیایدا ناماژه به ووه بکه یت که من تازادم و ده توانم به که یفی خوم بو هه ر شونین که حه زم لییه بروم و که س نه توانیت من بکرتیه ووه چونکه به نده نیم.

من له به ر نه ووه نوو سراویشم لیت ده ویت چونکه قسه نامینیت به لام نوو سراو هه تا هه تایه هه ر ده میتیت له به ر نه وده ی پایرو س له ناوچوونی نییه.

***

(۱) که تیه: نوو سراو هی سه ر به ر یان کاشی یان خشت.

(۲) ماله سوزانییه کان - نه و مالانه ی بو مه به سستی رابواردن بوون - و. کوردی.

(۳) نیره موک - خه ساو.

(۴) مطهره - إبریق.

(۵) (صليب الحیاة).

(۶) (نوزی ریس) یه کیک له خوایه ناو داره کانی میسر بوو و له به ر نه وده ی نه م خوایه له و میژوانه دا که نه وروپییه کان له باره ی میسر ووه نوو سیویانه زور ناوی هاتووه، له نیوان خوایه کانی میسر زیاتر ناویانگی هه بووه - وهر گیت.

(۷) نطفه.

(۸) نه م به شه له سه ر گوزه شتی سینو هه ئیسه پاتی ده کات که لینانی خواردن له فرن (ته نوور)، که ئیمه وا ده زانین له داهینانه کانی رومییه کانه و له وانه وده هاتووه ته نه وروپا، له داهینانی میسر ییه کان بووه و دانیشتوانی ته به س به م شیویه خواردن یان دروست ده کرد - وهر گیت.

نیگه‌رانیی خه‌لکی ته‌به‌س بۆ داهاتوو

شه‌وه‌که‌ی که کاپتا ئه‌و قسه‌یه‌ی کرد من به بۆنه‌ی ئه‌وه‌ی توانیبوم هه‌زاره‌کان به خۆپایی چاره‌سه‌ر بکه‌م شادمان بووم و خواردن و خواردنه‌وه‌که‌ش ئه‌وه‌نده‌ی تر شادمانییه‌که‌ی منی زیاتر کرد.

به‌هاربوو و، گوله‌کانی ئاقاقیا بۆنی هه‌وای خۆش کردبوو و له‌ داره‌پاکه‌ی که‌ناری نیل بۆنی که‌ل و په‌لی سووریا ده‌هات و له‌ ماله‌ گشتییه‌کان ده‌نگی مۆسیقای سربانی ده‌هاته به‌ر گوێ و کونده‌به‌بووه‌کان ده‌یانخوێند و من روحی خۆم له‌ شادمانیدا ده‌بینییه‌وه.

بۆیه‌ ریگام به‌ کاپتا دا که له‌ جامیکی گلیدا خواردنه‌وه بۆ خۆی تی بکات و پێم وت: کاپتا به‌ر له‌وه‌ی داوام لی بکه‌ی ئازادت بکه‌م، من له‌ دلمدا تۆم ئازاد کردبوو و ئازادیی تۆ له‌و رۆژه‌وه‌ ده‌ستی پێکرد که من و تۆ ده‌مانویست له‌م شاره‌ ده‌ریچین و من کانزاه‌م نه‌بوو و تۆ هه‌موو پاشه‌که‌وته‌که‌ی خۆت دا به‌ من بۆ ئه‌وه‌ی بتوانین ده‌ریاز بین.

له‌و رۆژه‌دا من بریارم دا که هه‌ر کاتی ده‌وله‌مه‌ندبووم ئازادت بکه‌م و دوایی پیت بلێم ئه‌گه‌ر هه‌زێ لێیه‌ وه‌کو خزمه‌تکارێک (نه‌ک وه‌ک به‌نده‌) له‌لای من بمینه‌وه، ئه‌گه‌رنا بۆ هه‌ر شوێنی که ده‌ته‌وی پۆ. ئیستاش پیت ده‌لێم که ئازادی و بۆ زیاتر دلنیا‌بوونت سبه‌بنی نووسراویک به‌ نووسه‌ری ده‌نوسم بۆ ئه‌وه‌ی باوه‌ر بکه‌ی که ئازادی، به‌لام تۆ وت له‌مه‌ودوا من به‌ قازانجی زێر و پاره‌که‌م ژیان ده‌به‌مه‌سه‌ر، پیم بلێ زێری من چون سوودی ده‌بیت، مه‌گه‌ر وه‌ک پیم وتبووی زێره‌کانی منت له‌ په‌رستگه‌ی (ئاموون) دا به‌ ئه‌مانه‌ت دانه‌ناوه‌؟

کاپتا به‌ تاکه‌ چاوه‌که‌ی سه‌یری کردم و وتی: نا سینۆهه... ئیستا که ئازادم، پیت ده‌لێم که من فه‌رمانه‌که‌ی تۆم جی به‌ جی نه‌کردوو و زێره‌کانی تۆم له‌ په‌رستگه‌ دانه‌ناوه، چونکه‌ فه‌رمانه‌که‌ی تۆ له‌ عه‌قله‌وه‌ دووربوو و من ئه‌و کارانه‌ی دژی ئه‌قل بن جی به‌ جی ناکه‌م و له‌ به‌رئه‌وه‌ش که ده‌زانم له‌وانه‌یه‌ له‌ ناکاودا توو‌ره‌ بیت، بۆ دووربینی گۆچانه‌که‌م شارده‌ته‌وه‌ که نه‌یکیشی به‌شان و پشتمدا. به‌لام بۆ ئه‌وه‌ی بزانی که بۆچی فه‌رمانه‌که‌م ئه‌نجام نه‌داوه‌ ده‌بی پیت بلێم که ته‌نها خه‌لکی نه‌فام زێری خۆیان له‌ په‌رستگه‌ داده‌نین، چونکه‌ به‌ ئه‌مانه‌ت دانانی زێر و پاره‌ له‌ په‌رستگه‌ دوو خراپه‌ی گه‌وره‌ی هه‌یه: یه‌که‌م ئه‌وه‌ی که کاهینه‌کان و له‌ ئاکامدا فیرعه‌ونیش له‌بری سامانی تۆ ئاگادار ده‌بنه‌وه‌ و ده‌زانن که تۆ چه‌ند زێرت هه‌یه‌ و یه‌کیک له‌و کارانه‌ی که نیشانه‌ی شیتیییه‌ ئه‌وه‌یه‌ که مرۆف خه‌لکی تر له‌ چه‌ندیتی داراییه‌که‌ی خۆی ئاگادار بکاته‌وه.

دووهمیشیان ئه‌وه‌یه‌ کاتیک که تۆ زێره‌که‌ت له‌ په‌رستگه‌ داده‌نییت و له‌ خه‌زینه‌ی ئه‌وی ده‌مینیته‌وه، هه‌موو سالیک ده‌بی هه‌ندیک له‌و زێره‌ له‌ بری هه‌قی خه‌زنه‌داری بده‌یت په‌رستگه‌و له‌ ئاکامدا سالی به‌ سالی زێره‌که‌ت که‌متر ده‌بیته‌وه. بۆیه‌ ئه‌و کاته‌ی تۆ بۆ پیاسه‌کردن له‌ ماله‌وه‌ چوویت ده‌ره‌وه‌ که هاو‌پیکانی رابردووت ببینی، من له‌ شاردای سوورپامه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی بزانی چون ده‌کرێ زێر بخره‌یته‌ کاره‌وه‌ که به‌ هۆیه‌وه‌ قازانجی ده‌ست بکه‌ویت و به‌بی ئه‌وه‌ی ئیشیک بکه‌ی و ماندوو بیت سوود وه‌رگیریت و من زانییم که له‌ شاری (ته‌به‌س) دا چیی تر خه‌لکی زێری خۆیان له‌ په‌رستگه‌ی ئامووندا، دانانین، چونکه‌ لێی دلنیا‌نین و ده‌ترسین زێره‌که‌یان له‌وی بفه‌وتی.

هه‌روه‌ها له‌ به‌رئه‌وه‌ی بۆ سپاردنی ئه‌و زێره‌ متمانه‌ به‌ په‌رستگه‌ ناکریت، که‌واته‌ له‌ سه‌رتاسه‌ری میسر جیگایه‌کی ترنیه‌ که مرۆف بتوانیت به‌ دلنیا‌یه‌وه‌ داراییه‌که‌ی خۆی لی دابنیت. جگه‌ له‌وه‌ش له‌گه‌ڵ ئه‌و زانیاریانه‌ی که ده‌ستم که‌وت بۆم روون بووه‌وه‌ که خوا (ئاموون) زه‌وییه‌کانی خۆی ده‌فرۆشیت.

وتم: درۆ دهكهی و خوا (ئاموون) واته پهرستگهی (ئاموون) ههرگیز زهوی نافروشیته، بهلكو بهردهوام زهوی و زار دهكړیت و ههموو سالت داراییهكهی خوی زیاتر دهكات.

كاپتا وتی: بهلام ئیستا پهرستگهی ئاموون به دزییهوه زهویییهكانی دهفروشیته و ئهوه زهوییانه دهكات زپړ و پاره و دهیخاته ناو خهزینهكهی خویهوه و ئهونده ئهوه پهرستگهی زهویی فروشتووه و زپړی كوكردوتهوه، كه ئیستا له میسر زپړ و كانزا كهم بووتهوه.

وتم: ئایا تو زپړهكهی منت به زهوی داوه؟

كاپتا وتی: نا گه وهره، من زپړهكهم به زهوی نه داوه، چونكه نه تو له كشتوكال دهزانیته و نه من و ئه گهر ئالتوونهكهم بډایه و زهویم بكړایه سهركارو جووتیارو ئهوه بهنداندهش كه تیایدا كاریان دهكرد بهروبوومی ئهوه كیلگانهی تویان لی ددهزیم. له كاتیكددا كه من خوم لهم شاردها دزی دهكهم، واته خهلكی فربو ددهم. ههروهها من وا ههست دهكهم كه فروشتنی ئهوه زهوییانه له لایه پهرستگهی ئاموونهوه، واته له لایه ئهوه پهرستگهییه كه زیاتر له سهدان ساله زهوی دهكړیت، بهی هونیه و ئهوه پهرستگهییه دهزانیته كه توانای بهرگری كردنی نییه له بهرامبهه خوای نو و دهی له ناو بچیت. بویه پیتشتر زهویییهكانی دهفروشیته تاكو خوای تازهی فیرعهون دهستی بهسهردا نه گرت، له بهرتهوه كړینی زهویییهكانی پهرستگهی ئاموون مه ترسیی هیه، چونكه لهوانهیه دواپی خوای نو بلیت ههموو ئهوه زهوی و زارانهی خوای پیتشوو كه له لایه ئهوه به خهلكی فروشراوه هی من و دهست بهسهر ههموو ئهوه زهوییانه دا بگرت كه خهلكی له پهرستگهی (ئاموون) یان كړیوتهوه، بهی ئهوهی بههاكهی بدهنهوه خهلكی.

وتم: ئه مانه ی كه تو باسی دهكهی مه ساییلی لاوه كین و من لیتم پرسی چیت له زپړهكهم كردووه له چیدا سهرفت كردووه كه دهلیتی قازانجت لیته دهست

دهكه ویت؟

كاپتا وتی: له بهر ئهوهی پهرستگهی ئاموون كیلگه كشتوكالیهكانی خوی دهفروشیته و زپړ و زیو كوكدهكاتهوه، وهكو باسم كرد زپړ و پاره له میسر كهم بووتهوه و ئهوه كهم بوونه وهیهش بوته هوی ئهوهی كه بههای خانووی نیشته جیتی و جیگا بازرگانییهكان دابهزیت. بویه من كه زانیم خانوو ههرزان بووه بهشیکی زپړهكهم داوه و چند خانووییهكی نیشته جیتی و چند جیگایهكی بازرگانیم كړیوهو تو ئهه خانووانه بهكړی ددهیت و ههموو سالت كړیكه یان وهردهگری و ههمیشه خانووهكانت دهمینیت و سوودی لی وهردهگری و له بهرتهوهش كهوام بیردهكردهوه له لایه تووه دهسهلاتی تهواوم هیه بو كړینی ئهوه خانووانه، بهی موری تو ئهوه جیگایانه كړی و ئه گهر كړیارهكان (كړی چیهكان) به بونهی دهلالیهوه دیارییهكهم بدهنی په یوهندی به تووه نییه، بهلكو په یوهندی به دههنگی خویانهوه هیه، چونكه من لهم كاردها هیچ شتیكت لی نادزم، بهلكو دیارییهك له كړیارهكان وهردهگرم و ئه گهر توش بتهوی دیارییهك به بدهكهی پیتشووت بدهی ئهوا لیتی وهردهگرم.

وتم: كاپتا، من هیچ بهخشییهكته نادهمی، چونكه دهزانم كه تو لهم كاردها رهچاوی قازانجی خوت كردووه و پیتشینی دهكهی كه له ریگای وهرگرتنی كړی خانوو و ههروهها له ریگای خهرجی دوزینهوه به ناوهی چاك كردنهوهی خانووهكان دزییهكی باشم لی دهكیت.

كاپتا وتی: تو له ههله دای و ئه گهر گه وریهكی سته مكار و قرچوك بوویتایه من وهام بیردهكردهوه و ئهوه پیتشینییهكهم دهكرد كه له داهاتوودا چون سوود لهو خانووانه وهرگرم، بهلام تو گه وریهكی به بهزهی و بهخشندهی و پیتویست ناكات كه من له لای خوم ئهه حیسابانه بكهم، چونكه ههر چیهك كه تو ههته له ژیر دهستی مندایه و من مالی تو به هی خوم دهزانم و كاتیك كه پارتیزگاری له بهرتهوهندییهكانی تو دهكهم له راستیدا بهرتهوهندییهكانی خوم پاراستووه و

له بهر ئه وه به به شییکی تر له پاره کهت هه ندی دانه ویلهم له جووتیاره کان کړیوه ته وه.

وتم: کاپتا دانه ویلته بۆچی کړیوه؟

وتی: ئهم ناکۆکییه ی که له میسر دا له نیوان ئه وه دوو خوایه دهستی پیکردوه بیگومان چاره نووسیکی ترسناکی بۆ گه لی میسر ده بیته، چونکه ههر کاتیک که خوایه کان ناکۆکییان هه بیته وهک ئه و کاتانه ی که گه وره کان له گه ل یه کتریدا به شه ر دین زیانه که ی له خه لکی ده که ویت و میلله ت ده بی بۆ جه نگی نیوان خوایه کان و گه وره کان قوربانی بدات و من وابیرده که مه وه که به هو ی شه ری نیوان ئه وه دوو خوایه له میسر دا بارودوخه که به ره و شیواوی و ئالۆزی ده چیت و ئهم بی به ندو بارییه کیلگه کان وهک بیابانیکی روت لی ده کات و جگه له وهش ئه مپۆ ههر که سیک که که می زپ و زیوی هه یه له ترسی به گزیه کدا چوونی خوایه کان زه وی ده کپیت، چونکه ده زانیته که زپ و پاره ده دزیت، به لām زه وی نادزیت.

ئه و که سانه ی که زه وی ده کپنه وه هه موویان بازرگانن، یان له ده رباریه کان و کاهینه کانن که زه وی له په رستگه ده کپن بۆ ئه وه ی له ژپر ده سه لات ی په رستگه ده رپچیت و بیته ه ی خو بان، به لām ه یچ یه کتی له و که سانه جووتیار نییه و ناتوانیت له زه وییه که دا کشتوکال بکات و له ئاکامدا هه موو ئه وه زه وی و زارانه به به یاری ده میهنه وه و خه له و خه رمان و دانه ویلته زۆر که م ده بیته و میسر تووشی که میبی ئازووقه ده بیته و له و کاته دا ده توانین ئه وه دانه ویلته یه ی که کړیومانه به به هایه کی باش بیفرۆشین^(۱).

من ده زانم که تۆ وابیرده که یته وه ده غل و دان وهک به رد نییه که هه زاران سال مینیته وه وه مشک دانه ویلته ده خوات و به نده کان ده یذن، به لām مرو ف هه تا که میک زه ره ر نه کات قازانجی زۆری ده ست ناکه ویت و من هه ندیک له و خانووانه ی که کړیومه بۆ عه مبار کردنی دانه ویلته که مه که ئه وه ده غل و دانه ی

کړیومه له وی دایینیم و پاریزگاریی لی بکه م که نه مشک بیخوات و نه به نده کان بیدزن. ئه و رۆژهش که ده غل و دانه که مان فرۆشت و ئیتر پیتووستیمان به عه مبار نه ما به کړی ده یه نه بازرگانه کان که که ل و په لی خو یانی تیا دابنن یان بیکه نه ژووری بازرگانی.

وتم: کاپتا من به پیچه وانه ی تۆوه زۆر ئومیده وار نیم که ئهم کارانه سوودی بۆ من هه بیته، به لām له به رئه وه ی مامه لته کردوه من ره خنه ت لی ناگرم، به مه رجی له داهاتو دا واز له من به یینی و بۆ به پتوه بردنی ئهم خانووانه و فرۆشتنی ده غل و دانه که نه بیته هو ی زه حمه ت دانی من.

کاپتا وتی: من بیرتکی تریشم کردۆته وه که بۆ ده وله مندیی تۆ زۆر به که لکه و ئه ویش کړینی یه کتیک له بازاره کانی کۆیله فرۆشییه، ئه گه رچی من سه رم له کشتوکال ده رناچیت، به لām له بری ئه وه هه تا به توه ی له کپن و فرۆشتنی کۆیله شه رهام و ده زانم که چۆن به نده کان به هه رزان بکرم و که موکوپیه کانیا ن داپۆشم بۆ ئه وه ی کپاره که هه ست به ئه و خه وشانه نه کات. هه روه ها ده زانم که چۆن به هو ی دار و قامچی ئه و کۆیلانه گوپرایه ل بکه م، چونکه خۆم کۆیله بوومه و ئه و که سه ی که خۆی به نده بیت ئاشنای هه موو فرت و فیلتکی کۆیله فرۆشتنه و، من دلنیات ده که م که ئه گه ر ئیمه ئهم بازاره بکپن له دوا ی چه ند سالی تر تۆ ده بیته یه کتیک له ده وله مه ند ه گه وره کانی میسر.

وتم: کاپتا له گه ل ئه وه شدا که کۆیله فرۆشی قازانجی هه یه، به لām من حه ز له کپن و فرۆشتنی به ند ه ناکه م، چونکه کۆیله فرۆشی کاریکی پیس و نه فره ت لی کراوه. من ده زانم که زۆریه ی مامه لته چییه کان ئهم کاره ده که ن و هه مووشیان پیتووستیان به به ندیه و ده بکپن، هه روه ها له رابردو دا من، تۆ و ئه و که نیزه ی که بۆتم هینابوو کړیمه وه، به لām ئه مپۆ حه ز ناکه م کۆیله فرۆش بم.

کاپتا هه ناسه یه کی هه لکیشاو وتی: نازانم تۆ بۆ ئه وه هایت و بۆچی ناته ویت وهکو خه لکی تر له ماوه یه کی که مداو به بی ماندو و بوون ده وله مه ند بیت. ئیمه

نه گهر بازارپکي کوبله فروشي و چهند خانويه کي گشتيمان بکړيايه، که نيزه جوانه کاغان له بازاری کوبله کانه وه بڼه و خانوانه دهر د و هم مو شو ویک له هر يه کيک له و خانوانه سوو دیکي زورمان ده ست ده کوه ت، به لام من چي بکه م، خوايه کان گه وره يه کبان داوه به من که ده ست و دلې له گهل خه لکي تر جيا وازه، به لام ئیستا که ناته ویت بازاری کوبله و خانه ی گشتي بکړي، داواکاريه کي تري من په سهند بکه.

پرسیم: داواکاريه که ت چييه؟

کاپتا وتی: له بهر نه وهی تو ته مړو منت نازاد کړدوه چه ز ده کم که ته م رووداوه بکه ين به جه زن. نه گهر چي داواکاريه کي من له دیدي تودا له نه ده به وه دووره، به لام ده مه ویت له گهل مندا بیت بڼه وهی به يه که وه بړين له مه یخانه ی (کلکي تيمساح) که له که ناري روو باردايه و له ناوچه ی بنده رييه، شه را بې بنوشينه وه که ناوی (کلکي تيمساح) ه، واته نه و شه را به به ناوی نه و جیگايه وه ناوړاوه که خواردنه وه يه کي به هيزه و له خواردنه وه کاني تر زیاتر نه شته ی هه يه. نه گهر چي داواکاريه کي کاپتا بې نه ده بی بو و خزمه تکار يان بنده بڼي نييه داوا له گه وره کي خوی بکات که له گهلیدا بڼه یخانه پروات و پیکه وه بخونه وه، به لام داواکاريه کي کاپتام په سند کړد، چونکه له و شه وده دا خوشحال بووم و وام بیره کړده وه که رویشتن بڼه یخانه و رابواردن له وې بڼه يه کي خوشه.

هه روه ها بیرم کړده وه که نه و کاته ی له کريت بووین کاپتا ناماده بوو که له گهل مندا بچیتته ناو خانه ی خوا، له کاتیکدا که ده یزانی که س له و جیگايه ناگه ریتته وه، منیش ئیستا ده بی داواکاريه کي جیبه جی بکه م و له گهلیدا بڼه یخانه بړوم، چونکه رویشتن بڼه یخانه زور ناسانتره له وهی که مړوڅ بزانی بڼه جیگايه ک ده چیت که ئیتر ناتوانیت له وې بگه ریتته وه.

کاپتا کاتیک که بیستی داواکاريه کي نه وم په سهند کړد، زور دلخوش بوو

و رویشتن و بالا پوښه کم^(۲) و گوچانه کي که شارد بوو يه وه هیئای و من بالا پوښه کم له شان کړد و گوچانه کم گرته ده ست و له مال دهر چووين و به ره و مه یخانه ی (کلکي تيمساح) به رې که وتين.

(کلکي تيمساح) له ناوه راستي گه رکه ی بنده ري، له نیوان دوو خانودا بوو و بهر له وهی بچينه ناو مه یخانه که وه روانیم له سهر مه یخانه که تيمساحيکي گه وره ی وشک کراوه هه لو اسرا بوو که چاوی شوو شه یی پیوه بوو و ده مه کراوه کي ددانه سپیبه کاني پيشان دده ان.

کاتیک که هه نگاومان نايه ناو مه یخانه که وه سه یرم کړد دیواره کاني نه ستور بوو و، قازانچي نه ستور بوونی دیوار له وه دايه که له وهرزی هاوین و زستاندا فیئکي و گهرمای مه یخانه که راده گريت. له شپوهی هاتنه ژوره کي کاپتا تیگه یستم که هه ر نه بیت جاریک هاتوته نه و مه یخانه يه وه و شاره زای ري و ره سی نه و جیگايه يه.

له دواي نه وهی که دانیشتن روانیم زهوی مه یخانه که و دیواره کاني وه کو مالی ده وله مه نده کان به دار فه رشکرا بوون و نه خشی جوړا و جوړیان له سهر کیشرا بوو. کاپتا که بیني سهرنجم داوه ته ته خته داره کاني زهوی و دیواری مه یخانه که، وتی: نه م دارانه ی ده بیني له نه و که شتیانه وه ده ست که وتوه که سکراب کراون و هه ر يه که له م ته ختانه هی که شتییه ک بووه که له دهریادا هاتوچوی کړدوه و باو باران رهنگیانی گوړیوه.

نه و کړپارانه ی که له دوو کانه که دا بوون سه یریکي منیان کړد و دوايی سه رگه رمی کاره کي خویان بوونه وه. کاپتا فره رمانی دا (کلکي تيمساح) مان بڼه به یتن و به خاوه نی مه یخانه کي وت: خو ت (کلکي تيمساح) ه که ی ئیمه ناماده بکه و، دیاربوو (کلکي تيمساح) مه شرو و بیک بوو که ده بوایه ناماده بکرایه. واته وه کو خواردنه وه کاني تر نیبه که یه کسهر له گوژه که وه بیکه نه ناو پیاله وه و بیه یتن.

دوایی سه یرم کرد ژنیک دوو پیاڵه‌ی به‌دهسته‌وه گرتووه و به‌رهو ئیمه دیت و سه‌رو وه‌زعی نیشانی ده‌دا که خزمه‌تکاری مه‌یخانه‌که‌یه. ئەو ژنه زۆر گه‌نج نه‌بوو و، له ولاتیکی وه‌کو میسر که ژنه‌کان رووتن ئەو پۆشته‌بوو و حه‌لقه‌یه‌کی زیوی به‌گوێیه‌وه کردبوو و دوو ده‌سته‌به‌ند (بازنگ) ی زێر به‌مه‌چه‌کی هه‌ردوو ده‌ستییه‌وه ده‌بینرا. هه‌رچه‌نده‌ نزی‌کتر ده‌بووه‌وه زی‌اتر جوانییه‌که‌ی ده‌رده‌که‌وت و کاتی‌ک گه‌یشته‌ لای ئیمه، روانیم برۆی باریک و چه‌ماوه‌بوو و چاوه‌کانی سه‌رنج راکیش و ره‌نگی ئەسمه‌ر بوو.

کاتی‌ک که چاوم برییه ناو چاوه‌کانییه‌وه ئەو وه‌کو هه‌ندی لێ ژنانه‌ی روویان هه‌لده‌سوورپێن رووی خۆی وه‌رنه‌گه‌ران‌دو رووانییه‌ چاوه‌کانی من و یه‌کی‌ک له پیاڵه‌کانم له ده‌ستی وه‌رگرت و کاپتاش پیاڵه‌ی دووه‌می لێ وه‌رگرت و وتم: ئە‌ی ژنی جوان، ناوت چییه‌؟

ژنه‌که وتی: ناوم (مه‌ریت)ه و که‌س به‌ناوی ژنی جوانه‌وه بانگم ناکات و له‌به‌رئه‌وه‌ی تۆ به‌م ناوه‌وه بانگم ده‌که‌یت و تێده‌گه‌م که تۆ پیاویکی (مه‌حجوب) ی و وه‌ک گه‌نجیکی تازه‌پێگه‌یشتوو، که به‌م جو‌ره قسانه جو‌رنه‌ت ده‌داته خۆی بۆ ئه‌وه‌ی بتوانی ده‌ستی خۆی له‌سه‌ر ده‌ستی ژنیک دابنیت، تۆش بو‌یرانه ده‌ته‌وی ده‌ست له‌ سه‌ر ده‌ستی من دابنیت.

دوایی لێی پرسیم ئایا تۆ پزیشک نیت و ناوت سینۆهه نییه‌؟
وتم: با...

وتی: ئە‌گه‌ر هه‌زده‌که‌ی که دووباره به‌بینینی خۆت خو‌ش‌حالمان بکه‌یت پیم مه‌لێ ژنی جوان و سووکایه‌تیم پێ مه‌که.

وتم: چۆن زانیت من سینۆهه‌م؟

(مه‌ریت) وتی: ناوبانگی تۆ له‌ خۆت زووتر هاته ئەم مه‌یخانه‌یه‌وه، به‌ جو‌ری‌ک که من له‌گه‌ل هاتنه‌ ژووره‌وه‌تدا تۆم ناسییه‌وه و ئیستا ده‌بینم که ناوبانگت به‌بێ هۆ نه‌بووه.

کاتی‌ک (مه‌ریت) گفتوگۆی له‌گه‌ل‌دا ده‌کردم بزه ده‌هاته سه‌ر لێوی، به‌لام هه‌ستم کرد که خه‌نده‌ی سه‌ر لێوانی له‌ شادمانییه‌وه نه‌بوو، به‌ل‌کو نیشانه‌ی په‌ژاره‌ بوو و له‌ چاوه‌کانیشیدا ئەم خه‌مه هه‌ست پێ ده‌کرا.

وتم: (مه‌ریت) ئە‌گه‌ر تۆ له‌ زمانی کاپتاوه که دیته‌ ئی‌ره و له‌ رابردوودا به‌نده‌ی من بووه و ئیستا ئازادم کردووه، وه‌سفی منت بیستووه، ئە‌وا بزانه که متمانه به‌ قسه‌کانی کاپتا ناکریت، چونکه ئەم پیاوه خوویه‌کی تاییه‌تی هه‌یه‌وه جه‌وه‌هه‌ری ئەو خووه‌ی به‌ جو‌ری‌که که زمانی ناتوانیت له‌ نێوان راست و درۆدا جیاوازی بکات، بۆیه زی‌اتر درۆ ده‌کات و من ئە‌گه‌رچی پزیشکم، به‌لام نه‌متوانیوه ئەم نه‌خۆشییه‌ی چاره‌سه‌ر بکه‌م و لێدانی گو‌چانه‌که‌شم سه‌باره‌ت به‌ چاره‌سه‌رکردنی ئەم عه‌یبه‌ی بێ ئاکام مایه‌وه.

(مه‌ریت) به‌ خه‌مبارییه‌وه بزه‌خه‌نه‌یه‌کی هات و وتی: سینۆهه، زۆرجار درۆ له‌ راستی باشته، چونکه درۆ مرو‌ف ئومیده‌وار و دل‌خۆش ده‌کات. له‌ کاتی‌کدا که وته‌ی راست ده‌بیته‌ هۆی نا‌ئومیدی. بۆ نمونه کاتی‌ک که تۆ به‌ من ده‌لێی (ئە‌ی ژنی جوان) له‌گه‌ل ئە‌وه‌شدا که ده‌زانم درۆ ده‌که‌ی به‌لام دلم به‌م درۆیه شادمان ده‌بیت. ئیستا هه‌زده‌که‌م له‌م مه‌شرووبه‌ی (کلکی تیمساح) که بۆم هێناوی بنۆشی و پیم بلێی که ئایا ئەم شه‌رابه به‌هێزتره یان ئەو نۆشینه‌وانه‌ی که له‌ ولاتانی تردا خواردووته‌وه.

به‌بێ ئه‌وه‌ی چاو له‌ (مه‌ریت) هه‌لب‌گرم قومیتکم له‌و شه‌رابه نۆشییه‌وه، به‌لام دوایی نه‌متوانی سه‌یری بکه‌م، چونکه قورگم و دوایی سکیشم سووتایه‌وه و له‌ ناکاودا خو‌ین له‌ شه‌مدا هاته جو‌ش و له‌دوای ئه‌وه‌ی ئارام بوومه‌وه‌وه کاریگه‌ری‌تی‌ی نه‌شه‌که‌ی ده‌رکه‌وت، وتم: کاپتا ئە‌گه‌رچی زۆر درۆ ده‌کات، به‌لام ئه‌وه‌ی سه‌باره‌ت به‌ مه‌شرووبی ئەم مه‌یخانه‌یه‌وه ده‌یگوت راسته، چونکه ئەم خواردنه‌وه‌یه له‌ هه‌موو ئەو شه‌رابانه‌ی که له‌ ولاتانی بیانی نۆشیومه‌ته‌وه به‌هێزتره و گه‌رماییه‌که‌ی له‌و رو‌نه ره‌شه‌ی دانیش‌تووانی بابل له‌ زه‌وییه‌وه به‌ ده‌ستی

دههين و دهيكه نه ناو چراکانی خوځايانه و زياتره. (مه به سستی نووسه لهره رونه ره شه نه و ته - وه رگير) و وهك چوڼ تيمساحيكي راسته قينه به ليدانيكي كلكي مروقيكي به هيز به زهويدا ددات، نوشابه كهي توش پياويكي به توانا له كار ده خات.

له ناو قورگمدا بوڼ و بهرامه و تاميكي عه تراوي چهند جوړه گياو به هاراتيكم هه ست پي ده كرد و له ناكاودا هه ستم به كه يف خوشي كردو حه زم كرد كه زياتر له گهل (مه ريت) دا بدويم و پيم وت: (مه ريت) من نازانم ثايا هم نوشينه وديه مني وها شادمان كرد، يان ناماده بووني تو روحي مني شاد كړدوه و نه وند ده زانم كه خوشحال و حه ز ده كم كه ده ستم له سه ر ده سته كانت دابنيم و نه گه ريش له كار نارازيت ليم مه گره چونكه (كلكه تيمساح) كه كي تو مني بي باك كړدوه.

ژنه كه كه ميك چوه دواوه و وتي: من خاوه ني هم مه يخانه يه نيم و خزمه تكاري نيرم، به لام هم شه رابه من دروستي ده كم و ته نها جه هيزيه يه ك كه باوكم به مني داوه، شيوهي درست كړني هم شه رابه يه و نه وند هم شه رابه سه رنجي خه لكی راکيشاوه كه به نده كهي تو كاپتا، كه ده لتي نازاد كړدوه، خو و انيشان ددات كه مني خوش ده ویت بو نه ودي بتوانیت چونه تبي دروست كړني هم شه رابه له منه وه فيرييت و كاتيک كه به نده كه ت زانيتي كه به هيچ شتيك ناتوانيت سه رنجي من رابكيشيت و بمكاته خوشكي خوي، برياري دا هم مه يخانه يه به زير بکړي ته وه و حه زيش ده كات كه شيوهي درست كړني هم شه رابه شم لي بکړي ته وه.

كاپتا كاتيک كه گوټي له قسه يه بوو، نامازه ي بو ژنه كه كرد كه بېدهنگ بيت، به لام من چونكه شادمان بووم وتم: (مه ريت) ئيسستا، كه (كلكي تيمساح) م نوشيه ته وه و خوم خوشحال ده بينم، وا تيده گم كه كاپتا ناهه قي نه بووه دلي پي ته وه بيت و بيه ویت تو بکاته هاوسه ري خوي. من هم وته يه

له كاتي سه رخوشيده ده كم و سبه يني، كاتيک كه هوشيار بووم وه له وانه يه له قسه كم په شيمان بېمه وه. ثايا راسته كه كاپتا زيري داوه هم مه يخانه يه ي كړيو ته وه.

به رله ودي ژنه كه وه لام بداته وه كاپتا وتي: سينوهه من نه مده ويست كه تو به م شيوه يه له هه والي كړينه ودي هم مه يخانه يه ئاگادار ببيته وه، به لكو به ته مابووم خوم هم باب ته ت پي رابگه يه نم، به لام ئيسستا كه هم ژنه نه ينيه كهي مني دركاند ده بي بلیم كه من هم جيگايه م به زيري خوم، واته به و زيري كه له ماوهي هم چهند ساله دا له توم دزيوه، كړيو ته وه، چونكه تواناي به ريوه بردي مه يخانه م هه يه و ده زانم كه هم كاره ئاسانه و گرفت دروست ناكات و پيوستې به هيزي گه نجيتي نيه.

من نه وند له مه يخانه كاندا به بي پاره شه راب و بيرم خوار د ته وه كه به بيني موشته ري يه كسه ر ده زانم ثايا ده توانيت پارهي خوار د نه وده كي بدات يان نا و ثايا متمانه ي پي ده كريت شتي به قهرز پي بفرو شريت يان نا؟ پيشه ي مه ي فروشي كاريكي بي گيرو گرفته و چير وهرگرته كهي له ودايه كه مروث له مه يخانه دا خه لكانی جوړاوجور ده بينيت و له هر يه كيک له وان شتيكي تازه ده بيسستې و، بو من، كه مروقيكم له شت ده كولمه وه و حه ز ده كم كه له هه موشتي ئاگادار بيم، زور به سووده.

له م كاته دا كاپتا پيال له كهي خوي هه لقوراندو به كه يف و خوشيه وه وتي: گه ورم تاكه كاسبييه كه هه رگيز بي بازار نابيت، مه ي فروشيه، چونكه هه تا دنيا ميتيت، خه لكی هر ده خواته وه و له وانه يه فيرعه ونه كان نه ميتن و خوايه كان له عه رشي خوايه تيه كه يان بكه ونه سه ر زه وي، به لام باده فروش هه رگيز له ناو ناچيت. چونكه خه لك كاتيک كه دلخوش و به خته وهرن ده نوشنه وه و كاتيکيش كه به دبه خت و خه مبارن ديسان وه هه ر بو دامركاندنه ودي په ژاره كه يان په نا ده به نه بهر بيره و شه راب.

کاتیک که پیاویک عاشق ده بیت ئەقینە کە ی خۆی بە خواردنە وە بە هیژ دەکات و کاتیکیش لە گەڵ ژنە کە ی خۆیدا بە شەر دیت دیسانە وە بۆ نە هیشتنی تووڕەییە کە ی دیتە ئەم مە یخانە یە و دەنوشتیتە وە.

کاپتا درێژە ی بە قسە کانی داو وتی: سینۆهە لە وانه یە تۆ کە پیاویکی نائاساییت شیوە ی بیرکردنە وە کە ی منت بە دل نە بیت و بلتیت مەرۆف دەبی ماندووبیت و بژتوی خۆی پەیدا بکات، بە لām من دەلیم پیاوی زیرە ک ئەو کە سە یە کە بە بی ماندووبوون سوود لە دەسڕەنجی خە لکی وەرگریت و کاتیک کە خە لکی لە گەڵ ئە وە شدا کە تیدە کوژن، بە لām هەر بە برسیتی دەمیننە وە، ئەو لە ئاسوودە ییدا بژیت.

من لە و باوەڕە دام کە جگە لە پیشە ی ژنە خوڤرۆشە کان هیچ پیشە یە ک لە مە ی فرۆشی ئاسانتر نییە و جیاوازییە کە ی ئە وە ندە یە کە ئە و ژنانە پتووستیان بە سەرما یە ی پتیشوخت نییە و سەرما یە کە یان لە خۆباندایە و ئە گەر دوورین بن، دەتوانن لە کوتایی تە مە نیان لە خانوویە کدا کە بە وزە ی خۆیان دروستیان کردووە ژیان ببە نە سەر و بحە سینە وە.

بە لām من داوای لیبوردنت لی دەکەم کە زۆر بلتی یی دەکەم و زۆر وتنە کەم لە بەر ئە وە یە کە هیشتا لە گەڵ خواردنە وە ی شەرابی (کلکی تیمساح) رانە هاتووم و یە ک پیاڵە لەم مەشرووبە بە رادە یە ک دەمشوینیت کە توانای راگرتنی زمانم ناییت.

باسە کە ی من لە بارە ی ئەم مە یخانە یە وە بوو و وتم کە ئەم مە یخانە یە هی منە و ئیستا دەلیم کە من و خاوەنی پیشووی مە یخانە کە بە هاوکاری (مە ریت) ئێرە بە ڕتووە دەبە یین و قازانجە کە ی لە نیتوان هەردوو کماندا دەکە یە دووبە شە وە.

خاوەنی پیشووی ئەم مە یخانە یە کە لە مە وودا دەبیتە کرێکاری من، سوپندی بە هەزار خوای میسر خواردووە کە زیاتر لە نیوێ قازانجە کە هەلنە گریت و دزیم لی نە کات و من دلنیام دزی ناکات، چونکە پیاویکی خواپە رستە و هەندیک

لە موشتە رییە کانی کاهینن، کە بە کرپاری باش لە قە لەم دەدرین، چونکە زۆر (کلکی تیمساح) دەنوشتنە وە و هۆیە کە ی ئە وە یە کە کاهینە کان راهاتوونە لە شەرابی بە هیژی رەزە کانی پەرستگە ی ئاموون بنۆشنە وە و ئە وانه ی کە ئەم شەرابە دەنوشتنە وە بە یە ک دوو (کلکی تیمساح) سەرخۆش نابن.

هەندیک لە کرپارە کانی ئەم مە یخانە یە کاهینن، چونکە مە ی فرۆش بیر لە وە دە کاتە وە کە لە نیتوان بە رزە وە ندیی کە سابه ت و بە رزە وە ندیی ئایینی پە یوە ندییە ک دروست بکات بۆ ئە وە ی یە کە میان سوود لە دووهم وەرگریت و تا ئە مەرۆ هەر وا بوو، بە لām وایزانم من زۆر قسە دەکەم و زۆر بلتی یە کە ی من لە بەر ئە وە یە کە ئە مەرۆ یە کێکە لە رۆژە کانی شادمانیی من. باوەڕ بکە کە یە کێک لە گە وەرە ترین هۆیە کانی خۆشحالی من ئە وە یە کە دەبینم تۆ لیم تووڕە نیت و وەکو جاران من بە خزمە تکاری خۆت دەزانی. لە کاتیکدا کە من ئە مەرۆ پیاویکی ئازاد کراوم و دەستم بە مە ی فرۆشی کردووە. هەرچە ندە هەندئ کەس و ابیردە کە نە وە کە مە ی فرۆشی کارێکی باش نییە.

لە دوا ی ئەم قسە یە کاپتا بە سەرخۆشییە وە دەستی بە گریان کرد و سەری خستە سەر ئە ژنۆم و من بە زۆر سە ریم لە سەر ئە ژنۆکانم هەلگرت و وتم: هەل سە و لە ناو مە یخانە دا ئەم رەفتارە ناشیرینە مە کە، چونکە ئە گەر موشتە ریە کانت ببینن کە خاوەنە نوێیە کە ی ئەم مە یخانە یە ئە وە ندە سووکە، لیت بە دگومان دەبن و لە وە یە چیتەر نە یە ن بۆ ئێرە.

لە دوا ی ئە وە ی کە کاپتا سەری هەلپری لیم پرسی: خالیک هە یە کە من لیی تیناگەم و ئە ویش مە سە لە ی فرۆشتنی ئەم مە یخانە یە یە، چونکە ئە گەر ئەم جیگایە بە و شیوە یی کە تۆ باسی لیو دەکە ی رەواجی هە بیت، بۆچی خاوەنە کە ی رازی بوو کە پیتی بفرۆشیت و دوا ییش وەکو شاگردیک کارت بۆ بکات و لە قازانجە کە شدا شە ریک بیت.

کاپتا کە هیشتا فرمی سکی چاوی وشک نە بوو بوو وە وتی: سینۆهە، تۆ

توانایه کی تاییه تت ههیه که به هوی به لگه هینانه وه کانی خوت که له (ئهفستین) (۳) تالتره شادیم لی ده که یته ژه هری مار.

ئه گهر پیت بلیم که من و ئه م مه یفرۆشه هاوړتی سه رده می مندالین و له رابردوودا له خوشی و ناخوشی یه کتربدا هاو به ش بووینه، ئایا دهیسه لمینی که له بهر ریزی دوستایه تیی کون ئاماده بووه ئه م مه یخانه یه م پی بفرۆشیت، به لام له بهر ئه وهی که ده زانم قه ناعه ت به م قسه یه ناکهیت، ناچارم دانی پیدابنیم که خوشم قه ناعه ت به م قسه یه ناکه م و مه جبوورم بیسه لمینم که فرۆشتنی ئه م مه یخانه یه له لایه ن مه ی فرۆشه که وه نه یینییه کی تیدایه .

من و اهه ست ده که م که نه یینی مه ی فرۆشه که ده گه رپته وه بو جهنگی نیوان خوی نوی فیرعه ونی میسر له گه ل (ئاموون) خوی دیرین و له بهر ئه وهی که له هه موو په ریشانی و تیک رژانیکدا یه که م شویتیک که په لاماری دهری مه یخانه یه و خه لکی ده رپینه ناوی و تابتوان شه راب و بیره ده نوشنه وه کووپه و گوژه کان ده شکین و مه ی فرۆشه که ش له رووباری نیلدا ده خنکین، بو به خاوه نی ئه م مه یخانه یه ترسی لی نیشته وه، چونکه ئه و یه کیکه له لایه نگره راسته قینه کانی خوی دیرینی میسر و ئه وه نده به خهستی گرتوویه تی که ئه مپو ناتوانیت نکۆلی له خوی کون بکات و باوه به خوی نوی به یینیت، چونکه که س عه قلی نایگریت که ئه و باوه ری خوی گوړپوه و بووه ته شوین که وتووی خوی تازه .

سه ره پای ئه وه ش تپگه یشتووه که خوا (ئاموون) به سه ختی گرفتاری ترس و هه راس بووه، به راده یه ک که په رستگای ئاموون زهوییه کشتوکالییه کانی خوی ده فرۆشیت و وای بیرده کاته وه که له وانه یه رۆژیک زهوی و زاره کانی لی بسه ننه وه. منیش له دوا ی ئه وهی که زانیم مه ی فرۆشه که تووشی ترس هاتووه، به شیوه یه ک قسه م کرد که زیاتر ترس له دلی نیش و وتم هه رچی زووتر خوت له م مه یخانه یه رزگار بکه، چونکه ئه گه ره ل و مه رجیککی ناله بار بیته پیشه وه

سه رمایه که ت له م مه یخانه یه دا له ناوده چیت. ئه ویش که زور ترسابوو رازی بوو و ئه م جیگایه ی پی فرۆشتم، به لام له بهر ئه وهی که ده مزانی ئه و بو به رپوه بردنی مه یخانه که لی هاتووه و شاگردی له و باشریشم ده ست ناکه ویت، داوام له ئه و و له (مه ریت) کرد که لی ره دا بمیننه وه.

وتم: کاپتا من نازانم که ئایا له مه وه دوو سوود له م مه یخانه یه وه رده گری یان نا؟ به لام ئه وه ده زانم که تو له یه ک رۆژدا ئیش و کاریکی زورت ئه نجام داوه و ئه گه ره من بوو مایه نه مده توانی به یه ک رۆژ ئه م هه موو کاره راپه رینم. دوا یی هه لسان و له مه یخانه که هاتینه دهره وه.

من ههستم ده کرد که کاپتا به ته واده تی مهسته و ناتوانیت به باشی به رپدا بروات و یه ک (کلکی تیمساح) به ته واده تی شیواند بووی.

***

۱- میکا قالتاری فینله ندی که بیره وه رییه کانی سینۆه ی له سه ر پاپیرو سه میسر ییه کانه وه نووسیوه ته وه ئیستا له موزه خانه ی شاری (لوقه ر) ی فره نسا- دایه و ئه و ده ستنو و سانه ده گه رپته وه پۆ ماوه یه ک له نیوان هه زار و سی سه د سا ل تا هه زار و چوار سه د سا ل بهر له زایین، (نزیکه ی سی هه زار و چوار سه د سا ل له مه وه ره)، که چی له گه ل ئه وه شدا ده یین که وه عی کرینی زهوی و زار له میسر وه ک کرینی زهوی بووه له ئیران له سی تا چل سا ل له مه وه ره و له لایه ن ئه و که سانه ی که ته نانه ت جووتیار نه بوونه که کشتوکا ل بکه ن، به لکو زهوییه که یان ته نها پۆ ئه وه کرپوه ته وه که به به یاری به جیی به یلن تا ئه و کاته ی که گران ده بییت و من یه کیکم ده ناسی که ماوه یه که ده موچاوی له ژیر په رده ی خاکدا شارد راوه ته وه و من ناوی ناهینم و ئه و کابرایه میلیونه ها مه تری چوار گو شه زهوی کرپوه وه به یی ئه وه ی به کاری به یینیت یان خه لکی تر کشتوکالی تیدا بکات و ته نها پۆ ئه وهی که له داهاتوودا بتوانیت به به هایه کی زور بیفرۆشیت - وه رگپری.

۲- بالا پۆش : عه با

۳- ئه فستین: وشه به کی یۆنانییه و به گیایه ک ده لپن که خۆرسکه و له کوندا پۆ چاره سه رکردنی شه له ل و له رزۆکی ده ست و نه خوشییه کانی گه ده و جه رگ و نه هیشتنی کرمی ناوسک به کار هاتوه - وه رگپری کوردی.

سه‌ره‌تای فیتنه‌یه‌کی گه‌وره له میسر

به‌م شیوه‌یه‌ی من له گه‌ره‌کی هه‌زاره‌کانی ته‌به‌س و له مائی مسگه‌ری پیشوو بوومه‌ی پزیشکی ئه‌و گه‌ره‌که‌و به‌و شیوه‌یه‌ی کاپتا پیشبینی کردبوو نه‌خۆشیکێ زۆر هاتنه‌لام. من سوودم له‌و نه‌خۆشانه‌و هه‌رنه‌ده‌گرت و به‌پێچه‌وانه‌وه‌ زه‌ره‌ریشم ده‌کرد، چونکه‌ جگه‌ له‌وه‌ی که‌ به‌خۆپایێ ده‌رمانم پێده‌دان، هه‌ندێ جار ناچارده‌بووم خواردنیشیان بده‌م، چونکه‌ کاتییک که‌ ده‌مبینی چاره‌سه‌ر کردنی نه‌خۆشیک به‌وه‌وه‌ به‌ستراوه‌ته‌وه‌ که‌ خواردن بخوات، ناچار ده‌بووایه‌ له‌ جیاتی ده‌رمان، خواردنم بدایه‌تی.

ئهو دیاریبانه‌ی که‌ هه‌ندیک له‌ هه‌زاره‌کان بوو چاره‌سه‌ری خۆیان ده‌یاندا پێم بایه‌خی نه‌بوو، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌ به‌ نییه‌تیکێ پاکه‌وه‌ ده‌یاندا پێم منی شادمان ده‌کرد و زیاتر به‌وه‌ دلخۆش بووم که‌ خه‌لکی ناوی منیان به‌ پیرۆز ده‌زانی و به‌شیوه‌یه‌ک باسی منیان ده‌کرد که‌ ده‌تگوت یه‌کیکم له‌ خیرۆمه‌نده‌ گه‌وره‌کانی جیهان.

کاپتا که‌ به‌ بۆنه‌ی پیری و به‌ تایبه‌تی له‌به‌ر ده‌وله‌مه‌ند بوونه‌که‌ی نه‌یده‌توانی وه‌کو جارێ ئیش و کاره‌کانم ته‌نجام بدات بوو ئه‌و مه‌به‌سته‌ ژنیکێ پیری به‌کرێ گرت، که‌ هه‌م له‌ پیاو بێزار بوو و هه‌میش له‌ ژبان، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌ هه‌رچۆنیک بێت مڕۆف ده‌بی تا ئه‌و رۆژه‌ی ده‌مبێت، یان تا ئه‌و کاته‌ی توانای کاری هه‌یه‌ ئیشیک بکات، ئه‌ویش له‌ ماله‌که‌ماندا کاری ده‌کرد.

ئهم ژنه‌ ئه‌گه‌رچی به‌بۆنه‌ی به‌سالا‌چوونیه‌وه‌ سه‌رنج راکیش نه‌بوو، به‌لام له‌ جیاتی ئه‌وه‌ خواردنی به‌له‌زه‌تی لێ دهنه‌ و من هه‌رگیز گله‌ییم له‌ چێشته‌کانی

نه‌بوو. هه‌روه‌ها ئه‌و ژنه‌ رقی له‌ بۆنی بۆگه‌نی ئه‌و هه‌زارانه‌ نه‌ده‌بووه‌وه‌ که‌ بۆ چاره‌سه‌ر ده‌هاتنه‌ لام. له‌ کاتییکدا که‌ (کاپتا) له‌و بۆنه‌یان بێزار بوو. من له‌گه‌ڵ ئه‌و ژنه‌دا به‌ ته‌واوه‌تی راهاتم و ئه‌و به‌رده‌وام له‌وی بوو، به‌لام من که‌متر ده‌مبینی و به‌ ناوی (موتی) بانگم ده‌کرد.

شه‌وان شاری ته‌به‌س به‌ شه‌وقی چراکان رووناک ده‌بووه‌وه‌ و مه‌یخانه‌کان و ماله‌گه‌شتیه‌کان پر ده‌بوو له‌ موشته‌ری و ئه‌وه‌ی که‌میک عه‌قڵی هه‌بویه‌ هه‌ستی ده‌کرد که‌ کاره‌ساتیک رووده‌دات، چونکه‌ ناکۆکی نیوان خوای نویی فیرعه‌ون (ئاتوون) و خوای کۆن (ئاموون) زیاتر گرۆتینی ده‌گرت.

دوو سی مانگ تیپه‌ری و خه‌لکی ته‌به‌س له‌ عاقیبه‌تی ئه‌و ناکۆکییه‌ له‌ دل‌ه‌راوکییدا بوون و (هورم هه‌ب) فه‌رمانده‌ی سوپای میسر هه‌ر نه‌گه‌رایه‌وه‌. به‌ رۆژگه‌رمای خۆر زیادێ ده‌کرد، به‌راده‌یه‌ک که‌ هه‌ندێ جار له‌ تاو گه‌رما و ماندویتی، له‌گه‌ڵ کاپتادا بوو مه‌یخانه‌ی (کلکی تیمساح) ده‌رۆشیتین، به‌لام هه‌یچکه‌ له‌و شه‌رابه‌ به‌هێز و سووتینه‌رم نه‌ده‌نۆشییه‌وه‌، به‌لکو به‌ بیریه‌ی ئاسایی که‌ تینویتی ده‌شکاند و له‌شی فینک ده‌کرده‌وه‌ و نه‌ده‌بووه‌ هۆی سه‌رخۆشی، ئیکتیفام ده‌کرد.

له‌به‌رئه‌وه‌ی ناو مه‌یخانه‌که‌ فینک بوو له‌وی خۆم له‌ ئاسووده‌بیدا ده‌بینی و له‌ بینینی جوانیی (مه‌ریت) چێژم وه‌رده‌گرت و کاتییک که‌ چاوه‌کانی ده‌بریه‌ چاومه‌وه‌ هه‌ستم ده‌کرد که‌ دل‌م ده‌گوشی و هه‌زم ده‌کرد ده‌ستم له‌سه‌ر ده‌سته‌کانی دا‌بنیم.

له‌ پاش ئه‌وه‌ی که‌ چهند جارێک چوومه‌ ئه‌و مه‌یخانه‌یه‌وه‌، هه‌ستم کرد که‌ موشته‌رییه‌کانی ئه‌و مه‌یخانه‌یه‌ خه‌لکانیکێ تایبه‌تن و رێگا به‌هه‌موو که‌سیک ناده‌ن بینه‌ ئه‌ویوه‌. یان وه‌زعی مه‌یخانه‌که‌ به‌و شیوه‌یه‌ بوو که‌ خه‌لکانی که‌م ده‌رامه‌ت نه‌توانن بێن بوو ئه‌و جیگایه‌و شه‌راب و ئاوی جو، یان (کلکی تیمساح) بنۆشنه‌وه‌.

کاپتا به هیواشی به منی وت: که له نیتوان موشته ریبه کانی ئیره هه ندی کهس ههن که دهوله مه ندیبه کهی خویان له ریگای تالان کردنی گۆری مردوو هه کانه وه به دهست هیناوه، به لام کاتییک که بو ئهم مه یخانه یه دین وه کو گه وره کان هه لسوکه وت ده کهن و رهفتاری ناشیرین نانوتین.

ههروه ها دهیگوت هه موو موشته ریبه کانی ئهم جیگایه ئهو که سانهن که پتویستییان به یه کتری هه یه و کرین و فروشتن و پتویستییه ماددیبه کانی دیکه رایان ده کیشیت که بو ئیره بێن، ئه گهر نا ته نها حه زی نوشینه وهی (کلکی تیمساح) نایانه پیتته ئیره.

تا که موشته ریبه ک که کهس پتویستی پتی نه بوو، من بووم. چونکه من نه شتم ده کری و نه شتیشم ده فروشت و نه زیر و پاره شم به قهرز ده دا که قازانجم لیتی دهست بکه ویت و نه قهرزیشم وه ده گرتوه، به لام له بهر ئه وهی که هه موویان ده یانزانی هاو پتی کاپتام، ریگایان پتی ده دام بیه ناو مه یخانه که وه به بێ ئه وهی که زۆر له گه لمدا گهرم بن، چونکه ده یانزانی که هیچ قازانجکیان له من دهست ناکه ویت.

من لهو مه یخانه یه دا زانیاری زۆرم سه باره ت به بارودۆخی **ته بهس** و میسر و رووداو هه کانی ولات، دهست ده که وت. له وانه شه ویک که له مه یخانه که بووم، روانیم بازرگانیک که ده مزانی بخوور ده فروشیت، له کاتییکدا که کراسه کهی دراندبوو و خۆله میشی به سه ر خۆیدا کردبوو ها ته ناو مه یخانه که وه و پیاله یه ک (کلکی تیمساح) ی نوشیه وه و وتی: هیوادارم ئهم فیرعه ونه هه تا هه تاهیه نه فره ت لی کراو بیت، چونکه ئهم تیمساحه حه ز ناکات شوین ژیری بکه ویت و هه رچیبه ک به بیریدا بیت جیه جیتی ده کات.

هه تا ئه مرۆ ژبانی من له ریگای فروشتنی بخوورده وه به رپوه ده چوو که له ولاتانی دوور ده دهسته وه ده هات و هه موو سالیک له وه رزی هاویندا چه ند که شتییه ک لیره وه به ره و ده ریاکانی رۆژه لات ده چوون و سالی دواتر هه رنه بیت

دوو که شتی لهو ده که شتییه به جوړه ها کهل و په لی رۆژه لاتیه وه، له وانه بخوور، ده گه رانه وه^(۱).

ئه مسال کاتییک که که شتییه کان ویستیان به ره و ده ریا به ری بکه ون، له نا کاو و بێ ناگا، فیرعه ون ها ته که ناره ی به ندهر و من سه رم سوورما که بوچی ئهم پیاوه دهست له هه موو کاریک وه ده دات، له کاتییکدا که ئهم کارانه په یوه ندیی به ئه وه وه نییه. ئه ی ئهم هه موو نووسه ر و به رپوه به رانه ی که له **ته بهس** - دا ههن چی ده کهن، مه گهر ئه رکی ئه وان نییه که وریا بن هه موو کاریک به پتی یاساو ری و ره سم ئه نجام بدریت؟ کاتییک که فیرعه ون ها ته داره را که ی به ندهر، مه له وانه کان ده گریان و ژن و منداله کانیان له وشکانی فرمیسیکیان ده رشت و دهم و چاویان ده رووشاند، چونکه ده یانزانی که هه ندیک لهو مه له وانه نا گه رینه وه و له ده ریا دا ده خنکین، به لام ئهم با به ته له رپو ره سمه با وه کانه و شتیکی تازه نییه و هه ر کاتییک که که شتییه کان به ری ده که ون ژن و مندالی مه له وانه کان شیوه ن ده کهن.

به لام ئهم فیرعه ونه مه له وونه، کاتییک که شیوه نی ژنه کان و زاری مه له وانه کانی بینی قه ده غه ی کرد که که شتییه کان بو ده ربای رۆژه لات برۆن و هه موو بازرگانیک ده زانییت که ئهم قه ده غه کردنه ی فیرعه ون، وه ک ده رچوونی برپاری له ناو بردنی بازرگانه کان و ژن و منداله کانیانه، چونکه هه تا که شتییه کان بو ده ریا نه رۆن، بازرگانه کان قازانج ناکه ن و ژن و مندالی مه له وانه کان به برسییتی ده مینه وه. هه ر که سییک که له میسر دا ده ژیت ده زانییت که نابێ قه ت خه فه ت لهو مه له وانه بخۆن که به که شتی سه فهر ده کهن، چونکه هیچ که سییک به ویست و ئاره زووی خۆی نابیتته مه له وان. بۆیه به رده وام ئهو تاوانبارانه ی که داوهر سزایان ده دات و خراپه کارن، ناچار ده کرین که ببنه مه له وان، که واته بوچی بو خنکانیان له ده ریا دا سه غله ت بین.

ئایا مه رگی هه ندی له ئهو تاوانبارانه که ناچار ده کرین ببنه مه له وان به زه ییی

پیاها تنه وهی زیاتره، یان له دهست چوونی سه رمایه ی نه و بارزگانه ی که که شتیان دروست کردوه و کهل و په لیان بۆ ئاماده کردوه، چونکه که شتی له خو به وه دروست نابیت، به لکو ده بیت سه رمایه یه کی تیابخه نه کار و دروستی بکه ن و دوا یی پیداو یستی به کانی ته و او بکه ن و به ئازو و قه ی پتو یسته وه به ره و ده ریا کانی روژه لاتی ره وانه بکه ن و من جه رگم بۆ بازرگانه میسر ییه کان ده سو ویت که ئیستا له شوینی دوورن و ژن و منداله کان یان له میسر دان و نه و ژن و مندالانه هه رگیز میرده کان یان نابینه وه ئیستا نه و بازرگانانه له جیگا تازه کان یان ژنیان هینا وه و ده لێن نه و مندالانه ی که ده مان بیت پیستی له شیان له که ی پتو به .

بازرگانه که ماوه یه ک به م شیوه یه گله یی کرد و نه فره تی له فیرعه ون ده کرد و ده یگوت: نه م پیا وه هه م بازرگانی ئیره له کار ده خات و هه میش بازرگانه کانی جیگا دووره کان له ناو ده بات که کهل و په ل ده نیرن بۆ میسر. به لām له دوا ی نه وه ی که سی (کلکی تیمساح) ی نو شیه وه هه لچوونه که ی نیشته وه و داوا ی لیبوردنی له قسه کانی خو ی کرد که به رام به ر به فیرعه ون وتبووی و وتی: له تاو خه م و په ژاره نه و قسانه ی کردوه.

دوا یی وتی: من له و با وه ده دا بووم که (تی) دایکی فیرعه ون، ده توانیت فیرعه ونی کوپی به ینیت ته سه ر ریگای راست، به لām نه و بیر له وه ناکاته وه. ههروه ها وای ده زانی که (ئامی) پتیه وای گه وه ی په رستگه ی نو یی فیرعه ون ده توانیت بۆ نه و ئاموژگاری که ریکی دلسۆز بیت، به لām نه م پیا وه ته نها بیر له شتی ک ده کاته وه، نه ویش نه ویه که به هه ر شیوه یه ک بیت (ئاموون) له ناو ببات.

به ره له وه ی که فیرعه ون ژن به ینیت وام ده زانی که سه ره پۆبیه که ی ده گه ریت ته وه بۆ نه وه ی که ژنی نه هینا وه و له دوا ی نه وه ی که (نه فر تیتی) بووه ژنی نه و، سه ره پۆبیه که ی له ناو نه چوو و (نه فر تیتی) له و کاته وه که بووه ته شازنی میسر

مۆدیلی سه رسو ره ینه ری له جل و به رگ هینا وه ته کایه وه که ژنه کانی ده ربار (کو شک) چاو له و ده که ن و ئیستا ژنه کانی کو شک به په یره و ی (نه فر تیتی) رهنگی سه وز له ده وری چاویان ده ده ن و وه ک ژنه کانی سووریا کراس له به ر ده که ن، به لām به شی پتیه وه ی کراسه که ی نه وان به ته واده تی کرا وه ته وه.

کاپتا وتی: من نه م جو ره به رگ پۆشینم له هیه و لا تیکدا نه بینیه و با وه ریش ناکه م که س بینیی تی، ئایا تو دلتیایت له وه ی که جگه له (نه فر تیتی) و بانو وه کانی کو شک، که سانی تریش هه بن که چاو له و مۆدیل به که ن و ئایا به چاوی خو ت نه وانت بینیه که نه وان نه و به شه ی پتیه وه یان به ته واده تی ده ربه خه ن که پتو یسته دابپۆش ریت.

بازرگانه که وتی: من ها وسه رم هه یه و چه ند مندالی شم لی هه یه و، خو م به پیاویکی شه ریف ده زانم و کاتیک که هه ندی که سم بینی نه م جو ره کراسه یان له به ردایه و به شی پتیه وه یان رووته، سه ریری له ناوک به ره و خواره وه یانم نه کرد.

له م کاته دا (مه ربیت) خزمه تکاری مه یخانه که ها ته ئاخاوتن و به بازرگانه که ی وت: نه گه ر تو خو ت پیاویکی به د سه لیه ی نه وه نابیت به لگه ی تاوانی ژن، چونکه له وه رزی هاویندا چاو لی کردنی نه م مۆدیل شتیکی باشه و ژنه کان رازا وه تر ده کات و من ئاموژگاریت ده که م که نه گه ر نه مجاره ژنه کانت به مۆدیلی تازه وه بینی بزانه که نه و به شه ی تو ره خنه ت له رووت بوونی هه یه به پارچه یه کی که تان دا پۆشرا وه که چاوی چاوتیزترین پیاوانیش لی تی تیه ر نابیت.

بازرگانه که ویستی وه لām بداته وه، به لām مه سستی ریگای له وه لām دانه وه ی گرت و سه ری خسته سه ر ده سته کانی و بۆ مۆدیلی تازه ی کراسی ژنان و قه ده غه کردنی ها تو چۆی که شتی به کان و بی به ش بوونی بازرگانه کان له سوودی که ل و په له کانی روژه لات ده سستی به گریان کرد.

له م کاته دا کاهینی ک له کاهینه کانی په رستگه ی ئاموون که سه ری تاشیبوو و به رو ن بۆن خو شی کردبوو، له گفتو گو که دا به شداری کرد و وتی: من سه باره ت به

مۆدیلی کراسی ژنان هیچ نالیم، چونکه (ئاموون له باره‌ی مۆدیلی جل و به‌رگه‌وه هیچ فەرمانیکی پێ نه‌داوین، به‌لام ئه‌وه‌ی که ده‌بیته هۆی له ناوچوونی هه‌موو شتیک، قه‌ده‌غه‌کردنی سه‌فه‌ری که شتییه‌کانه له لایه‌ن فیرعه‌ونه‌وه که ناهیلایت بو جیگا دووره‌کانی رۆژه‌لات پڕۆن، چونکه ئه‌گه‌ر ئه‌م که شتییه‌یه‌وه بو رۆژه‌لات نه‌پۆن ناتوان بخوور به‌پێن و ئه‌گه‌ر بخوور نه‌یه‌ت خوای ئیمه (ئاموون) له کاته‌ی که قوریانیی بو ده‌که‌ین له‌و بۆنه خۆشه‌ بیه‌ش ده‌بیته. چونکه ئاموون که‌زی له‌ بۆنی خۆشه، ئه‌م دوژمنایه‌تییه‌ی که له‌گه‌ل ئامووندا ده‌کریت گه‌وره‌ترین به‌ده‌ختیی میلله‌تی میسر و له‌و رۆژه‌وه که هه‌ره‌مه‌کان (اهرام) دروست بوونه هه‌تا ئیستا که‌س به‌ بیرى نایه‌ت که گه‌لی میسر به‌م شپۆیه‌ چاره‌په‌ش بووبیت و من دل‌نیام که له‌مه‌ودا هه‌ر میسر یه‌ک شوین که‌وتوو ده‌کانی خوای نویی فیرعه‌ون بیه‌نیت و پروانیت که نیشه‌یه‌ی ئه‌و خواجه، که خاچیکه، به کراسه‌که‌یه‌وه نه‌خشاوه، تف له‌ ده‌م و چاوی ئه‌و که‌سه ده‌کات و ئه‌گه‌ر له‌ نیوان ئیوه‌دا یه‌کیک هه‌بیته که ئه‌م شه‌و پروات و له‌ په‌رستگه‌ی خوای نویی ده‌ست به‌ئاو بگه‌یه‌نیت من چه‌ند پیاڵه‌یه‌ک (کلکی تیمساح) ی ده‌ده‌م که بیه‌نۆشیته‌وه و ئه‌م کاره‌ هیچ ناپێکییه‌کی تیانییه، چونکه په‌رستگای ئه‌م خواجه نه‌فهرت لی کراره‌ دیواری نییه‌و ئه‌گه‌ر که‌سیک نزیکیش بیت ده‌توانیت به‌ ئاسانی له‌ ده‌ست پاسه‌وانه‌کان رابکات و من خۆم ده‌توانم ئه‌م کاره‌ بکه‌م، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که کاهینی په‌رستگای (ئاموون)م ئه‌گه‌ر من بیه‌ن باش نییه‌و ده‌بیته سووکایه‌تی بو (ئاموون).

له‌م کاته‌دا پیاویک که ئاسه‌واری ئاو له‌ به‌ده‌م و چاویه‌وه بوو له‌ لایه‌کی مه‌یخانه‌که‌وه هه‌لساو له‌ کاهینه‌که‌ نزیک بووه‌وه و که‌میک قسه‌ی به‌ هیواشی له‌گه‌لدا کرد و کاهینه‌که‌ له‌ ته‌نیشته‌ خۆیه‌وه دایه‌نیشاند و (کلکی تیمساح) ی ده‌رخوارد دا و پیاوه‌که‌ له‌ پاش ئه‌وه‌ی به‌گه‌رمای شه‌رابه‌که‌ سه‌ری گه‌رم بوو، به‌ ده‌نگی به‌رزه‌وه به‌ کاهینه‌که‌ی وت: من ئاماده‌م که بپۆم و ئه‌م کاره‌ی که وت به‌

ئه‌نجامی بگه‌یه‌نم، چونکه من باوه‌رم به‌ ئاموون هه‌یه و مه‌حاله‌ بتوانم ریگا بده‌م خواجه‌کی تر جیگای ئاموون بگرێته‌وه، چونکه له‌و رۆژه‌وه که له‌دایک بوومه ئاموون ده‌په‌رستم.

کاهینه‌که‌ وتی: ئه‌گه‌ر تو ئه‌مشه‌و پڕۆیت و پێویستی خۆت (ده‌ست به‌ ئاو گه‌یاندن) له‌ میحرابی په‌رستگای (ئاتوون)دا جیه‌جی بکه‌یت من لیت خۆش ده‌بم و ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر لاشه‌که‌ت مۆمیا ییش نه‌کریت، له‌دوای مردن ده‌گه‌یه‌ته سه‌رزه‌مینیی به‌خته‌وه‌ری به‌خشی رۆژئاوا، چونکه هه‌رکه‌سیک بو ئاموون بمریت ئه‌گه‌ر وه‌کو مه‌له‌وانه‌کانیش له‌ ده‌ریادا به‌خکی، ده‌گاته سه‌رزه‌مینیی رۆژئاوا.

دوایی کاهینه‌که‌ له‌ تاو مه‌ستی خۆی رووی کرده ئه‌و که‌سانه‌ی که‌له مه‌یخانه‌که‌دا بوون و وتی: ئه‌گه‌ر ئیوه له‌ ریی ئامووندا تووشی (قه‌تل) ییش ببن و دزی بکه‌ن و خانوو بسووتین و هه‌ر کرده‌وه‌یه‌کی دزیوی تریش بکه‌ن، من ئیوه ده‌به‌خشم و ئه‌گه‌ر فیرعه‌ونیش بکوژن من لیتان خۆش ده‌بم.

کاتیک که قسه‌ی کاهینه‌که‌ گه‌یشته ئیره، مه‌ی فرۆشه‌که‌ واته شاگرد ده‌که‌ی کاپتا که مه‌یخانه‌که‌ی به‌رپوه‌ ده‌برد، له‌ کاهینه‌که‌ نزیک بووه‌وه و داریکی کیشا به‌ ته‌وقی سه‌ریدا، به‌جۆریک که کاهینه‌که‌ که‌وته سه‌ر زه‌وی و مه‌ی فرۆشه‌که‌ وتی: منیش ئه‌مه‌م له‌به‌ر ئاموون کرد، چونکه ده‌زانم که ئاموون و توویه‌تی هیچ که‌سیک نابیت فیرعه‌ونی کوری بکوژیت.

موشته‌رییه‌کان هه‌موو قسه‌ی مه‌ی فرۆشه‌که‌یان سه‌لماندا، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی لێدانی کاهین له‌وانه‌بوو که ئاکامی ترسناکی له‌پاش بیت، من و کاپتا وه‌کو موشته‌رییه‌کانی تر وامان به‌چاک زانی که له‌ مه‌یخانه‌که‌ بپۆینه ده‌ره‌وه.

(مه‌ریت) بو به‌رێی کردنی من له‌گه‌لدا هات و کاتیک که گه‌یشته‌نه‌ ناو ریره‌وه تاریکه‌که‌ی مه‌یخانه‌که‌وه ده‌ستم خسته‌ سه‌ر ده‌ستی و وتم: له‌ چاوه‌کانت هه‌و وا ده‌رده‌که‌ویت که تو‌ش وه‌کو من ته‌نهایت و برات نییه، (واته می‌دردت نیه) و من حه‌ز ده‌که‌م که رۆژیک تو به‌ کراسی مۆدیلی نویی بیه‌نم و دل‌نیام

که تۆ له و کراسه دا جوان ده بێت. چونکه تۆ سکت بچووک و سافه و دهرنه په رپوه.
(مه ریت) دهستی منی لا نه برد و وتی: له وانه یه رۆژنیک ئهم کراسه له بهر
بکه م و داوا له تۆ، که پزیشکی بکه م، که له باره ی هه ندی له ئەندامه کانی
له شم رای خۆت ده ربهری و پتیم بلتی که ئایا له و ئەندامانه جوانتر له پیشه ی
پزیشکییه که ی خۆت بینوه یان نا؟

***

ئێستا سه رگوزه شته ی من گه یشتو ته جیگایه ک که ده بی هه ندی شت بلیم
که کاتییک چاوه کانی من ئەو شتانه ی بین ی له تاو نه فره ت و بپزاریم ده له رزیم،
به لام هیچ هۆیه کم بۆ پیشگرتن له و رووداوانه نه بوو. ده بی ئەو شتانه بلیم که
تۆ، ئە ی ئەو که سه ی له دوا ی مردنی من ئەم په رتوکه ده خوینیته وه باوه ری پت
ده که یت، چونکه پتیشبینی ده که م که وه ک ئەم رووداوانه له سه رده می تۆشدا
رووده دن و له بهر ئەوه ی که له سه ره تای ئەم کتیه دا باس م کرد، له جیهاندا
هه موو شتییک ده گوێردی، جگه له نه فامیی جوړی مرۆف و هه تا دنیا بمییت
سوود له نه فامیی خه لکی وه رده گیریت.

له ناوه راستی هاویندا (هورم هه ب) له سه رزه مینی (کوش) که که وتۆته
باشووری میسه روه گه رایه وه. په رسته یلکه کان به هۆی گه رمای هه و نه ده فرین و
ده نگیان نه ده بیسترا و له گوماوه کان، ئاو، بۆگه نه بوو و خه لکی له کاتی رۆژدا
له مال دهرنه ده چوون، مه گه ر ئەوانه ی که ناچاربوون له داره را که ی به نده ری
(ته به س) خه ریکی کارکردن بن، یان له بیابان کشتوکال بکه ن، به لام باخی
ده له مه نده کان هه میسه فینک و پر له گول بوو و به رده وام له ئاو به ناو
جوگه له کانی باخه که یان ها توچۆی ده کرد.

له و هاوینه دا فیرعه ون به پیچه وانه ی ساله کانی تر له کۆشکی خۆی نه هاته
ده روه که بچیت بۆ میسری خواروو (سفلی) و سوود له هه و فینکه که ی ئەوی

وه ربگریت و له بهر ئەوه ی فیرعه ون بۆ کویتستان نه رۆیشت، هه موو زانییان که
کاره ساتی گه وره رووده دن.

رۆژنیکان خه لکی (ته به س) هه والیان بیست که (هورم هه ب) ها توته وه
له ماله کانیان ها تنه ده روه بۆ ئەوه ی سه ربازه کانی فیرعه ون بینن. ئەوان
بینیان که له هه موو ئەو ریگیانیه ی که له باشووره وه بۆ ته به س ده هات سه ربازه
ره ش پیسته کان به دهم و چاوی ته پ و تۆزاوییه وه به سه ر نیه ی مسیه وه که
به سه ر نیه درێژه کانیانه وه ئەدره وشایه وه، ها تنه ناو شاره وه. ره ش پیسته کان که
چاو و ددانی سپیان هه بوو به سه رسوورمانه وه ده یانروانییه ده وره بهر و دیاربوو
که له بینینی گه وره یی و رازاوه یی شاری ته به س سه رسام ببوون.

له و کاته ی که سه ربازه ره ش پیسته کان ها تنه (ته به س) هه وه که شتییه
جه نگییه کانی فیرعه ونیش گه یشتنه که نارهی به ندهر و گالیسکه ی جه نگی و
ئه سپیان له که شتییه کانه وه ده گواسته وه بۆ وشکانی و خه لکی بینیان که
گالیسکه چیه کان و ئەو که سانه ش که تیماری ئەسپه کانیان ده کرد ره ش پیست
یان خه لکی سه رزه مینی (شه ردن) بوون^(۲).

ده بی ئامازه به وه بکه م که له سه ره تادا له میسر گوێ درێژیان به گالیسکه
جه نگییه کانه وه ده به ست و به ستنی ئەسپ به گالیسکه ی جه نگییه وه شتیه که
بوو که له شه رده وه بۆ میسه رها ت و ئەوسا که ره ش پیسته کانیش وه ک
دانیشتووانی (شه ردن) ته داوی کردنی ئەسپه کانیان گرت ته ستۆ. کاتییک که
سه ربازه ره ش پیسته کان ها تنه ناو شاره وه له کاتی شه و له چوار ریانه کانی
شاردا ئاگری پاسه وانییان هه لکرد و ریگیای رووباریان له باکوور و باشووره وه
گرت. به جوړنیک که هیچ که سپک به بی ره زامه ندیی فه رمانده ی سوپای میسه ر
نه یده توانی له ریگیای نیله وه بۆ باکوور یان باشوور بچیت.

له و رۆژهدا که سه ربازه ره ش پیسته کان ها تنه ناو شاره وه خه لکی ئەوه نده
په ریشان بوون که کارگه کان و ئاشه کان و دوو کانه کان و داره را که ی به ندهر

دهستیان له کارکردن هه لگرت و کاسبه کانی شار ئه و شتانه ی که هه می شه له بهردهم دوو کانه کانیان دایان دهنه که سه رنجی کربار رابکیشیت، بردیانه ژووره وه ده رگای دوو کانه کانیان داخست و به تیر و قاییشی مسی پان ده رگا کانیان قایم کرد و مه ی فروشه کان و خاوه ن ماله گشتیه کان کو مه لئ پیای به هیز و بی ته رییتیان له لای خو بان راگرت بو ئه وه ی نه گهر رووداو یکی ناله بار روویدا، ریگا نه دهن که مه یخانه و خانوه گشتیه که به رشالای په لامارده ران بکه ویت.

خه لکی که له **ته بهس** - دا ته نها له کاتی نااسایی بو رویشته ناو په رستگا کراسی سپییان له بهرده کرد، جل و بهرگی سپییان پۆشی و بهره و په رستگای ناموون که و تنه پئ که له راستیدا وهک شارو ابو و بو باس کردنی فراوانیی په رستگای ناموون ههر ئه وهنده به سه که خویندنگه ی خانه ی ژبان یه کتیک بوو له دامه زراوه کانی ئه و شوپنه.

ئه و روژه ی سه ربازه کان هاتنه شاروه و ده ست له کار هه لگیرا، دهنگ و باس بلاو بووه که شه وی رابردو و میحرابی په رستگای ئاتوون که له گه ل نامووندا پکه بهری ده کرد، پیس کرابوو و سه گیکه ی مردوویان فری دابوو ناو میحرابه که یه وه سه ری پاسه وانه که یان له بناگوپوه بریوو (۳).

خه لکی به روواله ت به بیستنی ئه م هه واله دلگرا نیی خو بان پیشان دا، به لام له ناخه وه هه موویان پییان خو ش بوو، چونکه کهس به رامبه ر به خوی نو ی، که قسه ی سهیری ده کرد، سوژی نه بوو و دیسانه وه ههر ئه و روژه کاپتا وتی: گه وره م، که ل و په ل و که رهسته کانی پزیشکیی خو ت به خه ره بهر دهسته وه، چونکه من پیشبینی ده که م که له سه ی نیوه تا دوو سه ی ده بی به شیوه یه ک کاربکه ی که ده رفه تی نان خو اردنیشت نابیت.

له و روژه دا که رهش پیسته کان هاتن، له بهر ئه وه ی بیستم (هورم هه ب) یش هاتووه ته وه رویشتم که بیبینم، به لام ده رکه وت که (هورم هه ب) له دوا ی

هه مووان، واته روژی دواتر دیته وه. ئه و شه وه سه ربازه رهش پیسته کان له **ته بهس** بوون، به بی ئه وه ی فه رمانده ی سوپا له وی ئاماده بیت و چند دوو کانیکیان تالان کرد و هیرشیان کرده سه ر چند مالکی گشتی، به لام پاسه وانه کانی سوپا میسری و سپی پیست بوون، ئه وانیان له بهرچاوی خه لکی له سیدارده دا، به لام ئه م سزایه قه ره بو ی زیانی خاوه ن که ل و په له کان و توو په یی خاوه ن ماله گشتیه کانی نه کرد.

روژی دوا یی (هورم هه ب) به که شتییه کی جهنگی هاته ناو (**ته بهس**) هه وه من بو ئه وه ی بیبینم به په له خو م گه یانده به ندهر و له و باوه رده ا بووم که نه توانم به ئاسانی چاوم پیتی بکه ویت، به لام ههر که پییان راگه یاند سینوهه بو بینینی تو هاتووه، یه کسه ر فه رمانی دا بو ناو که شتییه که م بهینن.

تا ئه و کاته ناوه وه ی که شتییه جهنگی میسریم نه دیوو، به لام کاتیک که چومه ناو که شتییه که وه بو م ده رکه وت که له نیوان که شتییه جهنگی و که شتییه بازرگانی جیاوازییه کی زور نییه، جگه له وه ی که شتییه جهنگی هه ندی که رسته ی تیدایه که بو مه بهستی هاویشتنی ئاگر به کار ده هینراو چاروگه کانی رهنگاو رهنگ و جوانن و پیش و دواوه ی که شتییه کانیان به شیوه یه کی جوان رازاند بووه وه.

کاتیک که (هورم هه ب) م بینی روانیم ماسولکه کانی بازووی له جارن ئه ستوورتر بوو و سینگه ی به شیوه یه ک هاتبووه پیش که ده تگوت سینگه ژنه. (هورم هه ب) قامچییه کی به دهسته وه بوو که ده سه که ی زیر بوو و ته و قه یه کی زیرین به سه ر سینگیه وه ده بینرا.

کاتیک که گه ی شتم به رده می ده ستم خسته سه ر ئه ژنوم و داچه میمه وه. (هورم هه ب) پیکه نی و وتی: سینوهه (ابن الحمار)، له کاتیکه ی باشدا هاتیه لام، به لام له بهر ئه وه ی زور گه وره ببوو منی ماچ نه کرد و منیش نه مویترا ماچی بکه م.

پیاوه بن که فرماندهی تازه تانه و ریک و پیکیی خوتان بپاریزن، نه گهرنا له دواي ئه وهی که گهرامه وه نه وهنده به دار و قامچی به پشتاندا ده کیشم که گوشتی له شتان پارچه پارچه لی بیهته وه.

سه ریازه کان پیکه نین و هورم هه ب وتی: که له و په له کهم له که شتی ناهینمه دهره وه، چونکه ده زانم که لیتره پاریزراوتره. دوايي دهستی له گهردنی من کرد و وتی: سینۆهه نه مشه و حه ز ده کهم خوم سه رگهرم بکه م.

وتم: له م شاره مه یخانه یه که هه یه که ناوی (کلکی تیمساح) له و خواردنه وه یه کی بۆن خوشی هه یه، که له هه یه شوتینیک ته نانه ت له بابل و کریتیش هاوتای ئه و شه رابه دهست ناکه ویت، به لām به هیزه و ده بی دهست له زۆر خواردنه وه ی بپاریزی. ئایا حه ز ده که یه ت بۆ ئه وئ بۆین و ئه م شه رابه بنۆشینه وه؟

هورم هه ب وتی: به لئی حه ز ده کهم بۆ ئه و مه یخانه یه بچین.

وتم: که واته فرمان بده دهسته یه که سه ربا ز بۆ پاریزگاری تو و پاراستنی هیمنی بۆن بۆ مه یخانه که.

له گهل ئه وه شدا که هورم هه ب ئیتر فرمانده ی سوپا نه بوو، به لām به شیوه یه که فرمانی به سه ر فرمانده نوپیه که کرد، که ده تگوت هیشتا ئه و پیاوه له ژیر دهستی ئه ودا خزمهت ده کات و پپی وت: کومه لئی سه ربازی باوه ر پیکراو بنیریتته مه یخانه ی (کلکی تیمساح) بۆ ئه وه ی ئه مپۆ و رۆژهکانی تر ئاگیان له و مه یخانه یه بیت و نه هیلن له وئ ئاژاوه رووبدات.

من به دهرکردنی ئه م فرمانه رازی بووم، چونکه وام بیر ده کرده وه که ئه گهر کاره ساتی دلته زین رووبدات، مه یخانه ی (کلکی تیمساح) یه کیکه له و جیگایانه ی که له پیش شوتنهکانی تر ده که ویتته ژیر شالای خه لکانی تالانچی. چونکه هه موو که سی دهیزانی که له پشت ئه و مه یخانه یه هه ندی جیگای لییه که ناوه ندی مامه له ی ئه و که سانه یه که دزی له گۆری مردووه کان ده کهن، یان زی و

پاره ی دزراو له وئ له ناو خویاندا به ش ده کهن.

ئه م نه ینبیه که هه ندی خه لکی پپیان ده زانی و له وانه بوو له کاتی روودانی کاره ساتی ناله باردا په لاماری مه یخانه یان بدایه و زیانیکی زۆر له کاپتا بکه و تابه، به لām له دواي ئه وه ی که هورم هه ب فرمانی دا که دهسته یه که سه ربا ز پاریزگاری له و مه یخانه یه بکهن، ئه و مه ترسییه ش نه ما.

من رینوما یی (هورم هه ب) م کرد و برده (کلکی تیمساح) و له یه کیکه له ژووره تاییه تییه کان دام نیشانده و (مه ریت) خواردنه وه ی تاییه تی بۆ هیئاو (هورم هه ب) به یه که هه ناسه هه لیقوراندو کۆکی، به لām له دواي چهند ساتیکی تر داوای کرد پیاله یه کی تر له و شه رابه ی بۆ به یین.

مه ریت جاریکی تر په یمانه یه که له و نوشیننه وه یه ی بۆ هیئاو ئه ویش خواردیه وه به منی وت: ئه م ژنه جوانه، ئایا له گهل تو دا دوستایه تی هه یه؟

وتم: دۆستایه تی من له گهل ئه م ژنه هاوړتییه تی ئاساییه و لایه نی تاییه تی نییه.

چاوه روانی ئه وه بووم که (هورم هه ب) دهستی خوی له سه ر دهستی مه ریت دابنیت، به لām ئه و به ئه ده به وه ژنه که ی ئیزن داو له دواي ئه وه ی که رویشته به منی وت: سینۆهه سه یه یی رۆژیکه که له ته به س خوین ده رژیته، چونکه فیرعه ون بریاری داوه خوایه که ی خوی جینشیننی ئاموون بکات و من له به ر ئه وه ی فیرعه ونم خوش ده ویت پیشم له م بریاری نه گرت، چونکه ده مزانی که ئه گهر نه مه یشتایه، فیرعه ون به شیوه یه که دلگران ده بوو که له وانه بوو له داخا بریت و تو ده زانی من که سیکم که له بیابان له کاتیکدا که فیرعه ون جینشین بوو، به ئاماده بوونی تو، ئه وم به کراسه که ی خوم داپۆشی بۆ ئه وه ی سه رمای نه بیت و هه ر له و کاته وه خوشه ویستی ئه م پیاوه چووه ته ناو روحی منه وه.

به لām له به ر ئه وه ی که ده زانم هه لوتسته که ی فیرعه ون بۆ گۆرینی خوا، ده بیتته هو ی خوتنپۆشی، وازم له فرمانده یی سوپا هیئا، بۆ ئه وه ی من له رشتنی خوتنی

خەلکی بەرپرس نەبم، چونکە دەزانم کە ئەگەر ئەم ئەركەم بخستایەتە ئەستۆی خۆم، لە داها توودا خەلکی میسر نەفرەتیان لێ دەکردم.

سینۆهه.. لەو کاتەوێ کە من و تۆ لە سووریا لە یەکتەر جیا بووینەتەو، ئاویکی زۆر بە بەستەری^(۵) نێلدا تیپەریو و چەندەها جار ئەم رووبارە لافاوی لێ هەلساوه و وشکانییەکانی بە نیشته نیی ئا و داپۆشیوه. هەرۆهە لەم ولاتەشدا کارەساتی زۆر روویدا. لەوان بە فەرمانی فیرعهون سەفەرم کرد بۆ باشووری ولات بۆ ئەوێ هەموو سەربازگەکان هەلۆهشینمەو و سەربازە رەش پێستەکان بەینم بۆ تەبەس و ئیستا هیچ یەکیک لە شارەکانی باشووری میسر سەربازی نییە و سەربازگەکان چۆلن. ئەم کردەوێهە لە سووریا ش دووپات دەبێتەو و بێ گومان گەلی سووریا ش دەست بە راپەرین دەکەن و ئەو کاتە لەوانە فیرعهون هەست بە شیتایەتی خۆی بکات و بزائیت کە نابیت ولات بەبێ سەرباز بەرپۆه بیات.

لەو کاتەوێ کە فیرعهون برپاری داوه کە بە پیتی فەرمانی خوا یەکی کاربکات، چی تر لە کانگەکانی میسر شتی بەبایەخ دەرناهیندریت، چونکە دەلێت ئازاری بەندەکان مەدەن و ئەوانە ی کە تەمەلن و لەکانگە کار ناکەن قامچییان لێ مەدەن. من ئەگەر چی سەربازم و کارم بە خوا یەکانەو نییە، بەلام بۆ خوا یە نوێیەکی فیرعهون نیگەرەنم، چونکە دەبینم کە ئەم خوا یە بەتەمایە بە خۆین رێژی جیتی خوا یەکی پیشوو بگریتهو و من سەرم لە کاری خوا یەکان دەرناچیت، بەلام ئەو دەزانم کە خوا بۆ ئەوێ دروست بووه کە خەلکی بەختەو و بکات، نەک خۆنیان بریتیت و لە رووی رامیارییەو من لەگەڵ برپارەکی فیرعهون-دام، بەلام نەک بەو شێوێهە کە ئەو دەیهوێت ئاموون سەرنگون بکات.

سوودی برپارە سیاسییەکی فیرعهون لەو دایە کە (ئاموون) لەبەر ئەوێ لە میژە لە میسر دا خوا یەتی دەکات، زۆر قەلەو بووه و بوو تە خاوەن زەوی و زار و

تاکستان (رەز) و میگەل و ئاشی زۆر و کاتیک کە فیرعهون ئەو خوا یە سەرهونگون کرد هەموو سامانی خوا (ئاموون) بە فیرعهون دەبریت، بەلام ئەم کارە بەم شێوێهە کە فیرعهون دەیهوێت بە ئەنجامی بگەیهێت دەبێتە هوێ کوژانی هەزارەها کەس و کاول بوونی (تەبەس) یش.

وتم: هورم هەب من لە راستیدا رام لەگەڵ سەرنگون کردنی (ئاموون)ە، چونکە ئاموون خوا یەکی چاوچنۆک و بێ بەزەییە و دژی ئازادی خەلکییە و ئەو ندە بەهوێ کاهینەکانی خۆیەو خەلکیان لە نەزانی دا هیشتۆتەو، کە لەم ولاتە دا هیچ کەسیک ناتوانیت شتیک تی بگات و ئەگەریش تی بگات توانای دەربینی نییە، چونکە کاهینەکان یە کسەر لەناوی دەبن و خەلکی بەردەوام لە ئاموون دەترسین، بەلام ئاتوون خوا یەکی بێ تەماح و ئاشتی دوست و ئازادیخوازەو دەیهوێت خەلکی لە ترس رزگار بکات.

هورم هەب وتی: من لەگەڵ بۆچوونەکی تۆ دا نیم و ئەو خوا یە کە خەلکی ترسیان لیتی نەبیت بەمە ترسیداری دەزانم، چونکە گەل بەبێ ترس بەرپۆه ناچیت و خوا ی نوێ لەبەر ئەوێ میهرەبان و ئازادیخوازە و ئاشتی دەوێت، بۆ گەلی میسر لە خوا یەکی پیشوو مەترسیی زیاترە، بەلام سەبارەت بە پێویستی سەرنگون کردنی ئاموون، لەگەڵ بۆچوونەکی تۆ دام و دەلیم ئەم خوا یە دەبیت لەناو بچیت، بەلام نەک بەم جوړە ی کە فیرعهون دەیکات، ئەگەر فیرعهون جێبەجێ کردنی ئەم کارە ی بەمن بسپاردایە، من بە شێوێهە کە خوا (ئاموون) م لەناو دەبرد کە تەنانەت خۆینی یەک میسریش نەرژیت.

پرسیم: تۆ چیت دەکرد؟

وتی: من شەوێک بە نەینی لە سەرتاسەری میسر و بەبێ ئەوێ کاهینەکانی پەرستگای ئاموون هەستی پی بکەن، هەموو کاهینە پلە یە کەکانی (ئاموون) م دەکوشت و کاهینەکانی تریشم بۆ کارکردن دەناردە کانگەکان، بە شێوێهە کە سبەینی رۆژی دوایی کاتیک کە خەلکی لە ماله کانیا ن دینه دەرەو، یەک

کاهینیشیان نه ده بینی و بهم جوړه ناموون له ناو ده چوو، چونکه دهسه لاتى ناموون به کاهینه کانیه وه بهنده و کاتیک ناموون کاهینی نه بیت دهسه لاتى نامیت. خه لکیش دواى ئه وهى که ده بین خویان نییه، ئیتر هر خویاه کی تریان ناراسته بکهى ده پیه رستن، چونکه عه قلى ئه وان توانای لیکدانه وهى جیاوازی نیوان خویاه ک و خویاه کی تری نییه.

به لام له بهر ئه وهى فیرعه ون ده یه ویت ئه م کاره به ئاشکرا ئه نجام بدات، ئه مړو له **ته بهس** و زوړبه ی شاره کانی میسر هه موو مندالیک ده زانیت که فیرعه ون به ته مایه ناموون له ناویات. بویه کاهینه کان خه لکیان له پهرستگا کانی **ته بهس** و شاره کانی تر کوکړدو ته وه و هانیان ده دن به رگری بکه ن و خه لکی به هوى دنه دانی کاهینه کان خوړاگر ده بن و خوین ده رزیت.

له دواى ئه م قه سه یه هورم هه ب داواى په میانه یه کی تر شه رابی (کلکی تیمساح) ی کرد و خوار دییه وه و خوار دنه وهى سییه م سه رخوشی کردو سه ری خسته سه ر ده سته کانی و بویه ده بختی گه لی میسر که ده بوونه قوربانیه ئه و شه ره گریا. ویستم پیتش له گریانه که ی بگرم، به لام سه یرم کرد خه وى لى که وتووه.

***

۱- بخوړ: بریتى بوو له گیایه ک یان توى رووه کیک که له بهر بونی خوشی له پهرستگا و له ماله کانداهیانسو تاند - وهرگپړ.

۲- شهردن: جیگایه ک بوو که ئیستا لیبیای پت ده لپن - وهرگپړ.

۳- له فارسیدا ده لپن سه ریان له م گوئییه وه بویه گوئییه بریوو - وهرگپړی کوردی .

۴- میزان که ئه مړو ئیمه ته رازووی پت ده لپن، له میسری کون به کاترمپری ئاویان ده گوت و وک چون ئیمه ده لپن له م کاترمپره به دواوه، میسرییه کان دهیانگوت له م میزانه به دواوه - وهرگپړ.

۵- به سته ر: جیگا - لپره ده مه به ست رووی ئه و زه وییه نزمه یه که ئاوی نیلی به سه ردا تپده په رپت - وهرگپړی کوردی.

کوشتار له ته بهس

ئو شه وه له ژووره تایه تییه که ی مه یخانه که پاریزگاریم له هورم هه ب کرد، چونکه نه گهر به جیم بهیشتایه و برۆیشتمایه، له وانه بوو فه رمانده ی نوئی سوپای میسر هه وئی کوشتنی بدایه. به لام له هوئی گشتیی مه یخانه که تا به یانی دهنگی پیکه نین و هه راو هوربای ئو سه ربازانه دهاته گوئی که پاسه وانی مه یخانه که بوون، چونکه کاپتاو شاگرده که ی له بهر ئو وه ی که ده یانزانی کاره ساتی ترسناک رووده ات، خواردن و ناوی جو یان ده دایه سه ربازه کان بوئه وه ی دو ستایه تییان بو لای خو یان رابکیشن.

له و شه وه دا نه ک هه ر من نه نوو ستم، به لکو له شاره که شدا هیچ که سییک جگه له ئه فسه ر و سه ربازه کانی فیرعه ون، نه نوو ستن و دوایی بو م ده رکه وت که خودی فیرعه ونیش له و شه وه دا به خه بهر بووه. چونکه خه لکی له وه تیگه یشته بوون که سه یینی روژیکی گه وره ده بیت له ژیان دانیشتوانی ته بهس و به مه زنده یه کی زور له نیوان سوپای میسر و خه لکه که، که له ناو په رستگای ئاموون و له بهر ده میدا کو ببوونه وه، شه ریکی گه وره رووی ده دا.

کاهینه کانی په رستگه ئو شه وه قوربان ییان کردو نان و گوشتیان دا به ئو که سانه ی که له وئ بوون و به ده نگیکی به رز ها واریان ده کرد، که من له هو ده که ی خو مه وه (له مه یخانه که) گویم له ده نگیان بوو. کاهینه کان جاره جار ناوی ئاموونیان ده هیئا و ده یانگوت هه ر که سییک له ریگای ئامووندا خو ی فیدا بکات، بی گومان به به خته وه ری هه میشه یی ده گات.

من دلنیا بووم که نه گهر کاهینه کان هانی خه لکیان نه دایه، ئو روژه و

روژه کانی تریش خوین نه ده رژا، چونکه نه گهر کاهینه کان ته سلیم بوونایه، فیرعه ون له بهر ئو وه ی ناشتیخواز بوو و رقی له خوین رشتن بوو، نازاری پی نه ده گه یاندن و هیچ دوور نه بوو به شیک له زتی و پارو زه وویه کانی ئاموونی بدایه به و کاهینه، بوئه وه ی باقی ماوه ی ته مه نیان به ئاسوودهی بژین به لام نه گهر که سانیک و راهاتبیتن که خاوه ن ده سه لات و ده و له مه ند بن، به جو ریک دلی پیوه ده به ستن که له پیناوی مانه وه ی ئو ده سه لات و سامانه، له گیانی خوشیان ده بوورن.

کاهینه کان ده یانزانی که نه گهر شه ر ده ست پی بکات بی گومان ده بیته هو ی ئو وه ی که خه لکی به سه ختی رق له فیرعه ون هه لبرگن، چونکه نه گهر شه ر ببوایه سه ربازه ره ش پیسته کان خه لکیان قه تل و عام ده کرد. نه گهر چی به هو ی ئه م خوین پژییه وه په یکه ری ئاموون سه رنگون ده کرا، به لام په یانی خوین به شیویه ک ئاموونی له دلی خه لکیا پایه دار ده کرد، که هه رگیز ئو خوایه له بیر نه ده کرا و هه تاهه تایه نه فره تیان له فیرعه ون ده کرد که بوچی سه ربازه وه حشییه ره ش پیسته کانی به ردا وه ته گیانی گه له که ی خو ی، واته میسریه سپی پیسته کان.

له راستیدا کاهینه کان ئومیده وار بوون که به هو ی به رگری کردن و قه تل و عامی خه لکی، خوا ی ئاموون به نه مری بمینیته وه، نه گهر چی په یکه ره که ی سه ره ونگوم بکریت و په رستگاکه ی دابخریت.

کاتیک روژ بووه وه گه رمای خو ر له ماوه یه کی که مدا ناسازگاریی هه وای شه وی له ناو برد و له و کاته دا له چوار رییه کان و مه یدانه کانی شاری ته بهس نه فیریان لیدا و چند جار چییه ک له مه یدانیکه وه بو مه یدانیکی تر ده رویشتن و له سه ر پاپیرو سه کان فره مانی فیرعه ونیان ده خوینده وه و ناو ده روکی فره مانه که ئو وه بوو که ئاموون خوایه کی درو یینه و ده بی سه رنگون بکریت و هه تاهه تایه نه فره تی لی بکریت و هه موو په رستگاکانی ئه م خوایه درو زنه له میسری سه روو و خواروو

و ههروهها ههموو زهوی و مهر و مالات و بهندهو زیر و پارهو مسی ئەو خوایه دهکهوێته ژێر دهسهلاتنی فیرعهون و خوایهکی ئەوکه (ئاتوون)ه. ههروهها لهمهو بهدوا ههزارهکان دهتوانن لهو کانیوانه‌ی که له رابردودا هی خوایه درۆزنه‌که بووه، خوێان بشۆن و له ئاوی ئەوکانیپانه بخۆنهوه و فیرعهون ئەو زهوی و زارانه ده‌دانه ههموو ئەو کهسانه‌ی که زهوییان نییه، بۆئه‌وه‌ی به شوکرانه‌ی خوایه‌تی (ئاتوون) کشتوکالی تیدا بکه‌ن.

کاتییک که ئەم فه‌رمانه له به‌رامبه‌ر په‌رستگای ئاموون ده‌خوێندرایه‌وه، خه‌لکی سه‌ره‌تا بیده‌نگ بوون بۆئه‌وه‌ی بزائن فیرعهون له فه‌رمانه‌که‌ی خویدا چی ده‌لێت و کاتییک فه‌رمانه‌که گه‌یشته ئەوه‌ی که ههموو په‌رستگاكان و زهوی و زارو مهر و مالات و...ی ئاموون له لایه‌ن فیرعهون و خوایه‌که‌یه‌وه ده‌ستی به‌سه‌ردا ده‌گیردیت، کاهینه‌کان ده‌نگیان به‌رزکرده‌وه خه‌لکیش به‌ چاو لی کردنی ئەوانه‌وه به‌ جوړیک هاواریان ده‌کرد که ده‌تگوت به‌رد و خستی خانوه‌کان و شه‌قامه‌کانیش له‌گه‌ڵاندا هاوار ده‌که‌ن.

سه‌ربازه ره‌شه‌کان که حه‌زبان له رهنگی سپی و سووره و رهنگی سوور و سپیان له دهم و چاودابوو، کاتییک گوێیان له ده‌نگی هاواریان بوو ترسیان لی نیشته و چاوه سپییه‌کانیان به‌ترس و له‌رزوه ده‌پروانییه ده‌روبه‌ر، چونکه ده‌یانزانی که ئەگه‌رچی ژماره‌یان زۆره، به‌لام ئەگه‌ر خه‌لکی ته‌په‌س په‌لاماریانی بدایه ده‌کوژران.

خه‌لکی ئەوه‌نده به‌قایم ده‌یان‌شیراند که نه‌یان‌توانی گوێ بیستی به‌شه‌کانی کو‌تایی فه‌رمانه‌که‌ی فیرعهون بن و نه‌یانزانی که فیرعهون بپاری داوه که ناوی نه‌فهرت لی کراوی ئاموون بگو‌ردیت و ناوی خو‌شی گو‌ربوه‌و کردویه‌تییه (ئه‌خ‌نا‌توون) واته (خۆشه‌ویستی ئاتوون).

کاتییک ئەو فه‌رمانه‌یان له‌به‌رده‌م په‌رستگه‌ی ئامووندا ده‌خوێنده‌وه من له‌وئ نه‌بووم و به‌سه‌رهاتی رووداوه‌که‌م دوا‌یی بیست، به‌لام خه‌لکی به‌جو‌ریک

هاواریان ده‌کرد که ده‌نگیان ده‌گه‌یشته (کلکی تیمساح) و هورم هه‌ب له ده‌نگی خه‌لکی به‌خه‌به‌ر بووه‌وه هه‌لساو دانیشته و وتی: سینۆهه، شه‌رابه‌که‌ی دو‌ینی شه‌و داتپیم به‌هێز بوو و تا سبه‌ینی نووستم.

(هورم هه‌ب) به‌ هۆی بیستنی ده‌نگی هاوار و ناو هێنانی ئاموون له لایه‌ن خه‌لکییه‌وه، رووداوه‌کانی رابردووی، که‌له‌ کاتی مه‌ستی و خه‌ودا فه‌رامۆش ده‌کریت، هاته‌وه یاد و به‌رپۆ که‌وت و منیش له دوا‌یییه‌وه رو‌یشتم و له ژووره‌که‌وه به‌ره‌و هۆلی مه‌یخانه‌که‌ چووین و بینیم سه‌ربازه‌کان که شه‌وی رابردوو زۆریان خواردبووه‌وه، به‌ هۆی سه‌رخۆشییه‌وه له گو‌شه‌یه‌کدا که‌وتبوون و هیشته‌ له‌خه‌و هه‌لنه‌ستا‌بوون.

هورم هه‌ب سه‌ری خسته‌ ناو ته‌شتیکی پرله ئاوی سارد بۆئه‌وه‌ی خه‌والووییه‌که‌ی شه‌وی رابردووی نه‌م‌ینیت و دوا‌یی گو‌زه‌یه‌ک بیره‌و نانیکی له مه‌یخانه‌که‌ هه‌لگرت و له کو‌لانه‌ چۆله‌کانه‌وه به‌ره‌و په‌رستگه‌ی ئاموون به‌رپۆ که‌وتین.

کاتییک که گه‌یشته‌ نه‌زیک په‌رستگا، پیاوه‌ کورته‌ بالاو قه‌له‌وه‌که‌ی فه‌رمانده‌ی نو‌تی سو‌پابوو و (پیت ئاموون)یان پیتی ده‌گوت، به‌سواری که‌ژاوه‌که‌یه‌وه به‌سه‌ربازه‌کانی وت: ئە‌ی سه‌ربازه‌کانی سه‌ره‌مینی (کوش) و، ئە‌ی نه‌به‌رده‌کانی ولاتی (شه‌ردن)، فیرعهون فه‌رمانی داوه که ئەم ئاموونه نه‌فهرت لی کراوه سه‌رنگون بکه‌ن و من به‌لینتان ده‌ده‌می که پاداشتی خو‌تان و ده‌رده‌گرن.

له دوا‌ی ئەم وته‌یه، فه‌رمانده‌ی نو‌تی سو‌پا. وه‌کو‌ بلایی کو‌تایی به‌ ئه‌رکی خو‌ی هینابیت، له که‌ژاوه‌که‌یدا راکشاو به‌هۆی گه‌رم بوونی هه‌وا به‌نده‌کان باوه‌شینیان ده‌کرد. له‌و کاته‌دا سه‌رده‌سته‌کان فه‌رمانیان به‌سه‌ربازه‌کانی خو‌یان دا که ئاماده‌ی هه‌لمه‌ت بردن بن، من و (هورم هه‌ب) له جی‌گایه‌ک بوین که له به‌رامبه‌ر په‌رستگا بوو و هۆلی یه‌که‌می په‌رستگا‌که‌مان به‌ باشی ده‌بینی و

سه‌یرمان کرد پره له پیاوانی سپی پۆش و ژن و مندال و هه‌ندیک له منداله‌کان هه‌شتا له‌خه‌و هه‌لنه‌ستابوون و، دیاربوو که هه‌موویان شه‌و، له‌به‌رده‌م په‌رستگا یان له‌هۆله‌که‌یدا نووستبوون.

له‌ناکاو سه‌ربازه‌ره‌شه‌کان که ده‌م و چاوی خو‌یان ره‌نگ کردبوو که‌وته‌پێ و گالیسکه‌جه‌نگیه‌کان به‌ره‌وپیش چوون و ویستیان بچه‌ناو په‌رستگای ئاموونه‌وه. سه‌ربازه‌کان به‌پاژنه‌ی نه‌یزه‌کانیان خه‌لکیان له‌سه‌ر ریگای خو‌یان دوورده‌خسته‌وه، تا گه‌یشتنه‌ ده‌رگای په‌رستگه‌که، به‌لام کاتیک که گالیسکه‌کان ویستیان به‌ره‌و ناو په‌رستگه‌ بچن، خه‌لکه‌که به‌ده‌نگی به‌رز هاواریان کرد ئاموون و، به‌یه‌ک جوولانه‌وه به‌ره‌نگاریان بوونه‌وه و له‌به‌رئه‌وه‌ی نه‌یانده‌توانی له‌گه‌ل سه‌ربازه‌ره‌ش پیسته‌جه‌نگ دیده‌کاندا شه‌ر بکه‌ن، خو‌یان خسته‌ژێر گالیسکه‌کانه‌وه‌و به‌شیوه‌یه‌ک به‌لاشه‌کانی خو‌بان ریگیان به‌ست، که گالیسکه‌کانیان وه‌ستاند و ئه‌سپه‌کان ترسان و ده‌ست و پێیان له‌ده‌داو قیژه‌ی ژن و مندال ده‌گه‌یشتنه‌ ئاسمان.

خه‌لکی به‌را‌ده‌یه‌ک له‌توو‌ره‌ییدا ده‌خروشان که ئه‌گه‌ر سه‌ربازه‌کان تا دوا‌یین که‌سیش ئه‌وانیان بکوشتایه‌ ده‌ستیان له‌به‌رگری کردن هه‌لنه‌ده‌گرت، به‌لام ئه‌فسه‌ره‌کان له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که ده‌یانزانی فیرعه‌ون دووپاتی کردۆته‌وه‌ که خو‌ین نه‌پژیت فه‌رمانی پاشه‌کشه‌یان دا. کاتیک خه‌لکی بینیان سه‌ربازه‌کان و گالیسکه‌کان پاشه‌کشه‌ ده‌که‌ن، یان له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ندیکیان کوژراو و بریندار ببوون، هاواری شادیان ئاسمانی هه‌تایه‌ له‌رزه.

من و هورم هه‌ب که ئه‌م رووداوانه‌مان ده‌بینی سه‌یرمان کرد ئه‌فسه‌ره‌کان له‌که‌ژاوه‌ی فه‌رمانه‌ی سو‌یا نزیک بوونه‌وه‌و پێیان وت: ئه‌ی (پپیت ئاموون) ئیمه به‌بێ خو‌ین رشتن ناتوانین به‌ره‌وپیش بپوین و فیرعه‌ونیش وتوویه‌تی نابێ خو‌ین بپژیت... که‌واته‌ چاری ئیمه‌ چیه‌.

فه‌رمانه‌ی سو‌یای میسر که سه‌رنجی دابوو فیرعه‌ون ناوی خو‌ی گو‌ریوه،

ئه‌ویش ویستی ناوی خو‌ی بگو‌ریت و وتی: من (پپیت ئاموون) ناسم به‌لکو ناوی من (پپیت ئاتوون)ه، واته‌ ئه‌و که‌سه‌ی که له‌لایه‌ن ئاتوونه‌وه به‌ره‌که‌تی به‌سه‌ردا ر‌ژاوه.

یه‌کێک له‌ئه‌فسه‌ره‌کانی سو‌یا که قامچییه‌کی زی‌یرینی به‌ده‌سته‌وه‌ بوو و فه‌رمانه‌ی هه‌زار سه‌رباز بوو وتی: من نه‌ کارم به‌ ئاتوونه‌ و نه‌به‌ ئاموون و نه‌ به‌وانه‌ش که به‌ره‌که‌تیان لێی ده‌ست که‌وتوو، به‌لکو ده‌پرسم چاری ئیمه‌ چیه‌ و ئایا ده‌بێ په‌رستگای ئاموون بگرین یان نا؟

فه‌رمانه‌ی سو‌یا وتی: هه‌ر جو‌ریک که فیرعه‌ون فه‌رمانی داوه‌ وه‌ها بکه‌ن و له‌به‌رئه‌وه‌ی وتوویه‌تی خو‌ین نه‌پژیت ئی‌وه‌ش به‌بێ خو‌ین پ‌ژێی ده‌ست به‌سه‌ر په‌رستگاه‌دا بگرن و هه‌یکه‌لی ئاموون سه‌رنگون بکه‌ن.

له‌کاتیکدا که له‌ته‌نیشته‌که‌ژاوه‌ی فه‌رمانه‌ی سو‌یاوه‌ راو‌پ‌ژێی جه‌نگی ده‌کرا، خه‌لکی به‌ردی زه‌ویی هه‌وشه‌ و شه‌قامه‌کانیان هه‌لده‌که‌ند و به‌ره‌و ره‌ش پیسته‌کانیان هه‌لده‌داو یه‌کێک له‌به‌رده‌کانیان ده‌ستی ئه‌سپێکی فه‌رمانه‌یان شکاند که به‌که‌ژاوه‌که‌وه به‌سترا‌بوو و یه‌کێکی تریش چاو‌یکێ ئه‌سپه‌که‌ی کو‌یر کردو (پپیت ئاتوون) کاتیک که بینێ ئه‌سپێکی کو‌یر و شه‌ل کرا، توو‌ره‌ بوو و له‌که‌ژاوه‌که‌ هاته‌ خوا‌ره‌وه‌و سواری یه‌کێک له‌گالیسکه‌کان بوو و فه‌رمانی دا هه‌رش ببه‌نه‌سه‌ر په‌رستگا.

کاتیک گالیسکه‌جه‌نگیه‌کان که‌وته‌پێ شو‌فیری گالیسکه‌کان و ئه‌و سه‌ربازانه‌ی که تێیدا بوون خه‌لکیان به‌رزده‌کرده‌وه‌ یه‌کسه‌ر به‌ده‌وری گالیسکه‌که‌وه‌ په‌تیان له‌قورگیان ده‌خست و ده‌یانگوت به‌م شیوه‌یه‌ ره‌چاوی فه‌رمانی فیرعه‌ون ده‌کریت، چونکه‌ خو‌ین نا‌پ‌ژیت و ئه‌و که‌سه‌ی که ده‌خنکیندریت خو‌ینی لێ نایه‌ت. سه‌ربازه‌ره‌ش پیسته‌کان که‌وانه‌کانیان ده‌چه‌مانده‌وه‌و په‌لاماری قه‌ره‌بالغیه‌که‌یان ده‌داو هه‌ر که‌سپکیان ده‌ست بکه‌وتایه‌ به‌هه‌ر دوو ده‌ست ده‌یانخنکاند.

من و هورم هه ب به نه فره ته وه رواني مان كه نه وان ته نانه ت ژن و منداله كانيشيان ده خنكاند خه لكی له هه موو لایه كه وه به ردیان له سه ربازه كان ده گرت و نه وانیش هه ولیان ددها كه به قه لغانه كان خو بان بپاريزن و هه نه وه نده كه رهش پیستیک ده كه وته ده ست خه لكه وه له به ك ساتدا كه رت كه رتبان ده كرد. (هورم هه ب) كه گوزه به ك خوار دنه وهی به ده سته وه بوو و نانه كه ی به پشتیه وه كرد بوو چوه سه ریه كیک له هه یكه له كانی به رامبه ر په رستگا، كه له شی وهك شیر بوو و سه ری وهك قوچ بوو بوئه وهی مهیدانی شه ره كه به باشی ببینیت و دهستی به خواردنی نانه كه ی كردو هه ندی جار گوزه کی ئاوجویه كه ی لی دسه ندم و قومیک لی دده دا.

(پیت ئاتوون) له پیشه وهی سه ربازه كانی خو ی تیده كو شا په رستگا كه داگیر بكات. به لām به بوئه ی به رگری به هیزی جه ماوه پتی نه ده كرا. له كه ناری كه ژاوه كه ی نه و میزانه كه ی (كاتژمیری ئاوی) ئاوی تیا نه ده ماو تیده گه یشته كه كات به خیرایی تیده په ریت.

له و كاته دا بیستم كه چند سه ربازیکی بانگ كردو نه وانی هینایه نزیک كه ژاوه كه یه وه وتی: من له ماله وه پشیله مییه یه کی جوانم هیه كه نه مپو ده زیت و ده بی بگه ریمه وه بو مال و داوا له ئیه ده كه م كه هه رچی زووتره نه م په رستگایه داگیركه ن و بتی ئاموون تیک بشكینن. نه گه رنا سویند بیت به ئاتوون ملوانكه ی زیری گه ردنی هه مووتان لی ده كه مه وه ده سکی قامچییه كاتنان ده شكینم.

نه فسه ره كانی له شكر تیگه یشتن كه نه گه ر په رستگا كه نه گرن له كار ده خرین، بویه سه ربازه كان خو بان كو كرده وه له سه ر شیوه ی هونه ری سه ربازی فه رمانی هیرشیان پیدان. له م میزانه به دواوه ئیتر كه س ره چاوی فه رمانی فیرعه ونی نه ده كرد كه نابیت خوین برژیت. به لكو سه ربازه ره شه كان نه یزه كانی خو بان به سکی پیاو و ژن و مندالدا ده كرد و نه یزه كانیان به خوینی نه و خه لكه سوور

كرد و نه وه نده خوین له به رده م په رستگادا رژا كه سه ربازه رهش پیسته كان له ناو نه و خوینه دا ده خلیسكانه وه ده كه وته سه ر زهوی. به لām هه ره كه سیك كه ده كه وت یه كه سه ر ده كوژراو كاتیک كاهینه كان بینیان سه ربازه كان ده ستیان به هیرشیکی سه خت كردوه، ده رگا كانی هاتنه ده ره وهی په رستگه ی ئاموونیان كرده وه خه لكی به ترس و له رزه وه هه له اتن.

سه ربازه كان هه له اتووه كانیان دایه به رده سترپژی تیر و هه ندیكیان لی خسته سه ر زهوی و گالیسكه كان به دوا ی هه له اتووه كاندا ده كه وتن. هه له اتووه كان له كاتی راكردنیان خو بان گه یانده په رستگای خوا ی نو، (ئاتوون) و له تاو نه فره ت و توو په یی، كاهینه كانی په رستگای خوا ی نویتان كوشت و له به رته وهی سه ربازه كان به شوینانه وه بوون و هاتنه ناو په رستگا كه وه له ویش خوینیکی زور رژاو له دوا ی نه وهی شه ر کوتایی پی هات كوژراوه كانیان ژمارد، ده ركه وت كه سه دجار سه د كه سی كوژراوه.

كاهینه كانی ئاموون نه گه رچی ده رگا كانی هاتنه ده ره وهی په رستگایان كرده وه كه خه لكی رابكه ن، به لām هه موو ده رگا كانی چوونه ژووره ویدان داخست، كه له مس دروست كرابوون و سه ربازه ره شه كان له به رده م ده رگای مسین و دیواری به رزی ئامووندا وه ستان. نه وان نه و سه ربازه نه بوون كه به رده وام له ده شتاییه كاندا ده جه نگان و به رنه گاری نه و گوندانه ده بونه وه كه خانووه كانیان له زنج بوو (نه و خانووانه ی له قامیش دروست ده كرتن) و نه یانده زانی كه چو ن هیرش بكه نه سه ر قه لایه كه كه شووره یه کی به رز و نه ستوور و ده روازه یه کی قایی هه بیت.

كاهینه كان و لایه نگره كانی تری په رستگا، له سه ره وه كو له رم (نه یزه ی كورت) یان بو رهش پیسته كان ده هاویشته، یان تیربان له سه ربازه كان ده گرت و كو مه لیک له و رهش پیستنه له به رده م دیواره كه دا كوژران.

له به رته وهی كو مه لیک زور مندال و ژن و پیاو كوژرابوون و خوینیان زهوی سوور كردبوو، میشیکی زور كوژیووه وه (پیت ئاتوون) بانگی كرد بخوورم بو

بهین و میشه‌کان دووربکه‌نوه. له‌دوای ئه‌وه‌ی که بخووره‌که‌یان سووتاند
 فه‌رمانده‌ی تازه به ئه‌فسه‌ره‌کانی وت: ده‌ترسم فیرعه‌ون زۆر لیتمان تووره‌بیت،
 چونکه به‌ئیه‌ی وتبوو بتی ئاموون سه‌رنگون بکه‌ن و ده‌ست له خوی‌ن رشتن
 بپاریزن و ئیه به پیچه‌وانه‌ی فه‌رمانه‌که‌ی ئه‌و کارتان کرد، واته خوی‌نی
 خه‌لکیتان رشت به‌بی ئه‌وه‌ی په‌یکه‌ری ئه‌و خوايه نه‌فره‌تییه له‌ناو به‌ن.

به‌لام ئه‌مه‌ی که روویداوه چاره‌سه‌ری نییه و من ته‌نها ده‌توانم هه‌ول بده‌م
 تووره‌یی فیرعه‌ون ئیه نه‌گرته‌وه ئیستا ده‌چمه لای و له‌وانه‌یه سه‌ریک له
 مائی خوشم بده‌م و بزائم که ئایا پشیله مییه‌که‌م زاوه یان نا و ئیه له‌به‌رئه‌وه‌ی
 من لیتره‌نیم خواردن و خواردنه‌وه بده‌نه سه‌ربازه ره‌ش پیسته‌کان و پیتیان بلین
 خۆیان ماندوو نه‌که‌ن، چونکه هه‌ول دانیان بی سووده‌و ئیمه بۆ زال بوون به‌سه‌ر
 ئه‌م په‌رستگه‌یه که ئیستا وه‌ک قه‌لایه‌کی لی هاتووئه ئاماده‌ییمان نییه و هه‌ر
 چه‌نده هه‌ول بده‌ین ئه‌م قه‌لایه داگیر بکه‌ین کاره‌که‌مان بی ئاکام ده‌بیت. به‌لام
 من له‌م رووه‌وه بی تاوانم چونکه فیرعه‌ون به‌ منی نه‌گوتووئه ئه‌م قه‌لایه ده‌وره
 بده‌و داگیری بکه‌و من که‌ره‌سته ئامرازی داگیرکردنی قه‌لام له‌گه‌ل خۆمدا
 نه‌هێناوه‌ته ئیتره.

له‌و رۆژه‌دا چیی تر رووداوی شایانی باس رووی نه‌دا و ئه‌فسه‌ره‌کان
 فه‌رمانیان به‌سه‌ربازه قوله‌ره‌شه‌کان و سه‌ربازانی شه‌ردن (لیبیای ئیستا-
 وه‌رگیر) دا که له ژێر دیواره‌کان نه‌می‌ن و خۆیان له لاشه‌کان دوور بخه‌نه‌وه که له
 ژێر خۆری گه‌رمی هاوینی ته‌به‌س-دا به خیرایی ده‌ئاوسان.

له‌و رۆژه‌دا خه‌لکی بۆ یه‌که‌مین جار بینییان که قوله‌ره‌شه‌کان و ته‌یره
 لاشه‌خۆره‌کان له بیابانه‌کان و کیه‌وه‌کانی نزیک (ته‌به‌س) هه‌وه هێرشیان هێنا
 بۆ ئه‌وه‌ی ته‌رمی کوژراوه‌کان بخۆن. له کاتی‌کدا که تا ئه‌و رۆژه که‌س به‌بیری
 نه‌ده‌هات هێرشی ئه‌م جو‌ره‌ بالنده‌ی له ته‌به‌س بینیی بیت. له‌پاش ئه‌وه‌ی
 سه‌ربازه‌کان له دیواری په‌رستگه‌که‌وه دوورکه‌وتنه‌وه ئه‌و گالیسکه‌نه‌ی ئازووقه‌یان

پی بوو خواردن و خواردنه‌وه‌یان به‌سه‌ر سه‌ربازه‌کاندا دابه‌ش ده‌کرد.
 سه‌ربازه‌کانی شه‌ردن که‌له ره‌شه‌کان زیره‌کتر بوون له جیاتی ئه‌وه‌ی له‌ژێر
 خۆره‌که‌دا بوه‌ستن خانوه‌کانی ده‌روبه‌ری په‌رستگایان داگیرکرد که هی
 ده‌وله‌مه‌نده‌کان بوون و له سارداو (ژێره‌مین) ی خانوه‌کان په‌لاماری کووپه‌کانی
 خواردنه‌وه‌یان داو ره‌ش پیسته‌کان ماوه‌یه‌ک له‌ژێر خۆردا مانه‌وه‌وه له‌ دوای ئه‌وه‌ی
 زانییان که ده‌توانن خانوه‌کانی ده‌روبه‌ر داگیربکه‌ن و تیایدا به‌سه‌ریه‌رن
 ئه‌وانیش ئه‌و خانووانه‌ی که مابوووه بۆ پشوو‌دانی خۆیان داگیریان کرد.

ئه‌و شه‌وه له ته‌به‌س چرا هه‌لنه‌کراو شه‌قام و کۆلانه‌کان و رووباری نیل
 تاریک بوو، به‌لام سه‌ربازه ره‌شه‌کان و شه‌ردنییه‌کان مه‌شخه‌لیان هه‌لکرد و
 په‌لاماری خانوه‌کانیان داو ئه‌وه‌ی هه‌لده‌گیردا به‌تالانیان برد. خه‌لکی له‌ترسی
 ئه‌وان له مال ده‌رچوون و له شه‌قامه‌کاندا بلاوه‌یان ده‌کرد و سه‌ربازه‌کان له‌و
 کاته‌دا ده‌گه‌یشتنه هه‌ر که‌سیک لی‌یان ده‌پرسی، ئایا لایه‌نگری (ئاموون) ی یان
 ئاتوون و ئاشکرایه که هیچ که‌سیک نه‌یده‌وێرا بلت لایه‌نگری خوای پیشووم و
 هه‌موویان خۆیان به‌لایه‌نگری ئاتوون ده‌ناساند. به‌لام سه‌ربازه‌کان ده‌یانگوت
 درۆده‌که‌ی و ئیمه ئه‌م‌رۆ تۆمان له په‌رستگای (ئاموون) بینی و چه‌ند ساتی‌کی
 تر سه‌ریان ده‌بری و کراس و هه‌لقه‌کانزاییه‌که‌یان لی ده‌کرده‌وه.

هه‌موو که‌سیک ده‌بویست له شاری ته‌به‌س بچیتته ده‌ره‌وه‌وه خۆی رزگار
 بکات، به‌لام نه‌یانده‌توانی، چونکه سه‌ربازه‌کان هه‌موو رینگاکانی چوونه ده‌ره‌وه‌ی
 شاریان گرتبوو و پیش رووباریشیان به‌که‌شتیی جه‌نگی داخستبوو و ده‌یانگوت
 فیرعه‌ون وتوویه‌تی رینگا له چوونه ده‌ره‌وه‌ی خه‌لکی بگرن بۆ ئه‌وه‌ی کاهینه‌کان و
 لایه‌نگره‌کانی (ئاموون) زی‌ر و پارهی په‌رستگای خوايه نه‌فره‌ت لی کراوه‌که له
 شار نه‌به‌نه‌ده‌ره‌وه که‌له سارداوه‌کانی په‌رستگادا شارده‌بویانه‌وه.

له رۆژی دواییه‌وه هه‌وای ته‌به‌س به‌هۆی بۆگه‌ن بوونی ئه‌و لاشانه‌ی که
 له‌به‌رده‌م په‌رستگاوه‌وه‌یدا و له شه‌قام و کۆلانه‌کاندا که‌وتبوون پیس بوو و